imburgs agblad

oensdag 21 september 1994 — 76e jaargang nr. 222.

ıgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. - Postbus 3100, 6401 DP Heerlen - Telefoon 045-739911 - Hoofdredacteur Ron Brown - Losse nummers ƒ 1,75

IN EN OM HET — Zie pagina 8

oopkracht gaat er volgend jaar voor iedereen op achteruit

Kabinet zwakt korting op universiteiten af

Van onze parlementaire redactie

EN HAAG – Het kabinet-Kok zet de omstreden bezuiniging op het hoger onderwijs op losse schroeven. Onderwijsminister Ritzen (PvdA) wil eerst laten onderzoeken of het wel mogelijk is een half miljard gulden te besparen op de universiteiten. Het 'paarse' kabinet van PvdA, VVD en D66 houdt vast aan zijn plan een prestatiebeurs in te voeren en overlegt binnenkort met studenten en universiteiten over de drastische hervorming van het hoger onderwijs.

Dat is het meest opmerkelijke punt uit de eerste Miljoenennota die het kabinet-Kok gistermiddag op Prinsjesdag presenteerde. De Troonrede, waarmee koningin Beatrix het parlementaire jaar opende, is een logisch vervolg op de regeringsverklaring die het nieuwe kabinet eerder deze maand aflegde, zei premier Kok.

Volgens het Centraal Planbureau (CPB) gaat iedereen er volgend jaar in koopkracht iets op achteruit. De sociale uitkeringen worden bevroren. Met vakbonden en werkgevers wil het kabinet afspraken maken over loonmatiging. De inkomensdaling blijft beperkt doordat het kabinet in totaal 4,5 miljard gulden beschikbaar stelt voor verlaging van de belastingen en sociale premies voor burgers en bedrijven.

Andere punten uit de Miljoenennota zijn:

- De huren gaan op 1 juli met 4,5 procent omhoog in plaats van 5,4 procent;
- De winkelsluitingstijdenwet wordt herzien, zodat winkels langer open kunnen blijven;
- Het kabinet wil de jeugdcriminaliteit te lijf gaan.
- Automobilisten worden ontzien: accijnsverhogingen worden teruggegeven via een lagere motorrijtuigenbelasting.
- De tarieven voor bus en tram stijgen met circa 3,5 procent;
- De koningin krijgt volgend jaar 3,8 procent opslag, en gaat 1,18 miljoen gulden verdienen;

In de Miljoenennota bevestigt minister Zalm (Financiën) dat hij dit en volgend jaar kan rekenen op een meevaller van telkens zeker twee miljard gulden. Dat is een gevolg van het economisch herstel. Het kabinet wil 'behoedzaam' blijven en gebruikt het geld om het financieringstekort te verkleinen. Volgens het CPB zal de groei volgend jaar doorzetten, maar daalt de werkloosheid nauwelijks. Het kabinet trekt extra geld uit om 5000 banen te scheppen in de zorgsector en bij politie en justitie. Dat zal echter niet leiden tot extra agenten op straat, erkende minister Dijkstal (binnenlandse zaken).

De regeringsfracties hebben positief gereageerd op de Miljoenennota. PvdA-fractievoorzitter Wallage spreekt van een 'rechtvaardig en solide' stuk. D66 meent dat een 'juiste balans' is gevonden tussen een verantwoord financieel-economisch beleid en 'een begin van vernieuwing op andere terreinen'. Wel heeft D66 net als de PvdA zorgen over het trage tempo waarin politie en justitie versterkt worden. VVD-leider Bolkestein stelt dat het paarse kabinet een 'goede start' maakt. Oppositiepartij CDA is gereserveerder en meent dat er in de Miljoenennota 'geen nieuws onder de zon is' in vergelijking met de regeringsverklaring van het kabinet-Kok. Wel meent CDA-leider Heerma dat de bezuinigingen op technologisch onderzoek en de infrastructuur een 'verkeerd signaal' geven.

De nieuwe minister van Financiën Zalm heeft gisteren zijn eerste Miljoenennota gepresenteerd. In een overzichtelijke bijlage brengt het Limburgs Dagblad vandaag nieuws, achtergronden en commentaren over de beleidsplannen voor het komende jaar.

Pagina 25 tot en met 32

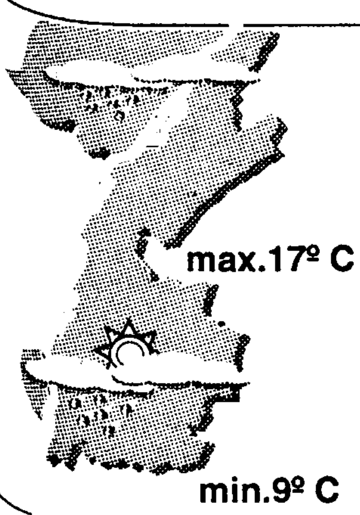
● *Ondanks de hevige regen kon koningin Beatrix tijdens de traditionele balkonscène nog lachen. Haar zonen prins Constantijn (links) en prins Johan-Friso helpen haar met een paraplu.* Foto: REUTER

Aanstaand weekeinde start de competitie zaalhandbal in de hoogste klassen. Limburg is met de nationale kampioenen Horn/Sittardia bij de heren en het Roermondse Swift bij de dames nog steeds handbalprovincie nummer één in Nederland. Morgen besteedt het Limburgs Dagblad ruimschoots aandacht aan de topteams uit onze provincie.

Ajax krijgt warm onthaal bij Roda
PAGINA 17

Stanley Menzo wordt bedreigd
PAGINA 19

TVM nieuwe start Jelle Nijdam
PAGINA 19

PERIODEN MET ZON

De storing van gisteren zorgt in de ochtend voor bewolking waaruit nog wat lichte regen kan vallen. Met een oostelijke stroming wordt er geleidelijk drogere lucht aangevoerd en krijgen we weer perioden met zon. De middagtemperatuur loopt op tot 17 graden. Er waait een matige wind uit oostelijke richtingen. Vannacht daalt het kwik naar 9 graden.

Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-9775.

VANDAAG:

Zon op:	07.23	onder: 19.39
Maan op:	19.55	onder: 09.10

Strengere selectie van studenten

Executie Van Damme vrijdag in Singapore

Van onze redactie buitenland

SINGAPORE/DEN HAAG – Nog twee dagen heeft Johannes van Damme te leven. Als het aan de Singaporese autoriteiten ligt, wordt hij vrijdag opgehangen, omdat hij in 1991 werd betrapt op de smokkel van ruim vier kilo heroïne. Van Damme zou de eerste Nederlander zijn die in het buitenland daadwerkelijk na een doodvonnis wordt terechtgesteld.

De Nederlandse regering weet al twee weken dat vrijdag de executie gepland staat. Om de stille diplomatie rondom Van Damme niet in gevaar te brengen, werd echter niets openbaar gemaakt. De familie van Van Damme in Nederland kreeg vorige week zelf een telegram waarin de directeur van de Changi-gevangenis te Singapore kortweg meldt: 'Bezoek vanaf 20-9, ophalen lichaam 23-9'.

De verwanten zijn ontsteld over de manier waarop ze zijn ingelicht. Van Damme zelf bleef kalm toen hij gisteren van de gevangenisdirecteur hoorde dat het vrijdag zover is. Een gratieverzoek aan de president werd in juli afgewezen. De advocaat van Van Damme, Pereira, heeft zijn hoop gevestigd op een hernieuwd gratieverzoek dat vandaag bij president Ong Teng Cheong wordt ingediend. Daarin stelt de raadsman dat pas onlangs is aangetoond dat Van Damme in Nigeria werkte als contactpersoon voor de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI). Ze zouden 'aanwijzingen' zijn dat Van Damme het slachtoffer is geworden van een valstrik.

Los van het gratieverzoek heeft minister van Buitenlandse Zaken, Van Mierlo, gisteren bij zijn collega in Singapore opnieuw clementie gevraagd, zonder te dreigen met economische of diplomatieke sancties als het vonnis toch wordt uitgevoerd.

Zie verder pagina 3
● **Buitenlandse Zaken lijkt niet hard te werken aan 'Van Damme'**

Bolkestein: geen Duitsers bij bevrijdingsfeest

DEN HAAG – VVD-leider Frits Bolkestein vindt dat de Nederlandse regering volgend jaar geen officiële Duitse vertegenwoordiging moet uitnodigen bij de herdenking van het einde van de nazi-bezetting. Bolkestein zei dat gisteren in een reactie op de Troonrede, waarin koningin Beatrix de goede betrekkingen met Duitsland omschreef als een 'fundamentele en onomkeerbare omslag van de politieke verhoudingen in Europa'.

Ook voor het voormalig verzet zijn de Duitsers niet welkom wanneer op 4 en 5 mei 1995 wordt herdacht dat ons land vijftig jaar geleden werd bevrijd. Bolkestein wil pas in 1996 Duitse vertegenwoordigers toelaten bij de herdenkingen.

Premier Kok vindt dat 'de zeer ingrijpende' vraag naar een Duitse deelname aan de bevrijdingsfeesten 'niet versimpeld moet worden'. Kok wil de komende tijd nagaan of Duitsland 'op enigerlei wijze' vertegenwoordigd zou kunnen zijn bij de herdenking van de bevrijding op 5 mei. De dodenherdenking van 4 mei zou in strikt eigen Nederlandse kring moeten plaatsvinden. D66-fractieleider Wolffensperger steunt die opstelling.

Pyromaan ook verdachte serie branden Sittard

DOOR ROB PETERS

SITTARD/MAASTRICHT – De al vijf maal eerder voor brandstichting tot lange gevangenisstraffen veroordeelde 41-jarige zwerver Herman H. kan ook een deel van de zeker dertig mysterieuze branden afgelopen voorjaar en zomer in Sittard hebben gepleegd. Politie en justitie willen in het belang van het onderzoek niet bevestigen dat H., geboren in Sittard, al maanden verdachte nummer een is.

Ook niet nu blijkt dat de serie brandstichtingen, waaronder die in scholen en het gemeentehuis van Sittard, stopte op het moment dat H. op 18 juni in Valkenburg werd gearresteerd.

Daar hield hij zich verdacht op in de buurt van danscafé Paviljoen op de Oranjelaan, waar 's morgens vroeg brand in een houten buitenwand en een boom was gesticht.

Officier van justitie mr. F. van Diem heeft gisteren de rechtbank in Maastricht met succes gevraagd H. nu eindelijk naar de psychiater te sturen. Professor Van Leeuwen moet gaan bepalen of H. zodanig gestoord is dat een ter beschikkingstelling en dwangverpleging van H. relevant is. Van Diem zal bij gebleken gestoordheid in elk geval daarom vragen.

Zie verder pagina 12
● **Brand in Valkenburg bij toeval ontdekt**

8 710404 400017 — 21-09

k

Expositie van zeldzame samenhang

Gaudi, het 'Stedelijk Museum' van Landgraaf

DOOR PIETER DEFESCHE

Zeven cultuurprijzen zal het gemeentebestuur van Landgraaf uitreiken aan evenzoveel daarvoor genomineerde Landgraafse personen en instituten. Omdat zij 'steeds nieuwe demensies' – de gemeentelijke voorlichting bedoelt uiteraard dimensies en niet dementies – hebben toegevoegd aan de veelheid van cultuuruitingen in de 'boeiende en bloeiende gemeente'.

De zevende genomineerde is de galerie Gaudi, die in een enkele jaren niet alleen aan de gemeentelijke cultuuruitingen haar dimensie heeft toegevoegd; zij zou daarvoor een onderscheiding verdienen met onderscheiding.

Het gebied waaruit Gaudi haar presentaties betrekt is allerminst tot de gemeente beperkt, zelfs niet tot de provincie. De galeriehouders hebben hun contacten veelal in midden-Nederland; maar ook in de Randstad speuren ze naar talent.

Dat levert vaak verrassingen op, zoals de tentoonstelling waarmee het nieuwe seizoen wordt geopend, een produkt van samenwerking van vijf kunstenaars: vier beeldende en een zingende. Drie werkten hier al eerder samen; in de tentoonstelling 'Metamorfose' bij Gaudi in 1992. Ook toen bleek al een gemeenschappelijke belangstelling voor een uit de historie en de kunsthistorie betrokken inhoud. Een verschijnsel dat zich in toenemende mate voordoet: het lijkt wel of het naderen van het jaar 2000 ermee van doen heeft. De aan het moderne leven ontleende thematiek die de pop-art kenmerkte, wijkt er duidelijk voor terug. Oude culturen, mythen en uitheemse raadselachtigheid houden menig kunstenaar en kunstverzamelaar in hun ban.

Het is merkwaardig dat ook het eind van de vorige eeuw zo'n fascinatie kende, bespeurbaar in de beeldende bijdragen van de symbolisten en in de muziekcultuur met een opvallend succes van de opera's van Wagner. In de tentoonstelling bij Gaudi is de centrale figuur geen Lohengrin of Siegfried maar Harald, koning der Vikingen, een Noorse held, aan de vergetelheid ontrukt door een Saga uit de tiende eeuw en bezongen in een mini-opera uit de twintigste.

Dat een kunstenaar als Ton Lamper, die zijn figuratie aan zoveel tijdperken ontleent dat hij zijn kijkers uitnodigt bij de interpretatie van zijn werk – hij is graficus en beeldhouwer – te werk te gaan als een archeoloog, zich hier makkelijk tot archaïsche beelden zou bekennen, verbaast niet. Een vierde deel van de exponaten, die uit twee-dimensionale werken bestaat en uit objecten en sculpturen, oogt heel eigentijds. Het bestaat uit vijf grafische ontwerpen achter glas, die ogen als affiches. Zij gaan over eenveel thema's uit de Saga: de ambitie van de koning, hier in de gedaante van een raaf, over moord of, gelezen van achter naar voor, over droom, over water, afscheid, dood en overmoed – in een vormgeving die strak is maar niet zonder subtiliteiten.

Zij zijn van Agnes Korink, wonend in Amsterdam, geboren in 1966, getogen in Brabant aan de academies van Eindhoven en Breda. Zij is grafisch ontwerpster en zorgde voor een fraaie en vindingrijke catalogus.

Een archaïsche uitstraling hebben de schilderijen en bronzen beelden van Simon Woudwijk ut Rijen, geboren in 1958, en ook al eerder bij Gaudi. Zij gaan over schepen in al hun metaforische betekenissen van reizen, veroveren en doodgaan.

De meeste inhoudelijkheid schuilt in de regelmatig terugkerende figuur, meestal in brons, van 'de wachter': iemand die wacht, die waakt, beschermt en bewaart voor de eeuwigheid. Barbaarse trekken vertonen de beelden, objecten en erme samenhangende grafiekbladen van Joke Brugman. Vijf in dekens gewikkelde lijken, geïnspireerd door Indianen-culturen, vangen de aandacht al door de op straat uitziende ramen van de galerie. Er steken vijf bebloede bijlen in.

● *The Stamford Sequence van Joke Brugman, te zien in Galerie Gaudi.*

Bloed kleeft ook aan de glazen bekers van een sier-object in een vitrine – en aan de dubbele bijl in een kist, van binnen bekleed met een kaart van zeeën en continenten. Hout, klei, rubber, lood en textiel zijn Brugmans voornaamste ingrediënten. Ook deze kunstenares was eerder bij Gaudi. Zij is van 1945, is opgeleid in Amersfoort, Den Haag en Eindhoven, en woont is Best.

Ook de al genoemde Ton Lamper, geboren in 's Heer Arendskerke maar opgeleid in Brabant, was eerder bij Gaudi. Hij toonde er zijn van veel tekenvaardigheid getuigende etsen, gedrukt volgens een procédé van eigen vinding, en objecten, zoals ook nu weer, samengesteld uit gebruikte koper- en zinkplaten. Hier maakte hij er Vikingschilden van en een Vikingschip in aanbouw – of in verval. Zoals de meeste deelnemers aan het project meer door het verleden gepreoccupeerd dan door het heden heeft hij er zich van bewust gemaakt dat het etsen van oorsprong een techniek is om wapenrustingen mee te decoreren. 'De etsplaten bieden de toeschouwer een ogenschijnlijk willekeurige verzameling door elkaar getekende beeldfragmenten aan' verklaart hij 'aan de hand waarvan men als een archeoloog zelf een geschiedenis kan reconstrueren'.

De bijdrage van de vijfde partipant is niet in beeldvorm waar te nemen: zij verklinkt in tien minuten. De mini-opera 'King Harald's Saga' geschreven in 1979 door de Britse componist Judith Weir, werd bij de opening gezongen door de sopraan Wilma Franchimont, geboren in Delft, opgeleid aan het Rotterdams conservatorium. Belangstellenden kunnen haar stem beluisteren op een geluidsband. Zij zal haar optreden herhalen op tentoonstellingen van hetzelfde project elders in den lande – om ook daar bekendheid te geven aan het treurige lot van Koning Harald, die met zijn invasielegertje verraderlijk in de val werd gelokt en venietigend verslagen – straf van het noodlot voor overmoed en buitensporige ambitie.

Men ziet zelden een tentoonstelling van zo grote samenhang, eensgezindheid en gemiddeld niveau en zeker niet een in galerie, een instelling met een (gelegitimeerd) commercieel doel. Gaudi presenteert zich daarmee andermaal als een soort door persoonlijke motivatie gedreven museale instelling, open naar de straat: het Stedelijk van Landgraaf.

Hereweg 83, Saga, tot 10 oktober.

Unesco Muziekprijs voor Balinese prof

AKEN – De Unesco-Muziekprijs wordt zaterdag uitgereikt aan prof.I. Made Bandem, directeur van de hogeschool voor Indonesische muziek in Denpasar op Bali en hoogleraar aan de Internationale Bachakademie in Stuttgart.

Belangstellenden voor deze plechtigheid in de Kroningszaal van het Akense raadhuis kunnen tot en met vrijdag bij de portier van het raadhuis gratis kaarten krijgen. Bij de prijsuitreiking zal gespeeld worden door een Balinese gamelan.

Zondag om 11 uur is er een opvoering van muziek en dansen van Bali, ook in de Kroningszaal. De toegangsprijs bedraagt DEM 10, kaarten bij de Akense VVV.

Donderdag en vrijdag zullen in de Raadskelder naast het Raadhuis Indonesische specialiteiten worden geserveerd.

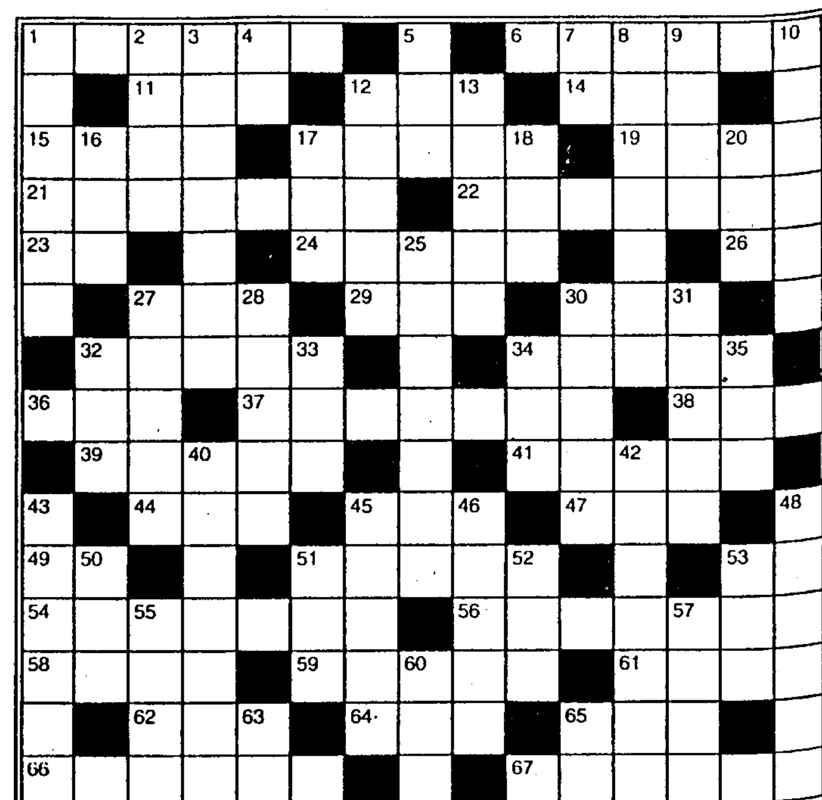
Anton Wachterprijs voor Arnon Grunberg

DEN HAAG – Arnon Grunberg krijgt voor zijn boek 'Blauwe maandagen' de Anton Wachter-prijs 1994. De onderscheiding, bedoeld om de schrijver Simon Vestdijk te eren, gaat elke twee jaar naar een opmerkelijk romandebuut.

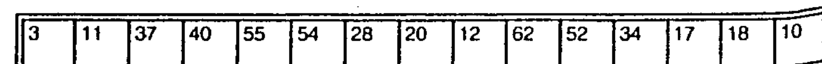
Aan de prijs is een geldbedrag van tweeduizend gulden en een bronzen beeldje van Anton Wachter verbonden. Het originele beeld van Wachter, de hoofdpersoon uit Vestdijks romandebuut, staat in Harlingen, de geboorteplaats van Vestdijk. Grunberg krijgt de prijs omdat zijn debuut „briljant stylistisch is geschreven", zo menen de juryleden Maarten 't Hart, Martin Ros, Rudy van der Paardt, Ko Pop en Hans Oele.

De weduwe van Vestdijk, Mieke Vestdijk-Van der Hoeven, overhandigt de prijs op 15 oktober in Harlingen aan Grunberg.

puzzel van de dag

P&P E1712

3	11	37	40	55	54	28	20	12	62	52	34	17	18	10

Welk winwoord komt er in het balkje?

HORIZONTAAL: **1** meevaller; **6** visgerei; **11** boom; **12** per; **14** manl. dier; **15** deel v. Londen; **17** pl. in Drente; **19** gevaarlijk; **21** pralines; **22** solide; **23** daar; **24** zitplaats; **26** lidw.; **27** voor; **29** voordat; **30** mond; **32** zuivelprodukt; **34** knaagdier; **36** broodsoort; **37** pl. in Friesl.; **38** geldla; **39** spook; **41** walkant; **44** toer; **45** vaas; **47** kerel; **49** klaar; **51** familielid; **53** vogel; **54** Afrik. land; **56** greep; **58** teken; **59** Az. land; **61** riv. in Zwitserland; **62** water in Utrecht; **64** insekt; **65** uitwas; **66** sport; **67** vloerbedekking.

VERTIKAAL: **1** vrucht; **2** warme wind; **3** geweer; **4** emeritus; **5** schreeuw; **7** Ondernemingsraad; **8** kaassoort; **9** bult; **10** kwajongen; **12** stadswal; **13** slang; **16** handvat; **17** pl. in Flevoland; **18** drank; **20** afgunst; **25** jungle; **27** kaartspel; **28** rangtelw.; **30** grond; **31** ogen; **32** jong dier; **33** knaagdier; **34** omroepver.; **35** grappenmaker; **40** nemen; **42** daarom; **43** jachthond; **45** verfbord; **46** componist; **48** uitstekend; **50** sprookjesfig.; **51** voorz.; **52** vogel; **53** wagen; **55** orgaan; **57** roofvogel; **60** speelgoed; **63** pers. vnw.; **65** bevel.

oplossing gisteren

HORIZONTAAL: **1** barbier; **6** pressie; **12** bond; **14** ante; **15** l.g.; **17** k.k.; **18** Ate; **20** da; **21** Ti; **22** git; **24** Astarte; **27** hor; **28** adel; **30** blaas; **31** gala; **32** as; **33** ut; **35** alt; **36** OR; **37** ka; **38** fiets; **40** oever; **43** poema; **44** panel; **46** krimp; **48** Eelde; **50** al; **52** eg; **53** lor; **55** Ee; **56** er; **57** neen; **59** Mekka; **61** logé; **63** nul; **64** penseel; **66** Sem; **67** EK; **68** do; **69** SER; **70** o.k.; **72** lp; **73** halm; **75** snor; **77** rolmops; **78** ditmaal.

VERTIKAAL: **1** Bulgaar; **2** Rb; **3** bok; **4** Inka; **5** Ed; **7** ra; **8** ende; **9** sta; **10** Se; **11** emiraat; **13** staal; **16** gids; **18** atlas; **19** Erato; **21** tolk; **23** te; **25** SB; **26** TS; **27** ha; **29** luieren; **31** grendel; **34** temig; **36** ovale; **38** fok; **39** tam; **41** Epe; **42** ree; **45** wanneer; **47** plens; **48** erker; **49** drempel; **51** leuk; **54** oksel; **56** egel; **58** el; **59** me; **60** AE; **62** os; **64** polo; **65** lont; **68** dam; **71** kom; **73** hl; **74** MP; **75** si; **76** Ra.

Winwoord: BALLETMEESTERES

DOOR SANDRA JONGENELEN

Veilinghuis verkoopt 19de-eeuwse kopieën van meesterwerken

Kunst voor een prikkie

AMSTERDAM – Voor een prikkie een schilderij van Rembrandt, Rubens, Van Dyck, Raphaël, Caravaggio en Titiaan op de kop tikken. Dat kan binnenkort bij Christie's in Amsterdam. Het veilinghuis brengt geen vervalsingen of reproducties onder de hamer, maar veilt 19de-eeuwse kopieën van Oude Meesters.

De originele 17e-eeuwse schilderijen hangen in binnen- en buitenlandse musea zoals het Rijksmuseum in Amsterdam, het Mauritshuis in Den Haag, het Louvre (Parijs), het Prado (Madrid) en het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten (Antwerpen). Voor kopers zonder miljoenenbudget, zijn ze onbereikbaar.

Van de ruim vijftig schilderijen die Christie's aanbiedt, is Het Joodse Bruidje van Rembrandt misschien wel het bekendst. Het origineel hangt sinds 1885 in het Rijksmuseum in Amsterdam. Voor de veiling op 8 oktober heeft Christie's twee kopieën kunnen bemachtigen, beide uit particulier bezit. Het ene doek kent een richtprijs vanaf 4.000 gulden. De tweede versie brengt waarschijnlijk tussen de 10.000 en 15.000 gulden op.

De namen van de meeste 19e-eeuwse kopiisten zijn niet meer bekend. Wel heeft Christie's de makers van Het Joodse Bruidje kunnen achterhalen. Johan Hendrik Baartscheer (1874-1937) schilderde de 'duurste' en kwalitatief beste versie in 1899. Hij was toen student aan de Rijksacademie in Amsterdam. Zijn tijdgenoot Egbert Rubertus Derk Schaap maakte het andere doek rond de eeuwwisseling samen met zijn echtgenote Wilhelmina Jacoba van der Spek.

Met de veiling hoopt Christie's de kopieën van Oude Meesters in ere te herstellen. Kunsthistorici schatten dit soort schilderijen op hun waarde, zegt Aarts. Maar het grote publiek haalt er vaak de neus voor op. Dat is niet terecht, vindt hij. „Natuurlijk legt een kopie het altijd af tegen het origineel. Maar de nageschilderde werken zijn wel uniek in hun tijd, kwaliteit en raffinement."

De lage waardering voor kopieerders is iets van de laatste tijd. In de 19e-eeuw was het heel normaal als jong kunstenaar een meesterwerk na te schilderen. Het hoorde bij de opleiding. Kopiisten deden in die dagen ook dienst als fotograaf. Ze zorgden ervoor dat bekende 17e-eeuwse schilderijen een groter publiek konden bereiken.

Ook was de vraag naar de nageschilderde meesterwerken in de vorige eeuw groot. Kunstliefhebbers met een kleine beurs konden op die manier toch een oude meester aan de muur hangen.

In mei had Aarts al een beginverzameling van tien schilderijen, waaronder het Portret van Saskia van Uylenburgh, de echtgenote van Rembrandt. Het origineel, van Rembrandt, hangt in de Staatliche Kunstsammlungen in het Duitse Kassel. Het is een miljoenenstuk. De 19e-eeuwse kopie moet tussen de 7.000 en 10.000 gulden kosten. Een andere kopie van het portret hangt overigens sinds 1850 in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen.

Niet alle kopieën die Christie's kreeg aangeboden, zitten in de veiling. „Criterium was de kwaliteit van het werk", benadrukt Aarts. „We hebben duidelijk geselecteerd. Het zijn niet zomaar wat kopieën. Iedereen die straks een schilderij koopt, krijgt welisWaar een doek zonder artistieke waarde, maar technisch is het werk hoogstaand."

Een selectie van de te veilen schilderijen is tot 29 september te zien bij het filiaal van Christie's in Rotterdam. De voorbezichtiging van alle veilingstukken bij het hoofdkantoor in Amsterdam start op 6 oktober en loopt tot de veiling op 8 oktober.

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad B.V.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen

Telefoon:

Abonnementen	045-739881
Advertenties	045-739886
Algemeen	045-739911
Piccolo-advertenties	045-719966

Fax:

Advertenties	045-739204
Algemeen	045-739364
Redactie	045-739264

Banken:

ABN-AMRO Heerlen	57 75 35 935
Postbank	10 35 100

Rayonkantoren:

Brunssum	045-256363
Geleen	046-746868
Kerkrade	045-452932
Maastricht	043-254477
Roermond	04750-18484
Sittard	046-515577
Valkenburg	04406-15045

Abonnementsprijzen:
Bij voorbetaling te voldoen.
Bij automatische betaling:

per maand	ƒ 29,00
per kwartaal	ƒ 86,90
Per acceptgiro:	
per maand	ƒ 30,50
per kwartaal	ƒ 88,40
Losse nummers	ƒ 1,75
	Bfr. 32

Alle orders worden afgesloten en uitgevoerd overeenkomstig de Regelen voor het Advertentiewezen en overeenkomstig de Algemene Voorwaarden van het Limburgs Dagblad.

tokapua toraja

de rechter

recept

Kalfsgehaktbrood met paddestoelen

150 gram oesterzwammen, 100 gram shiitake, 125 gram (1/2 bakje) champignons, boter, 600 gram kalfsgehakt, 1 eetlepel fijngehakte peterselie, peper en zout, mespunt geraspte nootmuskaat, 2 eieren, 3 fijngewreven beschuiten

Maak de paddestoelen schoon, snijd de oesterzwammen in repen en de champignons in plakjes. Smelt boter in een koekepan en fruit hierin eerst de plakjes champignon aan en voeg dan de shiitake en als laatste de oesterzwammen toe. Bak alles al omscheppend enkele minuten en kruid met peper en zout. Laat de paddestoelen enigszins afkoelen. Maak het kalfsgehakt aan met peper zout nootmuskaat losgeklopte eieren en fijngewreven beschuiten. Meng de afgekoelde paddestoelen voorzichtig door de gehaktmassa en vul hiermee een kleine cake- of broodvorm. Strijk het oppervlak glad en schuif de vorm in een voorverwarmde oven van 180 -200 °C. Bak het gehaktbrood met paddestoelen gaar in ongeveer 45 minuten. Serveer het gehaktbrood in plakken gesneden, warm of koud. Koud smaakt een lepeltje mosterdmayonaise er erg lekker bij (mayonaise, klein scheutje room en een lepeltje mosterd)

Papoea-Nieuw-Guinea kookt door vulkaan

ORT MORESBY – De haven- d Rabaul in Papoea-Nieuw- inea was gisteren bedekt met een meter dikke laag vulka- che as en de vulkanen Tavur- en Vulcan bleven kilome- shoge kolommen zwarte rook giftige damp boven de stad puwen. Vulkanologen voor- llen dat de twee vulkanen zeker enkele dagen actief len blijven. De Vulcan heeft iddels drie kraters gevormd, alle drie rook en brokstuk- uitspuwen.

getuigen zeiden dat de ha- van Rabaul, op het eiland ew Britain, met as en drijvend limsteen is bedekt. Op sommi- plekken lijkt het water te ken door hete dampen uit vul- ankraters onder de haven. In de stad heeft de as zich met regen vermengd en een dikke taaie laag gevormd waaronder huizen en bomen bezwijken.

Schepen hebben duizenden dorpelingen opgepikt die voor de uitbarsting naar het strand waren gevlucht. Een bemanningslid van een schip dat 2.500 mensen oppikte, Peter Sharp, vertelde het Australische persbureau AAP dat de Vulcan aan de zuidkant 'uit zijn dak gaat' en de Tavurvur aan de noordkant.

De meeste inwoners van het getroffen stadsdeel en omringende dorpen, zo'n 30.000 mensen, zijn tijdig geëvacueerd. De verbindingen met de stad zijn verbroken en er is niets bekend over het lot van eventuele achterblijvers. „Het is heel angstaanjagend en ongelooflijk eenzaam," vertelde de Australier Michael Jansy aan de Sydney Morning Herald.

De premier van Papoea-Nieuw-Guinea, Sir Julius Chan, heeft in de provincie East New Britain, zo'n 800 km ten noordoosten van Port Moresby, de noodtoestand uitgeroepen. „Je kunt Rabaul niet zien. Je ziet alleen rook en as," zei Chan na een vlucht over het gebied.

De autoriteiten hebben omwonenden van Rabaul gewaarschuwd geen water te drinken dat met as is verontreinigd. Ook gewassen in tuinen zijn niet te vertrouwen.

Volgens een missiepost bij de stad zijn bij de massale evacuatie twee personen om het leven gekomen. Een kind dat geschrokken van het aanhoudend getoeter wegrende kwam onder een auto en een man werd dodelijk getroffen door de bliksem.

Parijs en Bonn eens over uitbreiding EU naar het Oosten

Van onze redactie buitenland

PARIJS – Frankrijk en Duitsland zijn het in grote lijnen eens over de benadering van de uitbreiding van de Europese Unie met landen in Midden- en Oost-Europa. De ministers Juppé en Kinkel zeiden gisteren na besprekingen in Parijs dat de Europese Commissie een Witboek moet opstellen dat de weg aangeeft voor de economische integratie van Oosteuropese landen in de EU.

„Dat Witboek moet er komen tijdens het Franse voorzitterschap (1e helft 1995) om de weg voorwaarts aan te geven," verklaarde Kinkel. Hij woonde met Juppé een bijeenkomst bij met de Franse en Duitse ambassadeurs in Oost-Europa. Onderwerp van gesprek waren de economische en politieke hervormingen sinds de communistische ondergang.

In het onderzoek dient de Commissie manieren aan te geven om de nieuwe Oosteuropese democratieën bij West-Europa te doen aansluiten. Daarbij gaat het vooral om de rechtssystemen, banken en dienstverlening, binnenlandse zaken en de sectoren milieu en vervoer. In 1993 erkenden de Twaalf in de verklaring van Kopenhagen dat een tiental landen in Midden- en Oost-Europa en het Oostzee-gebied, maar niet Rusland, 'de wens heeft toe te treden tot de Europese Unie'.

De toetreding moet zich geleidelijk voltrekken op de terreinen van politiek, economie en veiligheidszaken, verklaarde een voorzichtige Juppé. Duitsland, dat belangrijke economische en historische betrekkingen heeft met de voormalige communistische landen, dringt bij de EU-partners aan op snelheid bij de uitbreiding naar het oosten. „Wij hebben talloze opproepen gedaan tot de landen in Oost-Europa om hen aan te zetten het communisme af te schaffen en de markteconomie te omarmen. Wij kunnen hun nu niet laten vallen wegens onze eigen problemen," verklaarde Kinkel.

Frankrijk is terughoudender, met name wegens de financiële zwakte van de nieuwkomers. Toetreding van de landen vanaf 1 januari 1995, zou leiden tot verdubbeling van de EU-begroting, verklaarde de Franse minister voor Europese zaken Lamasourre. Voor dit moment zijn de 'reeds afgesloten akkoorden', de associatieverdragen, het belangrijkst, aldus Juppé.

punt uit

● Luchtactie

De commandanten van de VN-vredesmacht hebben de Bosnische Serviërs gedreigd met Navo-luchtaanvallen als zij niet voor middernacht al hun zware wapens uit de gedemilitariseerde zone rond Sarajevo terugtrekken. Dat heeft een VN-woordvoerder gisteravond in de Bosnische hoofdstad meegedeeld.

● Franse meisjes

De twee Franse meisjes die in Nederland verblijven omdat zij thuis in Parijs zouden worden mishandeld, komen bij terugkeer in Frankrijk eerst in contact met een officier van justitie en een kinderrechter. Die bekijken wat er verder met hen moet gebeuren. Deze garantie heeft Frankrijk gegeven bij het verzoek om uitwijzing dat het ministerie van Justitie in Den Haag inmiddels heeft binnengekregen. Een woordvoerder van het ministerie zei dinsdag dat een Nederlandse kinderrechter zich op korte termijn over het verzoek uitspreekt.

● Duitse taal

Duits wordt door eindexamenkandidaten in het voortgezet onderwijs het meest gekozen als (niet-verplichte) tweede vreemde taal. De taal van onze grote buurman verliest echter al jarenlang aan populariteit. Dat staat in de uitgave 'Werken en leren in Nederland 1994' van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), die gisteren is verschenen.

● CDA-voorzitter

De nieuwe voorzitter van het landelijke CDA-bestuur wordt zo goed als zeker drs. F.A.M. Kerckhaert, een van de vier directeuren van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Volgens welingelichte bronnen is hij de enige kandidaat voor de functie, die is vrijgekomen na het vertrek van Wim van Velzen. Komende vrijdag wordt de officiële voordracht van de 44-jarige Kerckhaert verwacht.

● Schietpartij

Bij een schietpartij gistermorgen nabij een diplomatenwijk in Peking zijn een diplomaat uit Iran, zijn 9-jarige zoontje en zes Chinezen gedood. Meer dan dertig mensen raakten gewond, van wie sommige in ernstige toestand in een ziekenhuis zijn opgenomen. De politie heeft de dader op de plaats van het onheil doodgeschoten.

● Turkije

De Turkse premier Tansu Ciller zal vandaag tussentijdse verkiezingen aankondigen, die naar alle waarschijnlijkheid zullen worden gehouden op 27 november. Ze is hiertoe genoodzaakt door het recente verbod op de Koerdische partij DEP plus het aftreden van een van haar partijleden als parlementslid. Daardoor is vijf procent van de 450 parlementszetels onbezet geraakt. De Turkse Grondwet gebiedt in deze situatie deelverkiezingen binnen de drie maanden of algemene binnen een jaar. Premier Ciller verklaarde maandag na een lang onderhoud met de leider van de sociaaldemocratische coalitiepartner dat het tijd was om een eind te maken aan de speculeringen over hoe en wanneer de verkiezingen gehouden worden.

Balling-president hekelt amnestieregeling en machtsoverdracht

Aristide wijst akkoord Carter-junta Haiti af

Van onze redactie buitenland

-AU-PRINCE/WAS- GTON – Jean-Bertrand ide, de democratisch ge- president van Haiti, het akkoord dat de Ame- nse oud-president Carter de militaire leiders van Caribische land heeft be- impliciet van de hand zen. Dat blijkt uit een gis- in Washington uitgege- communiqué van de in verdreven president.

reenkomst die Carter zondag junta-leider Raoul Cédras af- voorziet in een vergaande tie voor de militairen en geeft de mogelijkheid in het land te n. Aristide houdt echter vast het akkoord van Governors Is- dat hij en Cédras in 1993 teken- over de machtsoverdracht aan gitieme staatshoofd. Voorzag erin dat de militairen met toestemming van het ment amnestie zouden kunnen n. Ook diende de junta het te verlaten. Volgens zijn advi- heeft Aristide daarnaast voor- tiek op het feit dat de militaire volgens het Carter-akkoord 15 oktober respijt krijgen om af eden.

andere aanhanger van de ver- president noemde het 'totale dat deze mensen in het land blijven, hun bezit houden en stie krijgen'. Dat is alsof Adolf na de Tweede Wereldoorlog itsland was blijven wonen, zo hij. Veel ballingen vrezen dat ucturen van leger en politie blijven en een staat in de gaan vormen in het op te bou- emocratische Haiti.

nden Haitianen zijn sinds ndag bij de haven en het vlieg- bijeengestroomd om de aan- van de Amerikanen te zien. ren durven voor het eerst de staatsgreep weer te demon- voor Aristide en roepen leu- 'Cédras - moordenaar!' Gis- probeerde de politie de e bij de haven met knuppels, en schoten in de lucht te reiden. Daarbij viel één dode. dere plaatsen raakte een aan- monstranten zwaar gewond. erikanen grepen niet in bij tsingen.

nding van inmiddels 6000 à Amerikaanse soldaten verliep sver zonder problemen. Het aamste doel was gisteren het van 'een Amerikaanse aan- heid' in Cap Haitiën, de op grootste stad van het land.

● *Een Haitiaan staat bij zijn vriend die door de oproerpolitie werd doodgeknuppeld tijdens een demonstratie voor Aristide in Porte-au-Prince.* Foto: REUTER

Daar zijn inmiddels 1800 mariniers geland. Ook begonnen de Amerikanen met de bewaking van een depot waar het Haitiaanse leger zijn - weinige - zware wapens moet inleveren.

De Amerikaanse chef van staven John Shalikashvili was vol lof over de bereidheid van de militaire leiding van Haiti om medewerking te verlenen aan de Amerikaanse bezetting. „Er was ook geen aanwijzing dat Cédras alsnog probeert de bepalingen van het akkoord te ontduiken." De Amerikanen willen spoedig met de militairen onderhandelen over de ontwapening van de milities door de plaatselijke politie. Shalikashvili is 'zeer bezorgd' dat Amerikanen het slachtoffer kunnen worden van vuurgevechten tussen rivaliserende facties: „Een dergelijke explosieve situatie kan op elk moment ontstaan."

Opiniepeiling

Het dagelijkse leven in de hoofdstad Port-au-Prince komt inmiddels weer op gang. Dinsdag waren duidelijk meer winkels open dan de afgelopen dagen; het verkeer in de straten zwol weer aan. De VS willen zich bij de Veiligheidsraad inzetten voor een spoedige schorsing van de sancties die de economie van het land zwaar treffen.

Volgens een opiniepeiling is 47 procent van de Amerikanen het eens met de manier waarop president Clinton in de Haiti-crisis heeft gehandeld. Zij hebben nu meer vertrouwen in diens capaciteiten op het terrein van buitenlands beleid.

Socialisten in Zweden starten pro-EU campagne

STOCKHOLM – De Zweedse Sociaaldemocratische Partij SDP, die de verkiezingen van zondag heeft gewonnen, gaat een massale campagne starten om het grote aantal tegenstanders van Europa voor 13 november over de streep te trekken. Op die datum wordt in een referendum beslist over Zwedens toetreding tot de Europese Unie.

Een opiniepeiling van het Skopinstituut in de krant Dagens Industri, een blad voor zakenlieden, gaf maandag aan dat in Zweden de tegenstanders nog steeds voorliggen op de voorstanders met 52 procent tegen 48 procent.

Het grote probleem voor de pro-EU campagne was tot nu toe dat de tegenstanders van de EU vooral te vinden waren in de SDP-gelederen. Niet minder dan 61 procent van de SDP-stemmers, zo bleek uit de peilingen, is tegen toetreding tot Europa. Bij de rest van de Zweden ligt dat juist andersom: daar is tweederde voor Europa.

Junta Birma en oppositieleidster ontmoeten elkaar

RANGOON – De militaire leiders van Birma (Myanmar) hebben gisteren een ontmoeting gehad met oppositieleidster en Nobelprijswinnares Aung San Suu Kyi. Het was het eerste onderhoud tussen beide partijen sinds de 49-jarige Suu Kyi vijf jaar geleden onder huisarrest werd geplaatst. De Myanmarese televisie vertoonde beelden van de ontmoeting die Suu Kyi had met het staatshoofd Than Shwe en de leider van de militaire geheime dienst luitenant-generaal Khin Nyunt.

Leden van de regerende junta hebben Suu Kyi herhaaldelijk de vrijheid aangeboden op voorwaarde dat ze haar vaderland zou verlaten. Maar de voormalige leidster van de oppositiepartij Nationale Liga voor Democratie (NLD) heeft een vrijwillig vertrek naar het buitenland steeds uitgesloten.

In september 1988 schoten Myanmarese soldaten honderden demonstranten neer die maanden lang hadden betoogd voor meer democratie. De militaire leiders onderdrukten vanaf dat moment alle vormen van oppositie.

Zeeland eerste met wet slachtofferhulp

Van onze redactie binnenland

MIDDELBURG – Zeeland is de eerste regio in Nederland waar justitie, politie en betrokken instellingen concrete afspraken hebben gemaakt over de definitieve uitvoering van de Wet-Terwee. Die wet treedt 1 april 1995 in werking en moet de positie van slachtoffers van misdrijven verbeteren.

In Middelburg tekenden gisteren afgevaardigden van de stichtingen Jeugd en Gezin, Reclassering en Slachtofferhulp, de Raad voor de Kinderbescherming, justitie en politie een samenwerkingsovereenkomst over de nieuwe behandeling van slachtoffers.

De Wet Terwee regelt de schadebemiddeling tussen slachtoffers en daders en zorgt dat de slachtoffers informatie krijgen over de dader. De schadevergoeding komt door de nieuwe wet aan de orde voordat de zaak bij de rechter komt.

Buitenlandse Zaken lijkt niet ard te werken aan 'Van Damme'

Van onze redactie binnenland

erlandse regering, verklaard ander van de doodstraf, zegt aan gedaan te hebben - en doen - om de executie van mme in Singapore af te wen- aar tot nu toe heeft het mi- van Buitenlandse Zaken iten toe niet de indruk ge- erg hard aan te trekken.

oud-ambassadeur Buwalda drie mogelijkheden om druk oefenen. De eerste, 'stille di- ', is ongetwijfeld toegepast alles wat de ambassade heeft omen is stil gehouden. Over ede, het openlijk druk uitoe- via het bedrijfsleven, is nooit nomen. Of koningin Beatrix mier Kok een brief hebben reven aan president Ong Teng - het zwaarste middel - blijft

n is er het gedoe rond de con- tussen Van Damme en de ale Recherche Informatie- (CRI). De Nederlandse land- at begon pas met het doorspitten van CRI-dossiers nadat de datum voor de executie twee weken geleden bekend was gemaakt aan de Nederlandse regering. Er was toen al driekwart jaar verstreken sinds het hoger beroep van Van Damme werd afgewezen en bijna twee maanden nadat de president van Singapore het gratieverzoek naast zich neerlegde.

Volgens Van Damme heeft hij tegenover de rechter niet over zijn CRI-verleden gerept om zijn familie te beschermen tegen de Nigeriaanse drugsbende. Die zou via de drugsdeal wraak op hem hebben genomen, vanwege zijn contacten met de CRI. Met deze theorie kwam hij echter pas vorige maand, toen zijn gratieverzoek al was afgewezen.

Het lijkt waarschijnlijker dat advocaat Pereira de informatie over de contacten tussen Van Damme en de CRI onbenut liet, omdat zijn cliënt er niet zo positief uit naar voren kwam. De Nederlander zou in Nigeria niet zozeer als informant hebben gewerkt, maar als 'contact'. Een lossere relatie, waarbij het 'contact' vaak al in het criminele circuit verkeert. Die informatie had tijdens de rechtszaak negatief kunnen uitpakken.

Dat de landsadvocaat zich alsnog zette aan het doorworstelen van de archieven moet dan ook worden gezien als een wanhoopsoffensief. Ondanks het feit dat er geen nieuwe feiten boven water kwamen, heeft Van Mierlo de hoop nog niet opgegeven. Van Damme's activiteiten mogen dan bij de verdediging bekend zijn, voor de autoriteiten is het nieuw, redeneert Van Mierlo.

Toch lijkt het dat de regering er weinig vertrouwen in heeft. Er is immers geen enkel bewijs dat er een verband bestaat tussen de oliefraudezaak in Nigeria waarover Van Damme tipte en de drugsmokkel waarvoor hij werd veroordeeld.

Pas als de executie vrijdag doorgaat, zal de verantwoordelijke minister, Hans van Mierlo, opening van zaken geven. Zelfs Johannes van Damme weet tot op de dag van vandaag niet precies wat de Nederlandse regering concreet heeft ondernomen hem te redden.

Minister Maroni: 'Er bestaan geen heilige huisjes meer'

Italiaanse ex-minister Gava achter de tralies

Van onze correspondent

ROME – De Italiaanse politie heeft gisteren de christen-democraat Antonio Gava (64) gearresteerd. Gava, die twee jaar geleden nog minister van Binnenlandse Zaken was in het laatste kabinet-Andreotti en toen gold als een van de machtigste mannen van het land, wordt beschuldigd van banden met de Napolitaanse maffia. De huidige minister en Lega-voorman Maroni reageerde met de uitspraak dat er in Italië geen heilige huisjes meer bestaan. Hij voorspelde ook een nieuw terreur-offensief van de maffia.

De arrestatie van Gava was onderdeel van een omvangrijke anti-camorra-operatie die gisteren in alle vroegte werd uitgevoerd. De politie rekende in totaal een honderdtal personen in, onder wie vooraanstaande maffiosi, lokale politici, maar ook drie ex-parlementariërs. Allen zijn beschuldigd van banden met de maffia.

De politie heeft met de operatie meer dan vijftig maffia-moorden opgelost. Ook zijn maffiose bezittingen in beslag genomen ter waarde van 1,2 miljard gulden.

Actie

Aan de basis van de actie liggen de bekentenissen van de top-mafioso en zakenman Pasquale Galasso van de ooit almachtige Alfieri-clan. Hij werkt al anderhalf jaar samen met justitie en levert steeds meer details over het ijzeren pact van 'camorristi', politici, ondernemers en rechters zoals dat in de afgelopen dertien jaar in Napels heeft bestaan.

Gava, die overigens al in het bezit was van een dagvaarding wegens banden met de maffia, blijkt hierbinnen een van de sleutelfiguren te zijn geweest. De getuigenissen van Galasso zouden inmiddels bevestigd zijn door een twintigtal andere 'spijtoptanten'.

Heer en meester

Galasso heeft onder meer verteld dat de mysterieuze 'zaak-Cirillo' aan de basis lag van het 'pact'. Cirillo, een regionale politicus uit Napels en vertrouweling van Gava, werd in 1981 ontvoerd door de Rode Brigades. Gava wist van de Napolitaanse ondernemers het losgeld te krijgen, maar deed een beroep op de camorra voor de uiteindelijke bevrijding van Cirillo.

Deze operatie, waarbij christen-democratische ministers, geheime diensten en ook de toenmalige premier Forlani betrokken waren, had tot gevolg dat de clan-Cutolo en daarna de rivaliserende clan onder leiding van Alfieri en Galasso, heer en meester werden in Napels en omstreken. Er ontstond een nauw samenwerkingsverband tussen de camorra en de politici, die de door de camorra gecontroleerde stemmen 'betaalden' met openbare aanbestedingen en andere gunsten. De miljarden die vrijkwamen voor de wederopbouw na de aardbeving van 1980 bezegelden de samenwerking en maakten van Gava een van de machtigste politici van het land.

Indruk

De arrestatie van Gava heeft in Italië geweldige indruk gemaakt. Minister Maroni, de eerste niet-christen-democratische minister van Binnenlandse Zaken in de naoorlogse geschiedenis, liet gisteren weten dat de staat in de strijd tegen de maffia niemand de hand boven het hoofd zal houden. Volgens Maroni heeft de staat de maffia in het defensief gedrongen, maar zijn er aanwijzingen voor een terreur-offensief.

Volgens Maroni, die zich baseert op afgeluisterde telefoongesprekken en informanten, zal de maffia met bomaanslagen willen aantonen dat haar macht nog steeds intact is. De maffia zou in deze periode toeslaan omdat tal van grote anti-maffia-processen op het punt van beginnen staan.

Fraude bij bouw luxe buitenhuis in St. Tropez

Weer Franse minister beticht van corruptie

Van onze redactie buitenland

PARIJS – De Franse minister van Industrie, Gérard Longuet, zal mogelijk op korte termijn in staat van beschuldiging worden gesteld wegens corruptie. Een onderzoek naar de financiering van zijn luxueuze buitenhuis in St. Tropez zou hebben uitgewezen dat de minister zelf amper de helft van de bouwkosten heeft betaald.

Het optrekje dat Longuet enkele jaren geleden in de vermaarde Zuidfranse badplaats liet bouwen, heeft naar schatting anderhalf miljoen gulden gekost. Longuet zou daarvan amper acht ton uit eigen middelen hebben betaald, zo onthulde het dagblad Libération gisteren.

De rest van het geld zou via twee bedrijven van de minister betaald zijn door de Lyonnaise des Eaux, een bedrijf dat onder andere gemeentelijke waterleidingen en kabelnetten exploiteert. Longuet deed in de periode 1986-1988 als minister van Post en Telecommunicatie veel zaken met dat bedrijf.

Penningmeester

Het is niet de eerste keer dat Longuets naam in verband wordt gebracht met corruptie-affaires. Er loopt ook een onderzoek naar zijn rol in de dubieuze financiering van de Parti Republicain, één van de bloedgroepen van de liberale UDF waarvan Longuet lang penningmeester was.

Longuet is ook niet de eerste minister uit de regering van de conservatieve premier Balladur die bij een corruptie-affaire betrokken is. Afgelopen zomer moest Alain Carignon, minister van Communicatie, aftreden in verband met een onderzoek naar de financiering van zijn verkiezingscampagne voor het burgemeesterschap van Grenoble.

Verkiezing

Carignon heeft zijn verkiezing in 1989 mogelijk te danken aan de gratis publiciteit die twee huis-aan-huis verspreide tijdschriften hem gaven. De vlak voor de verkiezingen opgerichte tijdschriften leden miljoenenverliezen. Kort na de verkiezingen werden de twee bladen met verlies en al overgenomen door een bedrijf dat zojuist miljoenencontracten met de gemeente Grenoble had getekend.

LEIDERDORP – Slachtoffers van incest hebben meestal waardering voor de manier waarop de politie hun aangifte behandelt. Dat blijkt uit het 'Belevingsonderzoek incestslachtoffers' dat is uitgevoerd door de vakgroep orthopedagogiek van de rijksuniversiteit Leiden.

Waardering voor optreden politie bij aangifte incest

De incestslachtoffers hebben overigens ook kritiek op de politie. Zo vinden zij dat zij te weinig informatie krijgen over het verloop van het politie-onderzoek en ervaren zij de publiciteit van hun zaak vaak als heel vervelend. De politie zou volgens de slachtoffers nog terughoudender moeten zijn met het in de publiciteit brengen van incestzaken. Punt van kritiek is ook dat de samenwerking tussen politie en de hulpverlening lang niet altijd optimaal is.

De onderzoekers hebben in de politieregio Hollands Midden gepraat met 42 slachtoffers van incest. Het is de eerste maal dat in Nederland op een dergelijke schaal onderzoek is gedaan naar het optreden van de politie bij aangiftes van incest. Het belevingsonderzoek is het derde en laatste onderdeel van een langer lopend onderzoek naar het optreden van rechercheurs die zijn belast met incestzaken.

Lift of trap?

● *Als je plotseling op de tiende verdieping van een verzorgingstehuis komt te wonen, ben je – angstig of niet – aangewezen op de lift.* Foto: GPD

'Vroeger was ik voor de duvel nog niet bang'

Liftangst: gevoel wint van verstand

DOOR WANG AN OE

UTRECHT – Jaar in jaar uit gebruikte ze de lift en zoefde van de ene verdieping naar de andere. Totdat op een dag, toen de liftdeuren sloten, paniek zich van mevrouw C. Scholte (42) meester maakte. „Ik kreeg hartkloppingen, ging transpireren en kreeg geen lucht meer. Het is de angst dat je er niet meer uit kunt. Ik was bang dat de lift zou blijven steken en dat ik door een tekort aan lucht zou stikken. Zo'n angstaanval maakt een enorme indruk. Een volgende keer dat je voor de lift staat, denk je: straks word ik helemaal gek."

Mevrouw Scholte uit Utrecht besloot dat zij ook wel zonder lift door het leven kon. Kennissen die op de tiende etage wonen zijn immers via de trap te bereiken. Het is een redenering waar wel meer 'liftangstigen' zich in kunnen vinden. Het merendeel van deze mensen kiest voor het trappenhuis, vermoedt de psycholoog J. Hoevenaars van de Rijksuniversiteit Utrecht. Er zijn geen cijfers bekend, maar volgens Hoevenaars is liftangst één van de meest voorkomende angsten.

Soms is het continu mijden van liften niet vol te houden. Zo klopte iemand bij Hoevenaars aan voor hulp omdat zijn werk hem daartoe dwong: „Die jongeman brengt in een hoog gebouw de post rond. De eerste week nam hij nog energiek de trap, maar daarna ging dat niet meer." Een ander kwam pas op 75-jarige leeftijd in problemen. Hoevenaars: „Deze man kwam terecht op de tiende verdieping van een verpleeghuis."

Hij laat zijn cliënten eerst in een kalme toestand zitten in een stilstaande lift waarvan de deuren open blijven. Of zij gaan op weg met een lift die voorzien is van een telefoon. Het ligt ook voor de hand om in het begin maar één verdieping hoger of lager te gaan. Een succesvolle aanpak volgens Hoevenaars. „Ik heb uiteindelijk al heel wat mensen naar de tiende verdieping kunnen krijgen."

Voor mevrouw Scholte kwam er ook een moment waarop zij besloot in te grijpen. Dat gebeurde niet van de ene op de andere dag. „Ik vond het achterlijk dat ik er last van had en dacht eerst dat het vanzelf wel over zou gaan. Daardoor ben ik er te lang mee rond blijven lopen," zegt ze. Na het besluit om toch hulp te zoeken, duurde het ook nog een tijd voordat zij iemand vond over wie ze tevreden was. „De meeste hulpverleners weten er geen raad mee."

Inmiddels is het zo ver dat mevrouw Scholte weer de lift in stapt. „Ben ik boordevol zelfvertrouwen, dan doe ik het. Als ik niet lekker in mijn vel zit, ga ik nog wel lopen."

De sleutel tot succes is juist weer die enge dingen te leren doen, vindt zij. „Hoe meer je iets doet, des te makkelijker het wordt. Ik maakte mezelf bang voor de angst die zou kunnen komen. Het gevoel wint het dan van het verstand. Je moet ervoor zorgen dat je zèlf weer de baas wordt, in plaats van de angst."

Achteraf denkt zij ook dat juist in het mijden van een lift gevaar schuilt. „Als je jezelf zo'n beperking oplegt, volgen er meer." Zij had nooit gedacht dat haar zoiets zou overkomen. „Vroeger was ik voor de duvel nog niet bang. Ik ben op de Eiffeltoren geweest. En met de lift naar boven in het hoogste gebouw van Europa. Dat ging zo snel dat je het gevoel had dat je darmen in je hoofd zaten." Van mensen met een fobie begreep zij niets. „Als ik in een televisieprogramma iemand met smetvrees zag, dacht ik: die wijven hebben ook altijd wat."

Stapelgek

Een liftfobie komt zelden alleen. Hoevenaars ziet twee variaties. Claustrofobie, angst voor afgesloten ruimtes, is er één van. De ervaring van Hoevenaars is dat deze mensen er, op een uitzondering na, goed van af kunnen komen. Verder kunnen mensen die de straat niet op durven ook last hebben van liftangst. Voor hen is het moeilijker. Zij hebben ook grotere problemen aan hun hoofd dan de liftfobie. Iemand met straatvrees zal volgens Hoevenaars eerst weer naar buiten en naar een winkel willen.

Het tweetal dat onlangs de krant haalde na een nachtelijke opsluiting in een lift, heeft ongetwijfeld de aandacht van liftangstige lezers getrokken. Zulk nieuws veroorzaakt paniek, denkt Hoevenaars. „Mensen die bang zijn voor liften, zien er een bevestiging in. Juist dat één geval maakt enorme indruk." Mevrouw Scholte over het incident: „Ik denk dat die twee mensen stapelgek zijn geworden."

Voordelen van niet-roken maken meer indruk

Ernstige ziektes doen rokende jeugd niets

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Voor rokende jongeren hebben longkanker en andere ernstige ziektes nauwelijks betekenis. Volgens de stichting Volksgezondheid en Roken heeft het daarom weinig zin om jongeren te confronteren met alarmerende sterftecijfers die het gevolg zijn van tabaksgebruik. Liever benadrukt de stichting in anti-rookcampagnes de direct merkbare gevolgen van een leven zonder sigaretten, zoals een betere conditie bij het sporten.

achtergrond

De helft van de jongeren, die hun hele leven blijven roken, zal sterven aan tabaksgebruik. Dat blijkt uit een omvangrijk rapport over de sterftecijfers in geïndustrialiseerde landen dat de American Cancer Society in Atlanta en het Imperial Cancer Reseach Fund hebben gepresenteerd hebben. Volgens de stichting Volksgezondheid en Roken, die de onderzoeksresultaten in Nederland onder de aandacht probeert te brengen, gaat het om een gezaghebbend rapport met nooit eerder gepubliceerde gegevens.

Hoewel de risico's van tabaksgebruik al tientallen jaren bekend zijn, brengt het Brits-Amerikaanse rapport voor het eerst de gevolgen voor de volksgezondheid voor een groot aantal landen in één publikatie bij elkaar. Wereldwijd valt elke tien seconden een dode als gevolg van roken. In totaal overlijden jaarlijks drie miljoen mensen aan tabak. In 2020 verwachten de Britse en Amerikaanse onderzoekers zelfs tien miljoen doden per jaar. De wetenschappers spreken dan ook van een epidemie.

De onderzoekers voorspellen met name hoge sterftecijfers bij rokers die al in hun tienerjaren met deze gewoonte beginnen. Omdat pas over enkele tientallen jaren de ziekten zich bij de jongste generatie rokers zullen openbaren, spreken de onderzoekers van een enorme 'tijdbom'. Overigens kan stoppen met roken dit gevaar afwenden. Zelfs op middelbare leeftijd helpt het om te stoppen, tenminste als kanker of een andere ernstige ziekte nog niet aan de dag getreden is.

Conditie

In Nederland neemt het totale aantal rokers langzaam maar zeker af. Van de volwassen mannen rookt 3[illegible] procent, terwijl 30 procent van de vrouwen geregeld een sigaret opsteekt. De Nederlandse jongeren roken echter aanzienlijk meer dan het landelijke gemiddelde. Uit een grootschalige steekproef blijkt dat 46 procent van de 15- tot 19-jarigen regelmatig rookt.

Toch is de stichting Volksgezondheid en Roken niet van plan in campagnes de rokende jongeren in Nederland te wijzen op hun sterk verhoogde kans om al op middelbare leeftijd te overlijden. „Jongeren houden zich niet bezig met de vraag of ze op hun vijftigste een ernstige ziekte krijgen," zegt adjunct-directeur B. Baan. „Eerlijk gezegd weng ik ze dat ook niet toe. Jongeren kijken hooguit twee jaar vooruit."

Voor jongeren is het opsteken van een sigaret een belangrijk middel om hun leeftijdsgenoten te tonen dat ze 'erbij horen'. Anti-rookcampagnes spelen op die behoefte in door juist het niet-roken op een positieve manier te presenteren. De stichting Volksgezondheid en Roken legt bovendien de nadruk op de voordelen van niet-roken op de korte termijn. Baan: „Ernstige ziektes spelen op de achtergrond wel een rol, maar we proberen jongeren vooral aan te spreken met het belang van gezond leven. Zeventig procent van de jongeren doet bijvoorbeeld aan sport. Wie rookt merkt dat ogenblikkelijk aan zijn verslechterde conditie."

Lawaai oorzaak hartkwalen en hoge bloeddruk

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG – Lawaai van verkeer, industrie, popconcerten en buren kan het gehoor verminderen, de bloeddruk verhogen, hartkwalen veroorzaken en de slaap verstoren. Honderdduizenden mensen kampen met de gevolgen van lawaai. Strikte naleving van bestaande wettelijke voorschriften zouden de klachten kunnen voorkomen. Dit stelt de Gezondheidsraad in een advies aan de ministers van VWS, Vrom, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Verkeer en Waterstaat dat gisteren is verschenen.

De Gezondheidsraad sluit niet uit dat lawaai het immuunsysteem aantast en leidt tot psychische stoornissen maar een afdoend wetenschappelijk bewijs ontbreekt. Volgens de raad bestaat er geen verband tussen blootstelling van zwangere vrouwen aan geluid en geboorteafwijkingen bij hun baby's.

Veel mensen horen op het werk, thuis of onderweg meer geluid dan goed is. Zij hebben er hinder van en het verstoort nog al eens de slaap. De Gezondheidsraad schat dat honderdduizenden Nederlanders een verslechterd gehoor hebben door lawaai op de werkplek of in hun vrije tijd.

In 1971 publiceerde de raad ook een advies over de invloed van geluid op de gezondheid. De kennis van het geluid is inmiddels wel toegenomen. Nieuwe gezondheidsproblemen zijn niet aan het licht gekomen.

Dat de gevolgen van blootstelling aan geluid ook in 1994 een belangrijk gezondheidsprobleem is, komt volgens de Gezondheidsraad omdat de getroffen maatregelen onvoldoende effect hebben of omdat regelingen ontbreken. Zo zijn er geen voorschriften die blootstelling aan geluid in de vrije tijd beperken. Verwacht wordt dan ook dat in de toekomst in de vrije tijd de meeste gehoorschade optreedt.

Supermarkten: Verkoop Omo Power gehalveerd

ERDAM – De verkoop mo Power heeft opnieuw rse klap opgelopen sinds onsumentenbond vorige woensdag een negatief rapver het wasmiddel publi-. Uit een rondgang langs supermarkten in het hele lijkt dat de verkoop is gerd.

magazijn van een C1000 markt in het Amsterdamse Visseloord staat inmiddels ervoorraad aan Omo Pohet magazijn. „En dat terve van alle produkten niet dan een weekvoorraad in huis hebben," zegt de bedrijfsleider.

In verband met een reclame-actie had hij extra veel pakken besteld. Normaal zou hij ongeveer tien pakken per dag verkopen, maar nu gaan er niet meer dan twee à drie over de toonbank. „Nadat de vernieuwde formule was geïntroduceerd, trok de verkoop weer aan. Nu stagneert de omzet weer. Ik heb de indruk dat het merk kapot is geschreven."

Een woordvoerder van een Albert Heijnvestiging in Groningen zegt ironisch: „De pakken Omo Power vliegen niet van de plank." Hij schat dat de omzet met de helft is ingezakt sinds de Consumentenbond het publiek aanraadt andere wasmiddelen te kopen. Ook de bedrijfsleider van een Groenwoudt-supermarkt in Eindhoven meldt dat de verkoop nu nog maar de helft bedraagt. Unilever (de moedermaatschappij van producent Lever) erkent dat de verkopen sinds vorige week woensdag zijn teruggevallen. Die terugval is volgens het concern echter beduidend minder dan begin juni toen de eerste negatieve berichten over Omo Power verschenen.

De consument is volgens een woordvoerder in verwarring gebracht door de veelheid aan zowel positieve als negatieve onderzoeksresultaten.

Telecom 2 zoekt buitenlandse partner

Concurrentie met PTT al in 1995 van start

Van onze redactie economie

DEN HAAG – De Nederlandse Spoorwegen en elf energiebedrijven gaan al volgend voorjaar de strijd aan met PTT Telecom. Het consortium (voorlopig Telecom 2 geheten) begint dan met het versturen van zakelijk dataverkeer in vooral de Randstad. In 1997 wil Telecom 2 (de interne) telefonie gaan verzorgen voor grote bedrijven, een jaar later ook voor de gewone burger. Daarvoor heeft het consortium de kennis van een groot Amerikaans of Europees telecom-bedrijf nodig. Volgend voorjaar moet bekend zijn wie de gelukkige wordt, aldus Telecom 2.

Het consortium van Spoorwegen en energiebedrijven (die weer de helft van de kabeltelevisie-exploitanten in handen hebben) heeft definitief besloten het gevecht met PTT Telecom aan te gaan. In maart van dit jaar liet Telecom 2 - dat de koppen bij elkaar stak op verzoek van toenmalig minister Maij - na een studie weten dat concurrentie met PTT Telecom in principe haalbaar was. Na het maken van een ondernemingsplan zou dit najaar de definitieve 'go/no go'-beslissing genomen worden. Het is inmiddels 'go' geworden.

Een woordvoerder van Telecom 2 wil niet zeggen hoeveel geld er al in het project gepompt is. Volgens insiders is er zo'n drie miljard gulden nodig om de kabels van energiebedrijven en Spoorwegen tot een volwaardig telecommunicatienet om te bouwen. Het consortium heeft nu ongeveer 5400 kilometer verbindingen liggen, tegen de 10.000 kilometer van PTT Telecom.

Telecom 2 - er wordt binnenkort een nieuwe, meer aansprekende naam verzonnen - denkt in 2005 een marktaandeel van vijftien procent te kunnen veroveren, met een omzet van ongeveer drie miljard gulden. Tegen die tijd zouden er 4000 tot 5000 mensen werken. Volgens de plannen komt 60 procent in handen van de energiebedrijven, 20 procent bij de Spoorwegen en 20 procent bij de buitenlandse operator. Ter vergelijking: PTT Telecom maakt nu met 30.000 mensen zo'n 13,5 miljard gulden omzet.

munt uit

● Sportbranche

Zeker veertig importeurs en groothandels van sportartikelen en sportkleding hebben besloten tot de bouw in Vianen van het Sport Trade Center. Begin 1996 moet het centrum opengaan. De meeste deelnemers openen er alleen een showroom. Nike Holland verhuist echter helemaal van Hilversum naar Vianen. Ook LA Gear gaat er een kantoor openen en misschien ook Bad Boys uit Huizen. De bouw van het Sport Trade Center gaat eind februari van start en de oplevering is begin 1996. De bouw vergt een investering van bijna veertig miljoen gulden. Het komt pal bij de kruising van de autosnelwegen A27 en A2.

● Suiker

Eind deze maand begint een landelijke campagne voor het gebruik van suiker. 'Suiker maakt mijn yoghurt' en 'Suiker maakt mijn aardbei' zullen de slagzinnen zijn. De actie is georganiseerd door de Suikerstichting Nederland in Amsterdam. Die heeft een representatief onderzoek ingesteld waaruit blijkt dat de consument suiker een 'normaal ingrediënt vindt voor het dagelijks gebruik'. Het gebruik is stabiel: 38 kilogram per hoofd van de bevolking. Dat er toch een campagne wordt gevoerd is een gevolg van de dagelijkse aanvallen op suiker van de reclamewereld waarin produkten zonder suiker en light-produkten sterk worden aangeprezen. Suiker verdient een beter imago, aldus de stichting.

● MeesPierson

Bankier MeesPierson heeft voor zijn World Property Fund, een fonds dat belegt in vastgoed in Europa, Verenigde Staten, Japan en Zuidoost-Azië, een beursnotering aangevraagd. In totaal worden anderhalf miljoen aandelen uitgegeven. Volgens een woordvoerder van de bank zal de emissiekoers schommelen tussen de f 70 en f 80. Inschrijving staat open vanaf woensdag.

● China

China gaat de komende twee jaar de werkloosheid aanpakken. Om de werkloosheid in de steden op minder dan 3 procent van de beroepsbevolking te houden, zal de regering arbeidsbureaus en opleidingscentra in de regio's opzetten. De overgang naar een vrije markteconomie leidt tot minder staatssteun voor de staatsondernemingen die zich genoodzaakt zien hun aantallen werknemers drastisch omlaag te schroeven. Het aantal Chinezen zonder baan zal eind dit jaar toenemen tot 5 miljoen, zo luidt de verwachting van de regering. Dit leger werklozen zal tot het jaar 2000 aanzwellen tot ruim 268 miljoen.

ancierìng door verkoop kapitale suites aan particulieren

Van der Valk-concern wil 25 nieuwe hotels

Van onze redactie economie

HAAG – Het horecaconcern Van der Valk wil binnen samen met projectontwikkelaar René Colthof in Ne- 20 à 25 nieuwe hotels bouwen. Over de bouw van een de pier in Scheveningen, eigendom van Van der Valk, dels overeenstemming bereikt. Dat hebben Colthof en van der Valk, de nieuwe topman van het horeca-imperium gisteren bevestigd. Met de bouw van het Pierhotel is Colthof een bedrag gemoeid van 30 à 40 miljoen gulden. kosten worden geheel gedragen door de projectontwikkelaar. De exploitatie van het hotel komt in handen van der Valk-concern.

Het nieuwe Pierhotel, zal, mits de benodigde vergunningen zijn verkregen, in 1996 gereedkomen. De gemeente Den Haag heeft positief op het plan gereageerd. Het hotel krijgt een lengte van negentig meter en zal ongeveer honderd suites bevatten, die voor 3,5 à 4 ton per stuk moeten worden verkocht aan particulieren. De kopers moeten hun suites gedurende een gedeelte van het jaar aan derden verhuren.

Ervaring

Colthof, onder meer initiator van het grootschalige recreatieproject Port Zélande, heeft veel ervaring met deze financieringsconstructie. René Colthof Beheer heeft inmiddels langs de Nederlandse kust ongeveer 15 recreatieparken laten verrijzen en nog eens circa vijf- à zesduizend appartementen in aanbouw. Recent leverde hij het Badhotel Domburg op, waarvoor 115 particuliere 'eigenaren' werden gevonden.

Plannen

Volgens Colthof blijft de samenwerking met Van der Valk niet beperkt tot het Pierhotel. „Er bestaan plannen om binnen vijf jaar volgens dezelfde formule in Nederland nog eens zo'n 20 à 25 nieuwe hotels te bouwen." Voor het noemen van concrete lokaties is het volgens de projectontwikkelaar nog te vroeg.

Samenwerking met Colthof biedt Van der Valk het voordeel dat het horecabedrijf zelf geen geld hoeft te steken in de bouw van nieuwe hotels.

eisbureau beveiligt is klanten

CHEM – Het Gorcums o laat met ingang van het winterseizoen de woninbezittingen bewaken van die op vakantie zijn. Tijdn afwezigheid zullen geveiligheidscontroles worgevoerd. In de Nederreiswereld is dit een vorm van dienstverledus het Gorcums Reisbu-

ra service is gratis. Het eau heeft een overeengesloten met GEN Beveidienst en de Alarmcentragens directeur Visch van sbureau wordt hierdoor pel van veiligheid tijdens blijf in het buitenland lijk vergroot.

rs van de GEN zullen op tijden surveilleren en eren bij de woningen van nten van het Gorcums o. Wanneer iets verwordt waargenomen, e dienst onder meer conmet een relatie die vooraf vakantieganger is aange-Dat gebeurt al wanneer pje zou open staan.

we service start op 1 deen geldt voor iedereen reis met accommodatie eboekt van minimaal 7 enal 21 overnachtingen.

Meesterwerken

● Voor een prikkie een schilderij van Rembrandt, Rubens of Titiaan op de kop tikken. Dat kan op 8 oktober bij Christie's in Amsterdam. Het veilinghuis brengt geen vervalsingen of reproducties onder de hamer, maar veilt 19de eeuwse kopieën van Oude Meesters. De originele 17e eeuwse schilderijen hangen in binnen- en buitenlandse musea. Foto: ANP

Verhoging rentes hypotheek gevolgd

AMSTERDAM – In navolging van de banken van de ING Groep worden de hypotheektarieven bij Rabobank Nederland, de ABN AMRO en ABP Hypotheken verhoogd. Met ingang van vandaag wordt de hypotheekrente bij Rabo met 0,2 tot 0,4 procent verhoogd. Deze tarieven zullen dan variëren van 6,8 procent tot 8,8 procent. Bij ABN AMRO worden vergelijkbare verhogingen doorgevoerd, net als bij het ABP. Ook zal de Rabobank de rente van de variabelrentende spaarvormen omhoogtrekken en wel met een kwart procentpunt. Dit kan pas per 26 september omdat banken verplicht zijn hun klanten over rentewijzigingen bij spaarvormen van te voren in te lichten. Vorige week werd deze rente ook al met 0,25 procentpunt verhoogd.

Wereldbank geeft miljarden uit aan het milieu

WASHINGTON – De Wereldbank heeft in het eind juni afgesloten boekjaar 1993/94 het recordbedrag van 2,4 miljard dollar uitgegeven aan projecten ter bescherming van het milieu. Het bedrag is 25 procent hoger dan in het boekjaar 1992/93, zo heeft de ontwikkelingsbank laten weten.

De bank neemt nu deel aan bijna 120 milieuprojecten voor een bedrag van 9 miljard dollar. De landen die het meeste geld ontvingen waren Brazilië, China, India, Indonesië, Mexico en Turkije. De projecten die er worden uitgevoerd variëren van lucht- en waterzuivering tot afvalverwerking.

Bezuinigingen leiden tot efficiëntere administratie

AMSTERDAM - De vele bezuinigingen binnen het Nederlandse bedrijfsleven hebben over het algemeen geleid tot efficiëntere financiële administraties. Ten opzichte van twee jaar geleden is de gemiddelde werktijd op financiële afdelingen met 10 tot 15 procent gedaald. Daar staat tegenover dat minder aandacht wordt besteed aan resultaatanalyse en debiteurenbewaking. Dat blijkt uit een onderzoek van accountant Coopers & Lybrand.

Het accountantskantoor onderzocht twee jaar geleden ook al de produktiviteit van financiële administraties. De verschillen in efficiëntie tussen bedrijven bedroegen toen 300 procent. Het nieuwe onderzoek, uitgevoerd onder tweeduizend bedrijven met minimaal tweehonderd personeelsleden, toont aan dat de verschillen verder zijn opgelopen.

Het onderscheid tussen de meest en minst efficiënte ondernemingen bedraagt nu zelfs 1000 procent. Daarbij is niet gekeken naar de grootte van het bedrijf, maar naar de wijze waarop wordt gewerkt en de druk die directies hebben uitgeoefend om meer te doen in minder tijd. De hoeveelheid rekeningen die één medewerker van een crediteurenadministratie afhandelt, kan per jaar uiteenlopen van tweeduizend tot twintigduizend.

beurs

s onderuit

DAM – De koersen aan k zijn gisteren fors onder-. In de ochtend viel het nog best mee, maar om 4.30 uur gingen de prijzen erker naar beneden. Hanweten deze plotselinge aan een combinatie van factoren. Een tegenvalerikaans handelstekort, rente en een flauwe stemde Londense beurs waren orzaken van de malaise.

barometer sloot 5,54 punt 01,55 na tijdelijk zelfs op hebben gestaan. Daarmee grens van 400 angstvallig Handelaren dachten in d nog dat de index mise week al door die grens en, maar nu lijkt het eerwestie van nog een dag. ar Wall Street ook al weer opende en om 16.30 uur in 30 stond.

ligatiemarkt gingen later dag de scherpste kantjes rliezen eraf. Zo boog de 7,5 procent staatslening nkelijk verlies van 1,20 min van een halve punt

fondsen moesten gevoe- n. Het chemiefonds Akverliet de markt met een ng van f 3 op f 204. DSM liggen op f 150,80. Een es was er ook voor Phi-,90 (min f 1,50). In de fihoek belandde Fortis 0 lager op f 53,90 en ging eveneens f 1,50 verloren BN Amro bank werd f 1,40 r op f 57,60.

nog steeds achtervolgd erikelen met Omo Power, 60 af op f 194,70. Uitgever e f 1,90 door zijn onderstel n collega Elsevier f 1,50 op KPN zag zich twee kwaren op f 53,90.

Hoofdfondsen

	v.k.	sk
ABN Amro Hold.	59,00	57,60
ABN Amro A.in F.	83,20	83,10
ABN Amro L.Gr.F.	182,50	182,50
ABN Amro Obl.Grf.	198,70	198,60
Aegon	97,60	97,20
Ahold	49,70	49,00
Akzo Nobel	207,00	204,00
Alrenta	228,60	228,30
Bols Wes. c.	35,10	34,50
CSM cert.	66,80	65,60
Dordtsche Petr.	194,80	193,80
DSM	152,60	150,80
Elsevier	163,10	161,60
Fokker cert.	16,10	16,00
Fortis Amev cert.	73,00	71,20
Gist-Broc. cert.	44,50	44,10
Heineken	241,00	239,70
Heineken Hold.	216,50	216,00
Hoogovens nrc	80,60	80,00
Hunter Douglas	79,70	78,90
ING c.	76,50	75,00
KLM	48,30	47,30
Kon. KNP BT	51,50	51,10
Kon. Olie	189,20d	187,90
KPN	54,40	53,90
Nedlloyd	63,70	61,40
Océ-v.d.Gr.	73,80	72,10
Pakhoed cert.	47,00	46,80
Philips	55,40	53,90
Polygram	75,80	76,10
Posth.Beleggf.	57,30	57,30
RG Florente F.	128,70	128,80
Robeco	115,50	115,50
Rodamco	53,20	53,00
Rolinco	118,40	118,60
Rorento	82,00	81,90
Stork	44,10	43,80
Unilever cert.	197,30	194,70
Van Ommeren nrc	47,40	46,60
Ver.Bezit VNU	197,90	196,00
Wolters-Kluwer	119,70	120,20

Avondkoersen Amsterdam

KLM 47,30-47,50 (47,30)
Kon. Olie 187,00-187,70 (187,90)
Philips 53,50-53,80 (53,90)
Unilever 193,70 (194,70).

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	84,00	85,00
ABN AmroHld.prf.c.	6,20	6,20
ABN Amro pref.	58,00	56,50
ACF-Holding c.	36,70	36,80
Ahrend Groep c.	165,00	168,00a
Asd Options Tr.	20,70	20,40
Asd. Rubber	2,75	–
Ant. Verff.	401,00b	–
Atag Hold. cert.	129,00	129,50
Athlon Groep	72,50	72,50
Athlon Groep nrc	69,00	69,00
Aut.Ind.R'dam	107,80	110,00
Ballast Nedam c.	76,00	76,00
BAM Groep	114,80	114,80
Batenburg	143,00	142,00
Beers	187,00a	186,00a
Begemann Groep	38,00	36,00
Belindo	280,00	279,90
Blydenst.-Will.	28,00	27,70
Boer De Winkelb.	70,30	70,00
Borsumy Wehry	28,00	28,00
Boskalis cert.	39,50	39,70
Braat Beheer	29,10	29,60
Breevast	9,40	9,20
Burgman-Heybroek	1388,00	1388,00
Calvé-Delft pref	850,00	850,00
Calvé-Delft cert.	1370,00	1370,00
Cap Volmac	21,70	21,60
Ceteco Hold.	45,20	46,00
Cindu Intern.	105,50	105,00
Claimindo	277,90	279,00
Content Beheer	28,50	28,50
Credit LBN	43,00	42,20
Crown v.G. cert.	135,90	135,80
CSM	67,00	66,50
Delft Instrum.	24,80	24,80
Dorp-Groep	36,00	35,00
Draka Holding	43,00	42,50
Econosto	23,00	23,00
EMBA	187,00	–
Eriks Holding	118,00	118,00
Flexovit Int.	84,80	84,60a
Frans Maas cert.	52,70	53,00
Fugro cert.	33,10	33,10
Gamma Holding	89,50	89,50
Gamma pref.	8,00	8,00
Garzarelli $	10,50	–
Getronics	53,80	55,00
Geveke	32,80	33,00
Giessen-de N.	58,00	57,80
Goudsmit	31,00	31,00
Grolsch cert.	52,80	52,30
GTI-Holding	167,00	167,00
Hagemeyer	137,00	135,00
HAL Trust B	16,00	16,00
HAL Trust Unit	15,90	15,90
HBG	300,00	300,00
Hes Beheer c.	20,00	19,90
Heijmans	59,90	58,50
Hoek's Mach.	79,00	79,00f
Holl. Colours	83,00	83,00
Holl.Sea S.	0,42	0,43f
Holl. Ind. Mij	69,00	69,00
Hoop Eff.bank	7,70	7,80
Hunter D.pref.	1,80e	–
IHC Caland	44,20	43,50
Internat.Muell.	95,20	93,00
ING	7,35	7,27
Kas-Associatie	63,20	63,20
Kempen & Co	13,80	13,50
Klene Holding	140,00	140,00
Kondor Wessels	46,00	45,90
KBB	109,50	107,20
Kon.KNP BT c.pref.	7,80	7,80
Kon. Sphinx	53,90	53,90
Koppelpoort	416,00	416,00
Krasnapolsky	149,50	149,50
Landré & Gl.	47,50	47,50
Macintosh	45,30	45,00
Maxwell Petr.	189,00	190,00
Moeara Enim	1660,00d	1665,00
M.Enim OB-cert.	87,50d	87,50
Moolen Holding	45,50	45,50
Mulder Boskoop	34,50	34,50
Multihouse	2,20	2,20
Naeff	440,00	–
NAGRON	94,50a	93,50a
Nat. Inv. Bank	130,70	130,70
NBM-Amstelland	17,30	16,90
NEDAP	61,20	61,50
Nedcon Groep	35,20	35,50
NKF Holding	220,00	219,00
Ned.Part.Mij	51,40	51,00
Ned.Springst.	6450,00	–
Norit	20,80	20,30
Nutricia VB cert	87,20	86,00
Nijv.-Ten Cate	82,00	82,00
OPG cert.	44,50	44,00
Oreo Bank cert.	63,50	63,40
OTRA	284,00	283,00
Philips Electr. d'95	0,10	–
Pirelli Tyre	14,40	14,40
Polynorm	188,50	188,50
Porc. Fles	25,00	25,00
Randstad	86,50	86,00
Reesink	116,50	116,50
Rothmans Int.	4,17	4,17
Roto Smeets Boer	36,50	36,00a
Samas Groep	54,80	55,00
Sarakreek	5,40	5,40
Schuitema	1908,00	1908,00
Schuttersveld	45,00	44,70
Smit Intern.	44,00	44,20
St.Bankiers c.	17,90	17,90
Stad Rotterdam c.	37,90	38,00
Telegraaf De	194,50	195,00
Textielgr.Twente	73,00	73,00
Tulip Computers	16,90	16,70
Tw.Kabel Holding	193,00	191,50
Ubbink	62,00	60,00
Union	30,90	30,90
Vereenigde Glas	563,00	–
Volker Stevin	89,60	89,60
Vredestein	13,90	14,00
Wegener	117,00a	115,90
West Invest F.	12,50a	11,10
West Inv.F. wb	65,00	65,00
Wolters Kluwer	484,00	–
Wyers	22,30	22,60

Beleggingsinstellingen

ABN Amro Aand.F.	97,20	96,90
ABN Amro Amer.F.	74,30	73,90
ABN Amro Eur. F.	86,00	84,80
ABN Amro Far E.F.	78,60	78,80
ABN Amro Neth.F.	116,60	115,00
ABN Amro rent.div	160,40	160,30
Aegon Aandelenf.	47,50	–
Aegon Spaarplus	5,00	–
Aldollar BF $	30,80	30,80
Alg.Fondsenbez.	251,00	250,50
Alliance Fund	10,20	10,20
A'dam Eoe Ind. F.	443,00	438,00
Amvabel	95,00	95,30
Asian Cap.F.$	63,50	63,70
Asian Tigers F.	113,30	113,70
Asian Select. F.	108,00	108,00
Austro Hung. F.	8,00	7,60
AXA Aand.Int.	75,10	75,20
AXA Obl.Ned.	75,00	75,10
Bemco RentSel.	62,00	62,20
Bever Holding	4,50	4,50
CL Aandelenfonds	96,40	96,40
CL Liq.Groeifonds	102,20	102,00
CL Obl.Dividendf.	103,50	103,00
CL Obl.Waardef.	121,50	121,50
CuMPreferent F.	107,30	107,10
Delta Lloyd Inv.	38,80	38,80
Donau Fonds	31,60	31,50
DP America Gr.F.	36,00	35,80
EGF Investm.	163,00	162,50
EMF Rentefonds	82,30	82,20
Eng-Holl.Bel.Tr.	20,50a	20,00
Eng-Holl.Bel.Tl	10,60	–
Envir.Growth F.	40,50	40,50
Esmeralda part.	38,70	38,70
Eur.Ass. Trust	8,40	8,40
EMS Growth Fund	101,60	101,60
EMS Income Fund	90,00	90,00
EMS Offsh. Fund	99,30	99,30
Euro Growth Fund	64,00	62,50
Euro Spain Fund	8,70	8,00
Far East Sel.F.	83,50	81,50
GAF Am.Liq.F. ecu	1,54	1,53
GAF Am.Obl.F. ecu	1,83	1,82
GAF DM Liq.F. ecu	1,59	1,59
GAF DM Obl.F. ecu	1,56	1,56
GAF Eng.Aandf. ecu	2,11	2,10
GAF Eng.Liqf.ecu	1,22	1,23
GAF Eng.Oblf.ecu	1,28	1,28
GAF Eur.Aandf.ecu	2,34	2,32
GAF Eur.Oblf.ecu	2,16	2,16
GAF Gl.Managf.ecu	2,58	2,57
GAF Jap.Aandf.ecu	1,17	1,16
GAF Jap.Liqf.ecu	1,62	1,63
GAF Jap.Oblf.ecu	1,75	1,75
GAF N-Am. Aandf.ecu	2,33	2,32
GAF	3,44	3,41
V.Oost.Aandf.ecu		
GAF Bfr.Liq.F. bfr	1048,00	1049,00
Gim Global	67,10	66,70
Groeigarant	1,37	1,37
Holland Fund	89,50	89,50
Holl. Eur. Fund	59,50	60,00
Holl. Obl.Fonds	129,00	128,00
Holl. Pac. Fund	140,10	142,00
Holl. Sel.Fonds	98,00	98,10
Hooge Huys Hypf.	128,30	128,00
ING Bnk Dutch F.	61,70	61,00
ING Bnk Geldm.F.	60,90	60,92
ING Bnk Glob.F.	54,00	53,80
ING Bnk Oblig.F.	32,40	32,30
ING Bnk Spaard.F.	103,25	103,27
ING Bnk Rentegr.F	127,30	127,10
ING Bnk Vastg.F.	22,00	22,00
INB Bnk Verre Oost.	47,80	48,40
Interbonds	488,00	488,00
Intereffekt 500	28,30	28,60
Intereffekt wt	29,30	29,80
Intereffekt Yen Value	84,70	85,70
Investa part.	84,00	83,60
IS Himal.Fund $	17,70	17,80
Jade Fonds	225,50	225,50
Japan Fund	19,60	19,10
Jap.Ind.Alpha F.	7050,00	–
Jap.Sect.Rat.Yen	5400,00	–
Korea Pac.Tr. $	13,50	13,50
Latin Am.Eq.F.	105,90	105,90
Leveraged Cap	60,20	60,00
Liquirent	54,40	54,40
Mal.Capital F.$	16,80	17,00
Mees Obl.Div.F.	113,30	113,40
Mexico Income F.	19,80	19,80
Mondibel	76,50	76,50
Nat.Res.Fund	79,80	81,10
New Asia Fund	10,00	10,30
Nomura Warr. F.	0,24a	0,22e
Obam, Belegg.	323,40	323,00
OAMF Rentefonds	11,40	11,20
Orange Fund	28,40	28,00
Pac.Dimensions	30,30	30,30
Pac.Prop.Sec.F.	38,00	38,50
Pierson Rente	127,30	127,30
Postb.Aandelenf.	58,00	57,90
Postb.Obl.f.	48,40	48,40
Postb.Verm.gr.f.	59,40	59,30
Rentalent Bel.	167,60	167,40
Rentotaal NV	38,30	38,30
RG Aand.Mixfund	60,60	60,30
RG America F.	141,70	142,20
RG Divirent F.	53,50	53,50
RG Europe F.	129,00	128,90
RG Hollands Bezit	98,50	98,80
RG Nettorente F.	105,10	105,00
RG Obl.Mixfund	61,20	61,10
RG Pacific F.	144,70	144,80
RG Rente Mixfund	63,50	63,40
Rodamco Ret.Ned.	99,00	98,50
Rodin Prop.$	69,00	–
Rolinco cum.p	90,90	–
Schrod.Int.Pr.F	29,30	29,00
Sci/Tech $	16,20	16,50
Suez Liq.Grf.	199,80	199,80
Technology Fund	16,30	16,30
Tokyo Pac.Hold.	249,00	254,50
Tolsteeg, Beleggmij	355,00	355,00
Trans Eur.Fund	90,50	89,90
Transpac.F.	355,60	366,00
Uni-Invest	19,90	19,90
Unico Inv.Fund	68,50	69,00
Unifonds DM	35,50	–
Vaste Waard.Ned	55,30	55,30
VastNed	106,80	105,70
VIB NV	46,90	46,70
VSB Aand.F.	98,90	99,00
VSB Mix Fund	61,40	61,00
VSB Obl.Groeif.	107,30	107,20
VSB Rente Fonds	97,90	97,70
WBO Intern.	70,50	70,60
Wereldhave NV	99,00	97,50
ZOM Florida F. $	33,00	33,00
Zonnespectrum	8,50	8,50

Parallelmarkt

ABF	113,40	113,00
ARTU Biolog.	3,60	3,40
ASN Aandelenf.	53,00	53,10
Austria Global	1217,00	1217,00
AXA E&L Belegg.1	93,30	93,40
AXA E&L Belegg.2	92,60	92,70
AXA E&L Belegg.3	117,30	117,30
AXA E&L Belegg.4	86,60	86,60
AXA E&L Kap.Rente	117,70	117,70
Besouw Hold.	31,80	31,80
Biogrond Belegg.	10,60	10,60
Comm.Argeus F.	86,20	86,00
Comm.Benacus F.	88,80	88,60
Comm.Cea F.	91,30	91,20
De Drie Electr.	14,70	14,20
Delta Ll.Dollarf.	54,00	54,00
Delta Lloyd ECU	53,70	53,90
Delta Lloyd Mix	72,70	72,70
Delta Lloyd Rent.	59,70	59,60
DICO Intern.	68,70	68,70
EHCO KLM Kleding	34,80	35,30
Free Record Shop	29,00	29,00
German City Est.	30,70	30,70
Gouda Vuurvast	70,30	70,30
Groenendijk	29,80	29,80
Helvoet Holding	28,50	28,50
Management Share	1,60a	1,60a
Ohra Aand.F.	63,70	64,10
Ohra Liq.Grf.	54,00	54,00
Ohra Obl.Df.	54,10	54,10
Ohra Obl.Grf	54,80	54,80
Ohra Onr.G.F.	61,10	61,30
Ohra Totaal F.	57,90	58,10
Pan Pac. Winkel	3,50e	3,80
P & C Groep	105,00	105,00
Pie Medical	6,90	6,80
Pitcher	46,00	46,00
Rood Testhouse	3,90	3,90
Simac Techniek	16,40	16,30
Suez Gr.Fund	50,30	50,30
VHS Onr. Mij	4,70	4,70

Parallel top-15

Alanheri	37,20	37,30
Gelderse Pap.	72,60	72,80
Grontmij	62,20	62,20
Inter/View Eur.	6,90	6,80
Kühne+Heitz	37,20	37,20
LCI Comput.Gr.	3,55	3,30
Melle, van nrc	114,50	114,30
Nedschroef Hold.	75,10	75,10
Neways Electr.	11,10	11,10
Ordina Beheer	21,70	21,60
Sligro Beheer	88,30	88,30
Vilenzo	43,50	43,80
Welna	48,30	48,30
Weweler	32,00	32,00
Wolff, Handelmij	61,00	61,20

Wall Street

allied signal	35¾	34¾
amer.brands	34½	34⅛
amer.tel.tel	55½	55⅛
amoco corp	59⅛	58⅝
asarco inc.	32	32½
bethl. Steel	22⅝	22⅜
boeing co	45⅛	44¼
can.pacific	17¾	17⅜
chevron	41⅜	40⅝
chiquita	15⅞	16⅛
chrysler	47⅜	46⅝
citicorp	44⅜	43½
cons.edison	23¾	23¾
digit.equipm.	28⅛	28
dupont nemours	59½	57⅝
eastman kodak	53⅜	52¾
exxon corp	59½	58½
ford moter	27⅞	27¾
gen. electric	50⅜	49⅜
gen. motors	50¼	49¾
goodyear	33⅞	33⅝
hewlett-pack.	90⅛	88⅝
int. bus.mach.	70¼	70⅛
int. tel.tel.	81⅜	80⅝
klm airlines	27⅝	27⅛
mcdonnell	114¼	113⅞
merck co.	34½	34½
mobil oil	79½	77⅝
omega financ.	25	24¾
philips	31⅞	30⅞
royal dutch	108⅞	107
sears roebuck	50⅜	48⅞
sfe-south.pac.	22⅝	21¾
texaco inc.	60⅞	59⅝
travelers	33⅞	33
united techn.	63⅞	63⅛
westinghouse	14	13¾
whitman corp	16⅞	16½
woolworth	17⅞	17¼

Advieskoersen

amerik.dollar	1,680	1,800
austr.dollar	1,23	1,35
belg.frank (100)	5,28	5,58
canad.dollar	1,230	1,350
deense kroon (100)	26,90	29,40
duitse mark (100)	109,45	113,45
engelse pond	2,60	2,85
finse mark (100)	33,60	36,10
franse frank (100)	31,20	33,95
griekse dr. (100)	0,63	0,80
hongkong dlr.(100)	19,75	23,75
ierse pond	2,52	2,77
ital.lire (10.000)	9,850	11,65
jap.yen (10.000)	172,50	178,50
noorse kroon (100)	24,00	26,50
oost.schill. (100)	15,65	16,15
port.escudo (100)	0,98	1,16
spaanse pes. (100)	1,25	1,41
turkse lira (100)	0,0035	0,0065
zuid.afr.rand	0,37	0,52
zweedse kr. (100)	21,70	24,20
zwits.fr. (100)	132,75	137,25

Wisselmarkt

amerik.dollar	1,74225-1,74475
antill.gulden	0,9650-0,9850
austr.dollar	1,2900-1,3000
belg.frank (100)	5,4455-5,4505
canad.dollar	1,29375-1,29625
deense kroon (100)	28,485-28,535
duitse mark (100)	112,0950-112,1450
engelse pond	2,7360-2,7410
franse frank (100)	32,775-32,825
griekse dr. (100)	0,6860-0,7860
hongk.dollar (100)	22,4950-22,7450
ierse pond	2,6970-2,7070
ital.lire (10.000)	11,095-11,145
jap.yen (10.000)	177,150-177,250
nwzeel.dollar	1,0470-1,0570
noorse kroon (100)	25,565-25,615
oostenr.sch. (100)	15,9270-15,9370
port. escudos (100)	1,0830-1,1230
spaanse pes. (100)	1,3490-1,3590
zweedse kr. (100)	23,285-23,335
zwits.frank (100)	135,375-135,425
e.c.u.	2,1380-2,1430

Indexen

CBS-koersindex	273,10	272,80
EOE-index	407,09	401,55
Dow jones	3869,09	- 67,63

OPTIEBEURS

	serie		omzet	v.k.	s.k.
abn amro	c okt	60,00	353	1,10	0,70
abn amro	p okt	57,50	288	0,70	1,10
abn amro	p jan	57,50	670	1,60	2,00
aegn	c okt	95,00	235	3,60b	3,40
ah	c jan	50,00	267	2,00	2,30
akzo	c okt	215,00	287	2,40	1,90
bew	p apr	35,00	504	2,10	2,30
dsm	c j96	75,00	305	82,00a	78,50
eoe	c okt	400,00	668	12,40	8,90
eoe	c okt	405,00	882	9,00	5,80b
eoe	c okt	410,00	1070	6,30	3,90
eoe	c okt	415,00	544	4,30	2,50
eoe	c okt	420,00	583	2,80	1,50
eoe	c okt	425,00	272	1,60b	1,00
eoe	c okt	430,00	566	1,10	0,50
eoe	c jan	400,00	255	22,00	18,00
eoe	c jan	410,00	291	13,80	12,90
eoe	c jan	420,00	430	11,00	8,50
eoe	c jan	440,00	278	5,50a	3,50
eoe	p okt	390,00	445	1,90	2,70
eoe	p okt	395,00	477	2,50	4,00a
eoe	p okt	400,00	1397	3,00	5,90
eoe	p okt	405,00	977	5,40	8,40
eoe	p okt	410,00	504	7,70	11,10
eoe	p nov	400,00	286	6,00	8,40
eoe	p jan	380,00	277	4,30	4,90
eoe	p jan	400,00	795	9,00	11,00
eoe	p jan	410,00	276	12,00	15,40
fokker	c okt	17,50	454	0,40a	0,10
hoog	c jan	85,00	405	5,00	4,70
hoog	p okt	70,00	280	0,40	0,40
hoog	p jan	75,00	400	3,30	3,20
ing	c jan	80,00	576	2,50	2,00
ing	c o97	80,00	342	9,50	8,50
ing	p j96	55,00	391	0,60	0,60
nla	c nov	88,00	2000	1,20a	0,70
nla	c feb	80,00	2000	1,10a	0,05
nll	c mei	93,00	463	3,10a	3,10
olie	c okt	185,00	383	7,00	6,00
olie	c okt	195,00	241	1,80	1,00
olie	c jan	200,00	1137	4,70	4,00
olie	c apr	190,00	500	11,50	12,10
olie	p jan	190,00	312	6,00	6,30
olie	p apr	180,00	515	4,50a	3,90
phil	c okt	55,00	842	2,00	1,30
phil	c okt	57,50	258	0,90	0,60a
phil	c jan	55,00	659	3,80	3,00
phil	c jan	60,00	463	1,70	1,30
phil	p okt	55,00	1637	1,40	2,00
phil	p jan	55,00	643	2,90	3,00b

Goud en zilver

Goud onbewerkt 21,710-22,310, vorige 21,400-22,000, bewerkt 23,910 laten, vorige 23,600 laten, zilver onbewerkt 270-340, vorige 265-335, bewerkt 380 laten, vorige 380 laten.

a=laten	g=bieden+ex.div.
b=bieden	h=laten+ex.div.
c=ex-claim	k=gedaan+h
d=ex-dividend	l=gedaan+g
e=gedaan+bieden	vk=slotkoers vorige dag
f=gedaan+laten	sk=slotkoers gisteren

Limburgs Dagblad
piccolo's

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postbank: 1035100
Bank: ABN-AMRO 57.75.35.935
Fax: 045-739204 of 739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,40.
Afwijkende tarieven voor rubrieken Proficiat en Vermist/Gevonden ƒ 1,25 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,90.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,90.
Afwijkende tarieven Kontakten/Klubs en 06-lijnen: ƒ 2,35.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen zijn exclusief 17,5% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.

Enkele rubrieken UITSLUITEND à contant en mét legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt vrijdag 11.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door bijna 250.000 personen van 13 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner) 0939

Industriemontage HEPP

vraagt met SPOED alle soorten lassers m. euro-diploma en TIG-ER-III, Staalconstructiewerkers, metaalbouwers v. gevels, machinebankwerkers, pijpfitters. Zonder montage-ervaring onnodig te solliciteren. Na 18.00 u. 045-229401.

Fa. Rodico vraagt voor direkt

metselaars
Betontimmerlieden

voor Duitsland (grensstreek), goede betalingen en sociale voorzieningen. Telefoon 045-231793.

Het Limburgs Dagblad vraagt voor

Schinveld en Bingelrade
Bezorg(st)ers

Voor meer info over de aard van het werk, de duur van de bezorgroute en de hoogte van de verdiensten en extra's kunt U tijdens kantooruren even langskomen of bellen. Rumpenerstr. 81, Brunssum. Telef. 045-256363

Verkoopsters gevraagd

Modehuis Beks zoekt voor haar vestiging te Heerlen, part-time verkoopsters met meerdere jaren ervaring in de damesmode. Zonder ervaring onnodig te reflecteren. Inlichtingen: 045-715808.

Gevraagd BETONTIMMERLIEDEN. Tel. 9.00-17.00 u.: 00-49.2406.93202.

SERVEERSTER gevr. plm. 3 dagen per week voor dagzaak 't Eweka Brunssum. Telef. 045-271718.

CONSULENTEN voor verkoop cosmetica. Zeer goede verdienste. Bel Yacana 040-547511.

Taxi Joe Kolker zoekt nog enkele nette part-time CHAUFFEURS voor weekend (nacht). Soll. na tel. afspraak. ☎ 045-464545.

Gevr. lieve OPPAS p. 1-11 v. baby en kind 7 jr., ma. 8.45-17.30 uur en dond. 13.00-22.00 uur, omgev. Heerlen-Zuid. Tel. 045-717347.

Word RIJINSTRUCTEUR (m/v). Een fijn beroep met vrijheid, afwisseling en uitdaging. Een beroep waar vraag naar is. Haal daarom het (enige) erkende Kaderschooldiploma. Met dit begeerde diploma mag u ook (zonder middenstandsdiploma) een eigen rijschool starten. Dus een mooie kans om al na vijf maanden eigen baas te zijn (full-time of part-time) of een leuke baan te hebben. Binnenkort starten de nieuwe dag-, zaterdag- en avondopleidingen in o.a. Maastricht en Best. Nog enkele plaatsen vrij. Meer weten? Bel dan vandaag voor 21.00 uur voor een gratis uitgebreide studiegids. De Kaderschool; 04998-99425 of 043-259560.

FYSIOTHERAPIEPRAKTIJK in Duitsland zoekt op korte termijn 'n part-time fysiotherapeut(e). Br.o.nr. B-05973, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Vrouwelijke HULP gevraagd voor do. en vr.middag en zat. Kaashandel op verschillende markten. Telef. 045-351750 na 19.00 uur.

Gezocht voor 3 uur per week zelfst. HULP i.d. huish. ☎ 045-708981 na 19.00 uur.

B.V. KEPU z.b. Ganzeweide 175, Heerlen. Centrum voor de horeca in food en non-food is een gezonde en groeiende onderneming in Zuid-Limburg en zoekt met spoed een assistente m/v van 17 tot 21 jaar voor onze afdeling stagerij. Wij bieden: een fijne werkplek met een aangepast salaris en voldoende ontplooiingskansen. Wij verwachten: u heeft de juiste vak-opleiding en een uitgesproken klantvriendelijke opstelling. Van nature bent u opgewekt en stressbestendig. u weet wat er van u verlangd wordt. Spreekt deze functie u aan en bent u er van overtuigd dat u voldoet aan onze verwachtingen, dan past u als Lady of Gentlemen in ons team. Richt uw sollicitatie, voorzien van uw curriculum vitae, voor 30 september 1994 aan: de directie van B.V. Kepu z. b., t.a.v. de heer Alex van Putten, Ganzeweide 175, 6401 GE Heerlen.

Gevraagd KEUKENMEDEWERKER min. leeftijd 17 jaar ervaring gewenst, evt. koks-opleiding. Voor telef. info.: 045-322346.

B.V. Kepu z.b. Ganzeweide 175, Heerlen. Centrum voor de horeca in food en non-food is een gezonde en groeiende onderneming in Zuid-Limburg en zoekt met spoed een ASSISTENT(E) m/v van 19 tot 23 jaar voor onze afdeling Non-food voor ca. 20 tot 30 uur per week op wisselende werktijden. Wij bieden: een fijne werkplek met een aangepast salaris en voldoende ontplooiingsmogelijkheden. Wij verwachten: u heeft de juiste vak-opleiding en een uitgesproken klantvriendelijke opstelling. Van nature bent u opgewekt en stressbestendig. U heeft voldoende verkoopervaring met horeca-apparatuur en kennis van diverse software programma's. Gelieve uitsluitend schriftelijk te solliciteren indien u overtuigd bent dat u voldoet aan onze verwachtingen. Richt u sollicitatie, voorzien van uw curriculum vitea, voor 30 september 1994 aan: de directie van b.v. Kepu z. b., t.a.v. de heer Alex v. Putten, Ganzeweide 175, 6401 GE Heerlen.

Installatiebedr. vraagt voor direct LOODGIETERS en leerl. loodgieters. Beitel 112, 6422PB Heerlen. Tel. 045-421941.

Kleine AANNEMER vraagt voor direct een all-round metselaar en timmerman, nette vakman, ruime erv. noodz., zonder erv. onnodig te soll. Br.o.nr. B-05977, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Dakdekkersbedrijf AADAK kan nog dakwerk aannemen. Bel voor vrijblijvende offerte. Telef. 045-226688/226377/06-52608457.

Heerlen, te h. Sittarderweg/Grasbroekerweg APPARTEMENT: woonkamer, keuken, balkon, badk., 2 slpks., berging. Huur en servicekosten ƒ 860,-. Inl. 046-743275 van 11.00-14.00 uur.

APPARTEMENT te huur centr. Hoensbroek. Ind: grote woonk. met balkon en open keuk., 2 slaapk., douche, wc, bergruimte, kelder, huurpr. ƒ 900,- p.mnd. Inl. 045-252361 tot 18 uur.

Te huur APPARTEMENT 60 m2, per 1-10-'94, nabij centrum Hoensbroek, ƒ 1.000,- all-in. Bellen tussen 12.00-16.00 uur 045-218233.

2-pers. APP. centr. Hoensbroek. Entree, woonk., keuk., slaapk., badk., wc., berg., gestoff. Pers. met vast ink. ☎ 045-214175 tuss. 16-18 uur.

Mooi appartement, 1 min. van station VALKENBURG, ƒ 875,- excl. 04406-16327.

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

Direct en zeker uw huis verkocht.
Zonder bijkomende kosten.
Denis Vastgoed. Tel. 040-129524.

1944 * 1994
Wilco
DE LUXE
SITTARD LIMBRICHTERSTRAAT 17

Te koop gevr. ouder WOONHUIS met tuin (opknappen geen bezwaar). Tel. 046-753367.

Woonhuis met SPOED te koop gevraagd, opknappen geen bezwaar. ☎ 040-114752.

Te koop luxe appartement met terras te HOENSBROEK. Tel. 045-223713.

Gezien de enorme vraag dringend woonh. te koop gevraagd. (Alle prijsklassen). N.M.W. QUADEN & Zn. Makelaardij onr. goed. Lid NVM, M'Geleen. ☎ 046-519644.

WOONHUIS met spoed te koop gevraagd, staat van onderhoud niet belangrijk. Telef. 045-724056.

KAMERS te huur met kost voor oudere dames en heren. ☎ 045-729784.

Te huur per 1 oktober mooie kamer, plusm. 40m2 in BINGELRADE (plusm. 6 km. v. Sittard). Inl. 04492-3421.

BAEXEM kamers te huur v.a. ƒ 350,- per maand. Telefoon: 04748-2977 of 2850.

Te huur mooie gemeubileerde ZIT-SLAAPKAMER in Heerlen. Tel. 045-411443.

Centrum-HEERLEN per 1 oktober, gestoffeerde kamer, met keukenblok, ƒ 425,- incl. per maand. Tel. 04459-2953.

Bedrijfsruimte

Te huur in Beek, Weth. Sangersstr. 47 nabij knooppunt Kerensheide, plm. 2000 m2 representatieve BEDRIJFSRUIMTE met plm 200 m2 kantoor + luxe ruime woning. Kan ook in gedeelten. Telefoon 045-222468.

Bedrijven/Transacties

Kärcher

Met eigen reparatiedienst
voor geheel Zuid-Limburg
o.a. koud- en warm water, hogedrukreinigers,
alleszuigers, vaporapid, stoomreiniger bij

KERP

In de Cramer 31, Heerlen. Tel. 045-716951.

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Industrieterr. Abdissenbosch. Landgraaf. Tel. 045-314122

KOELKASTREPARATIE. Geen voorrijkosten en gar. Vroko 045-441566/461658.

TEBBEN koeltechniek koelkast/diepvriesreparaties met garantie. Voor part. geen voorrijkosten. ☎ 045-460471.

DIEPVRIES- en koelkastreparaties, zonder voorrijkosten. ☎ 045-745230. Service binnen 24 uur met garantie.

Geldzaken

HYPOTHEEKCENTRALE Nederland. Hypotheken tot 135% v.d. ex-waarde. Ook voor 2-verdieners. Rente v.a. annuïteit 6,1%, spaar 6,4%. Uw hypotheek verhogen? ☎ 073-220300.

Landbouw

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Uit VOORRAAD leverbaar: veewagens 2-4 koeien en 6-8 koeien tandem as; gegalvaniseerde maisvoederdrinkbakken 1500/3600 ltr. ook op wielen; voederbakken voor zoogkalveren; hooiruiven: Gegalvaniseerde weidehekken 2 t/m 5 m. Kiepwagens spec. prijzen 3.5 t/m 10 ton. Div. gebruikte machines o.a. vaste tand cultivatoren; 1- en 2 rijige maishakselaars Cormick en Kemper, Isaria en Amazone zaaimach. 2-2.5 en 3 m. / 19-21 en 25 buis; 1-2 en 3 schaar ploegen en stoppelploegen 2-3-4-5-6-7 schaar; aardappelbinckerrooiers, Grimme, Europa Super en Bergmann voor onderdelen. Rotorkopeggen 2.5 en 3 m. LMB. J. Spons - Eysden. Bel 04409-3500.

Caravans

DUIZENDEN guldens voordeel op onze ex-verhuur caravans. Geheel compl. incl. voort., res.wiel, opstap enz. Bartels Caravaning, Hommerterweg 256, Amstenrade. 04492-1870.

Voor REPARATIES en schaderegelingen Bartels Caravaning, Hommerterweg 256, Amstenrade, 04492-1870.

Campers

HYMERMOBIL 544, bwj. 5-'87, 92 PK, APK vrij, RDW gekeurd, extra's, ƒ 41.000,-. Bebo tel. 00-49.240662414.

Bouwmat./machines

Nu of nooit op=op! Verkregen uit faillissement en partijen. LAMINAAT parket. Beste topmerk van Nederland. Lamet, normaal ƒ 100,-. Nu A of B keus ƒ 25,- t/m ƒ 40,- per m2 incl. ondertap. Beschad. en nwe deuren v.a. ƒ 40,-; rollen dakleer 2 t/m 4 mm dik ƒ 20,- t/m ƒ 65,-; Daktrim ƒ 12,50 per 2.50 mtr.; Multiplex 32 mm ƒ 75,- enz. Rennemigerveldweg 70A, Heerlen. 045-729710.

In/om de tuin

TUINHUISJES, 25 types, ƒ 435,- show! Schuurtjes, hondehokken enz. Vele afm. reeds vanaf ƒ 195,-. Houtbouw Ubachs, 50 jaar af fabriek aan gebruiker. Kerkrade-Vink. Tel. 045-460252.

Vandaag nog modder en zand, morgen - groen. GRASZODEN, coniferen, heesters, heide enz. Jawell Tuincentrum. ☎ 045-256423.

KÄRCHER hogedrukreinigers. Voor verkoop en service van het gehele programma vraag uw Kärcher-dealer Collé Sittard, Machinehandel b.v., Nusterweg 90, tel. 046-519980.

(Huis)dieren

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl. America, Th.Watsonln 34 Achel(B). 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

Te koop mini YORKSHIRE, reutjes, 5 mnd, ƒ 300,-. Thull 30A, Schinnen.

Dierenkliniek Nuth. Steriliseren POES, ƒ 70,-, hond ƒ 225,-. Telef. 045-244247.

Te koop DUITSE HERDER-PUPS met stamboom. Reeweg 100, Landgraaf. 's Morgens vóór 11.00 uur of 's avonds na 21.00 uur.

Te k. Siberische HUSKY, 2 jr. oud, ƒ 200,-. Tel. 045-276081.

Te koop GEVRAAGD alle soorten: Papegaaien, Kakatoes; Ara's; Beo's voor kweek. Tel. 046-375359.

Bel de Vakman

Het onderhoudsvrije platte dak van de toekomst

Een deugdelijke isolatie moet niet even van binnen uit, maar deskundig VAN BUITEN AF worden aangebracht, omdat dan tevens gelet wordt op de voor de gehele woning zo belangrijke ventilatie van het dak. Daarom... isoleer en ventileer uw huis, maar vooral uw dak!! Door jarenlange ervaring in het dakdekkersvak hebben wij een systeem ontdekt dat u van uw problemen, met name de hoge energiekosten en de wateroverlast zal verlossen

Veugen dakbedekkingen
Tel. 046-523306 of 06-52127603.

Voor het aanleggen of vernieuwen van uw OPRIT of terras. Bel voor een vrijbl. prijsopgave: Fa. Gebr. Pinckers, Maastrichterwg. 1, Valkenburg. 04406-12991.

Ervaren vakman biedt zich aan voor straatwerk o.a. opritten, sierbestrating. Ook voor uw gehele tuinaanleg, zeer SCHERPE prijzen. Gratis offerte: 045-323178.

STUCADOOR kan nog werkzaamheden aannemen. ☎ 045-460805.

Voor uw renovatie of verbouwing bel Correct Karwei en Klusdienst "CORRECT". Voor info en prijsopgave 045-311258 of 318092 na 18 uur.

INSTALLATEUR biedt zich aan voor alle voorkomende werkzaamheden betreffende gas, water, sanitair evt. loodgieterswerkzaamheden. Telef. 046-743252.

NEW LOOK BV Landgraaf. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154. Fax 323452.

Proficiat

Hugo proficiat!!!
Ik hou van ... Anja.

SCHILDERS kunnen diverse buiten ... aannemen. Tel. 045-...

Vakantie

Herfst-spe...
10 dg Gandia ... Valencia v. 14/10 ... heen- en terug... excurs. slechts ƒ 5... strand van Gandia ... door de vakantie... langs als beste ge... ceerd uit meer ... stranden over de ... Exklusief te boeken ... KRISTAL VAKAN... Den Bosch 073-1... Berlicum 04103-...

Aanhangwa...

DASSEN, aanha... fabr., verk., verh.... rep. ☎ 045-455088/4...

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-71996...

Voor Piccolo's zie verder pagi...

COMPAQ STUN...

COMPAQ

COMPAQ CONCERTO 4/25 NOTEBOOK
Notebook met uniek afneembaar toetsenbord en digitale pen, een superieur alternatief voor de muis. Uitgevoerd met een 486 SX/ 25 MHz processor, 120 MB hard disk, 4 MB intern geheugen (uitbr. 20 MB), PCMCIA slot, 3½" disk-drive. Inclusief accu, Pen muis... power software, MS DOS en ... Windows voor pen computers...
Oude Vogelzang Professioneelprijs 5999

VOGELZANG PROFESSIONEEL PRIJS Excl. BTW **219...**

VOGELZANG PROFESSIONEEL
NOVELL AUTHORIZED RESELLER
UW PARTNER IN AUTOMATISERING EN TELECOM
Kruisstraat 12, 6411 BT Heerlen. Tel. 045-740382. Fax 045-742528.
Openingstijden ma. t/m vr. 09.30-18.00 uur.

Goedlopende privéclub vraagt met spoed leuke jonge MEISJES, zeer hoge verdiensten. 046-745814.

Dringend 2 MEISJES gevr. Hoge verdiensten en garantielOon. 045-311135 of zat. en zo. 045-317807

Weg. enorme drukte zoekt Porky's Pretpark nog leuke Ned., Belg. en Duitse collega's. 045-228527.

100% Wild Live Sex
06-9891
Geen wachttijd! 1 gpm.

Direct contact
met DAMES uit heel Nederland. GEHEEL PRIVÉ thuis doorgeschakeld.
06-96.80
24 u/p.d. 100 cpm.

Adressen
Dames geven hun adressen en telefoonnummer.
06-96.85
24 u/p.d. 100 cpm

Nymf Linda
Geniet van 2 kanten. 1 g.p.m.
06-320.320.14

sex v. achteren
Mascha achterlangs 1 gpm 06-9818

HOMOKONTAKTEN
Zoek je 'n lekkere hete jongen?
Gaydating
06-95.18 75 cpm.

Sex via je Postcode!
Toets de cijfers van je Postcode in en ontdek de Sex/Adressen in jouw direkte leef/woon omgeving!
06-95.46
1 gpm (alle Ned. Postcodes)

Gratis telefoonsex voor vrouwen 06-4311 of 4611
Mannen bellen v. ƒ 1,- p.m.
Telefoonsex 06-9596
Sex direct 06-9519
Top contact 06-9845
Hete meiden 06-9785

Homosex voor 2
(ƒ 1,- p.m.)
Jack Off 06-9735
Telefoonsex 06-9835
Draai eerst 06-320 en dan:
SM voor 2 325.10
Bi-sex 323.36
Travestie 325.09
Breinsex 327.56
Darkroom 324.16
Jongensex 325.19
Gay Super 329.16
Transsexueel 321.36

Gay Café Limburg
06-320.327.55
ƒ 1,- p.m.

(1,- p.m.) Geef die stoute meid v. mij maar een flink pak op d'r blote.... zei ze tegen haar vriend, nou die kon zich niet meer inhouden
06-340.340.55

(1,-p.m.) Kom maar m. je hand onder m'n bh, zei ze tegen de knul. En heb je dit wel 'ns gezien? Toen trok ze haar slipje uit
06-340.350.60

(1,- p.m.) Opeens deed hij m'n rokje omhoog en m'n broekje n. beneden. Maar meneer toch, wat doe u nu?
06-340.340.30

(1,- p.m.) Met 2 jongens in 't kleedhokje liet ze haar badpak zakken. Voel 'ns hoe strak ik ben, wie wil er eerst?
06-340.340.21

Live direct apart
ook voor adressen en tel.nrs!
06-340.350.80 (50 cphm).

Vrouwen
studentes 18 jr. Bel 06-4100 (gratis) Mannen, studenten 18 jr Bel DD 9844 1 gpm (06)

Extreem? 9821!
beestachtig live
1 g.p.m. 06-9821.

Club 9886
Live vrouwen of stories?
1 g.p.m. 06-9886 24 u.p.d.

NIEUW! Sexdoorschakellijn:
Vrouwen willen DIREKT SEX. Bel nu 75 cpm
06-9.750

Rijpe vrouwen willen sexkontakt
(niet commercieel) 75 cpm.
06-9890

Zoek je RIJPE vrouwen voor sexkontakt? (niet commercieel) bel: 1 gpm
06-350.266.53.

Anonieme
Sexadresjes van vrouwen.
Bel 06-9737 (75 cpm).

Praat nu zelf de heetste vrouwen jouw (hotel)bed in!
Bel nu (100 cpm)
06-9664.

Telefoonsex
Hete vrouwen bellen gratis!
06-320.330.87 (75 cpm).

Gratis
sexgesprek voor vrouwen.
Dames bel 06-4300. Heren bel 06-9867 (100 cpm).

Privé telefoonnrs van hete vrouwen thuis! (75 cpm)
06-9502

Erv. vrouwen
40 jaar zoeken sexcontact.
06-350.290.37 (75 cpm)

Homo Jongens
Hoor ze TEKEER gaan
06-320.330.88 (75 cpm).

Hete vrouwen
willen met jouw 'n sexgespr.
(75 cpm) 06-320.322.33

Hete vrouwen zoeken
anoniem-sexkontakt
Bel nu: 06-9511 (75 cpm).

Gratis sex
vrouwen: 06-4300, heren bel 06-320.33091 (75 cpm).

Sex voor twee
sexgesprek met 'n vrouw.
06-320.330.82 (75 cpm).

SM voor 2
snelle sm-kontakten!!!
06-320.329.99 (75 cpm).

Gratis Sexkontakt
voor vrouwen: 06-4909, Mannen bel 06-9604 75cpm

Discreet
Sexkontakt met rijpe meiden!
06-320.330.42 (75 cpm)

Sex-voor-twee
Telefoonsex met vrouwen
06-320.330.46 (75 cpm)

SM-kontakt
Voor strenge afspraken!
06-320.325.80 (100 cpm)

Rijpe vrouwen
zoeken onervaren jongens
06-9504 (75 cpm)

Homo-kontakt
Direct apart met een hete knul uit Limburg!!
Bel nu 06-9614 (Nu 50cpm)

Hete vrouwen uit de Regio
Limburg
06-350.23.047 (100 cpm).

Rijpe vrouwen zoeken jongens voor een slippertje.
75 cpm. AKTIE!!!
06-9760

SM-KONTAKTEN
Direkt apart met meester of dienaar. Bel nu 75 cpm
06-95.37.

Letop! BLIND DATE via de telefoon. Direkt apart, leuke meiden. 75 cpm. Bel:
06-95.95.

VOLRIJPE vrouwen zoeken anoniem en niet-commercieel sexkontakt. 75 cpm.
06-9656.

Privé telefoonnrs. van hete vrouwen thuis! (75 cpm)
06-9605

Thuiskontakt
hete vrouwen in jouw regio.
Bel nu 06-9811 (75 cpm).

Homokontakten
Zoek je 'n hete jongen?
06-320.330.18 (75 cpm).

Zin in 'n WIP? Bel de gewillige dames direkt 75 cpm.
06-93.77.

Anonieme
Sexafspraakjes in Limburg
06-320.330.79 (75 cpm).

Heerlijk Discr.
direct apart met hete vrouwen uit Limburg!!
06-320.322.11 (75 cpm).

Anonieme
sexdating. Sexkontakt met eenzame vrouwen. 06-9706 (100 cpm).

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Kontakten/Klubs

Club Merci
Wij verwachten U: niet morgen, maar nu!!!
Rijksweg Zuid 241, tel. 046-745814.

Parenclub Venus Posterholt
04742-2977, Heinsbergerweg 70.
7 dagen per week DI. + ZAT. UITSL. PAREN
Donderdags Nudisten party, morgen met naaktshows door de beautiful FRANCAISE speciaal voor mannen

HUIZE LYDIA
Dáár weet U alles van....
NU: twee nieuwe meisjes. 046-749662.

Eros-Centre Maasbracht
Rijksweg 3
6051 KN Maasbracht
(voormalig Casino)
☎ 04746-1230
Elke dag geopend van 17.00 tot 05.00 uur.

PORKY'S PRETPARK I HOENSBROEK 045-228481
PORKY'S PRETPARK II ROOSTEREN 04499-5500
Nieuw Angela en Lisa + 12 dames

Villa Liberta
Wo., vrijd. en zat. v.a. 21.00 uur voor paren en alleenstaanden, 2e en laatste zaterdag v.d. maand NUDISTENPARTY. Tolerante paren woensdag en vrijdag voor 21.30 uur gratis entree. Maaseikerweg 24, Susteren, bandinfo 04499-4928.

Villa Paradise
De smaak is raak.
☎ 00-32.89.659268.

Love Escort ☎ 045-320905
Ma. t/m vrijd. v.a. 10 uur.

Twilight escort
☎ 045-275818. kvk 49356

Buro Mieke
Discr. Bem. 046-748768

Buro Venus:
wij hebben de beste privé-adressen in ons fotoboek!
☎ 04750-28353

Peggy Privé
Escort ma-vrij 11-22.30 uur, woe tot 19 uur. ☎ 046-374393, woe triodag ƒ 125,-. Grieks mog. tev. meisje gevr.

Escort all in
☎ 045-326191

Sacha's Escort
045-463388 v.a. 17.00 uur. of bezoek CLUB EDEN Holzstr.103, Kerkrade.

Laat u verrassen in onze zeer exclusief verbouwde bar
Club St. Tropez
Putstraat 40, Sittard
Iedere dag 21-5 uur.

Privé Ilona
Met of zonder cola, blijft het nog altijd verfrissend bij de meisjes van Ilona. Telef. 045-708903.

Elfi-Privé
ma-do 9-16 u. 045-714707.

Elisa Prive
Now that you have tried the rest, try the best! Nw. dames aanw. 043-436667.

Rendevous
het exclusieve privéhuis met ..... iets meer. Groetjes
Maria en de meisjes.
Tev. meisjes gevraagd, intern mog. Esschenderweg 94 Heerlen. 045-750336. Shirley uit Kerkrade nu in Rendevous.

Nieuw jong meisje, totale
ontsp.massage
045-353489

bij Angelique
eromassage en privé.
Tel. 045-311135.

ƒ 50,- all-in
Gratis film en koffie. Geop. v. 9-23 uur. ☎ 045-423608.

Gratis sex
niet commerciële sexadressen en nummers van vrouwen.
☎ 046-752333.

SEXY DAME
ontv. thuis. 043-473309.

Ramona
Vanaf 10 uur 045-721759.

Manne... gezoch...
vrouwen zoeke... commerciële ... ☎ 046-7523...

volslanke ...
ontvangt thuis ... ☎ 045-23266...

Club Olif...
5 leuke meisjes ... Ook erotische ma... Soft-SM. Tel. 046...

Jasmin P...
045-427325, ma-vr... Ook escort, alle ...

Marilyn E...
045-426331. Ma ... 05 uur, zat. en zo... uur. Alle creditcards...

Club La B...
Leuke meisjes ver... Met Yvon Moni ... Meggi, Regina, A... dag geop. van 22... Alle creditcards ... verstr.13 Kerkrade... 416143. Meisjes...

Privécl...
goed en disc... Meisjes gevr... 04498-5550...

Nieuw P...
Jacqueline van 16... Tel. 045-7147...

Kelly es...
☎ 046-52...

Lady esc...
Charmant en di... Nieuw NIKI 045-...

Of verstokte rokers zijn te bekeren? Elke (24) en Bart (22) van den Hout uit Roermond kunnen in ieder geval zeggen dat ze een poging hebben gewaagd. Ze plaatsten een oproep in kranten om aan tips en trucs te komen die rokers de smaak doet vergaan. Een selectie is gebundeld in het anti-rookboek onder het motto: om uw vrienden te helpen.

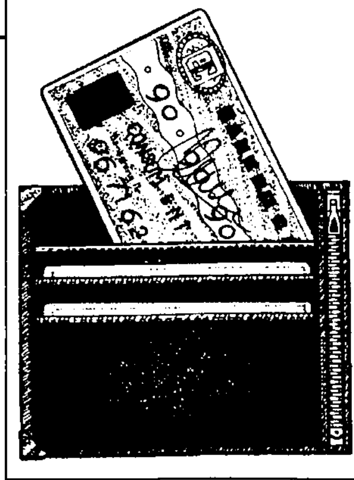
'Waarschuwing! Dit boek kan schade toebrengen aan uw rookplezier', geeft uitgever Prisma Result mee aan de lezer.

Anti-rookboekje van broer en zus in Roermond

Zaterdag ligt het anti-rook-boek in de handel. De auteurs kregen duizenden reacties uit het land. De oudste scribent van 81 schreef: „Mettertijd kwam de bekende rokershoest opzetten... De eerste maanden na het stoppen waren voor mijn gezin en mijn collega's bepaald niet prettig... De mensen met wie ik gewend was dagelijks bij de ochtend-werkbespreking bij een kop koffie een sigaret te roken, smeekten me om alsjeblieft weer te gaan roken: meneer, er is met u tegenwoordig niet meer te werken, enzovoort. Maar ik hèb volgehouden."

De beste methode? Het merendeel concentreerde zich op de totale afzwering. Radicaal stoppen dus. Enkelen noemden de hulp van buitenaf: acupunctuur of een cursus. Veel aan sport doen werd door vrouwen aangegeven. Verder weddenschappen en afspraken. De tips zijn uiteenlopend. Een greep: Een vriendin nemen 'die niet rookt en die er tegen is; Roken verbieden in Nederland; Slaan, straf geven; Zoethout eten; Niet met lege handen zitten; Een trekje laten nemen en in een papieren zakdoek laten uitblazen, dan zie je hoeveel rotzooi erin zit. En: Uiteindelijk stop je toch als je doodgaat.

Van het boekje (9,90 gulden) kunnen rokende familieleden, vrienden of bekenden waarschijnlijk nog iets opsteken. „Als die tenminste hun komende verjaardag of Sinterklaas nog halen...," aldus Elke van de Hout.

Consumentenbond treft salmonella en campylobacter aan

Meer dan helft kipfilet besmet met bacteriën

Meer dan de helft van de in Nederland verkochte kipfilets is bacteriologisch besmet. Dat blijkt uit een onderzoek van de Consumentenbond. Daarnaast is één op de vijf kippen niet kakelvers. De kipfilets van de slager zijn er nog het slechtst aan toe: ruim 80 procent is besmet en/of onvoldoende vers. Dit geldt ook voor de scharrelkippen.

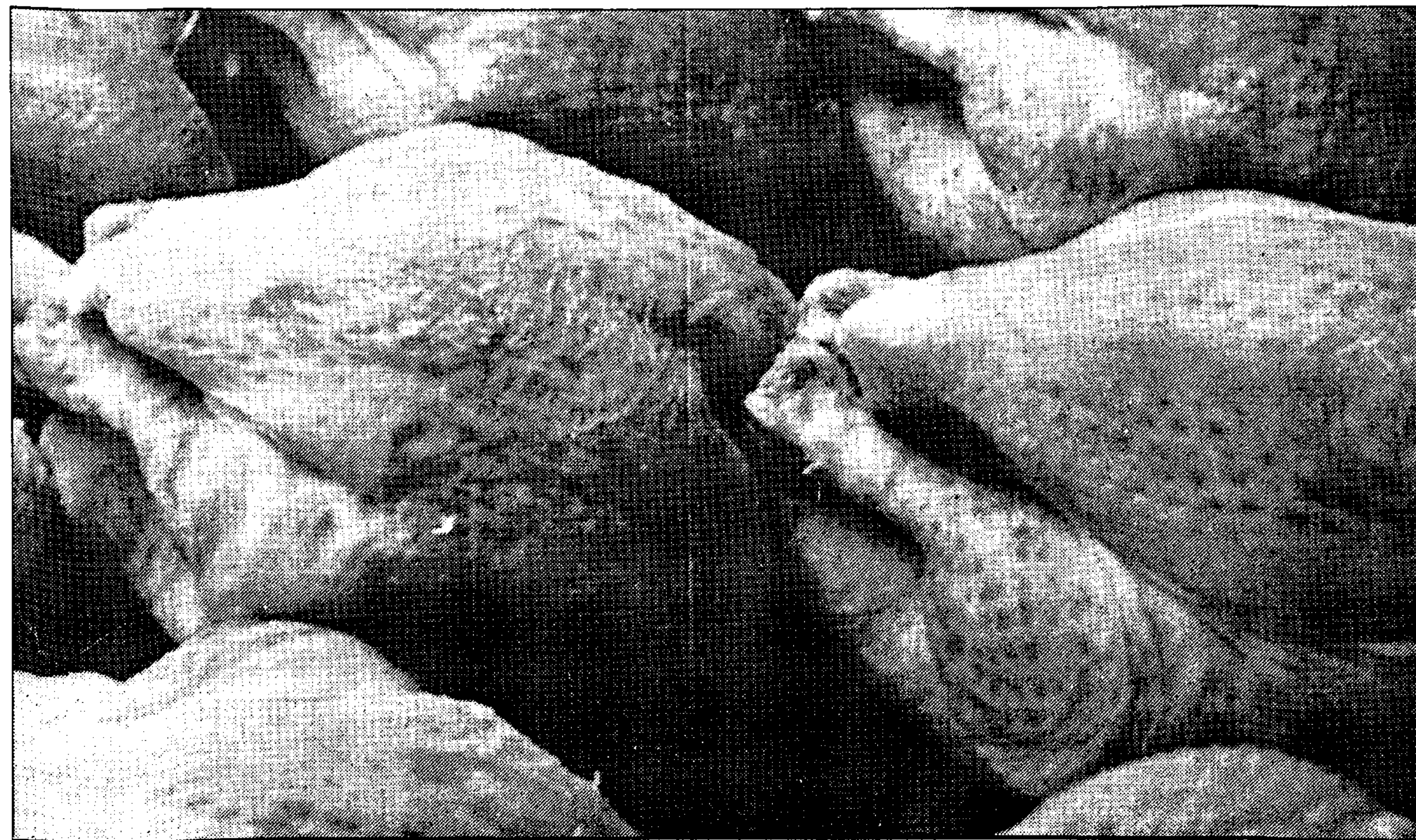
De Consumentenbond raadt het publiek aan zeer zorgvuldig te zijn bij het bewaren en bereiden van kip. De bond vindt dat de branche de besmetting van kip met salmonella en/of campylobacter eindelijk eens serieus moet aanpakken. Daarom heeft de bond inmiddels een lijst met aanbevelingen voorgelegd aan het Produktschap voor Pluimvee en Eieren (PPE).

Het Produktschap wijst er op dat de consument geen gezondheidsrisico's loopt als het produkt op de juiste wijze is klaargemaakt. Pluimveevlees mag nooit rauw worden gegeten en moet goed worden verhit. Bij 65 graden of meer worden alle salmonella- en campylobacterbacteriën gedood. In de keuken moeten het bereide en het rauwe produkt van elkaar gescheiden blijven.

Het onderzoek van de Consumentenbond bevestigt volgens het PPE dat verdergaande maatregelen in de produktieketen nodig zijn om de kwaliteit te verbeteren. Daartoe had het produktschap voor de zomer al een ingrijpend plan van aanpak opgesteld. Pluimveehouders krijgen strikte hygiëneregels voorgeschreven. Wie zich daaraan onttrekt, draagt zelf alle financiële risico's als het bedrijf besmet raakt en de aanwezige kippen moeten worden behandeld of vernietigd.

Aan de uitwerking van deze brede kwaliteitsaanpak in de pluimveesector wordt momenteel gewerkt. Eind dit jaar wordt volgens het PPE begonnen met de invoering ervan. Ook het vervoer van kippen krijgt de nodige aandacht en wordt aangepast aan de moderne eisen. Met gebruikmaking van een subsidieregeling van het ministerie van landbouw schakelen veel bedrijven over op een nieuw transportsysteem. Daarbij worden de kippen vervoerd in grote metalen boxen. Deze zijn diervriendelijk in gebruik en bovendien uitstekend te reinigen, zo meent het produktschap.

De Consumentenbond kocht voor het onderzoek 150 stukken niet bevroren kipfilet bij slagers, poeliers, supermarkten en op de markt. Bijna een kwart (23 procent) bleek besmet met salmonella. Deze ziekmakende bacterie kan op verschillende manieren in de kip terechtkomen. Via het voer, via de uitwerpselen van andere kippen en het drinkwater in de mesterij. Ook onderweg naar de slachterij of de winkel kunnen kippen besmet raken.

● *Ziekmakende bacteriën kunnen op allerlei manieren in kip terecht komen.*

Foto: GPD

Een salmonellabesmetting kan bij mensen lijden tot overgeven, diarree en buikpijn. Ouderen en zwakkeren lopen het grootste risico. Jaarlijks worden 100.000 tot 150.000 Nederlanders getroffen door een salmonella-besmetting. Niet minder dan 45 procent van de filets blijkt besmet met de bacterie campylobacter. Jaarlijks worden drie keer zoveel mensen door deze bacterie getroffen dan door salmonella. Een besmetting kan ontaarden in buikpijn, diarree en/of koorts.

De Consumentenbond gaat zijn bevindingen melden aan de Inspectie Gezondheidsbescherming en verwacht op korte termijn een strengere controle.

De oogst in de vriezer

DOOR PATRICIA SCHUTTE

Een eigen moestuin is prachtig, maar veel tuinders weten zich in het najaar geen raad met de grote oogsten. Zelf krijgen ze al die bonen en vruchten bij lange na niet weggegeten, zelfs niet als familieleden en kennissen ruimschoots worden meevoorzien. Bewaren is dus de oplossing en de beste methode daarvoor is het invriezen van de produkten. Daarbij gaan bijna geen voedingsstoffen verloren.

Dat groente en fruit bederven bij 'gewoon' bewaren, wordt veroorzaakt door micro-organismen (bacteriën, schimmels en gisten) of door chemische omzettingen (enzymen). In de diepvries wordt het bederf gestopt of vertraagd, want micro-organismen kunnen zich niet meer ontwikkelen bij een temperatuur beneden min 18 graden. Dood gaan ze echter niet. Chemische omzettingen door enzymen treden nog wel op, zij het veel langzamer.

Blancheren?

Groente kan voor ze wordt ingevroren het best twee tot vier minuten ondergedompeld worden in kokend water. Blancheren heet dat. Veel mensen menen ten onrechte dat blancheren uit de tijd is. Door voedingsmiddelen te verhitten, worden de enzymen die het bederf versnellen vernietigd. Als groente vooraf niet is geblancheerd, is de bewaartijd ongeveer een maand en gaat de kwaliteit hard achteruit. Vooral het gehalte aan vitamine C daalt snel.

Fruit

In tegenstelling tot groenten hoeven vruchten niet geblancheerd te worden. Het is voldoende om ze te wassen en van de steeltjes te ontdoen. Het zuur uit de vruchten en de lage temperatuur in de vriezer zorgen er samen voor dat fruit acht tot twaalf maanden kan worden bewaard. Fruit kan op verschillende manieren worden ingevroren. Zachte vruchten, zoals aardbeien, frambozen en bessen, kneuzen gemakkelijk. U kunt deze het best apart invriezen door ze op een bakblik of in een schaal naast elkaar te leggen. Als de buitenzijde is bevroren, zijn ze beter te hanteren. Een andere methode is de vruchten in porties in te vriezen, desgewenst met suiker of zoetstof. Ook een mogelijkheid is de vruchten eerst tot puree of sap te verwerken en daarna in te vriezen.

Vers en snel

Het beste resultaat verkrijgt u door zeer verse groenten en vruchten van eerste kwaliteit te kiezen. Ook de snelheid waarmee groenten en fruit worden ingevroren, is van groot belang. Hoe sneller dit gebeurt, hoe beter. Bij snel invriezen, dat wil zeggen bij een temperatuur van min 24 graden, vormen zich hele kleine ijskristallen. Bij te traag invriezen (bij een temperatuur die hoger is dan min 18 graden) ontstaan grote ijskristallen, die de celwanden van groente en fruit kapotmaken. Bij ontdooien treedt dan verlies van vocht, smaak- en voedingsstoffen op. Produkten die geheel of gedeeltelijk zijn ontdooid, mogen niet opnieuw worden ingevroren.

Uitgebreide informatie over diepvriezen van allerlei produkten is te vinden in de brochure 'Zelf diepvriezen'. Deze is te bestellen door overmaking van f 4,25 op girorekening 4323700 van het Voorlichtingsbureau voor de Voeding in Den Haag, onder vermelding van de titel en bestelnummer 149.

monsters

DOOR MARIËTTE STUIJTS

Bocado

De Bocado? Is dat een nieuwe dans met veel heupwerk die we dringend onder de knie moeten krijgen? Of een modern gifkleurig mierzoet likeurtje? Een nieuw exotisch model stadsautootje misschien? Nee, niets van dit alles. Het is een 'driehoekig korstje verrijkt met gemalen tortilla-chips, kip, mais, diverse andere groenten en een typisch Mexicaans kruidenmengsel'. Bedacht door de Maastrichtse snack-bakker Mora, die het als 'echt Mexicaans' aanprijst.

● *Een nieuwe snack.*

Studeren

Een tip voor kersverse studenten die nu al rood staan. Speciaal voor hen heeft het Nibud de brochure Geld & Studeren uitgegeven. Met duidelijke richtlijnen voor een strenge begroting. Het Nibud rekent bovendien de gevolgen uit van studeren met studiefinanciering: een fikse studieschuld, die tot je veertigste levensjaar op je kan blijven drukken. Het Nibud adviseert studenten 'dit onderdeel van hun toekomstige financiën al bij de planning van de studentenjaren zelf te betrekken'. Voor de realisten onder het studentenvolk (of verontruste ouders): de brochure kost 4,25 gulden en is te bestellen door overmaking van dat bedrag op Postbankrekening 368700 t.n.v. NIBUD Den Haag, onder vermelding van de titel.

Anti-gok

Deze zomer zó de smaak van het barbecuen te pakken gekregen dat u er binnen (elektrisch) mee door blijft gaan? Dan kan de Bar-B-Check van pas komen. Als u deze thermometer in het vlees prikt, geeft een oplichtend lampje aan of dat rauw, half-gaar of echt gaar is. Er is een uitvoering met vier en met zes lampjes (35 gulden en 39 gulden). De anti-gokmeter, zoals de leverancier het apparaatje liefkozend noemt, kan ook bij andere bereidingswijzen van pas komen. Voor informatie: 020-6204884.

Damesverband

Terug naar de oertijd? Ons lijkt het uitwasbare maandverband van Vivas alleen iets voor echte milieufanaten. Om in de tijd van de vleugeltjes en tampons weer vouwdoekjes en inlegbandjes te gebruiken, is wel heel veel gevraagd. Zelfs voor het milieu. Om het leed een beetje te verzachten zijn de doekjes er in de vrolijke kleuren ecru, lila en 'mistique'. En behalve katoenen doekjes zijn er ook zijden uitvoeringen, voor de gevoelige huid. Na gebruik moeten de doekjes worden geweekt in koud water, waarna ze in de machine op 40 tot 60 graden kunnen worden gewassen. De prijzen variëren van 9,90 voor een inlegkruisje tot 15,90 voor een 'maxi-vouwdoekje'. Er zijn proefpakketten te bestellen bij Vivas, Postbus 1290 te 's-Hertogenbosch, tel. (op maandag van 9.00-17.00 uur) 073-133668.

Noten vooral populair als tussendoortje

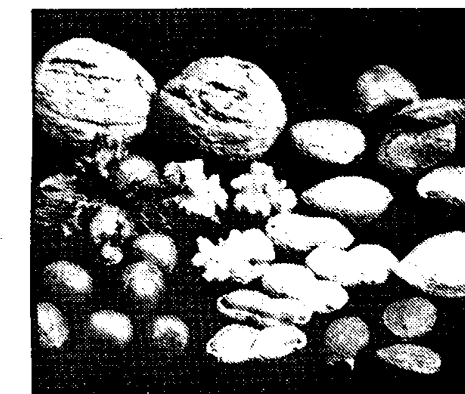
DOOR MARJA GIJZE

Noten zijn het hele jaar door verkrijgbaar, maar toch is de herfst de echte 'noten-tijd'. Naast de gedroogde en gebrande noten kunt u dan ook verse noten kopen. De meeste exemplaren worden tussendoor of als hapje bij de borrel gegeten. Slechts 4 procent van alle noten wordt tijdens de (warme) maaltijd geconsumeerd.

De pinda is de meest populaire noot, want van alle mogelijk varianten die worden gegeten bestaat ongeveer de helft uit pinda's. Een kwart deel bestaat uit luxe noten, zoals amandelen, cashewnoten en studentenhaver, en ongeveer een kwart deel uit borrelnootjes of 'coated' pinda's (de exemplaren met een 'jasje')

Mannen zijn de grootste noteneters. Vooral jonge mannen hebben naast pinda's een grote voorkeur voor coated pinda's en borrelnootjes. Vrouwen eten in verhouding minder pinda's, maar meer coated pinda's, borrelnootjes en luxe noten.

In de herfst zijn verse walnoten en hazelnoten verkijgbaar. De schil van verse noten is vrij zacht en gevoelig voor schimmel. Verse noten kunt u hooguit één week bewaren. En omdat deze snel bederven worden ze gedroogd. Gedroogde ongepelde noten kunt u het hele jaar door verpakt in netjes kopen. Gepelde noten zijn exemplaren waarvan de schil is verwijderd. Ze zijn gebrand, ongebrand, gezouten en ongezouten verkrijgbaar.

● *De herfst is dè tijd voor noten.*

Noten bevatten vet, eiwit, vitamines en mineralen. Het vet van noten is echter, met uitzondering van de kokosnoot, onverzadigd. Noten zijn rijk aan eiwit en worden daarom in de vegetarische keuken als vleesvervanger gebruikt.

Een avondje risotto bij de Beekse Italiaan

DOOR SANTE BRUN

eetlust

In Eetlust bericht het Limburgs Dagblad wekelijks uit de wereld van eten en drinken. Culinaire nieuwtjes, opvallende trends en bijzondere eetadressen komen aan bod. De redactie zal geregeld aanschuiven in Limburgse etablissementen en verslag doen van haar bevindingen. Coördinatie Mariëtte Stuijts.

Rijst, die komt uit Azië, weten wij in Noord-Europa allemaal. Slimme Nederlanders weten, dat er ook rijst uit Suriname komt. Dat Japanners die in Europa werken Spaanse en Italiaanse rijst prefereren boven die uit Azië, dat is een iets minder bekend feit. En dat Italië, voornamelijk in de Po-vlakte, meer dan de helft van alle Europese rijstvelden heeft, dat weet maar een enkeling, ondanks het feit dat menig vakantieganger die via een Italiaanse autoweg naar het zuiden reed, er vele kilometers tussendoor is geglipt. De Italianen in het Noorden hebben een lange traditie met dit waterminnende gewas, want aan het eind van de Middeleeuwen kwamen zij er al mee in aanraking. Het waren de Arabieren die de eerste rijstsoorten leverden die op deze noordelijke breedtegraad konden gedijen.

Nu is het een uitgebalanceerde teelt, die traditioneel wordt gecombineerd met de teelt van vis, vooral karpers, in de ondergelopen rijstvelden. Hoewel bij het precies waterpas maken van de velden zelfs laserstralen worden gebruikt, gebeurt het zaaien in april nog met de hand. Half september is de rijst rijp en wordt zij geoogst, waarna een gevoelig proces van pellen en bewerken begint, dat eindigt met het verpakken en verkopen van de typisch Italiaanse dikke, korte rijstkorrels, *riso vialone* of *riso arborio*.

Gabriele Ferron heeft er, in het plaatsje Isola della Scala in de omgeving van Verona, bijna een cultus van gemaakt. Zijn rijst wordt nog bewerkt met antieke machines, die worden aangedreven door een watermolen. Ferron maakt van zijn rijst de grand cru van de granen. De variëteit die hij kweekt en verwerkt in zijn huis 'Pila Vecia' (de oude molen, anno 1644) heet 'Vialone Nano' en Ferron gaat er prat op dat tijdens de groei geen chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt en de velden worden bevloeid met kristalhelder bergwater, dat tevens de groei van onkruid remt.

Ferron, wiens familie de molen bezit sinds 1921, is niet veel thuis. Hij trekt over de wereld rond om de mensen te vertellen van de Italiaanse rijst, en vooral om eigenhandig te demonstreren wat voor hemelse gerechten je ervan kunt maken. De Italianen mogen dan de 'risotto' hebben uitgevonden, een gerecht dat staat in de maag, bij Gabriele Ferron krijgt risotto de vorm van uiterst verfijnde hapjes; hij demonstreerde vorige week in restaurant Pasta e Vino in Beek hoe verfijnd. Een menigte genodigden was soms sprakeloos van de risotto met karper, met garnalen en roodlof, met basilicum, all'Isolana (met vlees en rozemarijn), met spinazie en gorgonzola.

● *Gabriele Ferron voluit in actie in de 'rijstkeuken' van Pasta e Vino.*

Foto: ERMINDO ARMINO

Uiteraard gaat Pasta e Vino voortaan niet een dergelijk diner op tafel zetten – deze avond had eerder iets van een risotto-proeverij. Risotto hoort een net niet vloeibaar 'toefje' te zijn, van rijstkorrels die *al dente* zijn gebleven. Die combinatie van 'mondsensaties' is de grote kunst die Ferron perfect verstaat; alle ingrediënten zijn zo gaar als noodzakelijk en toch houden de korrels hun 'beet'. Schitterend. Ik heb er trouwens ook nog een paar dingen geleerd. Risotto is geen voorgerecht maar een hoofdgerecht; en bij risotto eet men geen brood. (Maar ik doe het lekker toch).

De zeer fijne, bijna onmerkbare maar uiterst geraffineerde smaak van al die gerechtjes vraagt om een zeer gevoelige hand bij het kiezen van de begeleidende wijnen. Daarvoor had wijnkoper Boscaini gezorgd, met een keur van wijnen uit dezelfde streek als de rijst van Ferron. Bij de eerste drie gerechten een witte wijn en een rosé. De witte was een Pinot Grigio Valdadige 'La Cros', een zeer lichte wijn met een bijna onmerkbare fruitige geur en zeer fris en tintelend van smaak. De rosé was een Bardolino Classico Chiaretto (die je dus geen rosé mag noemen) die ik wat onpersoonlijk vond; bij de risotto's met vlees en kaas twee rode wijnen, namelijk een Valpolicella Classico 'Marano', met een volle rode kleur en een heerlijke geur; en een heel bijzondere wijn, Santo Stefano, een *vino di ripasso* die tweemaal gegist is, de tweede maal op een laag 'oude' druiven. Daardoor ontstaat niet alleen een schitterende donkere wijn met veel smaak die tegen alle sterke kruiden opkan; bovendien bevat hij 13.5 procent alcohol.

Bij het dessert – een typisch Italiaanse rijsttaart, dus wat droog en niet erg zoet – opnieuw een bijzonder produkt uit deze regio: een Recioto Classico della Valpolicella 'Ca' Nicolis'. Een niet al te zoete dessertwijn, die je gerust port-achtig zou kunnen noemen. Uiteraard werd afgesloten met caffè (tegenwoordig mag je het niet meer 'espresso' noemen) en een *eau di vie* van de druiven waaruit Marano-wijn wordt geperst, Grappa Amarone 'Marano'. Van de wijnen moet nog worden vermeld dat het uiteraard allemaal DOC's waren – 'appellation controlee', zou de kenner van Franse wijnen zeggen – en terzijde kan nog worden opgemerkt dat het jarenlange dumpen van goedkope slobberwijnen op de Westeuropese markten de namen 'Bardolino' en 'Valpolicella' geen goed heeft gedaan. De wijnen die we in Beek proefden hebben daar uiteraard niets mee uit te staan, al dragen ze wel diezelfde namen.

Onnodig te zeggen dat we die avond laat, moe maar voldaan huiswaarts keerden. Die Italianen kunnen er wat van.

IN EN OM HET HUIS

VERKOCHT

A

Administratiekantoor Adbeco
voor (loon)administraties, jaarrekeningen en fiscale aangiften. Op de Graaf 44, 6438 JC Oirsbeek. 04492-5820. Fax 04492-4887.

A

Carrier

Techn. buro Jos Smeets b.v.
Kampstr. 4 Geleen. 046-743865.
Frigo-metal b.v. Fort. Willemweg 53-59 Maastricht043-216616.

A

OPEL

Opel Bergsteyn
APK-keuringsstation, Rijksweg 61, Berg en Terblijt. Tel. 04406-41700.
Garage Sebregts en Co.
Off. APK-keuringsstation 1 en 2, dealer Iveco bedrijfsauto's. Lindelaufergewande 8, Voerendaal. 045-752888.

A

Geevers carrosserieonderdelen
Originele onderdelen alle Europ. auto's. Imitatie alle pers.auto's. Nuth, Thermiekstraat 1. 045-244242.

Autobanden

BREMEN

Automaterialen, APK-keuringen, accu's, uitlaten. Kampstraat 59, Landgraaf. Tel. 045-311784. 's Zaterdags gesloten.

Autobedrijven

Ford

Auto Konings b.v.
Mgr. Vranckenstraat 20 Sittard. Tel.: 046-516046.

Autokeuringen

GEKU Autokeuringen
Versiliönboschweg 7 Hrln. 217495. APK keuringen z. afspraak ƒ67,50 incl. co + koplamp afstel. Herkeuren gratis. Off. erkend APK-keuringsstation.

Autorijscholen

Chris Adams
ANWB erkende auto- en motorrijschool. Mirbachstraat 14, 6367 CW Voerendaal. Tel.: 045-751718.
Autorijschool Sjef Dörenberg
Bovag erk. motor- en autorijschool. Tevens voor uw automaat- en vrachtw. opl. Al meer dan 25 jr. uw vertrouwd adres. Sparstr. 7 Heerlen. 213735.

Auto- en motorrijschool Harry v.d. Kuit
Geef uw verstand voorrang en bel 045-729113, Vrankerkerklaan 39, Heerlen.

Auto/motorrijschool Sturmans
Rdr. Hoenstraat 181, 6433 EE Hoensbroek. Tel.: 045-220166.

Autorijschool Ger Scheyen
BOVAG-erkend. Tel.: 045-415601. Al 32 jaar een begrip. J. v. Maerlantstr. 21, 6416 TV Heerlen.

A

Autosch.herstelbedrijf Jo Koenen
Verlengde Klinkertstraat 22, Hoensbroek. Tel. 045-215450. Focwa-lid.

A

Garage Vencken B.V.
Verhuur van persw., bestelauto's en busjes, jong wagenpark, 25 stuks. Heesbergstr. 60 Heerlen. Tel.: 045-412641.

B

Babyhuis Petra
Kwaliteit en service en betaalbare prijzen. Adres: Kerkstraat 67 promenade Brunssum. tel. 045-252269.

B

BEDDENSPECIAALZAAK ruwette

Verantwoord
Verantwoord slaapcomfort
Heerlen, Bongerd 29. Tel. 045-717324
Geleen, Raadhuisstraat 8. Tel. 046-743030.

B

Zeecontainers
Te koop/te huur 3-6-12 mtr. Franco gelost te leveren. Depot Born / Antwerpen / Rotter-dam. Piet Schouten 01720-34031 bgg. 73226.

D Dakbedekking

Kwaliteitdak. Tel. 424050
Voor al uw pannendaken, platte- en leiendaken, lood- en zinkw., isolatie en dakbeschot. Vraag vrijbl. prijsopgave.

G. Heutmekers b.v.
Grondhandel in dakbedekkingsmaterialen, lood en zink. Sluisweg 4 Born. Tel.: 04498-53100.

Zuiddak b.v. Landgraaf
Bit. en kunststof dakwerk, shingles en dakterrassen. Verk. dakrollen, isol. en daktegels. Indus.terr. Strijthagen. Ampèrestraat 5. Tel. 045-314218.

D

Spiral BV
Fabriekstraat 7
5961 PK Horst
Telefoon: 04709-84222
Telefax: 04709-84333

SPIRAL RECLAMEVERSPREIDBUREAU

Organisatie voor gecontroleerde huis-aan-huis verspreiding van drukwerken etc. voor geheel Zuid-Nederland.

D

Groenevelt-Greven-OffSet
Voor al uw handels-, reklame- en fam.drukw. Buizerdweg 6, 6374 BS Landgraaf. Tel. 045-312600. Fax 045-326772.

G

Glashandel Derissen B.V.
Langheckweg 8, Kerkrade, 045-462020, voor al uw glasreparaties - verkoop van alle soorten glas - glas in-lood - en slijpwerk - isolatie plaatsen - snelle service door eigen 24-uurs service, altijd bereikbaar onder ons eigen tel. nr. 045-462020.

glasservice
GLAS HERSTELLEN GRATIS BELLEN 06-0226688

Door direkt en persoonlijk contact met onze meldkamer, een snelle en correcte afhandeling van alle glasschades, ook 's nachts, in de weekeinden en op feestdagen.

G

Bosman Sittard. 046-515852
Handelsstraat 32, Handelscentrum Bergerweg. Leveringen van zand, grind, teelaarde, cement, betontegels, siertegels, maaskeien, klinkers, bielzen enz. Ook op zaterdag geopend.

H

DAEMEN'S HOUTWARENFABRIEK
MINGERSBORGERWEG 7
6367 JW UBACHSBERG
045-751253

Het zagen van emballage en pallethout. Fabricage van gereedschapstelen en houtdraaiwerk. Rooien van bomen. Goedk. stookhout. Te koop gevraagd populieren. Fax 045-753754.

I

Erkend gas- en waterinstallat.
Peelen verwarming
Alle systemen c.v.
installatie, reparatie, onderhoud
• c.v. • gas • water • sanitair
Kamperstraat 16, 6373 BP
Landgraaf, tel. 045-315149

M. Ramakers. Tel. 04406-12352
Sanitair, c.v., gas, water, ontkalken van leidingen en geisers. Koningswinkelstraat 13 Valkenburg.

K

Bosch keukenstudio A. Eggen
Akerstraat Noord 160, 6431 HR Hoensbroek. Tel. 045-213027. Levering Bosch inbouwapparatuur.

goergen bv

Nijverheidsweg 17-18 Stein, industrieterrein Kerensheide. Tel.: 046-331367. Voor complete install. van keukens - sanitair - tegels - kastenw.

Vossen Keukens
Vernieuwen van defecte werkbladen, spoel-units, alle inbouwapparatuur als koelkasten, ovens, kookplaten etc. m. gar. Glaspaleis, Kerkplein en Eikenderweg 77 Heerlen. Tel.: 045-717555.

L

DENVIN LEDERMODE
Hoofdstraat 8a, Hoensbroek
Schaesbergerweg 53, Heerlen
Ook alle LEDERREPARATIES
045-212588

N

Veldman naai- en breimachines
Heerlen, Nobelstr. 6, tel.: 045-716100. Geleen, Raadhuisstr. 14, tel.: 046-746480. Roermond, Neerstraat 62, tel.: 04750-1012. .Anker, Bernina, Husqvarna. Lewenstein. Rep. alle merken, geen voorrijkosten.

P

Formido
Het adres voor wand- en plafondsystemen. Hoofdstraat 66, Hoensbroek. 045-214507.

R

"Marjoleins" natuurcentrum
De speciaalzaak bij uitstek in vitamines, homeopatische geneesmiddelen en natuurvoeding. Geleenstraat 59 Heerlen. Tel.: 045-713024.

R

Ha-Ra®

Districtdistr. Ha-Ra Co-Ma Schoonmaken gemakkelijk, snel en milieuvriendelijk. Tel. 045-223910. Fax 219558. Wij zoeken nog consulentes.

R

Indonesian Travel Club
Nieuwstraat 10, 6430 AA Hoensbroek. Tel.: 045-211527, fax 045-217960.

R

Het Reethoes
Akersteenweg 39, Maastricht-Heer, tel.: 043-631774. Riet - rotan - manou - pitriet, eethoeken, stoelen, manden, rekken, kasten en grenen meubelen. Tevens ook reparatie biezen en matten van stoelen. Ook voor terrasstoelen het adres.

R

N.K. Verweijst 045-213760
Hoofdstr. 382/384 Hoensbroek. Wij ontst. uw riool en afvoer met de modernste app. Tev. dakgootbekl. met onderhoudsvr. alu.plaat in div. kleur.

Rolluiken

LAUMEN SIMPELVELD
ROLLUIKEN ZONWERING

Beitel 110a, 6422 PB Heerlen, postbus 21099, 6369 ZH Simpelveld. Tel.: 045-423848/442129.

MICA Zonwering
Rolluiken * jaloezieën * zonnesch... men. Vraag vrijbl. prijsopgave. Showroom: Sittarderweg 116 He... Tel.: 045-721658.

Mithra-Heroal b.v.
Het vertrouwde adres voor al uw rolluiken of onderdelen, kunststo... schroten, service of reparaties. B... 6466 GZ Kerkrade. Tel.: 045-413049.

S Schoenspecialist

schoenenspeciaalzaak pieds sur te...
Willemstraat 48, Heerlen
Donderdag koopavond tot 21.0...
Maandag gesloten

RONWELLS
SCHOEN-VOETSPECIAL...
VERHUISBERICHT: VANAF 2...
van: Benzenraderweg 42, Heerlen
naar: Bongerd 23, centrum Heerlen tel. 0...
Bij ingave advertentie ƒ 10,- k...

S Schoorsteenvegers

Math. Linssen VOF
Tel. 045-241587.
Bergerw. 20 Nuth. Onderh. c.v. O... waterleid., geiser, boiler, gaswaterinstall. Erk. schoorsteenveg...

Boy Hoen. Tel. 045-226309
Voltalaan 21, Hoensbroek, erken... rijk en brandweer. Ook uw adres... glas-, gevel- en tapijtreiniging.

S Stoffeerderij

G.V.L. Restauratie. 045-2...
Stralen van meubels, autoplaatw... vel-gen, chassis, etc. Spec. gev... reiniging, renov. kelderafdichting... voegw., vochtwe-ring 10 jr. schrif... garantie.

V Veranda's/daken

Daemen Kunststoffen
Verandadakplaten, plexiglas of Lexanther-moclear. Hofdwarswe... Geleen. Tel. 046-753865.

Z Zitmeubelen

Reparatie van zitmeubelen!
Reparatie en herstofferen van zitmeubelen is... apart! Arnoldussen verwerkt hiervoor o... kwaliteiten, paardehaar en gepiozen... Dat zegt al genoeg!
ARNOLDUSSE...
INTERIEURS - OBJECTEN - MEUBI...
St.Remigiusstraat 22 · 6369 EM Simpelveld Tel. 045-...

Z Zonwering

Ha-to.- Spotgoedkoop
Heroal rolluiken in alu. en pvc, zonnesc... vertikale jalouzieën. Tel. 045-458226, Maria Gorettistraat 139, Kerkrade.

Venetian Blin...
Kerkrade B...
Zonweringskonstrukties, jalouzie... markiezen en roll. in alu., staal +... Kipstr. 30-32 Kerkrade. 045-4534...

Wilt u adverteren op deze pagina.
Dan belt u
Limburgs Dagblad
045-739380

imburgs agblad egionaal

oensdag 21 september 1994

Pagina 9

itgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown

Pas onthuld Maastrichts zuiltje was nep

Te weinig geld voor bevrijdingsmonument

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Het burgercomité 50 jaar bevrijding Maastricht is op zoek naar sponsors die het zuiltje willen betalen waarmee het bevrijdingsmonument van Appie Drielsma kan worden afgerond.

Op het zuiltje komt – in het Nederlands en in het Engels – de tekst te staan: 'Dit monument markeert de plaats waar op 14 september 1944 het 117de regiment van de 30ste Divisie Infanterie van het Amerikaanse leger, gezogenoemde Old Hickory Divisie, overstak naar de Bleekerij om daarmee de bevrijding van Maastricht te realiseren.'

Bij de onthulling van het monument op de Maastrichtse bevrijdingsdag, vorige week woensdag, stond er een prototype van vurehout dat zodanig geschilderd was dat het op afstand niet van een stenen zuiltje was te onderscheiden. Burgemeester Ph. Houben van Maastricht en de Amerikaanse veteraan Towers onthulden het zuiltje onthuld door het wegtrekken van een vlag waardoor de tekst zichtbaar werd. In verband met de aanhoudende regen is het namaakzuiltje weggehaald.

In het afgelopen weekeinde hebben vele belangstellenden het nieuwe oorlogsmonument van nabij bekeken. Ook Ben Wilms van het burgercomité, dat onder meer de totstandkoming van het monument heeft geregeld. „Over het algemeen was men onder de indruk. Mensen liepen erom heen en gingen eraan voelen. De meesten namen er ruimschoots de tijd voor. Ik heb er zelf vier uur doorgebracht om de reacties van de mensen te peilen," aldus Wilms.

Namens het comité doet hij een oproep aan sponsoren Er is zeker nog 25.000 gulden nodig om het zuiltje te vervaardigen, compleet met tekst en speciale coating. Dit laatste is nodig om bekladding met grafity te voorkomen.

Jongeren bestormen Sittards stadhuis

Van onze verslaggever

SITTARD – Een groep studenten heeft gisteren uit protest tegen de 'paarse' kabinetsplannen het stadhuis van Sittard bestormd. De demonstratie zorgde voor veel rumoer. Terwijl kreten als 'de maat is vol' en 'Ritzen is een hondelul' weerklonken, sneuvelde een glazen toegangsdeur onder het geweld van de aanstormende jongeren.

Twee agenten en een handjevol ambtenaren konden de zaak ternauwernood in bedwang houden. De politie houdt het erop dat de demonstratie van ruim tweeduizend jongeren door herrieschoppers is aangegrepen om de orde te verstoren. Volgens de politie is de demonstratie verder ordelijk verlopen. Een verdachte is opgepakt, maar na verhoor weer heengezonden.

Onderwijswethouder Wil Paes sprak de jongeren toe, maar kon niet voor kalmte zorgen. Hoewel hij het met de jongeren eens was dat 'je op onderwijs niet moet bezuinigen', kwam die boodschap niet over. Door tientallen omstanders werd Paes luidkeels over één kam geschoren met partijgenoot Ritzen.

Paes beloofde de woede over te brengen aan zijn provinciegenoot Ritzen 'met wie ik iedere week contact heb'. „We praten gewoon 'plat' tegen elkaar." Daarvoor kreeg hij applaus, maar toen Paes daaraan de voorwaarde verbond dat 'jullie dan die deur betalen' werd hij opnieuw uitgejouwd.

De gemeente beschouwt de vernieling van de deur als een vervelend incident. De organisatie van de protestactie tegen de bezuinigingen op onderwijs, de Jongerenbond, had de demonstratie niet in de hand. Volgens de politie was de 'uitloop' naar het stadhuis tegen de afspraken. Er was wel een vergunning afgegeven voor de bijeenkomst op de markt.

Volgens actieleider Edo Pennings was het niet de bedoeling naar het stadhuis op te trekken. Hij slaagde er echter niet in de actie in bedwang te houden.

Zie verder pagina 15
● De kleur paars is niet in de mode

Bromfietser gedood bij aanrijding

ROERMOND - De 17-jarige bromfietser P.v.B. uit Thorn is gistermiddag om kwart voor een op de parallelweg van de N68 in Roermond om het leven gekomen. Hij kwam, komende uit de richting Horn en vermoedelijk links van de weg rijdende, in botsing met een graafmachine. Die werd bestuurd door de 41-jarige J.S., eveneens uit Thorn. De bromfietser probeerde door krachtig remmen en naar rechts uit te wijken de graafmachine nog te ontwijken.

Euro-subsidie voor Limburg gevraagd

HEERLEN – De Limburgse Europarlementariërs en Tweede-Kamerleden hebben staatssecretaris A. van Dok-Van Weele gevraagd om er bij de Europese Commissie op aan te dringen aan Zuid-Limburg de zogeheten Rechar II-status toe te kennen. Voormalige mijngebieden, waaraan een dergelijke status is toegekend hebben recht op subsidie om milieuproblemen uit het verleden aan te pakken. De volksvertegenwoordigers motiveren hun verzoek met het argument, dat de gevolgen van het storten van mijnafval in het milieu nu pas goed duidelijk worden.

Benoemingen in bisdom Roermond

ROERMOND – H. Janssens is benoemd tot pastoor van de parochie H. Gertrudis in Jabeek en van de H. Lambertusparochie in Bingelrade. Hij blijft docent aan het grootseminarie en aan de diakenopleiding in Rolduc en Den Bosch. Tot pastoor van de parochie H. Hart van Jezus in Schaesberg is E. Houben benoemd, die nu kapelaan is van de H. Pancratiusparochie in Munstergeleen. Eervol ontslag heeft de bisschop verleend aan pastoor F. van Raij van de parochie H.H. Cunibertus en Dionysius te Wahl- en Nyswiller en aan J. Rousseau als rector van het bejaardencentrum te Amby. Van Raij doet zijn intrede in een nieuw op te richten Benedictijnenklooster in Duitsland en pater Rousseau is weer beschikbaar voor zijn religieuze overheid.

Datum sluiting distributiecentrum Sittard nog onbekend

PTT blijft bij vertrek expeditieknooppunt

SITTARD/DEN HAAG – De PTT houdt vast aan het vertrek van het expeditieknooppunt in Sittard. Het sorteercentrum verhuist volgens afspraak vóór 1998, maar volgens een woordvoerder van het concern is met de gefaseerde afbouw nog niet begonnen.

Het Sittardse knooppunt gaat over naar Den Bosch, de aangewezen plaats voor een van de zes sorteercentra die in de toekomst nog overblijven. PTT Post heeft inmiddels met vijf van de zes betrokken gemeenten overeenstemming bereikt over het verwerven van grond voor de zes sorteercentra, die de bestaande twaalf expeditieknooppunten voor het sorteren van post moeten vervangen.

De zes sorteercentra komen op bedrijventerreinen die goed bereikbaar zijn voor vrachtwagens, terwijl de bestaande knooppunten gevestigd zijn bij spoorwegstations. Dit houdt verband met het omstreden besluit post in de toekomst niet langer per trein te vervoeren.

De hele operatie houdt verband met het volautomatisch sorteren van de post en moet in 1998 zijn afgerond. PTT Post zal vijfduizend banen schrappen, maar zonder gedwongen ontslagen.

Hoeveel geld met de grondaankopen is gemoeid deelt PTT Post niet mee. Wel dat het om een totale investering, inclusief machines, gaat van 1,4 miljard gulden. Wat er met de bestaande expeditieknooppunten gaat gebeuren is nog niet duidelijk. Ook de toekomstige bestemming van het gebouw in Sittard is niet bekend, aldus de woordvoerder.

● *Onbekenden hebben maandagnacht negen Franse hangoor-konijnen uit een schuurtje aan de Onderstestraat in de Heerlense wijk Palemig gehaald en doodgeknuppeld. De eigenaar van de 'hangoren', een 50-jarige Heerlenaar, deed de gruwelijke ontdekking gistermorgen. De man fokt dit speciale ras al tien jaar en hij gaat er mee naar tentoonstellingen. Het toegangshek naar het schuurtje was uit de scharnieren gelicht en de deur van de schuur was opengebroken. De negen konijnen, met elk een waarde van honderd gulden, waren uit de hokken gehaald en lagen dood in en buiten het schuurtje.* Foto: FRANS RADE

Juwelier heeft genoeg van rovers

ELSLOO – Juwelier Victor Spronken (65) uit de Stationsstraat in Elsloo stopt met zijn zaak. Nog tot eind januari houdt hij uitverkoop. Vorig jaar werden de rolluiken voor zijn winkel met een auto weggetrokken. De daders roofden vervolgens zijn hele etalage leeg. Al twee keer eerder was het echtpaar bestolen, maar deze kraak gaf de doorslag. Spronken besloot te stoppen met zijn winkel.

Het echtpaar is nog steeds flink aangeslagen van die laatste kraak. Voor zo'n dertig- tot veertigduizend gulden aan sieraden en juwelen namen de dieven mee. Die schade moest Spronken zelf dragen, want een verzekering heeft hij niet. „Die is zo duur, dan moet je bijna 30.000 gulden per jaar betalen. Dan werk je voor de verzekering."

Tot eind januari zal de uitverkoop nog duren. Dan wordt de winkel omgebouwd tot woonkamer. Wat echter nooit meer weggaat, is het onveilige gevoel dat het echtpaar heeft. „Je bent heel achterdochtig geworden. Je weet niet meer wie je nog kunt vertrouwen. 's Nachts slapen we slecht. Je wordt telkens wakker van geluid op straat," zeggen ze.

Ook andere winkeliers in Elsloo zijn meerdere malen het slachtoffer geworden van dieven. Het grootste probleem is, dat ze zich erg onveilig voelen. „Bij iedere hard optrekkende auto vlieg je uit je bed," vertelt Jan Notten, eigenaar van schoenenwinkel Notten in Elsloo. Hij doekte deze winter de afdeling sportkleding op, nadat zijn zaak al twee keer was leeggehaald.

Zie verder pagina 12
● 'Je schrikt van elk verdacht geluid'

Produktie Ciba stilgelegd na brand

MAASTRICHT – De brand die in de nacht van maandag op dinsdag bij de Maastrichtse verffabriek Ciba-Geigy heeft gewoed, heeft tot gevolg gehad dat gisteren de produktie voor onbepaalde tijd moest worden stilgelegd. De brand ontstond in een produktiehal op de vierde verdieping, nadat er zich een ontploffing had voorgedaan. Er deden zich daarbij geen persoonlijke ongevallen voor. Ciba-Geigy ligt aan de Sortieweg in de Beatrixhaven. De fabriek vervaardigt pigmenten en kleurstoffen voor lakken en verven. Over de oorzaak van de explosie was gisteren nog niets bekend.

Gasexplosie zorgt voor grote ravage

HERKENBOSCH – Een gasexplosie in een pand aan de Stationsweg in Herkenbosch heeft gistermorgen voor een grote ravage gezorgd. Omstreeks kwart over zes deed zich een oorverdovende ontploffing voor, die alle ruiten in het pand deed sneuvelen. De bewoners van het in vier kleine woningen verdeelde gebouw wisten op tijd te ontsnappen aan de vuurzee die ontstond na de explosie. Een persoon moest zich met brandwonden laten behandelen in het ziekenhuis. De inderhaast gewaarschuwde brandweer van Roermond, die met twee tankauto's en een hoogwerker uitrukte, kon ondanks intensief blussen het achterste gedeelte van het pand niet meer redden. Het voorste deel bleef, op de zolderkap na, wel behouden. Medewerkers van Mega Limburg moesten graafwerkzaamheden verrichten om de gasleiding af te kunnen afsluiten. De politie is een technisch onderzoek gestart naar de oorzaak van de ontploffing.

Opbrengst Heerlens westernfeest Bearvalley verdwenen

'Voorzitter countryclub is er met geld vandoor'

DOOR MONIQUE PARREN

HEERLEN – De tweede penningmeester van westernclub Bearvalley uit Heerlen heeft namens het bestuur bij de politie aangifte gedaan van verduistering. De Heerlense vrouw beschuldigt de voorzitter en de eerste penningmeester van de countryvereniging er met de clubkas vandoor te gaan. Hierin zat een bedrag van 6866 gulden en 15 cent precies, de opbrengst van een countryfeest op 9 en 10 juli. De Heerlense politie heeft de aangifte bevestigd.

Bearvalley zit op zwart zaad nu de opbrengst van het westernfeest in de Heerlense wijk Zeswegen is verdwenen. Bijna 7000 gulden. Intussen stapelen de rekeningen zich op, want het westernfestival kostte in totaal bijna het dubbele, zo'n 14.000 gulden.

Pogingen van de tweede penningmeester om de verdwenen opbrengst te achterhalen, liepen spaak. Daarom deed de vrouw uiteindelijk op 12 september aangifte. „Ik heb tijdens het festival achter de kassa gezeten en weet precies hoeveel geld er is binnengekomen. De eindopbrengst, na aftrek van onkosten, heb ik in een geldkistje gedeponeerd in de kluis van ons clubcafé aan de Huskensweg."

De vrouw heeft volgens het aangifterapport van de Heerlense politie twee getuigen, die gezien hebben dat ze het geld in de kluis heeft gedeponeerd.

'Ze vervolgt: „De afspraak was dat de voorzitter en ik het geld woensdag de dertiende juli op de bank zouden zetten, maar tot nu toe staat er geen dubbeltje."

Verontwaardigd

Volgens de vrouw heeft de Bearvalley-voorzitter het geld de dinsdag na het festival weer uit de kluis van het café gehaald. Ook hiervan zouden enkele getuigen zijn. Waar het bedrag is gebleven, weet echter niemand zeker.

„De voorzitter zei in de laatste bestuursvergadering van 6 september, dat hij het geld niet heeft. Hij gaf wel toe dat hij het kistje heeft opgehaald in het café, maar zegt niet te weten waar de 6800 gulden is," zegt het verontwaardigde bestuurslid.

Volgens de vrouw heeft het bestuur de voorzitter toen nogmaals uitdrukkelijk gevraagd openheid van zaken te geven. „Maar daarop heeft hij niet gereageerd."

Unaniem hebben de resterende bestuursleden vervolgens besloten tot het doen van aangifte tegen de voorzitter en de eerste penningmeester van Bearvalley. „Ik denk dat we ze in een volgende vergadering allebei royeren als bestuurslid en ontheffen van hun verplichtingen als voorzitter en penningmeester." Het bestuur wil een advocaat in de arm nemen.

De van verduistering betichte voorzitter ontkent de aantijgingen ten stelligste. „Ik heb alle papieren ter inzage gelegd, maar ze wilden niet komen kijken. Nee, het zijn zij die uit de kas hebben gestolen. Maar ik laat het er niet bij zitten en heb reeds een advocaat ingeschakeld. Ze willen gewoon een vete tegen me uitvechten en me in een kwaad daglicht stellen," aldus de beschuldigde voorzitter.

Raadsman boer W. haalt uit naar justitie

Celstraf en boete geëist voor dierenmishandeling

DOOR ROB PETERS

MAASTRICHT/STEIN – Is de van het laten kreperen van 36 runderen tijdens de watersnoodramp december 1993 verdachte boer Jean W. (46) uit Urmond het slachtoffer van emotie en vooral speculatie bij de opsporingsinstanties? Raadsman mr. J. Marchal van W. heeft gisteren voor de rechtbank in Maastricht in elk geval scherp uitgehaald naar justitie, politie, AID en dierenbescherming, die volgens de advocaat in hun ijver een zondebok te zoeken 'behalve de Maas ook op drift waren geraakt' in deze zaak.

Verbijsterd constateerde Marchal ook na het requisitoor van officier van justitie mr. M. Verbaas, dat zij zich baseert op de fictie, dat W. tegen het verlies van zijn dieren was verzekerd. „Hij heeft geen schadevergoeding gekregen," sneerde de raadsman.

Verbaas die allezins de dierenmishandeling bewezen achtte, had daarvoor tegen de boer zes maanden gevangenisstraf, waarvan de helft voorwaardelijk gevraagd. 'Omdat hij toch geen schade had geleden vanwege de verzekering,' voegde de officier daar de door Marchal gelaakte claim van 10.000 gulden aan toe.

Boer W. die van pure emotie nauwelijks een woord kon uitbrengen en ook niet wilde kijken naar de videobeelden van verdronken koeien, wierp alle schuld van zich af.

„Ik ben onze lieve heer niet, die kon weten wanneer het water werkelijk te hoog zou komen. Eerst toen ik een helicopter boven mij hoofd zag, raakte ik paniek en wist dat het te laat was," aldus W. in onvervalst Urmonds.

Zie verder pagina 12
● 'Verdachte vaak gewaarschuwd'

Liof koopt aandelen motorenfabriek

MAASTRICHT – De Industriebank Liof neemt 32 procent van het aandelenkapitaal over van Elektromotorenfabriek Zuid-Nederland BV (EZN). EZN is een dienstverlenend bedrijf, gespecialiseerd in reparatie en revisie van zware elektromotoren voor de industrie. Het bedrijf is gevestigd in Maastricht en heeft 21 mensen in dienst. EZN startte in 1979 vanuit een pand in de Maastrichtse binnenstad. Voorspoedige groei van de onderneming vormde in 1988 de aanleiding een nieuw pand te bouwen op industrieterrein Randwijck. In de nabije toekomst wil EZN zijn activiteiten verder uitbreiden. Het bedrijf gaat ook de categorie zeer zware motoren tot zijn werkterrein rekenen. Daarnaast ziet EZN goede marktkansen in het omringende buitenland, de Euregio.

o/z

†

Ik weet in wie ik heb geloofd, en op wie ik heb vertrouwd, blij ga ik haar tegemoet.

Met gestreden, maar dankbaar voor de vele mooie dingen waarvan hij heeft mogen genieten, is na een leven van hard werken van ons heengegaan mijn lieve zoon, onze broer, zwager, oom en neef

Jan Weusten

Hij overleed in de leeftijd van net 53 jaar in het De Weverziekenhuis te Heerlen, voorzien van de h. sacramenten der zieken.

Schinnen: Vader Giel Weusten †
Moeder Anna Weusten-Knops
Puth: Clementine en Martin Bloderen-Weusten
John en Silvia, Ingrid en Günter, Nathalie †, Martin en Annita
Schinnen: Angeline en Jac Tummers-Weusten
Anja, Jolanda en Jos
Schinnen: Annie en Jozef Steijns-Weusten
Roger, Renate
Schinnen: Jo en Sonja Weusten-Bex
Claudia

Schinnen, 18 september 1994
Dorpstraat 14, 6365 BH Schinnen

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op vrijdag 23 september a.s. om 11.00 uur in de dekenale kerk van de H. Dionysius te Schinnen, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de r.k. begraafplaats aldaar.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is schriftelijk te condoleren.
Onze dierbare overledene zal bijzonder herdacht worden tijdens de avondwake en de avondmis op donderdag 22 september om 18.45 uur in voornoemde kerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in het mortuarium van het De Weverziekenhuis te Heerlen, dagelijks van 16.00 tot 17.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten hebben ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen dat zondag van ons is heengegaan

Jan Weusten

Als trouw lid voorheen van de drumband en momenteel lid van verdienste onzer vereniging, zal zijn trouwe inzet steeds in onze gedachten blijven.
Wij wensen de familie troost en kracht toe om dit heilvolle afscheid te kunnen te dragen.

Bestuur, dirigent en leden
Fanfare St. Caecilia Schinnen

Met verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van onze collega

Jan Weusten

Wij wensen zijn familie veel sterkte toe.

De Katholieke vereniging
St. Jozef, Schinnen

Met grote verslagenheid namen wij kennis van het overlijden van

Jan Weusten

Bestuur en leden
sportclub V.V.B.

Met ...

Jan

Bedankt voor de vele sportieve uren.

Je biljartvrienden
Bestuur en leden
Biljartclub 't Kloeg
Schinnen

Café 't Wapen van Schinnen

[illegible]

Beste Jan

[illegible]

Jan

[illegible]

Dankbetuiging

[illegible]

José Greten-Lemmens

... wij u van harte.

[illegible]

OVERLEDEN

[illegible]

---

†

Met grote droefheid, doch ook met grote dankbaarheid jegens o.l. Heer haar als moeder, schoonmoeder, grootmoeder en overgrootmoeder te hebben gehad, geven wij u kennis dat heden van ons is heengegaan, op de leeftijd van 82 jaar

Leida van Lent-Schaap

weduwe van

Jannis van Lent

In dankbare herinnering:

Schinveld: Tonie van de Kuit-van Lent
Hoensbroek: Jan en Annie van Lent-Driessen
Valkenburg: Leny en Bert Pisters-van Lent
Heerlen: Ben en Tiny van Lent-Pateiski
Heerlen: Theo en Corrie van Lent-de Dooy
haar klein- en achterkleinkinderen

Heerlen, 19 september 1994
Corr.adres: Wijngaardsweg 63
6433 KA Hoensbroek

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op vrijdag 23 september a.s. om 10.00 uur in de parochiekerk van Christus Koning te Heerlen-Vrieheide, gevolgd door de crematie in crematorium Imstenrade te Heerlen.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Heden woensdag om 19.00 uur avondwake in voornoemde kerk.
U kunt afscheidnemen in een der rouwkamers van De Universele, Hoofdstraat 100, Hoensbroek. Bezoekgelegenheid dagelijks van 17.30 tot 19.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Dag kleine oma

Jolyn

---

†

Vandaag is thuis overleden mijn lieve man, onze lieve vader en grootvader

Wiel Dabekaussen

21-8-1924 ...

Hij is opgebaard in ... plein 43, Voerendaal ... lijks van 18.30 tot 19.00 uur.
Een mis ter intentie ... plaats aansluitende ... de parochiekerk van ... rende Bijstand te Kunrade.
De plechtige uitvaartdienst ... 24 september om 11.00 uur in ... van O.L. Vrouw van ... Kunrade, waarna de ...
Schriftelijk condoleren ... vanaf 10.30 uur.

Maria Dabekaussen ...
Eugène en ...
Wilfried en ...
Alice en ...
Norbert en ...
Marie-José ...
Hanny en ...
Ruben, ...
Yvonne en ...

20 september 1994
Hogeweg 59, 6367 BH ...

Wij zijn verslagen door het overlijden van onze vriend

Wiel Dabekaussen

We hadden hem graag ... en kleinkinderen sterkte toe.

Kaart... Kunrade

Het verlies was er al voor het einde,
De ...
...
Wij ..., zijn stil verdriet.
...

Bedroefd, maar dankbaar voor de vele ... waarvan hij heeft mogen genieten, is na een leven vol liefde, werken voor ons ... mijn lieve man, onze lieve vader, schoonvader, zoon, schoonzoon, broer, zwager, oom en neef

Frans Bonten

echtgenoot van

Anita Sochacki

Hij overleed in de leeftijd van 57 jaar.

Anita Bonten-Sochacki
... en Claudia
... Bonten
Familie Bonten
Familie Sochacki

... 15 september 1994
Schaesberg ...

De ... overledene heeft in de ... plaatsgevonden ... 20 september jl. in het crematorium ...
Een speciaal woord van dank aan het verplegend personeel van het St. Jozefziekenhuis te Kerkrade, afd. 100, en huisarts dr. E. Hubben voor de liefdevolle verzorging.

Geheel onverwacht hebben wij afscheid moeten nemen van ons gewaardeerd lid

Michael Hilak

Ook al zal hij geen duiven meer zijn, zijn inzet voor onze vereniging zal in onze herinnering blijven voortleven.

Bestuur en leden
P.D.V. Wilhelmina
Schaesberg

Herinner mij in goede dagen en zon, toen ik alles nog wist en kon.

Dankbaar dat wij hem zo lang in ons midden mochten hebben, maar ook bedroefd om het scheiden, delen wij u mede dat na een werkzaam leven in Gods vrede is overleden onze zorgzame broer, schoonbroer, oom, oud-oom en neef

Louis Pergens

* 25 februari 1912 te Gronsveld
† 18 september 1994 te Simpelveld

weduwnaar van

Maria Kremer

In dankbare herinnering:
Familie Pergens
Familie Kremer

Houbiersstraat 31,
6369 CB Simpelveld.

De plechtige uitvaartdienst gevolgd door de begrafenis zal plaatshebben op vrijdag 23 september om 10.00 uur in de parochiekerk van de H. Remigius te Simpelveld.
Gelegenheid tot schriftelijk condoleren vanaf 9.40 uur in voornoemde kerk.
Donderdag om 19.00 uur zal mede ter intentie van de overledene de avondmis worden opgedragen in voornoemde kerk.
De overledene is opgebaard in het mortuarium van I g'n Bende Dr.Ottenstraat 60 te Simpelveld. Bezoekuur van 18.00-19.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

Bedroefd geven wij kennis van het plotselinge overlijden van onze goede broer, schoonbroer, oom en neef

Henk Koers

Hij overleed, voorzien van de h. sacramenten der zieken, na een kortstondige ziekte, op 53-jarige leeftijd, in het De Weverziekenhuis te Heerlen.

Swalmen: Lenie en Piet Sanders-Koers
Maurice en Monique
Ranny
Heel: Annie en Jan Smeets-Koers
Marga en Bas
Victor en Magda
Spekholzerheide: Kitty Dijkstra
Familie Koers

... 19 september 1994
... 16
Corr.adres: Heide 40, 6071 LH Swalmen

De plechtige uitvaartdienst zal worden ... op vrijdag ... in de parochiekerk ...
... crematorium te Heerlen ...
... in de kerk ...
... 22 september wordt ...
... het De Weverziekenhuis te Heerlen dagelijks van 16.00 tot 17.00 uur.

... in ... werd door ... is na een ...
...

Wim Andriolo

echtgenoot van

An Nix

Partij-Wittem: An Andriolo-Nix
en al zijn kinderen en kleinkinderen
Familie Andriolo
Familie Nix

Partij-Wittem, 19 september 1994
Corr.adres: ...
6286 AA Partij-Wittem

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op vrijdag 23 september a.s. om 11.00 uur in de St. Gerarduskapel te Wittem, waarna de begrafenis op het r.k. kerkhof te Mechelen zal plaatshebben.
Donderdagavond om 19.00 uur avondmis in de Alfonsuskerk te Wittem.
Schriftelijk condoleren in de Rondekapel.
De overledene is opgebaard in de rouwkapel Sjalom, Hilleshagerweg 11 te Mechelen. Bezoek dagelijks van 17.00 tot 18.30 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

Als een recht op leven is, is er ook een recht op sterven.

Na een welbesteed leven is, liefdevol verzorgd door zijn echtgenote, in de leeftijd van 85 jaar, zacht en kalm van ons heengegaan mijn dierbare man en onze zorgzame pap en lieve opa

Hubertus Hamers

echtgenoot van

Anna Smeets

Voor ... wij u gebed.

... A. Hamers-Smeets
... Harry †
... René en Claire
Joyce
... Roger †
... Jacqueline

17 september 1994
Corr.adres: St. Josephstraat ...
6321 HB Nieuwstadt(?)

De afscheidsdienst heeft in besloten kring plaatsgevonden in de aula van het crematorium Nedermaas te Geleen op dinsdag 20 september 1994.
Wij danken directie en personeel van bejaardenoord Vastrada te Susteren voor de goede verzorging.

---

†

Na een lang leven en een moedig gedragen lijden, heeft in wijsheid de dood aanvaard en is heden van ons heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, op de leeftijd van 91 jaar, mijn lieve man, onze lieve vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Willy van der Weijden

echtgenoot van

Mia Sweelssen

In dankbare herinnering:

Sittard: Mia van der Weijden-Sweelssen
Australië: † Mieke van der Weijden
Eindhoven: Els Verzellenberg-van der Weijden
Ber Verzellenberg
... en Margo
...
Sittard: ... van der Weijden
...
Elsloo: ... der Weijden
Grave: ...
...

19 september 1994
...

... de plechtige uitvaartdienst ... september ... om 11.00 uur in de dekenale kerk van St. Petrus (Grote Kerk) te Sittard.
Bijeenkomst ... gelegenheid ...
...
... van 17.30 tot 18.45 uur.
... ontvangen ... Invis(?) ... Sittard ...

Het is een lange weg ...
...

... de vrouw, onze moeder, schoonmoeder en oma

Netta Ritzen-Lindelauf

zal worden gehouden op zaterdag 24 september ... om 18.30 uur in de parochiekerk St. Laurentius te Voerendaal.
Voerendaal, september 1994.
Tenelenweg 58.

Sjef Ritzen
...

---

† Edward Hubertus Heuvels, echtgenoot van Helena Theodora Gijsen, 52 jaar, Kast. Cortenbachlaan 34, 6222 VN Maastricht. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 22 september om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Antonius van Padua in Nazareth, Maastricht.

Vervolg familieberichten pagina 14

Opa De la Roij

we zullen je missen.

Je kleinkinderen
Robbie, Dennie, Johny, Gideon, Ruben, Esthe...
Diana, Elroy, Raphaël, Tamara, Carola, Mie...
Sharon, Barbara, Kim, Roy-Steve, Rachel, Pe...
Ramona, Travis, Eko, Duwi, Andi

Pap De la Roij

jij hebt nu je rust gevonden,
voor ons begint nu een lange weg zonder jou.
Pap, wij houden ontzettend veel van je.
Tot ziens in het paradijs.
Slaap zacht.

Huub - Ca...
David - In...
en kinde...
Tom, Ma...

Pap en opa

we zullen je nooit vergeten. Tot zien...

Ton en Els
Gideon en Biond...
Ruben en Yoland...
Siobhan en Shar...

---

†

Mooi waren de jaren,
die wij samen waren.
Het doet ons heel veel pijn,
als vroeger zal het nooit meer...

Diepbedroefd, maar zeer dankbaar vo... liefde die zij ons gegeven heeft en met ... en diepe bewondering voor haar mo... kracht, is heden van ons heengegaan mij... vrouw, onze zorgzame moeder, schoonm... oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Agnes Schaap-Stevens

echtgenote van

Hub Schaap

Gesterkt door het h. sacrament der zieke... leed zij op 85-jarige leeftijd.

Geleen: Hub Schaap
Stein: Wilma Claessen-S...
Jac Claessen
Roosteren: Ria Walsehot-Sch...
Ton Walsehot
Jannie, Linda
Beek: Jac Schaap
Marlies
Kim, Joyce
Familie Stevens
Familie Schaap

... Geleen, 20 september 1994
...straat 37

... eucharistieviering zal pl... 23 september a.s. om 11.00 ... St. Augustinus ... te Gele... ... Nedermaas, Vouershof 1 te Gele... ... in de kerk, alwaar gelegen... condoleren vanaf 10.30 uur. ... intentie van de dierbare overle... ... avondmis worden opgedragen ... om 19.00 uur in voornoe... ... geen kennisgeving mochten heb... gelieven deze annonce als zod... beschouwen.

Met verslagenheid hebben wij kennisge... van het overlijden van het bestuurslid ... damescomité

Jeanne Jansen

Wij blijven haar dankbaar voor alles wat ... ons comité en daarmee voor onze ver... heeft betekend.

Damescomité, dirigent, ...
eredirigent, bestuur en ...
fanfare Victoria Bin...

Uw welgemeende condoleances en uw ... zigheid bij de begrafenis van onze heer...

H.J. Beckers em.pa...

hebben ons goed gedaan.
Onze oprechte dank hiervoor.

Familie Bec...

Heerlen, september 1994

De plechtige zeswekendienst zal worden ... op zaterdag 24 september a.s. om 1... in de St. ... te Schinnen(?).

Jaardienst

Het is nu een jaar geleden
dat je ons verliet.
Stil zijn de pijn en het verdriet ...
Door de ... die je ...
De herinneringen zijn geble...
Vaak denken wij,
was je d'r nog maar even.

De plechtige eerste jaardienst voor mijn moeder, sch... moeder, zus, schoonzus, tante en oma

Agnes Frijns-van Enteren

zal worden gehouden op zondag 25 september a.s. ... 11.30 uur in de parochiekerk van de Molenberg te Hee...

Wim en Peggy Frijns-van Kem...
Didi, Lloyd, Scott

Milieufederatie: fietspaden naar Heerlen en Aken

HEERLEN – Als het grensoverschrijdend bedrijventerrein Aken-Heerlen er komt, dan moet dat worden aangelegd volgens de principes van milieubewust en duurzaam bouwen. Dat bepleit de Milieufederatie Limburg in haar inspraakreactie op de startnotitie-MER (milieu-effectrapportage).

Zo moet er, vanwege de korte afstand tussen Heerlen en Aken, in ieder geval een fietspad worden aangelegd naar het bedrijventerrein, oordeelt de Milieufederatie.

De Milieufederatie vindt dat er een dubbel rioleringssysteem moet worden aangelegd, waardoor het mogelijk wordt om regenwater te scheiden van vervuild water. „Om verdroging van de ondergrond tegen te gaan, moet het regenwater weer in de bodem doordringen," zegt Hub Bemelmans van de Milieufederatie. Door de oppervlakte van het terrein – honderd hectare die naar verwachting grotendeels worden verhard – gaat het om aanzienlijke hoeveelheden.

De Milieufederatie bepleit verder dat er optimaal geïsoleerd wordt, het waterverbruik wordt beperkt en er gebruikte en herbruikbare bouwmaterialen worden ingezet.

Aanleg van het grensoverschrijdende bedrijventerrein halverwege Aken en Heerlen betekent ook dat stukjes natuur verloren gaan. Die moeten volgens Milieufederatie gecompenseerd worden.

Stier doodt landbouwer

MEEUWEN-GRUITRODE – De 69-jarige gepensioneerde landbouwer Jan Vandeweyer uit Meeuwen-Gruitrode is maandag gedood door een stier. Het slachtoffer werd maandagavond omstreeks acht uur levenloos aangetroffen in een weide in de buurt van zijn woning. De landbouwer is vermoedelijk doodgebloed.

Waarschijnlijk is de man door een woeste stier op de horens genomen en weggeslingerd. Toen Vandeweyer na een ochtendlijke wandeling niet kwam eten, gingen familieleden hem zoeken.

Pas 's avonds, toen ook de rijkswacht aan de zoekactie ging deelnemen, vond een familielid het lichaam van het slachtoffer.

commentaar

Vuilverbrander

Goed nieuws voor de tegenstanders van de bouw van de omstreden afvalverbrandingsinstallatie (AVI) in Maasbracht: het beslissende debat over de capaciteit van de AVI zal pas na de provinciale verkiezingen (maart 1995) plaatsvinden. Critici van het uitstel zullen zeggen dat het op de iets langere baan schuiven van het debat de politieke partijen in Limburg wel verdraaid goed uit zal komen. Het besluit wordt als het ware over de verkiezingen heengetild. Die reactie zou wellicht toch iets te simplistisch kunnen zijn.

Ongetwijfeld zal de AVI in Maasbracht ook vóór de verkiezingen een belangrijk strijdpunt in de programma's van de diverse partijen blijven. Met andere woorden: in de partijprogramma's kan men het standpunt van de Limburgse politiek ten aanzien van de AVI terugvinden. Of dat standpunt na de verkiezingen inderdaad gehomologeerd wordt, is uiteraard een ander verhaal. Er wil nog wel eens een essentieel verschil zitten tussen datgene wat een politicus belooft en datgene wat hij van die beloften in daden omzet.

Het blijft natuurlijk toch een beetje vreemd dat de voor de politieke besluitvorming noodzakelijke milieu-effectrapportage (MER) over de inrichting van de mammoet-oven op zijn vroegst pas in de zomer van 1995 op tafel ligt. Tot nu toe werd altijd over februari gesproken.

Volgens CDA-fractiewoorvoerder H. Govers is te betwijfelen dat de verkiezingsuitslag van maart volgend jaar het provinciaal beleid ten aanzien van de vuilverbrander een heel nieuwe wending zal geven. Dat valt nog te bezien. Als Groen Links en PNL (die beide de bouw van een vuilverbrander in Maasbracht afwijzen) gaan deelnemen aan het nieuwe college van GS kan dat beleid best eens ingrijpend worden gewijzigd. Heel interessant wordt ook de rol van het Algemeen Ouderen Verbond (AOV), die mogelijk een lijstverbinding met de PNL aangaat en de deelname van de SP aan de verkiezingen. Deze laatste partij heeft in Limburg veel goodwill gekweekt in de silicose-affaire. Als de SP de vuilverbrander tot een kernpunt van de verkiezingen maakt – en waarom zouden ze dat niet doen – dan kan de situatie rond de AVI er best eens heel anders gaan uitzien.

P.S.

Natuurmonumenten wil groter Imstenraderbos

Heerlen: geen uitbreiding museum La Diligence

Van onze verslaggever

ERLEN – Wethouder Jos idgeest van de gemeente erlen werkt niet mee uit de breidingsplannen van koeten rariteitenmuseum La igence aan de Zandweg op Heerlerbaan.

enaar Chris van Tilburg wil op vroegere oefenveld van voetbaleniging RKHBS stallen bouwen, g extra koetsen tentoonstellen een twee verdiepingen tellende en een opleidingsruimte voor eren realiseren.

houder Zuidgeest acht de uiting van het plan op die lokatie haalbaar. „Absoluut onmogelijk. gend jaar wordt het Imstenrabos door de gemeente Heerlen rgedragen aan Natuurmonuten. In de toekomst wordt het stenraderbos nog verder uitgeid. Daar past een enorm koetseneum aan de rand van het bos bij. Bovendien is de infrastrucr niet best. De bestaande wegen daar niet op berekend."

idgeest is van mening dat de enaar van La Diligence beter had eten weten. „Hoe lang heeft het uurd voordat Van Tilburg zijn ste plannen kon realiseren? r talloze procedures toch zeker jaar. Hij wist toen reeds dat bij Imstenraderbos niet meer uitidingsmogelijkheden waren. En garandeert dat dit zijn laatste op die lokatie is? Dat ik zijn otse plannen wil dwarsbomen, is pertinente onwaarheid. In tedeel zelfs. La Diligence is een pleister voor Heerlen. Ik heb een andere lokatie op het oog Van Tilburg zijn ideeën heleal kan uitvoeren. Neen, beslist op een industrieterrein."

High-tech bibliobus

● *Schoolkinderen mogen als eersten in Limburg de 'bibliobus van de toekomst' bekijken.* Foto: JEROEN KUIT

Bibliotheek van de toekomst op toernee

Van onze verslaggever

ROERMOND – Om een beeld te krijgen van de technische apparatuur waarmee de bibliotheek in de toekomst werkt of hoopt te werken, rijdt een demonstratiebus tot en met 19 oktober door Limburg.

Naast de beeldtelefoon zijn de verschillende toepassingen van de compactdisc te zien. De cd is er niet alleen voor muziekopnamen, maar daar kun je bijvoorbeeld ook allerhande informatie op kwijt. Een compleet naslagwerk als het moet, of 43.000 krantenknipsels over auteurs, zoals in de bus is te zien.

Voor het startsein van de voorlichtingscampagne 'De bibliotheek van de toekomst' in Roermond moest de belangrijkste genodigde, gedeputeerde Ger Kockelkorn wegens privé-omstandigheden verstek laten gaan. De directeur van de Informatie en Bibliotheek Centrale, M. Heijnen, liet de eer aan kinderen van openbare basisschool de Brink om als eersten de mobiele futuristische bibliotheekbus binnen te stappen.

Het busproject is een initiatief van de gezamenlijke bibliotheekcentrales, die daarbij op de steun van de nodige sponsors konden rekenen. Ook Chrit Titulaer, die in Rosmalen meebouwde aan het 'huis van de toekomst', hielp bij het opzetten van dit project.

Geavanceerde apparatuur zal nodig zijn om veel beter en makkelijker informatie op te vragen, maakte Heijnen namens de I&B Centrale duidelijk. De I&B Centrale geeft ondersteuning aan de bibliotheken in Limburg.

De 'bibliotheekbus van de toekomst' reed al door de provincies Drenthe en Noord-Holland. De bus, die gisteren uit Roermond vertrok, staat vandaag bij het provinciehuis in Maastricht. De bibliotheek op wielen zal op de Limburg-tour langs dertig bibliotheken rijden.

Parallel aan de campagne heeft de I&B Centrale aan Provinciale Staten en het college van Gedeputeerde Staten een brief gestuurd uit protest tegen bezuinigingen. De bijlage is een blanco cd met de tekst: 'Zo blanco ziet de toekomst er uit. Een toekomst zonder gezicht'.

Werkstraf voor 'inventief' duo

MAASTRICHT – De rechtbank in Maastricht heeft het Maastrichtse artje dat honderden bedrijven se rekeningen namens een zelfzonnen registratiekantoor stuurveroordeeld tot werkstraffen elk 240 uur.

rco M. (25) kreeg twaalf maan, waarvan de helft voorwaarde en zijn vriendin (27) acht maan waarvan twee voorwaardelijk. zijn straffen die door werkstrafvervangen mogen worden.

paar, dat twee weken geleden laten weten volop aan de aflosg van de enorme schuldenlast te ken, had officier van justitie .F. van Diem tegen Marco M. een voorwaardelijke gevangenistraf acht maanden horen vragen r het rondsturen van de valse reingen en met name het voorneom ook aanmaningen te zenaan bedrijven die in eerste antie zouden weigeren te beta-

twee namen de straf gistermorn opgelucht in ontvangst.

Sittardse drugszaak opnieuw opgeschort

'Verslaafde getuige verdacht van meineed

Van onze verslaggever

MAASTRICHT/SITTARD – Op verdenking van meineed is gistermorgen de 49-jarige verslaafde Willem P. uit Sittard in de rechtbank in Maastricht gearresteerd. De man, die als getuige in een strafzaak tegen de van drugshandel verdachte 'Lange Mart' V. (42) uit Sittard was opgetreden, wordt op last van officier van justitie mr.M. Verbaas over die voor V. gunstige verklaring nader ondervraagd.

Tegen Mart V. werd op 2 augustus al een straf van drie jaar geëist omdat hij samen met de inmiddels tot vier jaar veroordeelde Harrie Z. uit Sittard gedeald zou hebben vanuit zijn woning in de Baandert. V. heeft dat steeds ontkend en op basis van de door zijn advocaat mr.R. Corten aangevoerde getuigen, besloot de rechtbank in augustus geen uitspraak te doen omdat zij het onderzoek nog niet afgerond achtte.

Gisteren echter bleek dat twee junks die aanvankelijk ook V. hadden aangewezen als handelaar, spoorloos verdwenen waren. Een andere afnemer kan niet meer getuigen omdat hij zelfmoord heeft gepleegd. De rechtbank vindt nu dat de twee verdwenen getuigen toch opgespoord moeten worden, omdat hun verklaringen en de uitslag van de meineedprocedure tegen Willem P. van groot belang zijn voor het bewijs in deze zaak.

Het openbaar ministerie had de hoge celstraf tegen V. juist gevraagd op basis van die getuigenverklaringen. Willem P., die aanvankelijk bij de politie had toegegeven dat hij op weg naar V. was om te kopen, bestreed dat. „Ik koop zelden in Sittard, daar is het spul duurder en slechter van kwaliteit en zeker nooit bij V.," zei hij voor hij door de parketpolitie werd afgevoerd.

De rechtbank besloot daarop de zaak te verdagen.

Heerlens raadslid lijsttrekker SP bij Statenverkiezingen

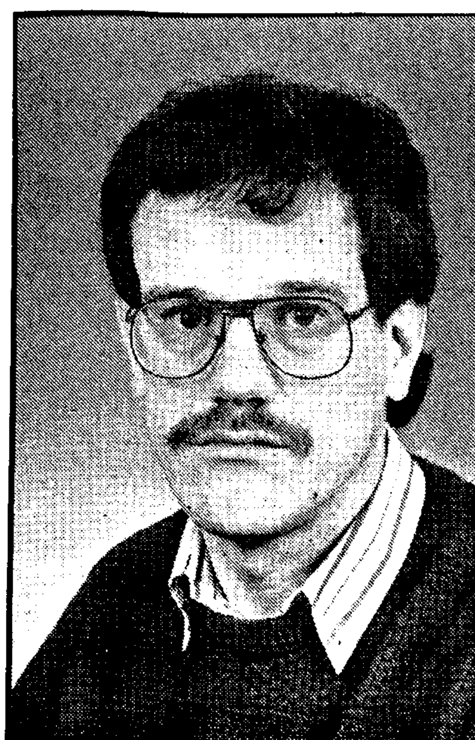
DOOR LAURENS SCHELLEN

MAASTRICHT – Het Heerlense gemeenteraadslid en actievoerder Peter van Zutphen is de beoogde lijsttrekker van de Socialistiese Partij (SP) bij de komende verkiezingen voor Provinciale Staten. Het Limburgs gewestbestuur van de SP heeft de 39-jarige Van Zutphen de leidende rol toebedeeld bij de provinciale verkiezingen die volgend jaar maart worden gehouden. Dat heeft gewestvoorzitter John Janssen gisteren bevestigd.

De SP, die bij de laatste Kamerverkiezingen tot veler verrassing twee zetels in de wacht wist te slepen en haar aanhang in deze provincie fors zag groeien, gaat ervan uit dat ze met één of twee zetels haar debuut zal maken in de Limburgse Staten. Behalve als raadslid geniet Van Zutphen ook buiten Heerlen de nodige bekendheid als actievoerder. Zo is hij vooraanstaand lid van het Aktiekomité Ereschuld Oud-Mijnwerkers, dat al geruime tijd ijvert voor een financiële genoegdoening van alle door stoflongen getroffen oud-kompels en hun weduwen. In de Heerlense gemeenteraad houdt Van Zutphen zich hoofdzakelijk bezig met sociale zaken en financiën. Wanneer hij in maart als Statenlid wordt gekozen, behoudt Van Zutphen overigens zijn zetel in de Heerlense vroedschap. In tegenstelling tot de meeste andere politieke partijen staat de SP een dergelijk dubbelmandaat toe.

Op de door het gewestbestuur samengestelde kandidatenlijst, waarover de Limburgse SP-leden zich volgende maand uitspreken, neemt het Horster raadslid Paul Geurts de tweede plaats in. Over de namen en posities van de overige Statenkandidaten wil gewestvoorzitter Janssen nog geen mededelingen doen. Wel is duidelijk dat nog een aantal andere SP-gemeenteraadsleden zich beschikbaar heeft gesteld voor het Statenlidmaatschap.

Intussen staat ook vast dat de Heerlense SP-fractieleider en gewezen provinciaal lijsttrekker Jan de Wit, die zijn beoogde Kamerdebuut in mei op een haar na miste, geen verkiesbare plaats op de kandidatenlijst zal innemen. De Wit zal vermoedelijk wel fungeren als lijstduwer.

● *Peter van Zutphen*

Vervolg van pagina 9

ELSLOO – Het is uitverkoop bij juwelier Victor Spronken in de Stationsstraat te Elsloo. Totale leegverkoop. Zilver- en goudsmid Spronken is onlangs 65 geworden, maar zijn leeftijd was niet de reden voor het opheffen van zijn winkel. Het waren de inbraken die hem tot dit besluit brachten.

Vorig jaar stootte schoenenzaak Notten aan het Dorine Verschureplein haar afdeling sportkleding af. Nadat de zaak twee keer was leeggehaald, hield eigenaar Jan Notten het voor gezien.
De omgeving Stationsstraat is volgens de politie niet extreem inbraakgevoelig. „Het is natuurlijk een lange straat, met veel winkels. Dat verhoogt het risico. Het aantal inbraken ligt echter absoluut niet boven het gemiddelde," aldus woordvoerder van de politie L. Steens. „Wij letten altijd goed op tijdens surveillances en praten met de mensen over inbraakpreventie."
De grote kraak vorig jaar heeft juwelier Spronken zo erg aangegrepen, dat hij definitief besloot met zijn zaak te stoppen. Overvallers bonden toen een oude brandweerslang aan de tralies van het rolluik. Met een gestolen auto werd het luik weggetrokken. In luttele seconden haalden de dieven al het goud en doublé uit de etalage. „De overbuurman zag het zo gebeuren," vertelt Spronken. „Ze hadden een grote zak met een koord, daar werd de hele inhoud van de etalage in geveegd. Hij belde direct de politie, maar 't was al te laat."

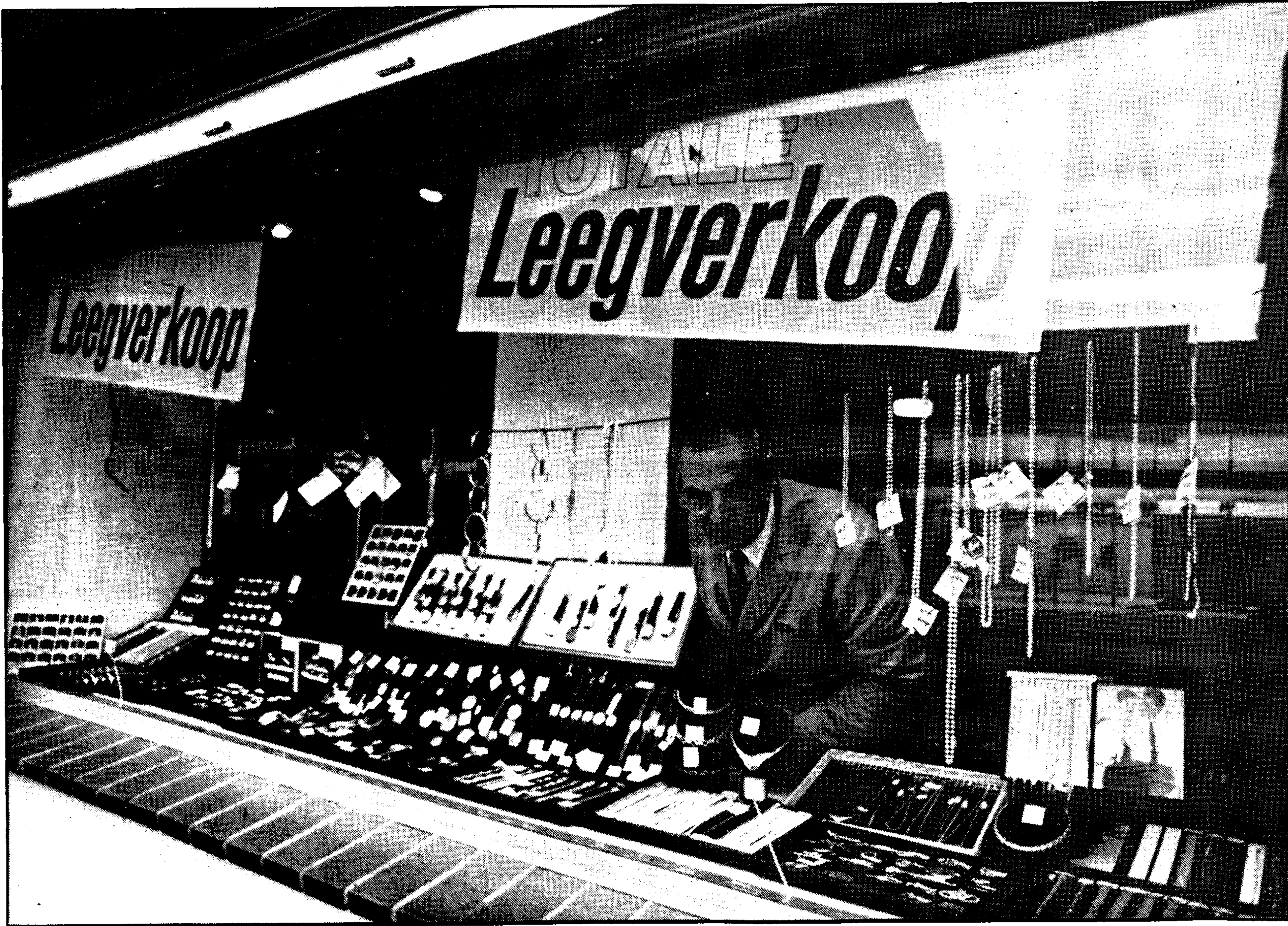
Liesbeth en Victor Spronken slapen op de tweede etage. Ze werden wakker van het lawaai. „Het was zo'n kabaal. Eerst wisten we niet wat er loos was. Maar toen we hoorden dat de ruit werd ingeslagen en het alarm afging, begon het tot ons door te dringen." Voordat het echtpaar goed en wel naast hun bed stond, waren de daders al vertrokken.

Spronken, geboren in Beek, woont al sinds 1967 in Elsloo. Na zijn opleiding als goud- en zilversmid aan de Kunstnijverheidschool in Maastricht begon hij als reparateur in Beek. In 1969 kocht hij zijn huidige pand aan de Stationsstraat. Maar na drie keer te zijn bestolen vindt het echtpaar Spronken het welletjes. „Als we nooit waren beroofd, zouden we de winkel nog wel houden. Maar van mij hoeft het niet meer."
Al twee keer eerder werd de ju-

Inbraken houden Elsloose winkeliers uit slaap

'Je schrikt van elk verdacht geluid'

● *Juwelier Spronken stopt ermee. De inbraken zijn hem teveel geworden.*
Foto: PETER ROOZEN

welierszaak het doelwit van criminelen. „Ik was even boodschappen doen. Er kwam een vrouw binnen, mijn man liep even naar de werkruimte om iets voor haar te halen en wég was ze met de buit, tweehonderd gouden ringen," vertelt Liesbeth Spronken.

Een andere keer kwamen een man en vrouw voor een batterijtje in de zaak. De man liep mee de werkruimte in, ging voor de monitor staan en de vrouw leegde de laden met ringen en kettingen. „Ze wisten exact waar ze moesten wezen. Die waren dus al een keer eerder hier geweest. Wij zijn ook veel te goedgelovig. Maar nu hebben we overal sloten op."

Drogist Gé Jacobs (56) kan meepraten over de slechte nachtrust. Afgelopen weekeinde werd de deur van zijn winkel, schuin tegenover juwelier Spronken, geforceerd. Omdat hij er snel bij was, sloegen de daders op de vlucht. „Maar die mensen weten niet wat ze iemand aandoen," aldus Jacobs. „Mijn vrouw heeft er minder problemen mee, maar ik slaap nog weken of maanden slecht. Net als die keer dat er iemand stiekem naar onze slaapkamer is gewandeld en de sieraden heeft meegenomen. Die is toen over het dak ontvlucht."

Ook Jan Notten (56) weet alles van de trauma's na een inbraak af. Hij leidt samen met zijn vrouw en zoon Maurice (25) al dertig jaar zijn schoenenzaak aan het Dorine Verschureplein, op vijftig meter afstand van de juwelierszaak. Net als drogist Jacobs en juwelier Spronken woont hij boven de winkel. Twee jaar geleden besloot hij tot een grote verbouwing én uitbreiding van zijn winkel. Naast de schoenen zou er ook sportkleding worden verkocht.

Vooral de trainingspakken bleken erg in trek. Een maand na de heropening werd 's nachts een steen door de nieuwe glazen pui gegooid. Alle sportkleding werd weggehaald. „Je hoort plotseling een ruit breken, maar voordat je beneden bent, zijn ze al weg," vertelt Notten.

Ook overdag bleek de belangstelling groot. „Een keer pakte een jongen drie trainingspakken en fietste ermee weg," vertelt Maurice. „Ik ben hem achterna gerend en heb 'm van z'n fiets afgetrokken. De politie heeft hem meegenomen. Twee maanden later kreeg ik een brief van de rechtbank in Maastricht. Het was niet wettelijk aantoonbaar dat er diefstal was gepleegd! En daar ren je dan het halve plein voor over om je eigendommen terug te halen."
Na nog een winkeldiefstal voelde de familie Notten zich niet meer veilig. Er kwam één honkbalknuppel onder de toonbank en één in het magazijn. „'t Zijn mijn spullen en daar blijven ze met de jatten vanaf," zegt Notten strijdlustig.

De grote kraak in de week voor Kerstmis afgelopen jaar gaf de doorslag. Nogmaals werd de complete sportafdeling leeggeroofd. De familie besloot daarna om de sportafdeling op te doeken. „We hebben twee jaar lang in spanning geleefd. Je wantrouwde iedere klant die binnen kwam. Nu nog, bijna een jaar na de laatste inbraak, slapen we slecht. Hoor je een auto die hard optrekt of een auto-alarm, dan vlieg je meteen uit je bed."

Op de plek van de sportkleren is nu een afdeling kinderschoenen gekomen. Vrolijk gekleurde stellages hebben de kledingrekken vervangen. „Het is zonde, dat je al zo vlug een geheel nieuw interieur moet kopen. Maar nu kunnen we tenminste weer met plezier in de winkel staan."

Navordering v 2,6 miljoen vo koppelbazen

TONGEREN – De Tongerse bank heeft de 42-jarige Silvio Dilsen-Stokkem, een van de pendragers en opvolgers va vorige week in Florida gearre de superkoppelbaas Willy K. oordeeld tot een celstraf va jaar en een boete van 50.000 fr

M. is schuldig bevonden aan heid in geschrifte en een reek dere misdrijven, samenha met koppelbazerij. Hij had in samen met de 23-jarige Elefter uit Maasmechelen een zwart circuit opgezet in het Maasla kreeg drie jaar cel, waarvan de voorwaardelijk. De koppel krijgen ook nog een navord voor ontdoken sociale bijd van 2,6 miljoen gulden.
Silvio M. kreeg vorig jaar, ti het mammoetproces van de ko baasorganisatie van zijn vrie toonbeeld Wily K., al vier jaa Thans wilde M. het doen vo men dat hij in de Maaslandse pelbaasaffaire slechts de ro tussenpersoon vervulde, toen in contact bracht met K.

Elefterios P. zette in 1991, a twintig jaar oud, de Algemene wonderneming EP op, de vo ting van een voegersbedrij kwam niet van de grond tot zich mee ging bemoeien. Zwa kers en nepfacturen brachte tot bloei, maar snel keerde h EP ging failliet en er diende keken te worden naar een n onderneming om de koppe praktijken voort te zetten.

Een andere piepjonge Maasm laar, de 22-jarige Mohamed Z. bereid voor een geringe vergo zijn naam te lenen. Dat kost stroman nu een jaar cel, waarv helft onvoorwaardelijk. Een verdachte, de 34-jarige Anita de administratie en de boe ding van de bedrijfjes verz liep twee jaar cel op, waarv helft voorwaardelijk.

Voor het Tongerse parket sto vast dat de vier verdachten nodig hadden om het sy draaiende te houden. De ad van Silvio M. vond dat de r van de verdediging geschond ren omdat tijdens het ond nooit was ingegaan op zijn v om zijn cliënt te confronter de getuigen die bezwarende ringen hadden afgelegd. Hij daarom vrijspraak. De rech was echter een andere zien toegedaan en sprak de max straf uit.

Valkenburgse brand bij toeval ontdekt

Vervolg van pagina 1

SITTARD/MAASTRICHT – Van Diem, die met geen woord verwees naar de Sittardse branden, wees de rechtbank erop dat bij de brand in Valkenburg slachtoffers hadden kunnen vallen. „Het is dus een kwestie van afwachten voor er door toedoen van H. echt ongelukken gebeuren," aldus Van Diem. Op 18 juni in de vroege morgen werd de brand bij toeval ontdekt. Een brand die dreigde de woning van de familie Waterschoot in de as te leggen.
H. ontkent dat hij de branden in Valkenburg heeft gesticht, zoals hij al jaren elke betrokkenheid van tientallen verdachte branden ontkent. „Kijk maar wat er in Sittard gebeurde," zei hij gisteren zonder enige samenhang. Zijn raadsman mr. R. Cohen verzet zich tegen de gang naar de psychiater nog voor is uitgemaakt of H. wel schuldig is aan de brand in Valkenburg. Over zes weken moet de psychiater zijn advies klaar hebben.
Herman H. is voor justitie al langer moeilijk grijpbaar. De man staat erom bekend dat hij steeds weer opnieuw ondanks een rijverbod met onverzekerde wagens op stap gaat en overal in Limburg van tijd tot tijd wordt gezien.

Het begint met 'waar zijn mijn sleutels', 'waar is mijn bril'. Verwijten, achterdocht en argwaan volgen al snel. Familieleden, vrienden en omgeving zien hun moeder, vriend(in) of buurvrouw 'vreemd reageren', maar weten niet precies wat er met haar of hem aan de hand is. In het beginstadium van de ziekte realiseert de patiënt zich vaak zelf ook dat iets niet klopt. Vergeetachtigheid wordt echter vaak met een levendige fantasie verdoezeld. Dementie, ook bekend als de ziekte van Alzheimer, komt op sloffen binnen, weten ingewijden. Het duurt vaak meerdere maanden tot een jaar voordat iemand de symptomen herkent. Juist voor de zorgdragers, een partner, zoon of dochter of andere familieleden, is het herkennen en accepteren van dementie zeer moeilijk. Die moeten afscheid nemen van iemand die weliswaar nog leeft, maar geestelijk langzaam teruggaat naar het embrionale stadium. Met veel onbegrip uit de omgeving.

Informeren belangrijkste doel Wereld Alzheimerdag

Omgaan met dementie kun je niet alleen

DOOR CINDY JASPERS

MAASTRICHT – „Mensen zoeken pas hulp, wanneer ze weten wat ze mankeren. Alzheimer is onbekend, er wordt gezegd 'die is gek' zonder dat de mensen weten wat werkelijk aan de hand is. Toch hebben of krijgen meer dan 200.000 gezinnen in Nederland een familielid met deze ziekte." Tonny Almering-Sonneville (75) is een van de oprichters van de Alzheimervereniging Heuvelland, onderdeel van de landelijke Alzheimerstichting. Hier kan iedereen terecht met vragen over dementie.
Juist omdat de ziekte van Alzheimer, genoemd naar een Duitse arts die het ziektebeeld voor het eerst rond de eeuwwisseling beschreef, zo moeilijk te herkennen is, is informatie en ondersteunen van betrokken families van groot belang, vindt de stichting.
De Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) heeft vandaag, 21 september, uitgeroepen tot de eerste Wereld Alzheimerdag. In verschillende ziekenhuizen wordt vandaag aan belangstellenden informatie gegeven over de ziekte van Alzheimer.

Tonny Almering is ervaringsdeskundige. Acht jaar geleden kwamen zij, haar man en haar dochters voor het eerst met de ziekte van Alzheimer in aanraking. Maar het duurde ruim een jaar voordat zij het 'vreemde gedrag' van hun nicht konden plaatsen.
Nicht Aleida was onderwijzeres. Haar leven bestond uit lesgeven en het verzorgen van haar ouders. Toen beide ouders na een lang ziektebed overleden, huurde ze een etage bij een alleenstaande dame, die al snel een vriendin werd. Na enkele jaren kreeg deze pijn in haar gewrichten, handen vertoonden verschijnslen van rheuma en het hele lichaam volgde. De vriendin overleed acht jaar geleden. Voor nicht Aleida kwam een einde aan twintig jaar verpleging van haar doodzieke vriendin.
Toen het echtpaar Almering hun nicht na de dood van haar vriendin bezocht, troffen zij haar totaal ontredderd aan. Een kennis van Aleida had hun hulp ingeroepen. Het viel het echtpaar direct op dat overal in het huis briefjes aan de muur hingen als geheugensteuntjes. „Maar ze begreep de boodschap die erop stond niet," weet haar nicht Tonny Almering-Sonneville nu. Al snel werd het echtpaar geconfronteerd met diverse merkwaardige zaken.
In een paar maanden tijd werden drie fietsen van Aleida gestolen, een tuinman die de voortuintje wiedde, kreeg duizend gulden. Een schoorsteenveger kreeg eveneens een briefje van duizend. Aanvankelijk geloofde haar familie de verhalen. Aleida was immers de eerlijkheid zelve en een schat van een vrouw.
Het komt allemaal wel goed, dachten de Almerings, hoewel ze zich wel verbaasden over de fantasie van hun nicht. Van de ziekte van Alzheimer hadden zij nog nooit gehoord.
Nadat de problemen opstapelden – Aleida was haar beurs en sleutels kwijt, zei geen geld te hebben om eten te kopen, was haar post kwijt, de wasmachine was stuk etcetera – nam de familie Almering hun nicht in huis.
Haar 'vreemde gedrag' werd echter alleen maar erger. „Ze belde bijvoorbeeld bij mensen in de buurt aan en zei dat ze al dagen niets had gegeten en honger had. Verschillende malen zijn mensen bij mij aan de deur geweest om te vragen of ik wilde zorgen dat zij iets te eten kreeg. Aleida

● *Tonny Almering-Sonneville, een van de oprichters van de Alzheimervereniging Heuvelland.*
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

stond er dan pal achter, met een krentebol in haar hand en het grootste plezier."
Ze ging naar de supermarkt en kwam thuis met twaalf pakjes ham, zonder te betalen. „Sommigen reageren begrijpend, maar we kregen ook veel boze telefoontjes van mensen die zich aan haar gedrag stoorden."
Inmiddels was de Riagg ingeschakeld. „Daar vonden we veel steun en begrip." Aleida kon niet meer bij de Almerings wonen, ook lichamelijk ging het slechter met haar, en woont nu in een verzorgingstehuis. Bijna dagelijks krijgt zij bezoek van haar familie.
'Rare verhalen' van (oudere) mensen, worden veelal afgedaan met 'aandacht trekken'. Direct betrokkenen, weet Tonnie Almering-Sonneville ook uit haar ervaring met gespreksgroepen van familieleden van patiënten, reageren vaak zeer agressief. Het ene moment reageert de 'patiënt' nog volkomen normaal, een seconde later is geen zinnig gesprek te voeren. Voor de zorgdragers is de ziekte dan ook enorm belastend. „Om te kunnen omgaan met dementie is steun van anderen hoogstnoodzakelijk."

Uit privacy-overwegingen is de naam Aleida een pseudoniem. Voor meer informatie: Alzheimervereniging Heuvelland, G. Leenders ☎04406-42788

Kopstukken hasjbende ontsnapten aan pol

Drugsbaronnen bad in weelde in Turkij

DOOR FRANK SEUNTJENS

ROERMOND – „Ze hadden nog wel met hun hand op het hart beloofd dat ze zouden komen," grapte officier van justitie mr.P. van Hilten voor de rechtbank in Roermond. Van Hilten doelde op de gebroeders Kadri (48) en Avni (43) K., de onbetwiste leiders van een Venlose hasjbende. Het tweetal schitterde door afwezigheid en de officier van justitie had ook niet anders verwacht.

Want voordat de politie de bende kon oprollen, had het tweetal al lang en breed de wijk genomen naar hun vaderland Turkije. Daar baden ze nu in weelde, in een schitterende villa met uitzicht op de Zwarte Zee. Verdiend met de handel in duizenden kilo's hasj, met campers en vrachtwagens naar Nederland gesmokkeld.

Van Hilten zocht de broers er een paar maanden geleden op, in gezelschap van de rechter-commissaris en een aantal rechercheurs. Om ze op hun zonovergoten, marmeren terras te vertellen dat ze zouden worden berecht. De broers hadden verontwaardigd gereageerd. Ze hadden nooit in drugs gehandeld en zouden ook zeker naar Nederland komen om dat misverstand uit de wereld te helpen. Op elk gewenst tijdstip.

Kadri en Avni K. vonden het bij nader inzien toch verstandiger in Turkije te blijven. „Als ik in hun schoenen zou hebben gestaan, had ik hetzelfde gedaan," gaf Van Hilten ruiterlijk toe. Al had hij voor de vorm de twee broers ook nog keurig een dagvaarding toegestuurd met datum en uur waarop ze geacht werden voor de rechtbank te verschijnen.
Een dagvaarding overigens die door de rechtbank na ampel beraad nietig werd verklaard. De rechters vonden dat niet duidelijk was geworden of de twee het justitieel schrijven wel persoonlijk in ontvangst hebben genomen. En dat schrijft de wet nu eenmaal voor.
Gezien de reactie van Van Hilten kwam ook die beslissing niet als een verrassing. „Eigenlijk rest justitie in dit soort gevallen maar één ding: de dagvaarding zelf aan gaan reiken, op kosten van de belastingbetaler. Maar begin daar maar eens aan."

Ondanks de afwezigheid van de kopstukken van de bende ging de zitting toch door. In het beklaagdenbankje zaten vijf hulpjes van de organisatie. Twee vrouwen en drie mannen die om hun uitkering aan te vullen onder meer de hasj in blokken hadden geperst v het spul werd verkocht in e de drie coffeeshops die Ka Avni K. er in Venlo op nahiel Voor deze figuranten had Va ten gevangenisstraffen va maanden tot een jaar in pett één geval een geldboete van duizend gulden. Een bedrag van de betrokkene diep ond druk was, maar dat de twee broers ongetwijfeld achtelo hun borstzakje zouden visse is het wrange," zei de offici justitie.
Uitspraak over veertien dage

'Verdachte va gewaarschuw

Vervolg van pagina 9

MAASTRICHT/STEIN – M baas denkt daar heel ander Zij voerde aan dat W. meerd ren tussen 17 en 21 decemb het water in Limburg zo snel de waarschuwing heeft ge zijn koeien te evacueren. O het crisisteam onder leidi burgemeester Meijer in Stein die raad, mede omdat bij overstromingen W. voor pro zou hebben gezorgd. Hij sl raad volgens de politie bo wind.
Op 21 december steeg het M ter plotseling zo snel naar e van 45.87 NAP dat ook he van W. in allerijl moest vluch runderen in de volgens de politie geblokkeerde stal, geen kant uit. Marchal ging op de bewijsmiddelen en me ook de aan W. verstrekte wa den.
„Hij had geen enkel moti heeft altijd goed voor zijn die zorgd, zoals een moeder vo kind. Hij had geen verzeker heeft schade geleden. In de heeft bijna elke gehoorde zijn gissingen, zijn mening te gegeven," aldus schilderde M in zijn pleidooi waarom de zo hoog gespeeld is.

Verbaas repte met geen woo de verdenking van verzek fraude die de AID lang he koesterd en die volgens Mar basis is voor veel ellende en teit.

Verbaas stak niet onder sto banken dat zij diep was door de beelden van runder door het water waren verras de dood waren gejaagd. „H zijn zijn koeien een beter schoren," zei ze.
Uitspraak over veertien dage

Kerkraadse leraar Duits in Poznan voor de klas

'In Polen leer je in één jaar meer dan hier in drie'

DOOR BIRGIT BLANKERS

KERKRADE – „Poolse leerlingen zijn beleefder, terughoudender. Ze hebben respect voor hun leraar maar dat wil niet zeggen dat daar lesgeven ook gemakkelijker is. Als mensen niets van zich laten horen, denk je dat ze alles begrepen hebben. Ik zal alles in het werk stellen om ze erbij te betrekken."

Hier spreekt de meester. Serge Gouders, 24 jaar, is leraar Duits en popelt om voor de klas te staan. Maar dan wel in Polen. Komende vrijdag vertrekt de jonge baccalaureus voor een jaar naar Poznan waar het grote avontuur wacht.

Het is niet de eerste keer dat Serge in Polen werkt. Afgelopen voorjaar gaf hij drie maanden Duitse les aan medische studenten en studenten van de lerarenopleiding in Poznan. Dat gebeurde in het kader van het programma Tempus (Trans European Mobility Project) dat door de 'Brussel' wordt gefinancierd. Daar kreeg de jonge leraar de kans om drie maanden werkervaring op te doen en om duidelijk te maken dat hij dolgraag voor langere tijd les wil geven aan Poolse studenten.

Van september tot juli 1995 staat Serge Gouders voor tweede en derdejaarsstudenten van de lerarenopleiding van de Adam Mickiewicza universiteit in Poznan. Daarvoor krijgt hij een maandsalaris van tweehonderd gulden.

Toch is Serge razend enthousiast. „Nee, ik neem geen extra geld mee," zegt hij beslist. „Ik moet gewoon prijsbewuster gaan leven, meer keuzes maken. Dit is zó belangrijk voor me. Een jaar werkervaring in Polen is meer waard dan drie jaar in Nederland. Je moet met mensen vergaderen in het Duits. Je hebt te maken met een andere cultuur en andere ideeën. De ervaring is veel uitgebreider."

Geen Goethe

„Poolse studenten zijn leergierig. Ze willen weten hoe ze geld kunnen verdienen en wat zij met hun kennis kunnen doen. Ze willen vooruit en bij Europa horen." weet Serge van zijn vorige verblijf in Polen. Het onderwijs in Polen is niet slecht maar het ontbreekt aan effectiviteit. Serge Gouders wil zijn eigen lesmethodes gebruiken. Zo heeft hij al een koffer vol videobanden klaarstaan om mee te nemen en wil hij de leerlingen wegwijs maken in de Duitse jeugdliteratuur.

Zijn stokpaardje is de voormalige DDR-literatuur. Laten zien hoe tussen de regels door verzet te lezen is van de schrijver tegen het socialistische systeem, het stille protest.

Geen Goethe? „Nee, dat hebben ze al gehad in hun vooropleiding. De klassieken worden behandeld in het eerste jaar."

Volgens Serge willen de Poolse studenten vooral weten wat er zich afspeelt in het werkelijke leven, de realiteit van elke dag. „Ze hebben lang genoeg achter een façade geleefd."

● Serge Gouders popelt om naar Polen te gaan.
Foto: FRANS RADE

Congres Rolduc gewijd aan professor Jongmans

Zorg over collectie Geologisch Museum

Van onze verslaggever

KERKRADE – Over de toekomst van de collectie fossielen en boeken die is ondergebracht bij het inmiddels gesloten Geologisch Museum in Heerlen bestaat grote bezorgdheid onder wetenschappers. Diverse vertegenwoordigers van de Stichting Geologie en Paleontologie gaven deze week 'in de wandelgangen' uiting aan hun ongerustheid tijdens een internationaal congres in Rolduc in Kerkrade van internationale deskundigen op het gebied van fossiele planten en stuifmeel.

Het congres is opgedragen aan de overleden grondlegger van het museum, professor W.J. Jongmans (1878-1957). Het rijk heeft de subsidie voor het Geologisch Museum inmiddels stopgezet en ondanks enkele jaren van overleg is nog steeds niet duidelijk waar de verzameling terecht zal komen. „Ik heb nog steeds de angst dat de Rijks Geologische Dienst de verzameling in de vuilnisbak werpt. Het beroerde van ons vak is dat het onmiddellijk wordt geassocieerd met kool en koolwinning. Nu die kooldelving voorbij is, lijkt men ook geen enkele waarde meer te hechten aan de collecties van fossiele planten," zegt Johan van der Burgh, lid van de Stichting Geologie en Paleontologie.

Resultaat

Tegelijk benadrukt hij, samen met voorzitter Henk van Amerom, dat het overleg met de rijksdienst niet helemaal zonder resultaat is gebleven „De gesprekken over het onderbrengen van de collectie zijn dan wel vooralsnog op niets uitgelopen, ze hebben wel gezorgd dat steeds meer medewerkers daar doordrongen zijn van de wetenschappelijke waarde." Van der Burgh wijst erop dat onderzoek van fossiele planten en stuifmeel meer kan leren over de hoeveelheid koolzuur die zich miljoenen jaren geleden in de lucht bevond. Daarmee kan weer meer duidelijkheid ontstaan over het actuele broeikaseffect.

Van Amerom zegt dat het mogelijk is dat de collectie-Jongmans meeverhuist, als de rijksdienst over enkele jaren bij het CBS wordt ondergebracht. Ook houdt hij het voor mogelijk dat zijn eigen stichting het beheer overneemt. Bij de Rijks Geologische Dienst was de afgelopen twee dagen niemand bereikbaar om daar commentaar op te leveren.

Van Amerom en Van der Burgh zijn achteraf niet teleurgesteld dat onderhandelingen met een van de mogelijke nieuwe beheerders, het toekomstige Industrieel Archeologisch Museum in Kerkrade, mislukten. „Wij zijn bang dat de fossielen dan in handen van bezoekende, ondeskundige scholieren terecht zouden komen."

Waarde

Beide wetenschappers spreken het verlangen uit dat de bibliotheek van Jongmans niet wordt gescheiden van de 'bijbehorende' fossielen. In elk geval wees ook gouverneur B. van Voorst tot Voorst bij de opening van de conferentie op de bijzondere waarde van de verzameling van de oud-directeur van het Geologisch Bureau voor het Nederlands Mijngebied. Hij benadrukte dat de door Jongmans bijeengebrachte collectie fossielen zich 'in kwaliteit, diversiteit en volledigheid kan meten met de beste Carbooncollecties ter wereld'.

Gisteravond reikte bovendien burgemeester Pleumeekers van Heerlen in het stadhuis de eerste 'Prof. W.J. Jongmans-Penning' uit. De penning is toegekend aan de met emeritaat gegane professor in de paleobotanie, W. Remy, uit Münster. Omdat hij wegens ziekte niet aanwezig kon zijn, nam zijn opvolger professor H. Kerp de onderscheiding in ontvangst. De Stichting Geologie en Paleontologie wil met de penning eens in de paar jaar een geleerde huldigen die zich verdienstelijk heeft gemaakt op het terrein van fossiele planten en hun stuifmeel. De Limburgse kunstenaar Geert Mols heeft de zilveren penning ontworpen.

● De W.J. Jongmans-Penning, die toegekend is aan professor W. Remy uit Münster. Hij kon echter wegens ziekte niet aanwezig zijn.
Foto: DRIES LINSSEN

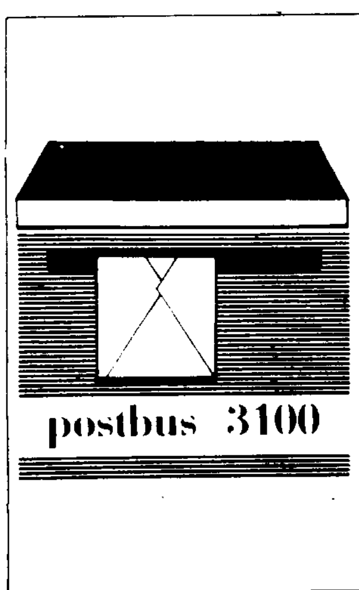
Paardesprong

● *Geen houten paard, maar een Belgisch trekpaard fungeerde maandagavond in een tent op het Bongerdplein in Bocholtz als 'toestel' bij een flitsende demonstratie van achttien oud-leden van gymnastiekvereniging Wilhelmina. Het idee werd vier dagen geleden tijdens de receptie van de diamanten sportclub geboren. „Alleen met een echte stunt haal je extra mensen naar de feesttent. Vervang het houten paard door een levend dier", opperde initiatiefnemer André Habets. Habets maakte deel uit van de Wilhelmina-ploeg, die in het begin van de jaren tachtig meerdere malen nationaal kampioen trampolinespringen werd. De stunt slaagde in alle opzichten. Vijfhonderd bezoekers, een vijftigtal foutloze sprongen inclusief dubbele salto's. En Femke, het 16-jarig Belgisch trekpaard van Zef Oberjé uit Swier-Wijnandsrade, bleef er ijzig kalm onder.*

Foto: FRANS RADE

lezers schrijven

● Bedankt

Woorden schieten mij tekort om het Limburgs Dagblad en in het bijzonder Hans Toonen te bedanken. Zonder hulp van jullie was het niet gelukt de droom van mijn vrouw te vervullen om haar vader te vinden en te mogen ontmoeten. Jullie hebben mijn gezin een groot geluk gegeven: een vader, grootvader en overgrootvader, iets wat ik hen niet kon geven. Hans en Limburgs Dagblad ik weet en zag wat jullie hen gaven. Bedankt!

HEERLEN **A.J.A. Meisters**

● Bedankt 2

Hans Toonen en Limburgs Dagblad, als héél goede vrienden van de familie Meisters en Coba willen wij u namens onze hele familie hartelijk danken, omdat u zoveel voor hen gedaan hebt. Wij denken dat Marian anders haar vader niet gevonden zou hebben.

HEERLEN
A.A. v.d. Ven-v.Asten

● Dioxinen

In de berichtgeving rond dioxinen in het milieu en in borstvoeding, wordt het belangrijke volgende aspect vergeten. Meer dan 95 procent van de dioxinen die mensen via de voeding binnenkrijgen, zit in melk(produkten) en vlees. Vrouwen die willen kiezen voor een zo schoon mogelijke voeding voor hun toekomstige kinderen, met een minimum aan dioxinen, pcb's en andere vetoplosbare verontreinigingen, doen er dan ook goed aan om geen of maar zeer weinig dierlijke produkten te gebruiken. Zo'n plantaardige voeding is, mits verstandig gepland, niet 'alleen mogelijk', maar kent zelfs duidelijke voordelen voor de gezondheid. Voor het effectief verkrijgen van een schone borstvoeding, is het wel nodig dat de vrouw al langere tijd (meerdere maanden tot enige jaren een plantaardige voeding gebruikt. Het lichaam kan de oude gifresten dan (langzaam) opruimen. Nu zijn er natuurlijk andere, meer voor de hand liggende voordelen aan de keuze voor een plantaardige, veganistische voeding (o.a. milieu, dieren en gezondheid). Toch wordt óók op grond van de wens om verontreinigende stoffen als dioxinen, pcb's te vermijden, wel degelijk die keuze gemaakt. Het is een opmerkelijk gemis dat er zo weinig bekendheid wordt gegeven aan deze belangrijke directe mogelijkheid voor vrouwen om te zorgen voor een schone voeding voor hun kinderen.

ARNHEM **Cor Neuws,**
secretaris Nederlandse Vereniging Veganisme

● Studenten

Het regeerakkoord wordt door iedereen als saai en niet-vernieuwend omschreven. Het is een onmogelijk akkoord. Niet voor iedereen, nee, voor de mensen die 't sowieso niet makkelijk wordt gemaakt een gelukkig leventje te leiden. Aan 'rijken' wordt nog altijd de kans gegeven om zich verder te verrijken. Voor 'armen' wordt die mogelijkheid steeds verder ingedamd. Ht is zelfs zo dat armen armer mogen worden. Mogen, maar eigenlijk moéten. Ik wil niet pretenderen dat studerenden het 't moeilijkst hebben, maar ook hier geldt, de armen worden armer, niet de rijken. Studenten 'mogen' meer geld lenen, mogen dus meer schulden maken, mogen dus heel lang blijven terugbetalen en verdienen al met al niet zoveel meer dan mensen die niet hebben gestudeerd, dat hoeft ook helemaal niet, alleen... Kijk eens naar de dertigers en veertigers van nu. Daar is er wel een (groot) verschil in 'inkomsten' tussen 'geleerde' mensen en mensen die niet hebben gestudeerd. Deze dikverdienende lui durven tegen ons te zeggen: 'Wij wel, jullie mogen niet'. In plaats van bij studenten een miljard gulden weg te snoepen, kun je beter bij deze mensen een miljard vandaan halen, daar zal de klap minder hard aankomen. Dat de klap hard zal (is) aan(ge)komen **blijkt** uit het volgende **sommetje**. Voordat een student een les **mag** volgen moet je *ƒ* 2.150,- collegegeld betalen. Volgend jaar is dat *ƒ* 2.250,-. Het jaar daarna *ƒ* 2.350,- enzovoorts. Daarbij moet je nog boeken kopen; *ƒ* 800,- is normaal. Voor een beginnende uitwonende student mag je daar nog eens twee maanden huur (huur + borg) bijtellen. Dat is dus tussen de zeshonderd en achthonderd gulden bijtellen. *ƒ* 2.150,- + 800 + 700 = *ƒ* 3.650,-. Over dit bedrag beschikt geen enkele 18-jarige. Of is hiervoor 18 jaar hard gespaard?
En dan te bedenken dat uitwonende studenten vanaf maart volgend jaar *ƒ* 425,- basisbeurs krijgen. De rest mag je lenen! Daar bovenop komen dan nog eens de plannen/bezuinigingen van het paarse akkoord. Ziet u waar ze nóg 1 miljard vandaan kunnen halen? Misschien van de meevaller van 6 miljard! Studenten, protesteer mee tegen dit onmogelijk waanzinsbeleid van Den Haag.

HEERLEN **Jolanda Gooiker,**
Namens de SPJ-Heerlen.

● Kandidaten D66

Als 'geëxcommuniceerd' D66'er – mijn zonde was kritiek op **D66** Limburg – verbaast mij de kritiek van enkele kandidaten voor de functie van Statenlid van D66 niet. Ik ben het helemaal met de kritiek eens, omdat D66 zich in het politiek krachtenveld **geen** houding weet te geven. De belangrijkste oorzaak is, dat D66-Limburg twee problemen kent: hoe word ik volwassen en hoe ga ik om met de machtsuitoefening – en het stellen van regels en het handhaven **daarvan** – binnen de eigen organisatie. Vooral dit laatste is al jaren een groot probleem bij D66-Limburg dat niet wordt opgelost door he benoemen van een adviescommissie die kandidaten moet beoordelen, maar waarvan de onpartijdigheid in twijfel kan worden getrokken. Toegegeven, een aantal kandidaten zijn als eieren, te vol van zichzelf om iets anders te bevatten. Zijn de leden van D66 niet voldoende zelfstandig om een eigen keuze te maken? Kennelijk niet, waardoor de kiezer voor de Provinciale Staten riskeert een slechte kandidaat in de Provinciale Staten van Limburg te krijgen. Als de voorzitter van D66 Limburg, de heer Van Druenen, zegt dat D66 bij de Statenverkiezingen de gedoodverfde winnaar is zou ik hem een bekend spreekwoord in herinnering willen brengen: Verkoop de huid niet voordat de beer is geschoten.

MELICK **Frans Bongers**

● Silicose

Socialistiese Partij, hartelijk bedankt voor de strijd rond de silicose-uitkeringen. Als jullie geen actie hadden ondernomen dan had er géén andere partij voor ons klaar gestaan. De PvdA was vroeger voor de mijnwerkers, maar nu hebben ze zich tegen ons gekeerd. Ze moeten nu eigenlijk Partij van de Afbraak heten. De PvdA keerde zich ook al tegen de handtekeningenactie van de SP, in plaats van samen met hen deze actie te doen slagen. In plaats van 180 personen is het al het tienvoudige geworden. Op mijn steun kunnen jullie altijd rekenen.

LANDGRAAF **Marinus Walhof**

OVERLEDEN

✝ Wim Zeegers ...

✝ Bernard ...

✝ **Har Vaes**, ... jaar, echtgenoot van Mia Kersten. ... 27, 6081 EE Haelen. De plechtige ... zal worden gehouden op vrijdag 23 september a.s. om 1.30 uur in de parochiekerk van de H. Lambertus te Haelen.

✝ **Ber Stijben**, 79 jaar, echtgenoot van To Nijnens. ... 6003 PM Weert. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 22 september a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H.H. Hieronymus en Antonius te Laar Weert.

✝ **Fons Reulen**, 73 jaar, echtgenoot van Theresia ... Corradres: Schout Roffaertstraat 79, 6042 VS Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 22 september a.s. om 14.00 uur in de kapel van O.L. Vrouwe in 't Zand te Roermond.

✝ **Tep Wagner-de Wit**, 80 jaar, weduwe van Toon Wagner. Corradres: Van der Landelaan 14, 6075 GB Herkenbosch. De uitvaartdienst zal worden gehouden op vrijdag 23 september a.s. om 11.00 uur in de Onze Lieve Vrouwe Munsterkerk te Roermond.

✝ **Kaspar Gerardus Theodorus Jacobs**, 83 jaar, echtgenoot van Charlotte Bosch, Chopinstraat 38, 6044 RZ Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 22 september a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Jozef Kemp te Roermond.

✝ **Lien van Cruchten-Theelen**, 86 jaar, weduwe van Louis van Cruchten. Corradres: Kapittellaan 15a, 6077 BL St.-Odiliënberg. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op vrijdag 23 september a.s. om 11.00 uur in de basiliek van de H.H. Wiro, Plechelmus en Otgerus te St.-Odiliënberg.

✝ **Sjeng Houben**, 73 jaar, echtgenoot van Nelly Zeegers. Lei Kluitmansstraat 6, 6071 CS Swalmen. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op vrijdag 23 september a.s. om 10.30 uur in de H. Lambertuskerk te Swalmen.

✝ **Fien Steegmans**, 70 jaar, echtgenote van Rob Gooding, Horstveld 47, 6093 DG Heythuysen. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 22 september a.s. om 10.00 uur in de H. Nicolaaskerk te Heythuysen.

AGENDA
van de vaste commissies
van Provinciale Staten
van Limburg

vergadering 23 september 1994

Provincie Limburg

Oud-premier Fabius wordt na jaren alsnog berecht

Bloedschandaal Frankrijk opnieuw voor de rechter

Van onze correspondent

PARIJS – De Franse oud-premier Laurent Fabius en twee andere voormalige socialistische bewindslieden worden alsnog vervolgd voor hun rol in het geruchtmakende Franse bloedschandaal. Fabius en de oud-ministers Georgina Dufoix (Sociale Zaken) en Edmond Hervé (Volksgezondheid) zullen later deze maand in staat van beschuldiging worden gesteld wegens 'vergiftiging' of 'medeplichtigheid aan vergiftiging'.

In het midden van de jaren tachtig, toen Fabius premier was, ging de Franse bloedbank willens en wetens geruime tijd door met het verspreiden van een met het Aids-virus HIV besmette partij bloed voor hemofilie-patiënten. Meer dan duizend hemofiliepatiënten raakten besmet. Daarvan zijn er inmiddels meer dan driehonderd overleden. Twee topfunctionarissen van het Nationale Centrum voor Bloedtransfusie zijn twee jaar geleden na een slepend en emotioneel proces al tot onvoorwaardelijke gevangenisstraffen van vier en twee jaar veroordeeld voor hun rol in het schandaal. Hun was toen 'produktfraude' ten laste gelegd.

Tot woede van organisaties van slachtoffers en nabestaanden traden de drie oud-bewindslieden tijdens het proces slechts op als getuigen. Fabius, Hervé en Dufoix zouden al in een vroeg stadium geweten hebben van de problemen bij de bloedbank, maar desondanks niet onmiddellijk hebben ingegrepen.

De regering-Fabius zou bovendien het invoeren van Amerikaanse technologie voor de behandeling van besmet bloed en het invoeren van Amerikaanse Aids-tests hebben vertraagd om commerciële redenen. De top van het Franse gezondheidswezen wilde niet dat de miljoenenmarkt geheel aan de neus van het Franse instituut Pasteur voorbij ging. Pasteur was bezig met het ontwikkelen van soortgelijke produkten, maar was nog niet zover als de Amerikaanse concurrentie.

Organisaties van hemofiliepatiënten hebben er altijd voor gepleit alle betrokkenen, inclusief de toenmalige politieke top, aan te klagen wegens 'vergiftiging' of medeplichtigheid daaraan. Op die veel zwaardere aanklacht staan veel zwaardere straffen.

Organisaties van hemofiliepatiënten reageerden gisteren met instemming op het nieuws dat de drie oud-bewindslieden alsnog berecht zullen worden. Of het echter ook tot een veroordeling van Fabius, Dufoix en Hervé komt, waagde een advocaat van een belangenvereniging echter te betwijfelen.

„Een aanklacht wegens vergiftiging is niet niks. Door de meetlat zo hoog te leggen, wordt de verdediging van de drie ministers misschien vergemakkelijkt. Het zal immers niet mee vallen te bewijzen dat iemand als Fabius bewust heeft meegewerkt aan het vergiftigen van hemofilie-patiënten," aldus de advocaat.

Als het tot een proces komt, zal dat naar verwachting op zijn vroegst begin 1996 plaatsvinden. De zaak zal dienen voor het Gerechtshof van de Republiek. Dat is een vorm van jury-rechtspraak waarbij de jury bestaat uit leden van de Franse Eerste en Tweede Kamer. Volgens de Franse grondwet is dat hof de enige rechtbank die ministers mag berechten wegens misdrijven die ze begaan hebben bij de uitoefening van hun ambt.

● *Van links naar rechts: oud-minister van Volksgezondheid Edmond Hervé, oud-minister Georgina Dufoix van Sociale zaken en oud-premier Laurent Fabius.* Foto: AP

Reynolds steunt Iers referendum

CANBERRA – De Ierse premier Albert Reynolds heeft gisteren zijn steun uitgesproken voor het voorstel van zijn Britse ambtgenoot John Major om in Noord-Ierland een referendum over de toekomst van dit deel van Ulster te houden.

Op bezoek in Australië zei Reynolds dat beide regeringen (Ierland en het Verenigd Koninkrijk) het nemen van beslissingen in handen willen leggen van 'het volk van Ierland, van noord en van zuid'. „Wij hebben gezegd dat we de kwestie zullen voorleggen aan het Ierse volk en zij (de Britten) doen hetzelfde (in Noord-Ierland)," aldus Reynolds.

De leider van Sinn Fein, Gerry Adams, had maandag Majors voorstel bekritiseerd als zijnde 'voorbarig en pretentieus'. Sinn Fein vormt de politieke arm van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), dat de terreurcampagne voor de aansluiting van Noord-Ierland bij de Ierse republiek op 1 september voor onbepaalde tijd beëindigde.

Adams heeft gisteren in Belfast een visumaanvraag ingediend op het Amerikaanse consulaat in Belfast. Hij wil in de VS congresleden en leden van de gemeenschap van Iers-Amerikanen voorlichten over de vredesinitiatieven in Noord-Ierland.

● *Twee brandweermannen lopen voorbij een stadsbus die gisteravond in München in een constructieput van de metro reed. Bij het ongeval werd een vrouw gedood en raakten de buschauffeur en 27 andere passagiers zwaar gewond.* Foto: REUTER

Burgeroorlog in KwaZulu-Natal gaat onverminderd voort

Positie Buthelezi wankelt na fikse rel over Shaka-dag

Van onze correspondente

KAAPSTAD – De positie van Inkathaleider Buthelezi is wankel geworden, nadat Zulu-koning Zwelethini gisteren alle banden met hem heeft verbroken en ook de festiviteiten voor Shaka-Dag, de belangrijkste traditionele Zulufeestdag, heeft geschrapt. Maar waarnemers vrezen dat de situatie in de Zuidafrikaanse provincie KwaZulu-Natal door de ontwikkelingen alleen maar onstabieler is geworden.

Terwijl de toestand in de rest van Zuid-Afrika aanzienlijk vreedzamer is dan in de maanden vóór de verkiezingen, gaat de burgeroorlog in KwaZulu-Natal nog steeds in alle stilte door. Wekelijks hebben de kranten lijstjes met de dodenaantallen in de roerige provincie. Aanvankelijk was het een strijd tussen Inkatha- en ANC-aanhangers. Nu dreigt daar een oorlog tussen aanhangers van de koning en aanhangers van Buthelezi bij te komen.

De positie van Buthelezi, de 'traditionele eerste minister' van de koning ofwel zijn belangrijkste adviseur, ligt onder vuur sinds de Inkatha-leider twee weken geleden protest aantekende tegen het feit dat de koning op eigen houtje president Mandela had uitgenodigd voor de viering van Shaka-Dag. De uitnodigingen zijn, aldus Buthelezi, volgens het ceremonieel de taak van de eerste minister. Hij waarschuwde dat hij niet kon instaan voor het gedrag van zijn aanhangers als Mandela zou komen. „Zulu's zullen de komst van de president niet verwelkommen gezien de wijze waarop de uitnodiging heeft plaats gevonden," zei hij, terwijl uit de migrantenhostels rond Johannesburg de steunbetuigingen aan zijn adres binnenstroomden.

Aanvankelijk leek het erop dat de uitnodiging zou worden ingetrokken, met als excuus dat de koning het er alleen mondeling met Mandela over had gehad en de invitatie nooit officieel was bevestigd. Maar terwijl naar buiten toe werd volgehouden dat er geen sprake was van een ernstige breuk tussen de koning en Buthelezi, rommelde het in het koninklijk paleis in Nongoma. Volgens Buthelezi steken een nicht en een oom van de koning achter de problemen en probeert het ANC een wig tussen hem en de koning te drijven.

Maandag vloog Mandela naar Nongoma om de zaak met Buthelezi en de koning uit te praten. Terwijl buiten een groepje van 200 Buthelezi-aanhangers stenen naar de presidentiële helikopter gooide en 'weg met Mandela' schreeuwde, kreeg hij binnen van beide Zulu-leiders het advies niet te verschijnen, omdat te onvoorspelbaar was hoe Shaka-Dag in het huidige politieke klimaat zou verlopen.

Volgens Buthelezi was daarmee alles bijgelegd, maar de koning dacht daar duidelijk anders over. Enkele uren later verbrak hij all banden met zijn eerste minister en zei de feestelijkheden voor Shaka-Dag af.

● *Links Zulu-koning Zwelethini met naast hem Inkathaleider Buthelezi in vroeger dagen toen beiden nog goed met elkaar uit de voeten konden.* Foto: AP

De breuk tussen de koning en Buthelezi komt niet geheel onverwacht. Het is niet voor het eerst dat de twee met elkaar overhoop liggen. In 1979 beschuldigde Buthelezi de pasgekroonde koning ervan samen met een oudere prins van het Zulu-hof een oppositiepartij tegen hem te vormen.

Zwelethini heeft in de afgelopen maanden duidelijk laten blijven dat hij geen behoefte heeft aan een adviseur die zo sterk partij-gebonden is als Buthelezi, de voorzitter van de Inkatha Vrijheidspartij en minister van binnenlandse zaken van Zuid-Afrika. Bovendien probeert de koning een zelfstandigere rol te spelen. Sinds de verkiezingen in april is er nauwelijks contact geweest tussen de koning en zijn eerste minister.

Maar de wankele positie van Buthelezi betekent zeker niet dat zijn rol in de Zuidafrikaanse politiek al is uitgespeeld. Hij geldt als een man die op zijn best is als hij in de knel zit. De Inkatha Vrijheidspartij heeft al aangekondigd dat Shaka-Dag door zal gaan, met of zonder de koning. „Niemand," aldus Buthelezi, „kan die dag afzeggen."

En daarmee wordt de herdenking van de sterfdag van de machtigste Zulu-koning aller tijden volgens waarnemers een test voor de kracht van de huidige koning. De politie waarschuwt in ieder geval al voor de kans op geweld bij de herdenking en heeft mensen opgeroepen geen wapens mee te nemen.

Nog voor het 'paarse' kabinet zijn plannen bekendmaakte, hadden kabinet en beleid al afgedaan bij veel scholieren en studenten. Met demonstraties en stakingen in diverse steden probeerden de jongeren gisteren de politiek op andere gedachten te brengen. In Sittard kwamen ruim tweeduizend jongeren op de been, een aantal dat de organisatie aangenaam verraste. Hier leidden de protesten tot een incidentje, waarbij een toegangsdeur naar het stadhuis sneuvelde. In Maastricht viel de belangstelling tegen. En dat was niet alleen aan de regen te wijten.

in het nieuws

Jongeren in verzet tegen bezuinigen op onderwijs

De kleur paars is niet in de mode

DOOR JAN BRAUERS EN GEERTJAN CLAESSENS

STRICHT/SITTARD – Met n als 'het wordt schaars paars' en 'studie voor de , dat nooit!' togen ruim uizend scholieren en stu- n gisteren door de stad de Sittardse markt. De stoet 's morgens allerlei scholen- enschappen aan, om steeds e aansluiting te vinden. 's gs hielden de jongeren een festatie op de markt, waar- ok het stadhuis niet verge- erd.

leek een vrolijke boel, maar et stadhuis ontlaadde de on- uidse spanning zich. De jon- n gingen hier door de toe- sdeur (het gemeentehuis is middags gesloten voor pu- k) waarna onderwijswethou- Wil Paes de jeugd probeerde almeren. Zijn argument dat gemeente nu eenmaal niet de ht heeft kabinetsplannen te n' werd onthaald op een keels 'bullshit'. Net als zijn incie- en partijgenoot onder- minister Jo Ritzen moest het ontgelden, en werd hij emaakt voor 'hondelul'. is hij het eens met de jon- n: 'Op onderwijs moet je bezuinigen. Er is al jaren- op gekort'.

e voortekenen niet bedrie- edt het paarse kabinet een dige generatie op. Paars is lijk geen modekleur. Dit et heeft zich nu al gehaat kt met de plannen om de beurs te verlagen en nog voor drie jaar toe te ken- Alleen wie goede prestaties mag daarna met steun van rheid verder leren. Organi- e Susan Soons van de Jon- bond denkt dat jongeren boos zijn over de dreigen- rting op de studiebeurs. wordt daardoor gewoon afhankelijker van je ouders." In haar toespraak op de markt hekelde ze de 'tempobeurs'. Als een 'botte bezuiniging die de kwaliteit van het onderwijs aantast'.

Bedreigd

Volgens de Jongerenbond zouden docenten hun leerlingen hebben bedreigd met strafmaatregelen als ze zouden meedoen aan de staking. Rector J. Hendricks ontkent dat. „Ik kan me voorstellen dat docenten wat dreigende taal hebben gebruikt, maar ik ga er niet van uit dat ze die dreigementen waarmaken. Ik zou het niet goed vinden als er iemand wordt gestraft voor deelname aan deze acties." Hendricks is het overigens niet eens met de staking. Volgens hem trekt dat actiemiddel een aantal meelopers, die 'niet weten waar ze tegen protesteren'. Bovendien: 'er is nog niets beslist, de regering heeft alleen een paar proefballonnetjes opgelaten'.
Na de manifestatie op de Markt en een rumoeriger onofficieel vervolg bij het stadhuis liepen de demonstraties af. De jongeren bezetten nog enkele minuten een druk kruispunt, daarna verliep de bijeenkomst op de markt langzaam maar zeker.

Regen

Minder spectaculair was het verloop van de acties in 'studentenhoofdstad' Maastricht. Een zevental studentenorganisaties, verenigd in het Maastrichtse Actie Centrum, hadden opgeroepen om mee te doen aan de 'studeer'-demonstratie. Een paar honderd deden er uiteindelijk actief aan mee. Was allemaal een spelbreker? „Nou, dat weet ik eigenlijk niet, ik denk dat veel studenten er ook geen geloof meer aan hechten dat demonstreren nog zin heeft," meent een informatica-student.
„Ik doe niet mee aan de demonstratie. Ik ben het er wel mee eens, maar ik heb gewoon geen zin om in de regen te staan," vertelt een andere student, terwijl hij in het wachthuisje op het Vrijthof wacht op lijn 9. Zo dachten gistermiddag veel studenten in regenachtig Maastricht. En lieten de demonstratie tegen de 'paarse' plannen rond het onderwijs vóór wat ze was.

„Ik wil best hard studeren, prestatie leveren, investeren in mijn toekomst, maar dan moet het me wel mogelijk worden gemaakt," zegt Marike te Lintelo, studente milieu- en gezondheidskunde, „In de nieuwe plannen gaat het om minder studietijd, minder geld, grotere schulden voor de student die afhankelijk is van de overheid als het om de financiering van zijn studie gaat, verhoging collegegelden en ga zo maar door. Kortom de plannen zijn puur slecht." Uit onderzoek blijkt overigens dat de gemiddelde schuldenlast van studenten die van de overheid afhankelijk zijn voor de financiering van hun studie in de huidige situatie 37.000 gulden bedraagt, als alle plannen van het paarse kabinet definitief doorgaan zal die schuldenlast in het nieuwe stelsel oplopen tot bijna 88.000 gulden.

„En het risico van hoge schulden betekent dan weer dat studenten uiteindelijk niet gaan studeren. Ze durven het niet aan. Studeren wordt op die manier dus weer iets voor kinderen van rijke ouders," vertelt Marike.

Om half drie is de kiosk op het Vrijthof leeg. Alleen de spandoeken herinneren nog aan de vertwijfelde oproep om in actie blijven. „Als je niet meer wilt vechten dan houdt het natuurlijk op," aldus Marike. Einde oktober is een actieweek in Maastricht, begin november wordt massaal gedemonstreerd in Den Haag.

● *In Sittard was de opkomst bij het studentenprotest veel massaler dan verwacht.* Foto: ERMINDO ARMINO

expositie s

● **BEEK**
Artique, Prins Mauritslaan 105. Carla Lemmens, schilderijen. T/m 30/10. Open za en zo van 11 tot 17 uur.

● **LANDGRAAF**
Ipomal, Kerkberg 2. Piotr Kiepuszewski en Tomasz Lubaszka. T/m 9/10. Open za en zo van 14-17 uur.

● **GULPEN**
De Aw Sjoklaatfabriek, Ringweg 31. Ward Lernhout, schilderijen, Jeannie Lelyveld, sculpturen. T/m 16/10. Open do t/m zo van 14 tot 17.30 uur.

● **SITTARD**
Kunstcentrum Sittard, Leyenbroekerweg 113a. Beelden en tekeningen van Ine Schröder. T/m 9/10, open wo t/m zo 14-17 uur

● **MAASTRICHT**
Gallery Bell'Arte, Achter de Comedie 16a. Beelden van Jean en Marianne Bremers. Open do t/m zo 12-17.30 uur.
Studio Maastricht, Brusselsestraat 59. Vlakglas. Maastricht, de masters en hun werken. T/m 25/9, open do t/m zo 13-18 uur.
Galerie Dis, Tafelstraat 28. Bep Scheeren, werken op papier en schilderijen. T/m 28/9. Open wo t/m zo van 13 tot 17 uur.
Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69. Gustaaf Begas, fotografie. T/m 18/9. Van 25/9 t/m 23/10 Sander Philippen, foto's en Frits van der Zander, schilderijen. Open wo en vr van 14 tot 18 uur, do van 18 tot 20 uur, za van 10 tot 17 uur, zo van 13 tot 17 uur.
Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a. Nadjezjda van Ittersum, assemblages, mixed media. T/m 2/10. Open vr/ma 13 tot 17.30 uur.
Galerie Henn, St.Nicolaasstraat 26c. Rundschau, diverse kunstenaars. Van 24/9 t/m 22/10. Open di t/m za van 15 tot 19 uur.
Gallery Callas, Markt 10b. SjaKO, schilderijen. Open do en vr van 14 tot 17 uur, za 14 tot 16 uur, zo van 13 tot 16 uur.

Galerie Dorine Eijkman, Rechtstraat 96. Willem Brauckmann, schilderijen. T/m 14/10. Open do t/m zo van 13.30 tot 17 uur.

● **VALKENBURG**
Streekmuseum, Grote Straat c31. Overzichtsexpositie Jos Caelen. T/m 25/9. Gemengde technieken van Yvon Orbons. Open di t/m zo 10-17 uur.

● **VAALS**
Museum de Kopermolen, von Clermontplein 11. Porselein uit drie landen. Tot 16/10. Open di t/m zo van 14 tot 17 uur.

● **ROERMOND**
Galerie Wansink, Neerstraat 76. Recente werken van Theo Kuijpers. T/m 1/10. Stedelijk Museum Roermond, Andersonweg 4. Cuypers' kunstwerkplaatsen. T/m 20/11. Open di t/m vr 11 tot 17 uur.

● **SCHIMMERT**
Galerie Hof van Oensel, Haagstraat 5 Oensel. Schilderijen van Annelies Hoek en beelden van Vera de Haas. T/m 2/10. Open do t/m zo van 14.00 tot 17.00 uur.

● **STEVENSWEERT**
Historische kern. Land en water. T/m 20/10. **Galerie Stevensweert,** Jan van Steffeswertplein 8. Land en water, binnenexpositie. Open do t/m zo 14-17 uur.

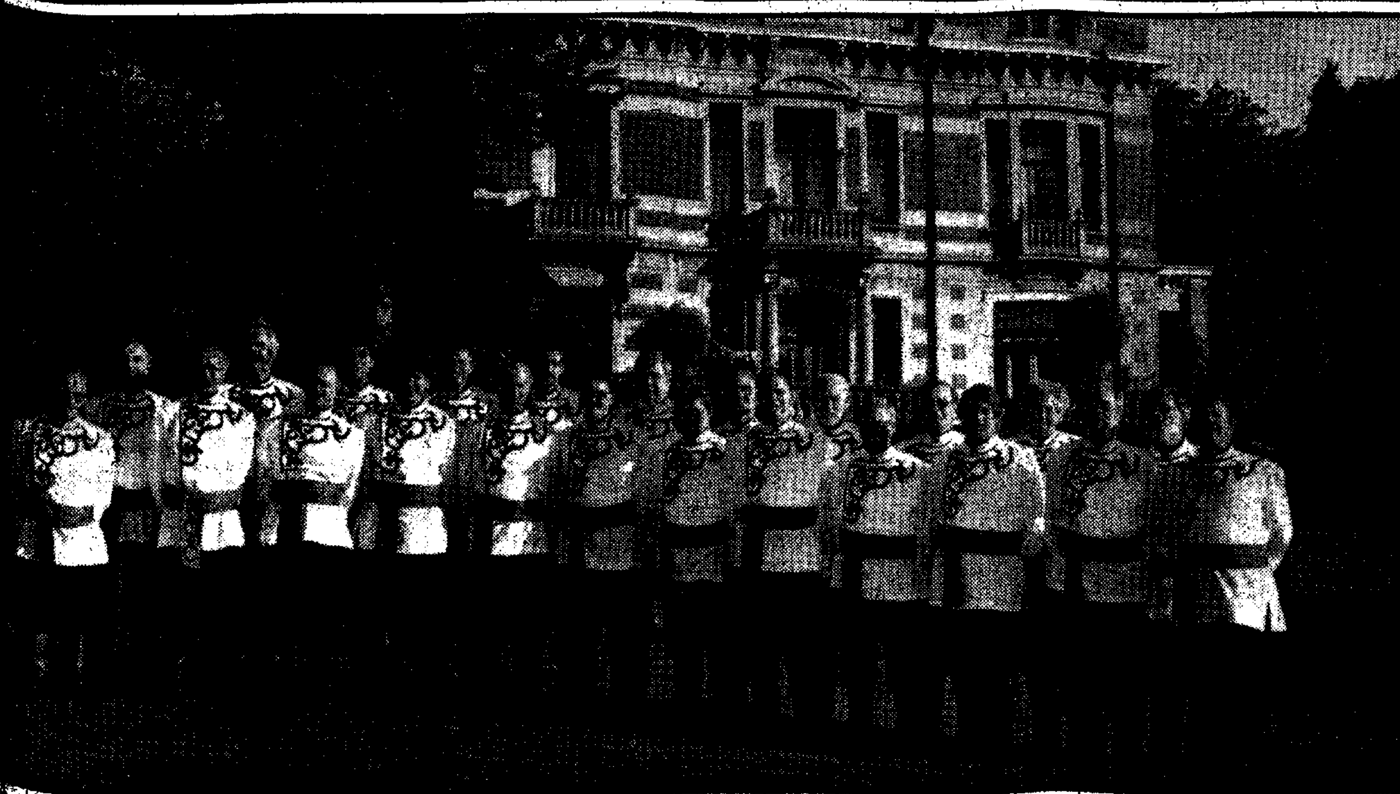
Promovendus: afleiding gunstig voor verloop hiv

HEERLEN – De manier waarop mensen omgaan met de wetenschap dat zij besmet zijn met het virus dat aids kan veroorzaken, is van invloed op het verloop van de infectie. Afleiding kan wellicht het verloop van de infectie vertragen waardoor de ziekte aids zich later openbaart. Dit stelt de arts C. Mulder in zijn proefschrift Immunologie en hiv-infectie waarop hij woensdag aan de Erasmus Universiteit Rotterdam promoveert.

Mulder onderzocht de invloed van psychosociale factoren op het verloop van de ziekte. Hiv veroorzaakt een verstoring van de werking van het immuunsysteem en dit leidt uiteindelijk tot aids. De tijdsduur tussen de besmetting met hiv en het openbaren van aids is per persoon verschillend. De promovendus stelt dat zeer waarschijnlijk psychosociale factoren een deel van de verschillen verklaren. Een in januari van dit jaar gestart vervolgonderzoek moet wetenschappelijk bewijzen of dit inderdaad zo is.

streeksgewijs

Vocale versterking

Het Slavisch-byzantijns mannenkoor Cantus ex Corde.

Open dag van Cantus ex Corde

KRADE – Het Slavisch- ntijns mannenkoor Cantus orde houdt zondag open dag Abdij van Rolduc in Kerk-

ocalistenensemble, dat on- iding staat van oprichter en ent Ton Thissen, wil zijn menmateriaal uitbreiden nieuwe zangers. De open dag begint met het opluisteren van de H. Mis in de Abdijkerk om 11.00 uur. Een twaalftal werken wordt uitgevoerd waarmee de mystieke sfeer wordt opgeroepen van een Slavisch-byzantijnse eredienst.
Aansluitend houdt Cantus ex Corde tot 16 uur open huis in Rolduc en kunnen geïnteresseerden korte repetities bijwonen en er is informatie verkrijgbaar over dit vocale genre dat wortelt in de Russische en Oekraïnse volksaard.

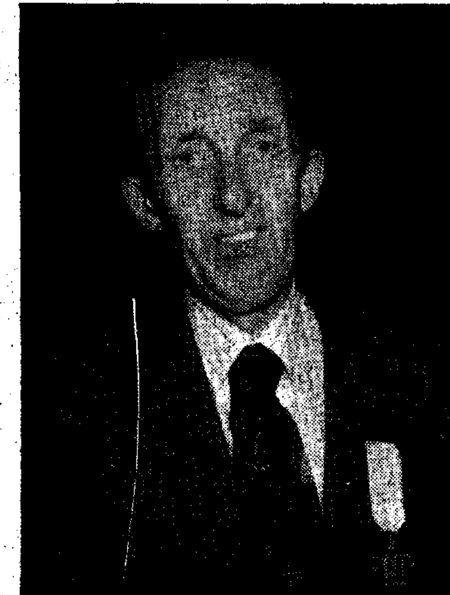
Nieuw stuk Volkstoneel in Kerkrade

KERKRADE - Dit najaar brengt de Stichting Volkstoneel Kerkrade in het Wijngrachttheater een nieuw stuk, getiteld: 'Doa jeet mie meedsje'. Het is een eigen dialectbewerking van de oorspronkelijke Engelstalige klucht 'Daar gaat de bruid' van Ray Cooney en John Chapman.

Een klucht waarin deuren op het verkeerde moment opengaan en een trouwpartij volledig op stelten wordt gezet. De vader van de bruid ziet niet alleen zijn enige dochter vertrekken aan de arm van haar echtgenoot, hij ontmoet dan ook nog een ander, mysterieus en opwindend 'meedsje'.

In de klucht spelen mee: Arno Deckers, Joyce Ploum, Marian Lips, Lenie Ringens, Sjaak Schiffelers, Jo Degerno, Jo Voncken en Tanja Ploum. Toine Mertens regisseert. Speeldata zijn 7, 8, 14, 15 en 17 oktober.

Kaarten zijn in voorverkoop verkrijgbaar bij het Wijngrachttheater, Theaterpassage 2 in Kerkrade. Openingstijden: maandag 12-17 uur; dinsdag en woensdag 9-17 uur; donderdag 9-21 uur; vrijdag 9-17 uur en zaterdag van 9-13 uur.

● *Wiel Goërtz*

● *Sjaak Ickenroth*

per persoon

Pro Ecclesia voor Goërtz en Ickenroth

● Sjaak Ickenroth en Wiel Goërtz uit Brunssum hebben afgelopen weekeinde de kerkelijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice gekregen.
Ickenroth kreeg de onderscheiding vanwege zijn jarenlange inzet voor de Fatima-parochie in Brunssum. Vele jaren was hij kerkmeester en secretaris-penningmeester van het kerkbestuur.
Goërtz kreeg de Pro Ecclesia voor zijn inzet voor de St.-Barbaraparochie in de Brunssumse wijk Treebeek. Hij was onder meer gedurende 25 jaar collectant.

Geslaagd

● Mario Hamers (25) uit Hulsberg slaagde aan de RWTH in Aken voor het ingenieursdiploma Lucht- en Ruimtevaart.
● Michel Brauns uit Kerkrade slaagde aan de Rijks Universiteit Limburg voor het doctoraal examen bedrijfseconomie.
● Leo Leunissen uit Heerlen slaagde aan de faculteit technische natuurkunde van de Technische Universiteit Eindhoven voor ingenieur.

Jubilarissen

● De Algemene sportvereniging Jong Leven Brunssum viert vrijdag het 40-jarig bestaan in De Burcht, Wieënweg 18. Van 19 tot 20.30 uur is receptie met huldiging van de robijnen jubilarissen Lieske Bening-Haan en Don Doelen en de zilveren jubilarissen Gertie Bening en Hub Schreurs. Aansluitend feestavond.

● Het Koninklijk Kerkraads Mannenkoor St.-Lambertus viert zondag het patroonsfeest met de opluistering van de mis om 10 uur in de kapel van de Witte Zusters. Daarna is een feestvergadering met huldiging van de robijnen jubilaris Wen Urlings en de zilveren jubilaris Jan Schrijvers.

Ravage na inbraak in kerk

SINT-TRUIDEN – Buren van de noodkerk van de Sint-Martinusparochie, aan de Halmaalweg in het Belgisch-Limburgse Sint-Truiden, signaleerden zondagavond aan de koster dat de kerkdeur openstond. De man had de deur nochtans omstreeks 16.00 uur gesloten.

Een bezoek aan de kerk leerde dat inbrekers de toegangsdeur hadden geforceerd en in de kerk allerlei vernielingen hadden aangericht. De Paaskaars, kaarsen en bloemvazen waren omvergeworpen en de geluidsinstallatie tegen de vloer stukgegooid.

De inbrekers hadden het tabernakel opengebroken en er 300 kleine en 50 grote gewijde hosties uitgehaald. Met de hosties vormden ze een hakenkruis op de altaartafel. Her en der in de kerk zijn hosties teruggevonden. Een aantal is door de vandalen tier opgegeten. Ze lieden ook een fles miswijn.

journaal kort

NVELD
onsulente E. Dijkstra van voorlichtingsteam van de erlandse Brandwonden hting houdt donderdag om ur in gemeenschapshuis 't eester een bijeenkomst over entie en behandelen van dwonden.

RLEN
et IVN heeft ervoor gezorgd vrijdag tussen 14.30 en 17.30 de Groene Keuken te bezoe- is op de Burgemeester Was- straat langs sportcomplex veld. Presentaties van een vinden plaats om 14.30, 15.30 16.30 uur. Voor aanmelding: y Paffen, ☎420245 of Arno aut, ☎415036.

● Het IVN maakt zondag een middagwandeling in het Geul- en Gerendal. Bijeenkomst om 14 uur bij het NS station van Schin op Geul. Informatie: ☎716890.

● In Schrieversheide verricht burgemeester Janssen van Landgraaf vandaag om 14.30 uur de officiële opening van een tentoonstelling over muskusratten. De tentoonstelling is tot en met 27 november te bezichtigen.

● In het Vrouwenhuis, Coriovallumstraat 17, wordt zaterdag om 21 uur de videofilm 'I have heard de mermaids singing' vertoond. Entree vijf gulden.

BRUNSSUM
● De jaarlijkse kinderkledingbeurs wordt zaterdag van 10 tot 12 uur gehouden in d'r Brikkeoave. Iedereen kan maximaal 1 vuilniszak met schone en hele winterkleren, pantoffels of laarzen inleveren. Dit kan donderdag van 9 tot 12 in d'r Brikkeoave. Voor informatie: ☎254114 of 256728.

● In Treebeek wordt zondag van 10 tot 17 uur braderie gehouden met 180 stands, een standwerkersconcours en veel vertier voor kinderen.

KERKRADE
● De Philharmonie van Bocholtz o.l.v. Heinz Friesen verzorgt zaterdag om 20 uur een avondvullend concert in het Wijngrachttheater. De entree is in voorverkoop is tien gulden.

● De gemeente Kerkrade houdt zaterdag van 10-16 uur open huis. Naast het nationale thema 'bouwen en wonen' en algemene voorlichting kan men ook kennis maken met de Gemeentelijke Basis Administratie en de Identificatieplicht. Centrale locatie is het infocentrum aan de Marktstraat 1. Om het half uur vertrekken bussen voor rondritten van een uur langs bouwprojekten en industriegebieden.

zakelijk

ABW-nieuwbouw

● De regiovakbond Algemene Bond van Werknemers (ABW) betrekt op 1 oktober een nieuw pand aan de Valkenburgerweg 75 in Heerlen, ☎ 045-719955. Momenteel is het ABW-kantoor gevstigd aan de Ververstraat 2 in Heerlen. In verband met de verhuizing komen de bezoekdagen voor de leden op 27 en 29 september te vervallen. Voor dringende zaken: ☎ 046-758114.

Stadsomroep Heerlen volgend jaar actief

Van onze verslaggever

HEERLEN – De Stichting Stadsomroep Heerlen in oprichting heeft er alle vertrouwen in dat volgend jaar wordt gestart met radio- en televisie-uitzendingen. De uitzendingen vinden plaats in samenwerking met Kabelomroep Zuid-Limburg.

In het weekeinde heeft al het eerste wapenfeit van de lokale omroep plaatsgevonden. Via radiokanaal 88,1 werd namelijk een documentaire over de bevrijding van Heerlen uitgezonden.

Door de samenwerking met de Kabelomroep is voor de stadsomroep de noodzaak voor een eigen zendmachtiging overbodig geworden.

Het is volgens Marcel Verheijden, pr-man van de stadsomroep, de bedoeling dat dit jaar als proef vier radio-uitzendingen en één televisie-uitzending worden verzorgd. Aangezien de lokale omroep nog niet over een vast honk beschikt, vinden de uitzendingen via het kopstation van het De Weverziekenhuis plaats.

De stadsomroep zal in de toekomst hoofdzakelijk door vrijwilligers worden gerund. De programma's worden in eerste instantie in het weekeinde uitgezonden, later op vaste uren op werkdagen.

De gemeente Heerlen zal op jaarbasis 75.000 gulden voor het project reserveren. „Maar de jaarlijkse kosten voor onze uitzendingen worden geschat op tweeëneenhalve ton," zegt Verheijden. „In overleg met de Kabelomroep wordt een plan opgesteld voor het aanvragen van subsidies en het verkrijgen van sponsorgelden."

Woonwagenbewoners Brunssum eisen aanpak van AWACS-overlast

Van onze verslaggever

BRUNSSUM – Ondervinden woonwagenbewoners meer overlast van het Awacs-lawaai dan mensen die in stenen huizen wonen? Om een antwoord op die vraag te krijgen, laat de gemeente Brunssum een geluidsonderzoek doen bij de bewoners van het woonwagenkamp (acht wagens) aan de Hoogenboschweg in Brunssum en bij enkele woningen in de buurt.

Die toezegging deed de commissie ruimte en techniek in Brunssum gisteravond aan een woordvoerster van de woonwagenbewoners.

De commissie deed die toezegging na een emotioneel betoog van de woordvoerster. Daarbij werd letterlijk met de vuist op tafel geslagen. Volgens de woonwagenbewoners is na zeven jaar de maat vol. De geluidsoverlast in de houten woonwagens zou vele malen erger zijn dan in een stenen woning. Een van de woonwagenbewoonsters sloot acties niet uit als de gemeente Brunssum niets doet aan het probleem.

Om hun argumenten kracht bij te zetten hadden de boze woonwagenbewoners een gettoblaster meegenomen waarmee een bandje werd afgedraaid van een overvliegend AWACS-toestel.

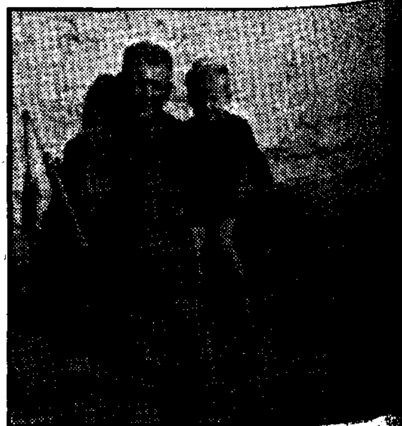
Verschillende fracties opperden de idee om in het uiterste geval over te gaan tot gehele verplaatsing van het kampje. Die suggestie schoot de bewoners totaal in het verkeerde keelgat. Volgens de woordvoerster is dubbele beglazing en isolatie van het dak van de woonwagens waarschijnlijk al voldoende om het oorverdovende vliegtuiglawaai tegen te gaan.

Diverse commissieleden drongen er op aan te onderzoeken hoeveel een degelijk isolatieprogramma zou kosten. Wethouder K. Krocké voelde echter helemaal niets voor voorfinacieren van isolatie door de gemeente.

Krocké is erg bevreesd voor precedentwerking. Hij verwees ernaar dat ook een flink aantal Brunssummers in gewone huizen hinder ondervindt van de AWACS-toestellen. Krocké: „Voor de wet is een woning of een woonwagen in dit geval gelijk." Een aantal fracties vond echter dat er wel degelijke bijzondere omstandigheden zijn, om een uitzondering te maken voor het woonwagenkamp.

Opsporing

● *De bevrijdingsfeesten Zuid-Limburg lopen zo la... zamerhand ten einde. ... veel mensen geïnteress... zijn in het oorlogsverle... blijkt wel uit de grote bela... stelling voor de festivitei... rond het feit dat vijftig j... geleden de geallieerden ... hebben bevrijd. Oude fo... met Amerikaanse solda... komen weer op de propp... Zo ontdekte Leo Franzen ... Bocholtz tien jaar geleden ... oude foto. Op de foto zit ... drieënhalf jaar oud, op ... schoot van een Amerika... soldaat. De drang om era... ter te komen wie deze on... kende soldaat eigenlijk ... werd bij Leo met de ja... groter. Tijdens een bez... van een groep Old Hick... veteranen aan Heerlen ... 1989, raakte hij in gesp... met het echtpaar Polly ... Henry Neal uit Altanta.*

Lasten burger gaan met 45 gulden omhoog

Onderbanken bezuinigt op muziek en sport

Van onze verslaggever

ONDERBANKEN – De muziek- en sportverenigingen en schutterijen in Onderbanken krijgen het volgend jaar te maken met een bezuiniging van vijf procent op hun subsidie. De korting levert de gemeente 42.000 gulden op.

De gemeente ontziet daarentegen de andere verenigingen in de gemeente. Het jongeren- en ouderenwerk bijvoorbeeld wordt bewust buiten schot gehouden.

Dat blijkt uit de gisteren gepresenteerde begroting 1995 van Onderbanken.

Aanvankelijk was de gemeente van plan om zelfs tien procent te bezuinigen op muziekkorpsen en sportclubs.

Gemiddeld gaan in Onderbanken het volgend jaar de lasten per inwoner met 45 gulden omhoog. Zo stelt het college een stijging van de Onroerendzaakbelasting (OZB) voor met 5,5 procent. Het rioolrecht stijgt met 38 gulden per huishouden.

De hoogte van de afvalstoffenheffing staat echter nog niet vast. Volgens burgemeester H. Meijers neemt de raad daarover pas in november of december een besluit, als er meer duidelijkheid is over de wijze van inzamelen.

Volgens Meijers heeft het college niet gegarzeld om ook in het budget van de gemeente zelf te snijden. In totaal buigt de gemeente voor vier ton om. Ondanks de maatregelen lukt het niet om de begroting voor komend jaar al sluitend te krijgen. Er is sprake van een tekort van $7.000 gulden. Het daaropvolgende jaar zal Onderbanken volgens Meijers wel een sluitende begroting kunnen presenteren. „Dat is een jaar eerder dan we hebben afgesproken met de provincie."

Voor nieuw beleid is er een bedrag van 240.000 gulden beschikbaar. Meer aandacht schenkt de gemeente onder meer aan het onderhoud van trottoirs en wegen, het handhaven van milieuregels en aandacht voor minima.

Komend jaar wil de gemeente met de buitensportverenigingen om tafel gaan zitten om te praten over eventuele beperking van het aantal sportvelden. Volgens het college kan Onderbanken met minder buitensportaccomodaties toe zonder dat bijvoorbeeld de mogelijkheden voor de plaatselijke voetbalclubs worden beperkt.

'Gewapend' op pad

● *Met de paraplu in de hand durven Adriana en Leny wel de straat op, met name 's avonds nemen ze geen enkel risico.* Foto: FRANS RADE

'Man wilde vrouw spreken, die al een jaar dood is'

DOOR HANS ROOIJAKKERS

Leny (67) en Adriana (68) haalden vorige week de voorpagina omdat zij een overvaller met een paraplu van zich af wisten te slaan. De onbekende dader bedreigde beide vrouwen vorige week zondag om tien uur 's avonds op de doodstille Promenade in Heerlen met een stiletto. Na een kienavondje in de stad waren zij op weg naar hun woningen aan De Heugden. De man ('een doodenge vent') eiste geld, maar Leny sloeg de man meerdere malen zo hard met haar paraplu op zijn handen dat hij de vlucht nam.

Ook de vrouwen zetten het op een lopen en stormden een café aan de Geerstraat binnen. Om op verhaal te komen en de politie te waarschuwen. De schrik zit Adriana tien dagen na de brutale overval nog in de benen. Zij blijft 's avonds na tien uur van de straat. Leny prakkezeert er niet over door het incident verder in haar schulp te kruipen. Gewapend met haar Knirps gaat zij op pad, ook als het donker is...

HEERLEN – De Heerlense binnenstad, met name de omgeving rond het NS-station, wordt steeds onveiliger. Dat komt volgens Leny en Adriana – hun achternamen blijven uit veiligheidsoverwegingen uit de krant – omdat veel gebouwen te dicht op elkaar worden neergezet. Daardoor ontstaan donkere, onoverzichtelijke plekjes.

„Ook de toegang tot de flats Op de Heugden is niet van gevaar ontbloot", zegt Leny. „Vreemden kunnen door één druk op de knop naar binnen. Zij bellen aan en veel bewoners maken de tussendeur open. Zonder eerst te vragen wie er beneden staat", meent Adriana.

Enkele weken geleden belde een man bij Adriana aan met het verzoek de toegangsdeur deur te openen 'omdat haar buurvrouw, ene Beijer, niet reageerde.' Adriana: „Ik had hem meteen door. Waarom? Mevrouw Beijer is al een jaar dood..."

Ook haar vriendin Leny heeft onlangs nog een nare ervaring opgedaan. „Een onbekende man dacht met een simpele smoes binnen te komen. 'Ik heb de sleutel van beneden vergeten. Ik kom er niet in. Kunt u even op het knopje drukken'. Die man moet toch wat vroeger opstaan, want als je de sleutel van de toegangsdeur bent vergeten, komt je ook de woning niet in. Dat is namelijk dezelfde sleutel."

Adriana, geboren en getogen in Heerlen, verhuisde een aantal jaren geleden door omstandigheden naar Wychen. In 1988 kwam zij terug naar Heerlen. „Achteraf gezien heb ik er spijt van. Ik heb dikwijls angst. Zodra de winkels sluiten, is de stad binnen een kwartiertje leeg. Ook de gangen van de flats liggen er donker en verlaten bij. En door het vele verloop onder de bewoners, ken je je eigen buren nauwelijks. Als je in nood zit of dringend hulp nodig hebt, kun je het vergeten. Niemand voelt zich immers aangesproken..."

Leny knikt instemmend, maar zij is minder pessimistisch. „Ik laat me toch niet klein krijgen door dat gespuis. Zo'n figuur toch niet opsluiten. Ik durf ook 's avonds de straat op. De Knirps stevig in mijn linkerhand geklemd. Of het nou regent of niet, de paraplu gaat mee..."

Door haar voordurend gerust te stellen, wil zij Adriana over angstige momenten heen helpen. Leny: „En wij maken na dat incident op de Promenade ook gebruik van een tip van de politie. Een flesje haarlak zonder dopje in je jas stoppen. Ruik je onraad, meteen zo'n kerel in het gezicht spuiten..."

Voorlichting in Treebeek over Emmaterrein

BRUNSSUM – De Brunssumse wethouder Akkermans en zijn Heerlense college Zuidgeest geven woensdag 28 september voorlichting over de plannen die beide gemeenten hebben met het Emmaterrein. Omwonenden van het voormalig mijnterrein kunnen dan vragen stellen en aanvullende suggesties doen.

Voor het einde van dit jaar moet gestart worden met de werkzaamheden, anders lopen de gemeenten subsidies van ongeveer 19 miljoen mis. Om dit geld veilig te stellen willen Brunssum en Heerlen dit najaar beginnen met de reconstructie van de Wenckenbachstraat in Treebeek en de aanleg van een groengordel langs de Emmaweg.

Het totale plan wordt gespreid over een periode van acht jaar uitgevoerd. De voorlichtingsavond vindt plaats in het Casino te Treebeek om 20 uur.

Komende maandag vergaderen de Brunssumse commissies middelen en ruimte en techniek over het plan Emmaterrein. Het was de bedoeling dat de commissie ruimte en techniek gisteren al een advies aan het college zou uitbrengen over het onderwerp. Omdat de vergadering uitliep slaagde de commissie daar echter niet in.

Duidelijk werd wel dat de meeste commissieleden maandag nog de nodige aanvullende informatie willen hebben over het plan, alvorens een standpunt in te nemen.

Opsporing 2

● *De foto werd uiteindelij... november van dat jaar ... plaatst in het blad 30th D... sion News. Een maand la... was het raak. Bij Fran... viel een brief in de bus ... Travis Pitchford uit Los ... geles. Als negentienjarige ... daat is Pitchford met het ... Cavalerie Verkenningska... 'Red Horse' in Bocholtz ... weest. Hij herkende zijn ... soontje direct op de foto ... woonde destijds is West Vi... nia en is nu 69 jaar, heeft ... kinderen en negen klein... deren. Na de oorlog is ... nooit meer in Nederland ... Europa geweest.*

Opsporing 3

● *Leo Franzen zou Tra... Pitchford graag eens wil... uitnodigen om een bezoek ... brengen aan Bocholtz. In ... eerste brief aan Franzen ... de Amerikaan weten dat ... gezondheid niet al te goe... Verder had hij nog enkele ... pieën meegestuurd van fo... uit de Tweede Wereldoo... met kinderen, maar de ... wuste foto met Leo was d... niet bij. Overigens zegt Fr... zen dat er eigenlijk we... bekend is over de oorlog i... omgeving van zijn gebo... plaats. Zo weten volgens ... maar weinigen dat er in ... choltz vier vliegtuigen (F... Wolf en Thunderbird) ... neergestort. De geschied... blijft boeien.*

Spreuken

● *Een Belgische bierbrou... rij heeft op zijn viltjes ... nele spreuken gezet. ... reclame voor het merk, ... gewoon een tekstje dat ... slaat. Eén spreuk willen w... niet onthouden: 'Zij hield ... bloemen. Hij leidde haar ... de tuin.'*

Auto tegen gevel huis

KERKRADE – Een dronken automobilist stuurder (36) is maandagavond rond middernacht met zijn auto tegen de gevel van een huis aan de Kruisstraat in Kerkrade gebotst. Hij verloor de macht over het stuur. De man liep een hoofdwond op en zijn zoon (14) een gebroken sleutelbeen.

Volgens de politie had de automobilist te veel gedronken. Hij had een promillage van ruim 2. Ook reed hij zeker 100 kilometer per uur. Hij is beboet en moest ook het rijbewijs inleveren.

Rijbewijs afgepakt

KERKRADE – Een 59-jarige man uit Kerkrade is zijn rijbewijs tijdelijk kwijt. Hij werd door de politie op de Chevremontstraat in zijn woonplaats betrapt, toen hij dronken achter het stuur zat. Volgens de ademanalyse had hij een promillage van 1,53. Hij kreeg een boete en zijn rijbewijs werd ingenomen.

Vrachtwagen verliest oplegger

BORN – Een vrachtwagenchauffeur is gisteren zijn oplegger verloren, toen hij op de Aldenhofweg in Born reed. De aanhanger schoot los door een storing in de koppeling. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor. De trucker kon de oplegger even later weer oppikken.

Bromfiets in beslag genomen

KERKRADE – De politie van Kerkrade heeft maandagochtend op de Dr. Kreijenstraat in Kerkrade een bromfiets in beslag genomen, omdat deze niet was verzekerd. De bestuurder van de bromfiets weigerde in eerste instantie zijn naam prijs te geven. Hij werd aangehouden en naar het politiebureau overgebracht. Tijdens het verhoor noemde de verdachte zijn naam. Het was een 18-jarige jongeman uit Kerkrade.

Man rijdt in gestolen auto

KERKRADE – Een inwoner (42) van Kerkrade is gistermorgen rond zes uur aangehouden op de Hamboseweg in zijn woonplaats, omdat hij in een gestolen auto reed. Het voertuig stond in Aken als gestolen te boek. De man is ingesloten. De wagen werd in beslag genomen.

Limburgs Dag...
REGIONALE EDITIE
Wnd-chef regioredactie Joos Philippens
KANTOREN
Heerlen
Hoofdkantoor, In de Crame... 6411 RS He... tel. 045-... fax 045-...
Kerkrade
Rayonkantoor, Markt 42... 6461 ED Ke... tel. 045-... fax 045-...
Brunssum
Rayonkantoor, Rumpenerstr... 6443 CC Br... tel. 045-... fax 045-...

Akkoord over bouw nieuwe Hogeschool

Van onze verslaggever

HEERLEN – De gemeente Heerlen en de Stichting Hoger Beroepsonderwijs Limburg, in casu de Hogeschool Heerlen, hebben een akkoord bereikt over de bouw van de school in het Geleendal. Beide partijen ondertekenden gisteren de transactie waarin dit geregeld wordt.

De Hogeschool wordt gebouwd in het zuid-westelijk gedeelte van het bedrijventerrein Geleendal, tussen de Douvenrader Allee en Nieuw Eyckholt. De plek is 3,9 hectare groot. De gemeente Heerlen verleent een subsidie van 2,5 miljoen gulden.

De bouw van de Hogeschool was aanvankelijk gepland op het terrein Zeswegen. Gelet op de problemen met de prostitutie in deze omgeving wilde het stichtingsbestuur dat niet meer. In overleg met de gemeente is gekozen voor het Geleendal, dicht bij de Open Universiteit.

Verder is overeengekomen dat de Hogeschool geen claim legt op verliezen die zijn geleden bij het afketsen van Zeswegen. De stichting zou vijf miljoen subsidie krijgen in de grondkosten. Met de 2,5 miljoen van de gemeente Heerlen verwacht de stichting de problemen met Zeswegen te kunnen opvangen.

De kosten van de nieuwbouw in het Geleendal worden geschat op honderd miljoen gulden. Het complex zal in maximaal drie tot vier bouwlagen worden gebouwd. Het gerucht dat in de toekomst bij het Geleendal een gedoogzone voor prostituées zou komen, werd gisteren door burgemeester Jef Pleumeekers van Heerlen ontzenuwd.

Verder stelt de gemeente de Hogeschool in de gelegenheid om binnen zes maanden een haalbaarheidsstudie te verrichten naar de eventuele overname van de hoeve Douvenrade met bijbehorende grond van circa 0,6 hectare. De koopoptie geldt tot 1 april volgend jaar.

Na de bestuurlijke fusie met de twee Hogescholen in Sittard, is de eerstvolgende stap een fusie met de Hogeschool in Maastricht. Er zal in de toekomst een integratie van onderwijsinstellingen in Heerlen plaatsvinden. De gebouwen van bijvoorbeeld de HTS aan de Dr.-Jaegerstraat en Pabo krijgen dan een andere bestemming. Het duurt echter nog drie jaar voordat de nieuwe Hogeschool klaar is.

imburgs agblad

Publiek moet winnaar worden op Kaalheide

Luijpers en Stevens duimen voor Roda JC

DOOR BENNIE CEULEN

RKRADE – Het belooft vanavond vanaf 19.00 uur in ortpark Kaalheide een boeiende voetbalavond te worden. nodige ingrediënten zijn in ieder geval aanwezig: een sugemotiveerd Roda JC - met mogelijk Babangida opnieuw de gelederen -, landskampioen Ajax en last but not least schatting 15.000 toeschouwers. „Belangrijkste is, dat het bliek een mooie wedstrijd krijgt te zien," opperde Mark ijpers gistermiddag voordat hij aan de ultieme training ben.

linksback van Roda JC waagt nooit aan voorspellingen. „Dus ook niet. Ajax is de beste ploeg Nederland. Telt internationaal als je zoals vorige week van AC kunt winnen. Een moeilijke nstander derhalve. Hun spelle- is bekend, maar het is afwachten ze in de wedstrijd spelen."

reputatie van Ajax schrikt de jarige profvoetballer uit Cadier Keer echter niet af. „Integendeel. duels tegen Ajax vind ik de oiste van het seizoen. Schitte- om tegen te voetballen. Een met allure. Word je automa- door gemotiveerd. Het weekt mij iets extra's los."

euwen

k Luijpers werd in het seizoen 9/1990 als amateur door Roda de leeuwen gegooid tegen enoord. „Dat was toen mijn eni- wedstrijd in het eerste van Roda. volgende seizoen heb ik wel contract gekregen." Sindsdien Mark Luijpers vaste keus in Kerkraadse verdediging. Als tetander heeft Ajax derhalve geheimen meer voor de blon- Limburger.

lange flankverdediger weet dus hem vanavond te wachten t. Hij dient Ajax' rechtsbuiten idi George aan banden te leggen. orig seizoen heb ik voor het eerst orge als directe tegenstander ge- d. In de uitwedstrijd tegen Ajax, thuis heb ik in het centrum op nald de Boer gestaan. Finidi orge is een moeilijke klant. Moet negentig minuten constant in de ten houden. Die Nigeriaan heeft enorme actie in huis."

ewel Mark Luijpers tegen Vites- licht geblesseerd raakte, is hij aar voor het belangrijke duel te- n Ajax.

k hoop vooral, dat we goed voet- llen. Dat deden we zondag in de rste helft ook tegen Vitesse. Te- n Ajax moeten we die lijn door unnen trekken. We hebben dit sei- en nog geen enkele wedstrijd wonnen, maar ook niet verloren. heb het volste vertrouwen in een ede afloop. Uiteraard hoop je op t hoogst haalbare."

aar gaat ook technisch directeur ub Stevens van uit. Stevens dirierde gistermiddag zijn manchappen naar de terreinen van eerlen Sport om er de laatste hand n de voorbereidingen op het tref- n met de landskampioen te leg- en.

abangida

a een fysiotherapeutische behaneling aan zijn geblesseerde dijbeen erd publiekslieveling Tijjani Baangida met een aangepaste looptaining het veld ingestuurd. Een ij positieve test, waardoor de Nieriaanse aanvaller vanavond waarchijnlijk alsnog van de partij kan jn.

andaag zal tijdens een laatste training moeten blijken of 'Baba' inderaad speelklaar is. „Anders neemt lum zijn plaats in de selectie er," aldus Stevens, die overigens n ieder geval de geblesseerden Re- Trost en Erwin Vanderbroeck oet missen. De van een knie-opeatie genezen Marco van Hoogdaem, die gisteravond door de afgeasting van het competitieduel ssen de reserveteams van Roda en De Haag niet de gewenste edstrijdtest kon ondergaan, werd lsnog in de selectie van Stevens pgenomen.

tevens: „We hebben een moeilijke eizoenstart gehad. Er zaten wat zaen tegen, zoals het uitvallen van de edstrijd tegen PSV, waardoor we en week niet op niveau konden pelen. Niettemin zitten we nu op e goede weg."

at bleek tegen Vitesse. „De eerste elft hebben wij gedomineerd en na e pauze zorgden we ervoor dat de rnhemmers niet aan voetballen ekwamen. Natuurlijk was het teurstellend, dat we vijf minuten oor tijd een tegengoal kregen. ooraf zou ik met een punt niet onevreden zijn geweest, maar achter- hadden we er zelfs twee kunnen pakken. Niettemin biedt ons vertoonde spel in Arnhem perspectief voor het duel tegen Ajax. Als de wedstrijd naar onze verwachting verloopt, moet Roda het ook kunnen afmaken. We moeten ons publiek in ieder geval een mooie pot voorschotelen."

Vorig jaar ging zijn elftal tegen Ajax twee keer de boot in. „In Amsterdam verloren we met 2-0 en hier in Kerkrade met 1-2. Ajax stak toen in een supervorm. Ik heb de Amsterdammers dit seizoen niet in actie kunnen zien. Maar tegen AC Milan was duidelijk, dat ze in vorm zijn."

Klus

Huub Stevens beseft als geen ander de moeilijkheidsgraad van de klus tegen het team van Louis van Gaal.

„We weten dat het moeilijk wordt. Maar we zullen er tegenaan gaan en er alles aan doen om een goed resultaat te bewerkstelligen. Na negentig minuten zal dat blijken. We gaan in ieder geval van de eigen kwaliteiten uit. Ik laat mijn spelers niet tegen hun natuur spelen. Dan gaat het fout. Dat heeft Willem II afgelopen zaterdag, door tegen MVV behoudend van start te gaan, ondervonden. Hoe je het ook wendt of keert, Ajax blijft een van de vierendertig wedstrijden."

● *Sprintje tussen De Kock (links) en Luijpers onder de goedkeurende blikken van Roda JC-trainer Stevens.* Foto: DRIES LINSSEN

● *Babangida op bezoek bij fysiotherapeut Geurten.*

Kerkraadse grasmat extra geprepareerd

KERKRADE – De verwachting is, dat de aanhoudende regenval geen spelbreker zal zijn voor het competitieduel Roda JC-Ajax. De Kerkraadse grasmat werd gisterenmiddag door werknemers van de gemeente geprepareerd. Het veld werd achtereenvolgens geverticuteerd, gewalst en geveegd.
Niettemin plaatste trainer Huub Stevens vraagtekens bij al die bedrijvigheden op het Kaalheidse terrein. „Ik vind het prima, dat de gemeente aandacht aan het veld schenkt, maar ik vraag me af of deze werkzaamheden niet eerder dienden te gebeuren. Volgens het personeel van de gemeente komt het in ieder geval goed. Laten we het hopen. Ik vrees in ieder geval niet, dat de wedstrijd afgelast zal worden. Er is immers droog weer voorspeld."
Wat de kaartverkoop betreft, waren gisteren reeds alle overdekte zitplaatsen verkocht. Er zijn alleen nog entreebewijzen voor de staantribunes verkrijgbaar.

Programma betaald voetbal

eredivisie

Vandaag 19.30 uur:
Willem II - FC Volendam
Roda JC - Ajax (19.00 uur)
Heerenveen - Feyenoord
NEC - FC Twente
Go Ahead Eagles - RKC
Sparta - PSV
Dordrecht - Vitesse
FC Groningen - MVV (20.00 uur)

FC Utrecht	4	4	0	0	8	10 – 3
PSV	3	3	0	0	6	12 – 3
FC Twente	4	2	2	0	6	10 – 6
Ajax	2	2	0	0	4	8 – 1
MVV	3	2	0	1	4	8 – 2
Feyenoord	3	1	2	0	4	4 – 3
RKC	4	1	2	1	4	5 – 6
Heerenveen	4	2	0	2	4	4 – 9
Volendam	3	1	1	1	3	4 – 2
NEC	3	1	1	1	3	4 – 4
Roda JC	3	0	3	0	3	3 – 3
NAC	3	1	1	1	3	4 – 5
Groningen	4	1	0	3	2	7 – 9
Willem II	4	1	0	3	2	3 – 7
Dordr.'90	4	0	2	2	2	3 – 8
Vitesse	4	0	2	2	2	3 – 10
Sparta	3	0	1	2	1	5 – 7
GA Eagles	4	0	1	3	1	3 – 12

eerste divisie

Excelsior - De Graafschap afgelast

Vandaag 19.30 uur:
RBC - Fortuna Sittard
Haarlem - VVV
Eindhoven - AZ
Helmond Sport - TOP Oss
Den Bosch - Zwolle
Heracles - Telstar
Den Haag - Veendam
Emmen - Cambuur
Excelsior-De Graafschap

VVV	4	4	0	0	8	18 – 9
Fortuna S.	4	3	1	0	7	10 – 3
TOP	4	3	1	0	7	7 – 2
Cambuur L	4	2	1	1	5	7 – 4
FC Zwolle	3	1	2	0	4	6 – 4
Haarlem	4	1	2	1	4	10 – 8
Emmen	4	1	2	1	4	5 – 4
RBC	4	2	0	2	4	6 – 7
Veendam	4	1	2	1	4	4 – 6
Helm.Sport	4	2	0	2	4	9 – 12
Heracles	3	1	1	1	3	4 – 2
Den Haag	3	1	1	1	3	6 – 6
Graafschap	3	1	1	1	3	6 – 6
AZ	3	1	0	2	2	5 – 5
Telstar	4	0	2	2	2	7 – 12
Excelsior	4	0	1	3	1	2 – 8
Eindhoven	4	0	1	3	1	2 – 11
Den Bosch	3	0	0	3	0	5 – 10

buitenland

DUITSLAND

DFB-Pokal:
Kaiserslautern - Dortmund n.v. 6-3

roda jc - ajax

Vandaag 19.00 uur:
Scheidsrechter: Van der Ende
Roda JC: Hesp, Scheutjens, Van Hoogdalem, Senden, De Kock, Atteveld, Ihalauw, Luijpers, Van der Luer, Doomernik, Iwan, Van Galen, Derksen, Babangida (of Plum), Graef, Huiberts.
Ajax: (vermoedelijke opstelling); Van der Sar, Reiziger, Blind, Rijkaard, F. de Boer, R. de Boer, Litmanen, Davids, Finidi, Kluivert, Overmars.

fc groningen - mvv

Vandaag 20.00 uur:
Scheidsrechter: Zuidema
Groningen: (vermoedelijke opstelling); Lodewijks, Veenhof, Boekweg, Ebbinge, Blaauw, Kooyman, Huizingh, Beerens, Schreuder, Bombarda, Hamming.
MVV: (selectie) Van Grinsven, Van Duijnhoven, Van As, Delahaye, Hofman, Joordens, Knarren, Lanckohr, Libregts, Reijners, Roelofsen, Scheepers, Straal, Visser, Van Wissen, Sanders, Balarabe.

rbc - fortuna sittard

Vandaag 19.30 uur:
Scheidsrechter: Takacs
RBC: Bulayima, Conraad, Magielsen, Hellemonds, Van Gils, Dijkstra, Van Oeveren, Yilmaz, Simons, Cornelissen, Tuhuteru.
Fortuna: Van Zwam, Ricksen, Rayer, Vergoossen, Boessen, Lee, Usta, Van Bommel, Meulenberg, Van der Weert, Losada. Reserves: Juffing, Vroomans, Van der Zander, Loontjens, Dassen.

haarlem - vvv

Vandaag 19.30 uur:
Scheidsrechter: Van Hulten
Haarlem: Van de Pol, McDonald, Daman, Cruijff, Sinouh, Fattouchi, Van Eekeres, Koorn, Pocorni, Huysen, Boussatta.
VVV:(opstelling): Roox, Smits, Polman, Spee, Corneille, Verberne, Driessen, Van der Meer, Knippenberg, Sibon, Cattenstart. Wisselspelers: Jacobs, Braem, Jilisen, Boer, Wolter.

Vergoossen: 'Naar Groningen voor volle winst'

MVV vol zelfvertrouwen

Van onze sportredactie

MAASTRICHT – Voor MVV wordt het vandaag een lange dag. Om negen uur vertrekt trainer Sef Vergoossen met zijn ploeg voor het competitietreffen naar Groningen. In de nachtelijke uren zal het gezelschap weer terugkeren in Limburg. „Wij gaan voor de hele winst," aldus de oefenmeester van MVV. „Allicht, de oogst van vier punten in de tot dusver gespeelde drie wedstrijden zijn geen toeval. Het loopt prima. Wij zijn na de minder goede start sterk teruggekomen. En ik durf te beweren, dat wij nog beter kunnen."
Vergoossen onderschat FC Groningen overigens niet. „Nooit gedaan," zegt hij.
„Ik heb onze tegenstander twee keer in actie gezien, respectievelijk tegen Heerenveen en Utrecht. Beide keren werd verloren, maar qua spel had Groningen beter verdiend. De twee punten, die de ploeg uit het noorden in vier wedstrijden bijeensprokkelde, zijn in ieder geval geen weerspiegeling van de eigenlijke kracht. Wij krijgen het dan ook niet gemakkelijk."

MVV mist Thal (hij wordt morgen aan een voet geopereerd) en Bennekker, die misschien wel in het weekeinde weer inzetbaar is tegen Utrecht.

Fortuna

Voor Fortuna Sittard is het zaak vanavond (19.30 uur) bij RBC in Roosendaal met beide benen op de grond te blijven. Figuurlijk gesproken. In ieder geval, na de eclatante thuiszege op Helmond Sport (4-0) mag niemand met het hoofd in de wolken gaan lopen, vindt trainer Pim Verbeek.
„Dat zullen we de spelers ook zeker meedelen. Het is voor ons zaak om het goede spel door te zetten, zodat we straks thuis weer meer toeschouwers gaan trekken. Het gaat nu boven verwachting goed, dus zullen we ook tegen RBC voor twee punten gaan. Als we negentig minuten lang zo spelen als tegen Helmond Sport moet dat kunnen."

Verbeek kan beschikken over een geheel fitte selectie. René Maessen is opnieuw niet opgenomen in de selectie. Bij RBC is het meespelen van spelmaker Van Oeveren onzeker.

VVV

De selectie van VVV is nog niet compleet. Harold Derix, Marco de Laat en Eric Teeuwen zitten nog in een revalidatieproces. Alfred Knippenberg maakt vanavond in de uitwedstrijd tegen Haarlem zijn debuut als basisspeler. Hij vervangt Pascal Boer die geselecteerd is voor Jong Oranje (onder 18 jaar).
De 18-jarige Swalmenaar komt donderdag in Zeist in actie voor een oefenduel tegen FC Den Haag. Deze selectiewedstrijd geldt als voorbereiding op de jeugdinterland tegen Ierland.
VVV-trainer Remy Reynierse laat de posities in zijn elftal voor het uitduel van vanavond ongewijzigd. Alleen Nico van der Meer kampt met een lichte liesblessure, maar Reynierse gaat er vanuit dat hij vanavond fit zal zijn.

toto/lotto

HEERLEN – Cijfers sportprijsvragen. **Sport-toto**: Eerste prijs: 1 winnaar, bruto fl 28.839,70; tweede prijs: 54 winnaars, elk fl 201,80; derde prijs: 923 winnaars, elk fl 29,50. **Lucky 10** van dinsdag 20 september: 3 - 4 - 8 - 11 - 17 - 18 - 22 - 23 - 27 - 28 - 31 - 34 - 42 -44 - 48 - 55 - 63 - 70 - 71 - 77. (onder voorbehoud)

Gullit: 'Hij had mijn voorbeeld moeten volgen'

Kritiek op Bergkamp in Italië neemt weer toe

MILAAN – Drie weken is de Italiaanse competitie oud. De kritiek op Dennis Bergkamp neemt weer toe. De international van Inter staat onder druk, na zijn moeizame seizoenstart en de rode kaart afgelopen zondag tegen Brescia. De Nederlandse spits heeft volgens Ruud Gullit enkele cruciale fouten gemaakt bij zijn overstap naar Italië. „Hij had meer moeten integreren", aldus de oude en nieuwe vedette van AC Milan.
De Italianen hebben moeite met de argwanende houding van de blonde international, hetgeen voortdurend op het feit dat Bergkamp zich niet schikt naar de vrije Italiaanse levensstijl, dat hij zich nog steeds weinig uit in de taal van het land en nauwelijks beschikbaar is voor de media.
Een Italiaanse krant ging maandag zover de tuinman van de familie Bergkamp te interviewen. „Ze zijn bijna altijd thuis, kijken televisie of zitten in de tuin", meldde de man onomwonden.

„Hij heeft een fout gemaakt door zich te lang in het Engels te uiten. Toen ik hier kwam, realiseerde ik me dat ik in de sterkste competitie ter wereld terecht kwam. Dat er voor mij heel veel op het spel stond. Ik heb dus direct geprobeerd de taal machtig te worden zodat ik me in de groep verstaanbaar kon maken. Bergkamp had mijn voorbeeld moeten volgen", vindt Gullit.

Ook Inter-trainer Bianchi maakt zich ernstige zorgen over zijn pupil. „Het is een speler met veel talent, maar laat dat nauwelijks zien. Hij begon de voorbereiding al te laat door een rugblessure, nu komt er ook nog een schorsing voor de kaart bij", zei hij hoofdschuddend. Bergkamp deed er opnieuw het zwijgen toe. De aanvaller had beloofd de Italiaanse media maandag te woord te staan. Voor de mediavertegenwoordigers arriveerden had de Nederlander het trainingscomplex van Inter al verlaten.

● *Ruud Gullit*

Van Hanegem dreigt spelers met ontslag

ROTTERDAM – Wim van Hanegem heeft de spelersgroep van Feyenoord gisteren gedreigd met zijn eigen ontslag. In een harde confrontatie met de complete selectie heeft 'de Kromme' kenbaar gemaakt dat hij geen toekomst meer ziet bij de Rotterdamse club als hij niet meer het vertrouwen geniet van een meerderheid in de spelersgroep.
De sportieve crisis bij Feyenoord, die is ontstaan na de wanprestatie in de Europa Cup en de verwijdering van twee internationals uit de selectie, lijkt daarmee een dramatisch hoogtepunt te hebben bereikt. Van Hanegem weet dat de komende 24 uur bepalend zullen worden voor zijn verdere trainerscarrière.

De coach van Feyenoord besloot de confrontatie met zijn selectie aan te gaan, omdat hij op de hoogte is gebracht van een voor hem vernietigend artikel in het weekblad Voetbal International, waarin vandaag wordt gesuggereerd dat het overgrote deel van de selectie hun coach meer dan zat is.

De profs van Feyenoord komen daarin niet zelf aan het woord, maar zouden volgens de auteur van het artikel de afgelopen dagen wel degelijk hun coach zijn afgevallen. Willem van Hanegem werd maandagavond al ingelicht over de inhoud van het voetbalblad en reageerde zeer geschokt.

Dood Gerulaitis gevolg van koolmonoxyde

NEW YORK – De dood van Vitas Gerulaitis is veroorzaakt door het inademen van koolmonoxyde. Dat zegt de politie van Southampton, het kustplaatsje in New York waar maandag het lijk van de veertigjarige oud-tennisprof werd gevonden.

Vrijspraak voor RIOS

ECHT – Voetbalclub RIOS uit Pey-Echt is door de Tuchtcommissie van de KNVB in het gelijk gesteld over het niet spelen van de derby tegen EVV op 28 augustus. RIOS heeft geen punten in mindering gekregen, geen geldstraf en evenmin een berisping. Een uitslag waaroor voorzitter Jo Heythuysen zich helemaal gerehabiliteerd voelt.
„Wij vonden, dat we in ons recht stonden om niet te spelen. We waren officieel te laat op de hoogte gesteld van de verplaatsing van deze wedstrijd. We zouden het gezien de reglementen bijzonder onbillijk gevonden hebben, als er ook maar enige veroordeling was uitgesproken," aldus Jo Heythuysen.

GEMEENTE GELEEN

De burgemeester maakt -ter voldoening aan het bepaalde in artikel 22 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening- bekend, dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 1 september 1994 heeft besloten te verklaren dat een bestemmingsplan wordt voorbereid voor:

- **het perceel Swentiboldweg 100,**

een en ander zoals nader in grijze kleur is aangeduid op de bij dit besluit behorende situatietekening. Voorts heeft de gemeenteraad besloten, dat voornoemd besluit in werking treedt op donderdag 22 september 1994.

Met ingang van eveneens donderdag 22 september 1994 ligt voornoemd besluit voor eenieder ter inzage ter gemeentesecretarie, kamer 230.

Geleen, 21 september 1994.

De burgemeester van Geleen, namens deze, het hoofd van de afdeling Stadsontwikkeling,

J.H.M.G. Beckers

Doelman PSV doet aangifte na ontvangen racistische brief

Stanley Menzo bedreigd

AMSTERDAM – Stanley Menzo en zijn gezin worden met de dood bedreigd. De PSV-keeper, die eerder voor Ajax uitkwam, is een brief, zoals De Telegraaf gisteren publiceerde, gesommeerd te verdwijnen. Onder meer staat daarin: „Stanley Menzo, jij moet oprotten. Je hoort in de oerwouden van Afrika thuis waar je voorouders vandaan komen. (...) We zullen je weten te vinden en je huis in brand steken." Ondertekend was die 'brief' door het S.D.A.P., voluit: Samenwerkend Democratisch Apartheid Partij, volgens de Amsterdamse politie een racistische groepering die serieus genomen moet worden.

De keeper van PSV weigert dat vooralsnog. „Ik ben niet bang geworden, nooit bang geweest trouwens. Zolang ze maar niet aan m'n lijf komen. Het is natuurlijk te dom voor woorden allemaal. Als er intellect in het spel zou zijn, hadden ze die brief ook wel anders geformuleerd. Ik vind het wel vervelend dat de politie die brief nu kennelijk heeft vrijgegeven. Dat soort groeperingen krijgt juist bekendheid op deze manier, zo worden ze belangrijk gemaakt. Ik had het liever stil gehouden."

Volgens woordvoerder Klaas Wilting zou Menzo in die enige allochtone topvoetballer zijn die een dergelijke brief heeft ontvangen. Ook gekleurde topspelers van Ajax en Feyenoord zouden door de groepering schriftelijk zijn belaagd. De Amsterdamse politie wil de zaak zeker niet bagatelliseren, omdat de SDAP bekend staat als een zeer racistische beweging.

Bij Ajax en Feyenoord heeft men van de allochtone spelers vooralsnog nog niet vernomen dat ook zij dreigbrieven hebben ontvangen.

Menzo heeft, voordat hij naar Eindhoven verhuisde, aangifte gedaan bij de Amsterdamse politie. Gistermorgen reageerde hij geschokt op het uitlekken van de bedreigingen aan zijn adres.

Op het trainingscomplex De Herdgang van PSV zei hij: „Ik schrok ervan toen ik het zwart op wit in de krant zag staan. Kennelijk heeft de politie die dreigbrief aan mijn adres aan een verslaggever overhandigd."

Stanley Menzo vindt de bedreigingen het eigenlijk nog het ergste voor zijn moeder. „Die leest dat ook, die schrikt zich rot. Haar heb ik er ook nooit wat van verteld."

Hij is kennelijk zo overtuigd dat doodzwijgen de beste remedie is, dat hij manager Frank Arnesen zelfs niks vertelde over die brief toen die er gistermorgen naar vroeg.

sport kort

● VOETBAL – Marcel Boudesteyn van FC Groningen is voorlopig uitgesloten van deelneming aan competitie- en bekerwedstrijden. Boudesteyn kreeg zondag tegen FC Utrecht de rode kaart.

● TENNIS – De Internationale Tennis Federatie (ITF) is het eens geworden met de spelersbond voor mannen (ATP) en de vrouwenassociatie (WTA) over harmonisering van de strijd tegen het gebruik van verboden middelen.

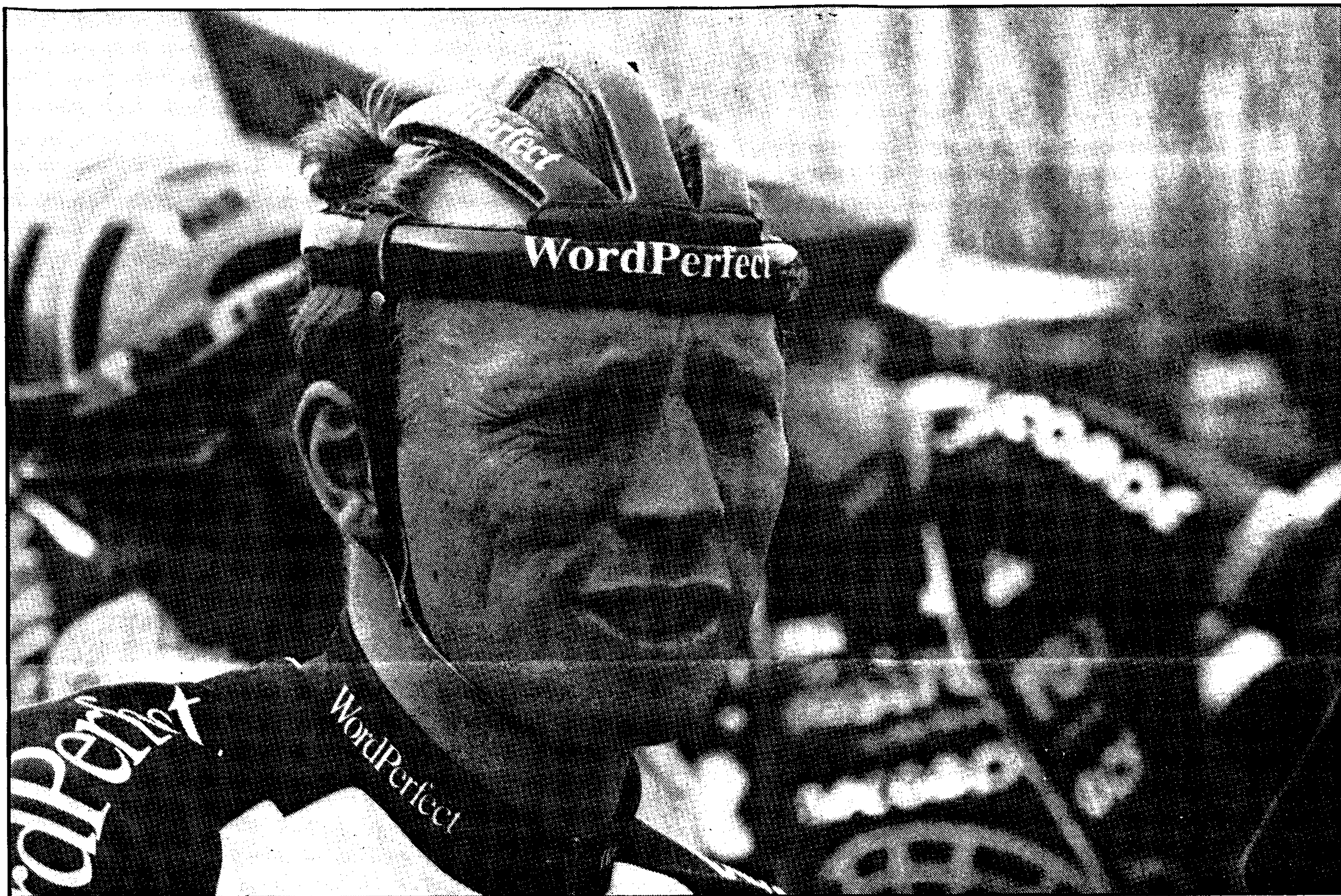
● VOETBAL – De Roemeen Gheorghe Popescu zal vandaag voor Tottenham Hotspur zijn debuut maken in de wedstrijd voor de League Cup tegen Watford. Popescu kwam onlangs voor circa zeven miljoen gulden over van PSV.

● VOETBAL – Michael Laudrup, die van Barcelona naar Real Madrid is getransfereerd, is tot 'Deen van het jaar 1994' uitgeroepen. De associatie van economen in Denemarken organiseerde de verkiezing.

● VOETBAL – De transfer van Michel Kreek naar Caen is van de baan. De Ajacied besloot gisteren om niet in te gaan op de aanbieding van de Franse club, de hekkesluiter van de hoogste Franse divisie. Hij kiest waarschijnlijk voor Metz of het Engelse Wimbledon.

TVM nieuwe uitdaging voor 31-jarige Brabander

Nijdam: 'Twee jaar te lang bij Raas geweest'

● *Jelle Nijdam verandert van werkgever. Na ruim tien jaar tot de ploeg van Jan Raas te hebben behoord wordt Cees Priem vanaf 1995 de chef d'equipe van de Brabander.*

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

DOOR WIEL VERHEESEN

WEMELDINGE/HEERLEN – Toen vorige week Parijs-Brussel op het programma stond vonden de eerste gesprekken plaats tussen TVM en Jelle Nijdam. In principe was het daarna al vrijwel zeker, dat de 31-jarige Brabander volgend seizoen voor de ploeg van Cees Priem zou uitkomen. Ten huize van de Zeeuwse chef d'equipe in Wemeldinge werd gisteren het contract getekend. Het betrof een eenjarige verbintenis met een optie voor een tweede jaar. „Een nieuwe uitdaging," aldus de nog tot december bij WordPerfect op de loonlijst staande Jelle Nijdam, die vanaf zijn profdebuut in augustus 1984 tot de ploeg van Jan Raas behoorde. „Achteraf bekeken ben ik wellicht twee jaar te lang bij hem geweest."

Commentaar van Priem: „Nijdam is altijd een krachtpatser geweest en volgens mij is hij dat ook nu nóg. Voorts beschouw ik hem als een leidersfiguur." De renner zelf zag met name in dit laatste een belangrijk deel van zijn toekomstig werk. „Niet alleen wil ik presteren, maar met mijn ervaring hoop ik de jongeren bij TVM het een en ander te kunnen bijbrengen."

Inleveren

Vergeleken met het salaris, dat hij de voorbije jaren in het team van Jan Raas had moet hij bij zijn overgang naar TVM overigens flink inleveren. „Echter niet zoveel als bij mijn huidige ploeg," voegde hij er onmiddellijk aan toe. „Ik had ook aanbiedingen uit Italië. Toen ik vorige week via via hoorde, dat Priem belangstelling voor mij had vond ik het beter om te kijken of ik in Nederlandse dienst kon blijven. Ik ben er van overtuigd een goede beslissing genomen te hebben."

Jelle Nijdam noemde de verstandhouding zoals die de laatste tijd was tussen hem en Raas „niet slecht, maar ook niet goed." In ieder geval, een enorm verschil met vroeger. „Toen was ik zijn rechterhand. Het was ook een geweldige tijd, zowel sportief als financieel. Juist vanwege dit laatste ontstonden bij het uitblijven van prestaties op een gegeven moment irritaties."

Spanning

Het spanningsveld tussen enerzijds Nijdam en anderzijds Raas, inclusief de stichting waaronder diens ploeg ressorteert, werd alsmaar groter. Nijdam: „Ik kon het begrijpen. Voor het geld, dat ik verdiende mocht men prestaties verwachten. Maar je kon van mij toch ook niet verlangen, dat ik zelf om salarisverlaging ging vragen."

Toen Nijdam een paar maanden geleden gepasseerd werd voor de Tourploeg van WordPerfect wist hij, dat er veranderingen in aantocht waren. Het werd hem vooral duidelijk toen Raas hem in laatste instantie ook nog niet koos als vervanger van de geblesseerd geraakte Moncassin. In diens plaats werd Leon van Bon opgetrommeld.

„Het deed mij goed te horen, dat van mijn ploegmakkers onder meer Frans Maassen liever mij dan iemand anders als invaller voor Moncassin had gezien. Uiteindelijk veranderde het niets aan de zaak."

Tour

Na negen keer aan de Tour te hebben deelgenomen (Nijdam won in de loop der jaren zes etappes) ging de wedstrijd dit keer zonder mij van start. „Voor mezelf had ik het gevoel, dat ik weliswaar geruime tijd geen ophefmakende uitslagen had behaald, maar dat ik zeker niet minder voor mijn vak deed dan vroeger."

De schamele oogst (Nijdam won dit jaar welgeteld drie kermiskoersen in België) was voor Raas niettemin genoeg om zijn troef van weleer duidelijk te laten voelen hoe hij over hem dacht.
Nijdam: „Ik had hem niet de garantie kunnen geven, dat ik nog een etappe zou winnen, maar door mij thuis te laten was iedere kans bij voorbaat verkeken. Oké, het is allemaal gebeurd. Ik maak het seizoen bij WordPerfect af, met waarschijnlijk Parijs-Tours op 2 oktober als laatste optreden in een grote koers."

Herinneringen

Aan Parijs-Tours bewaart Jelle Nijdam prettige herinneringen. Vijf jaar geleden won hij de Franse herfstklassieker, na enkele weken eerder in een massasprint ook Parijs-Brussel op zijn erelijst te hebben gebracht.

Vorig jaar werd hij hierin nog tweede. Het was een van zijn laatste uitslagen op mondiaal niveau. De Amstel Gold Race schreef hij in 1988 op zijn conto. De Ronde van Luxemburg, twee keer de Ronde van Nederland en menige andere wedstrijd maakte hij in de jaren vóór of na 's lands enige wereldbekerkoers buit.

Contract voor Van Heeswijk na medische test

Van onze sportredactie

HEERLEN – Amateurwielrenner Max van Heeswijk (21) uit Baexem, die als stagiair bij de Amerikaanse profploeg Motorola aan de slag is, wordt morgen en vrijdag in Italië onder handen genomen door medici van de ploeg. Doorstaat hij de medische keuring, dan treedt hij in dienst bij Motorola waar hij Hennie Kuiper als chef d'equipe krijgt.

Koos Moerenhout, die eveneens stage liep bij Motorola, krijgt geen contract. De renner uit Achthuizen kreeg gisteren een afwijzing van manager Jim Ochowicz.
Moerenhout presteerde de afgelopen weken onder zijn kunnen. „Uit een bloedtest is gebleken dat ik te weinig rode bloedlichaampjes heb. Bovendien zat er niet genoeg ijzer in m'n bloed. Mede daardoor heb ik onder de maat gereden. Jammer dat me dat net nu overkomt."

Zarrabeitia

De Spaanse beroepsrenner Mikel Zarrabeitia is ontslagen uit het ziekenhuis.
De ploeggenoot van viervoudig Tourwinnaar Miguel Indurain raakte vrijdag gewond bij een auto-ongeluk. Zarrabeitia, dit seizoen tweede in de Ronde van Spanje, brak daarbij een sleutelbeen.

Kappes

De Duitser Andreas Kappes heeft een contract getekend bij de Italiaanse formatie Refin. Het bedrijf was afgelopen jaar nog co-sponsor bij de ploeg Brescialat.
Kappes kwam dit seizoen uit voor de Belgische ploeg Trident en won ondermeer een etappe in de Ronde van Zwitserland en Vierdaagse van Duinkerken.

Maassen

Frans Maassen trekt in het weekeinde naar Zwitserland. Daar neemt hij deel aan de Josef Voegeli Memorial, een individuele tijdrit over 29 kilometer ter nagedachtenis aan de vroegere organisator van de Ronde van Zwitserland.
Naast Maassen komen onder meer Rominger, Ekimov, Zülle en Van Hooydonck aan de start.

Ivantsjoek laat zich tot barrage dwingen

TILBURG – Zijn zenuwen spelen hem in cruciale partijen vaak parten. Gisteren was het tijdens het schaaktoernooi in Tilburg niet anders bij Vasili Ivantsjoek. Tegen Kasparovs secondant Azmaiparasjvili liet hij zich door een nederlaag in de tweede partij van de vierde ronde tot een barrage dwingen.

Vandaag gaan ook de duels Barejev-Toekmakov en Sokolov-Georgiev de verlenging in. Karpov, Drejev, Khalifman, Akopian en Salov plaatsen zich bij de laatste acht.

Ivantsjoek zal met afgrijzen aan zijn tweede partij tegen Azmaiparasjvili terugdenken. De grootmeester uit de Oekraïne kreeg zijn zenuwen niet in bedwang. De eerste partij had Ivantsjoek overtuigend gewonnen, in de tweede stond hij voortdurend onder druk.
De stelling was wellicht houdbaar geweest als de Oekraïner niet in tijdnood was geraakt. In dergelijke situaties heeft hij zich meestal niet meer in de hand. Ook deze keer niet, want op de 32e zet wilde de doodnerveuze Oekraïner een dreigende mat-aanval met een onreglementaire damezet tegengaan. Het gevolg was dat hij de zwarte dame wel moest verplaatsen, maar dat zou onherroepelijk tot mat hebben geleid. Ivantsjoek gaf zich dus maar direct gewonnen.

Alexander Khalifman was de eerste speler die zich plaatste voor de kwartfinales. De Russische grootmeester kon de opkikker goed gebruiken. Hij belandde na zijn zware nederlaag in de eerste ronde van de kandidatenmatches in Wijk aan Zee tegen Valeri Salov (5-1) in een diep dal.
Sceptici vreesden voor het einde van zijn loopbaan. In Tilburg heeft het publiek echter weer de oude Khalifman aan het werk gezien: tactisch sterk en goed geconcentreerd.

Tuchtcommissie start onderzoek naar Theo Bos

ZEIST – De tuchtcommissie van de KNVB is op basis van televisiebeelden een voorlopig onderzoek gestart naar Theo Bos. De verdediger van Vitesse deelde zondag in het duel tegen Roda JC een tik uit aan Maurice Graef. Scheidsrechter Luinge noch de KNVB-waarnemer in het stadion had het incident waargenomen.
Alle betrokken partijen moeten deze week schriftelijk informatie verstrekken aan de tuchtcommissie. Volgende week wordt vervolgens besloten of Bos in staat van beschuldiging wordt gesteld.
Hoewel de invloed van televisiebeelden onlangs werd beknot, laat de tuchtcommissie zich blijkbaar nog steeds beïnvloeden. „Televisiebeelden mogen scheidsrechterlijke beslissingen niet meer overrulen", doceert KNVB-voorlichter Ger Stolk. „Alleen bij extreme gevallen, en zo wordt dit incident blijkbaar ingeschat, waarbij de scheidsrechter niets gezien heeft kan de tuchtcommissie een onderzoek starten aan de hand van televisiebeelden".

Het verzoek van Vitesse om het duel tegen Sparta van komende zaterdag te verplaatsen naar 13 november, is niet gehonoreerd door de KNVB. Vitesse wilde een vrij weekeinde om zich voor te bereiden op de return tegen Parma. De voetbalbond wil echter geen precedent scheppen.

Harde bekerkraker in Duitsland

KAISERSLAUTERN – Negen doelpunten, twaalf gele kaarten, een maal rood. FC Kaiserslautern en Borussia Dortmund maakten er dinsdagavond in de tweede ronde van de Duitse bekerstrijd een slagveld van. Met het thuis spelende Kaiserslautern na verlenging als duidelijke winnaar: 6-3.

De thuisploeg moest van ver komen, kwam in de eerste helft op achterstand, zag direct na de gelijkmaker in de tweede helft de Deen Povlsen de bezoekers opnieuw op voorsprong zetten, maar sleepte in de slotfase nog een verlenging uit het vuur via een wegens hands gegeven strafschop.

In negentig minuten voetbal trok scheidsrechter Albrecht al elf keer geel, waarvan twee maal voor Dortmund-invaller Franck. De wisselspeler kwam in de 72e minuut in het veld en kon acht minuten later, na twee grove aanslagen, vertrekken.

Met tien man kwam Dortmund in de eerste helft van de verlenging nog op voorsprong via Sammer: 2-3. Daarna sloeg de thuisclub vier keer toe in elf minuten.

Passarella onder vuur door anti-dope regels

BUENOS AIRES – Het plan van de Argentijnse bondscoach Daniel Passarella al zijn selectieleden voor interlands dopingcontroles te laten ondergaan, is in zijn land slecht ontvangen. „Het is onzin zoveel drukte te maken rond doping, te doen alsof dit probleem de sport erg geplaagd". Aldus de oud-bondscoach Cesar Menotti het idee neer.
Argentinië, dat genoeg heeft van dopingschandalen rond voetballers als Maradona en Caniggia, slaat onder Passarella een nieuwe weg in. Discipline staat bovenaan de lijst van de nieuwe keuzeheer.

sport in cijfers

BRIDGE

Alburquerque. WK gemengde paren. **Eindstand**: 1. Hocheker/Kowasli 59,8, 2. Zenkel/Hamman 56,7, 3. Harasimowicz/Lesniewski 56,4, 4. Letizia/Cerlkin 55,8, 5. Li Wang/Jing Wang 55,7, 13. Schippers/Schippers 55,0, 27. Arnolds/Jansma 52,6, 61. Vriend/Maas 50,8, 72. Simons/Van der Neut 50,3, 76. Van Zwol/Berendregt 50,0.

TENNIS

Tokio. Vrouwen, 720.000 gulden. Eerste ronde: Endo-Hiraki 6-0 6-0, Sugiyama-Tanaka 6-2 6-4, Date-Hirose 6-4 6-0, Yoshida-Nagatomi 6-4 6-7 6-4, Hack-Nejedly 6-4 6-1, Sabatini- Watanabe 6-0 6-0, Frazier-Nagano 6-2 6-2, Graham-Nagatsuka 6-2 6-1, Miyagi-Sung-hee 7-5 6-1, Werdel-Wood 6-2 7-5.

SCHAKEN

Tilburg. Interpolis-toernooi. Vierde ronde, eindstanden (eerstgenoemde speler wit in de eerste partij; bij gelijke stand volgt vandaag een barrage): Sjabalov-Karpov 0-2, Georgiev-Sokolov 1-1, Barejev-Toekmakov 1-1, Drejev-Almasi 1 1/2 - 1/2, Ivantsjoek-Azmaiparasjvili 1-1, Joedasin- Khalifman 1 1/2- 1/2, Akopian-Pigoesov 1 1/2- 1/2, Salov-Serper 1 1/2- 1/2. Geplaatst voor kwartfinales: Karpov, Drejev, Khalifman, Salov, Akopian. **Vrouwen.** Kandidatentoernooi, tiende ronde: Foisor- Peng 1/2-1/2, Cramling-Maric 0-1, Tsiboerdanidze-Polgar 1-0, Arakhamia-Joseliani 1-0. Galliamova was vrij. Stand: 1. Tsiboerdanidze, Polgar 5 1/2 p (uit 9), 3. Joseliani, Maric 5 (9) p, 5. Galliamova 4 1/2 p (8), 6. Peng 4 1/2 p (9), 7. Arakhamia, Cramling 3 1/2 p (9), 9. Foisor 3 p. (9).

WIELRENNEN

Vichte, België. Profs: 1. Bomans 150 km 3.23.00, 2. Vandaele 0.16, 3. Feys 0.18, 4. Peers, 5. Mattan, 10. Van Steen (Ned) 0.42, 23. Akkermans 1.29. Gestart: 97 man.

ATLETIEK

Roosendaal. Uurloop: 1. Van Damme 18.607 m, 2. Van Dijk 17.639 m, 3. Lambregts (THOR) 17.639 m.

TAFELTENNIS

Europese Superliga. Vrouwen, eerste speelronde: Roemenië-Duitsland 0-4, Hongarije-Bulgarije 4-0.

Carla Beurskens in WK-trio

DEN HAAG – Nederland zal zaterdag bij de WK halve marathon in Oslo 'slechts' vertegenwoordigd zijn door de Tegelse atlete Carla Beurskens (uitkomend voor Scopias), Christien Toonstra (AAC) en René Godlieb (Zuidwal). De Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie (KNAU) heeft tot uitzending van slechts drie individuele deelnemers besloten omdat de formatie van representatieve ploegen niet tot de mogelijkheden behoorde, gezien de onvoldoende prestaties van de andere atleten.

Heaters azen op revanche

GELEEN – De Hatulek Heaters, de Geleense ijshockeyers, hopen zaterdag (18.00 uur) in eigen hal revanche te nemen op het Deense Herning, de ploeg waarvan in de strijd om de Atlantic-cup afgelopen weekeinde werd verloren. Enkele Heaters hadden aan de vooravond van dat duel te diep in het glaasje gekeken. Het incident werd inmiddels door het bestuur van de club in der minne geschikt zonder sancties. Daags na de thuiswedstrijd tegen Herning staat de visite aan Reims op het programma. Robert Herckenrath ontbreekt zaterdag wegens schorsing. Marc Bultje heeft inmiddels de schaatstraining hervat.

Handbalsters zonder club

GULPEN – De handbaldames van IJzerwaren Kaelen/Gulpen in Gulpen (eerste klasse afdeling Limburg) zitten zonder club. Na een aanvaring met het bestuur besloten zij niet meer voor hun vereniging uit te komen. Daardoor zullen ze één seizoen niet kunnen deelnemen aan de competitie, omdat ze te laat waren om overschrijving aan te vragen naar een andere vereniging. Oorzaak van het conflict is onenigheid rond de trainer van het tweede team, dat door gebrek aan speelsters gebombardeerd werd tot eerste team. Het 'gepromoveerde' tweede mocht de eigen trainer Rongen niet meenemen, omdat het clubbestuur oefenmeester Meijnes had aangetrokken. De dames hebben inmiddels de handbalbond ingeschakeld om hun gelijk te halen én om te proberen alsnog ergens onderdak te vinden.

Supportersbus Roda naar NAC

KERKRADE – De supportersclub van Roda JC organiseert zaterdag een busreis naar Breda, alwaar de Kerkraadse ploeg om half acht aantreedt tegen NAC. Om vijf uur wordt vertrokken aan het sportpark op Kaalheide alwaar donderdagavond tussen zes en zeven uur buskaarten kunnen worden besteld. Kosten: twintig gulden voor leden, vijfentwintig gulden voor niet-leden.

Rechtbank acht schorsing onwettig

MOSKOU – Een districtsrechtbank in Moskou heeft de schorsing van vier jaar van de atlete Ljoedmilla Narosjilenko onwettig verklaard. De Russische atletiekbond had de oud-wereldkampioene op de 100 meter horden voor vier jaar uitgesloten nadat zij bij een dopingcontrole op 13 februari vorig jaar in Liévin positief was bevonden op het gebruik van anabole steroïden. De 30-jarige atlete beschuldigde haar ex-echtgenoot, die haar trainer was, buiten haar medeweten de verboden middelen te hebben verschaft. Het gerechtshof in Moskou volgde de verklaring van de atlete.

Rummenige wil voorzitter worden

MÜNCHEN – Karl-Heinz Rummenige heeft interesse om bij Bayern München het voorzitterschap te bekleden. De veelvoudige international presenteerde zich gisteravond officieel als tegenkandidaat van de huidige voorzitter Fritz Scherer.

FIFA onderzoekt dopingprobleem

PARIJS – De Internationale Voetbal Federatie (FIFA) zal zich binnenkort nader over het probleem van het gebruik van stimulerende middelen buigen. Dat verklaarde algemeen secretaris Sepp Blatter dinsdag naar aanleiding van een bericht in het Franse sportblad l'Equipe dat een niet met name genoemde Franse voetballer vorig seizoen positief had gereageerd op een controle. Het derde dopinggeval in de voetbalsport in de laatste maanden heeft de FIFA volgens Blatter te denken gegeven.

sport op tv

VANDAAG
15.03-17.00 Dld 1: Sport Extra: EK voetbal voor vrouwen, kwalificatiewedstrijd Duitsland-Kroatië.
20.00-20.30 BRT 2: Sport Extra: voetbal, vooruitblik op de wedstrijden in de Champions League.
20.25-21.49 Ned 3: Studio Sport.
22.15-22.30 Ned 3: Sportjournaal.
23.30-00.00 RTL 4: Sport.

[illegible]

Verbouwingsopruiming
Doe gerust een bod, wij worden het altijd eens.
Subaru Justy '87, 3 x '88 plus aut.; Subaru Justy '86 en '90; Suzuki Swift '87; Suzuki Alto aut. '87; Fiat Panda '88; Fiat Uno aut. '87; Hyundai Pony '86; Volvo 340 aut. '84; Toyota Carina aut. '89; Mazda 323 3 + 5-drs. '89; Mazda 626 coupé '89; Audi 80 '86; BMW 318i '83; VW Golf '89; VW Polo '81; Passat Combi LPG '89 en '90; Daihatsu personenbus '87; Mitsubishi Lancer HB '90; Golf cabrio '83.
Garage Coenen Koningsbosch.
Telef. 04743-1574 b.g.g. 1854.

'94 Astra's en Vectra tegen opruimprijzen

	Van	Voor
Astra 1.4i 3-drs.	ƒ 31.235,-	ƒ 26.450,-
Vectra 1.6i 4-drs.	ƒ 36.955,-	ƒ 31.950,-

Incl. 2 jaar garantie en afl. kosten en metallic. Inruil en financiering mogelijk
OP = OP
Alleen bij Göttgens
Sittard: Telef. 046-518585. Beek: Telef. 046-375855.

[illegible]
1 jaar gratis rijden
[illegible]
Autobedr. Jasper b.v.
[illegible]

[illegible]

VOLVO 340 DL, 5-drs., '86, APK 6-'95, vele extra's, vr.pr. ƒ 5.800,-. Tel. 04743-2361.

Wij kopen alle LADA'S en ook andere auto's. Telefoon 045-425973.

[illegible]

Garage JORRITSMA: Opel Astra 1.6i GL, autom. '92; Opel Kadett 1.6i '90; Opel Kadett 1.2 LS, 5-drs. '86; Suzuki Jeep Samurai '92, ƒ 18.500,-; Ford Sierra 1.6 Azur '91; Renault 21 GTL '88; Mazda 323 1.3 XL '90; Mazda 323 1.5 GLX '88; VW Polo 1.3 CL '88; VW Golf 1.6 veel extra's '84; Mercedes 190 D, 141.000 km '85; Fiat Panda 45 '86; Volvo 340 DL '84: Auto's met bovaggarantie. Pastorijstr. 106, Nuth. Telef. 045-242412.

Te k. gevr. alle merken auto's. Bel. HOOGSTE prijs!!!! 045-416239 tot 21 uur open.

LPG-auto's: Kadett 13 LS, '88; Escort 13 CL '87. Automobielbedr. DENNEMAN, Raadhuisstr. 107, Hulsberg.

Te k. gevraagd alle type LADA'S voor export van 1984 t/m 1991. Correcte afhandeling. Tel. 077-816311.

Te koop Ford ESCORT bestel, bwj. '81, grijs kenteken, LPG, bekl., APK, vr.pr. ƒ 1.500,-. Tel. 04492-1936.

[illegible] Tel. 045-317249.

[illegible] Opel KADETT 12 S, LPG, 5-drs., bwj. '85, ƒ 3.250,-. 045-316040.

VW GOLF 16 GTI, [illegible] bwj. '83, ƒ 3.250,-, APK 8-95. 045-316040.

Te koop VW KEVER i.z.g.st., 1302, bwj. '71, blauw. 045-589473.

Te koop VW KEVER, bwj '82, Engels model. Telef. 04455-2371.

Te koop VW RUSKA Super [illegible]

[illegible]

Opel CORSA 1.4i, bwj. '93, APK, 32.800 km. Telefoon 045-[illegible]

Te koop Opel CORSA, bwj. '87, [illegible] Telef. 045-[illegible]

[illegible]

Opel VECTRA, bwj. '89, km.st. 70.000, [illegible] antraciet. [illegible]

Te k. Opel KADETT Station Club 2.0i [illegible] zeer mooi [illegible] 85.000 [illegible] vr.pr. ƒ 14.400,-. Opel Kadett Station 1.6i 75 pk, 5-drs. metal. donkergroen, mod. '87, met extra's, km.st. 85.000, vr.pr. ƒ 8.950,-. Tel. 04492-60042. Watramstr. 18, Bern.

Te koop Opel ASCONA [illegible] vr.pr. ƒ 1.250,-. Tel. 04492-1447.

[illegible]

RENAULT 21 Nevada GTS, '87. Bovag Leijenaar, Ridderstr. 151, Hoensbroek.

TOYOTA 1.6 GTi, [illegible] '87. Bovag Leijenaar, Ridderstr. 151, Hoensbroek.

MITSUBISHI [illegible] ƒ 25.500,-. Tel. 045-714273 na 14.00 uur.

[illegible]

Te koop GOLF GTI 16V bwj. '87, [illegible] Caumerweg 70, Heerlen.

[illegible]

MENGELERS [illegible]

[illegible]

Auto-onderdelen en accessoires

Carrosseriedelen
origineel - imitatie - overzet,
Alle Europese en Japanse automobielen
Geevers Nuth
Tel. 045-244242.

In- en verkoop schade-auto's.
Autodemontage Deumens
Verkoop gebruikte en nieuwe onderdelen van alle recente merken auto's. Tevens nieuwe trekhaken.
Haefland 20 (industrieterrein) Brunssum, 045-254482.
Geopend dag. v. 9.00-18.00 uur, zaterdags 9.00-15.00 uur.

Te koop lm. VELGEN voor Mercedes 7Jx15, ƒ 450,-. Tel. 045-722366.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

[illegible]

Blaasinstrumenten voor spotprijzen
Door eigen import exclusief voor geheel Limburg.
Trompet ƒ 269,-; klarinet ƒ 295,-; trombone ƒ 395,-; tuba ƒ 495,-; allen nieuw en incl. koffer. 1 jaar vertrouwde Stalmeiergarantie. Dixon sax alt excl. koffer ƒ 995,-. Musica sax tenor excl. koffer ƒ 1.395,-. 2 jaar garantie. Niet goed geld terug binnen 8 dagen op saxen.
STALMEIER MUSIC
de muziekspecialist
Hoofdstr. 32, Hoensbroek, ☎ 045-214253. Dond. koopavond.

American GUITARS, Gibson, Fender, Ovation, Gretsch. Unieke collectie! Guitarshop, Honigmanstraat 5-7, Heerlen. 045-717155.

Gebruikte PIANO'S, div. prijsklassen, voll. garantie. Muziekhuis Guus Arons, Honigmanstr. 5-7, Heerlen. 045-717155.

KLASSIEKE gitaren. Grote collectie. Hanika, Alhambra, Esteve, Juan Salvador, Fender, Seagull, Gedin, Yamaha, Gibson, Ibanez, Epiphone enz. Guitarshop, Honigmanstraat 5-7, Heerlen. 045-717155.

Te koop electronisch SLAGWERK Simmons Pads, [illegible] flightcases en statieven, vr.pr. ƒ 3.500,-. Tel. 045-708861 na 19 uur.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

[illegible]

Voor alle recherche werkzaamheden.
Opsporen vermiste personen
- onderzoek onrechtmatig ziekteverzuim
- preventie adviezen
- bedrijfsfraude.
Speciaal voor opsporing van magazijn en kasmanipulaties d.m.v. micro-video dokumentatie
Voor inlichtingen bel:
Recherchebuṟo [illegible],
[illegible]
Tel. [illegible]
Fax 045-[illegible]
Int. Dekeldel K. Schmitz, Düren BRD.
Tel. 00-49.242184837. Fax 00-49.2421880898.

Is VEILIGHEID te koop? Jazeker! Uw winkel/woning compl. beveiligd incl. meldkamer Unelo nu ƒ 1.395,-. Wij drukken elke offerte. Landel. 24 uur service. 0658162015.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Voor Piccolo's zie verder pagina 22

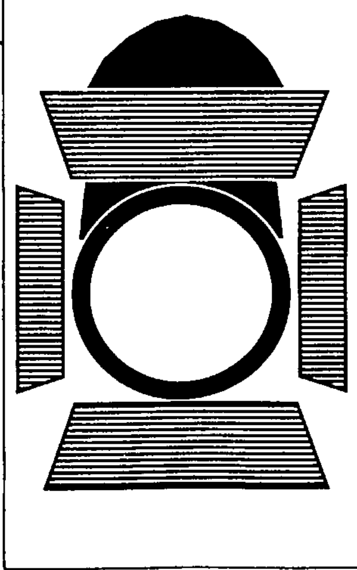
[illegible] Te k. SPARTAMET, km.st. [illegible] ƒ 1.250,-. [illegible] 8, Ubachsberg. ☎ 045-754007

Te koop MERCEDES 190E, bwj. '87-'90, Telef. 045-[illegible]

Auto KALDEBORN, wij bieden ook de hoogste prijs voor uw auto. 045-411572.

Wij geven U de HOOGSTE prijs voor Uw auto, sloop- en schade-auto. 045-225774.

[illegible]

Oude mopperkont was 'keizer van de knoppenkast'

Galaconcert voor standbeeld accordeonist Johnny Meijer

DOOR JAN VRIEND

ALKMAAR – Zeg nou niet dat hij een oude mopperkont was. Begin niet over zijn chagrijnige buien. En hou vooral je mond over zijn ruzies met Manke Nelis. Nee, voor zijn fans was Johnny Meijer een megaster. „Zoals hij accordeon kon spelen, kon niemand dat. Jazz, klassiek, Jordaanliedjes, hij beheerste het allemaal. Johnny was een virtuoos." Om de gedachte aan hun in 1992 overleden idool levend te houden, organiseren Ben en Toos van Hecke een Johnny Meijer Memorial Concert. Met de opbrengst willen ze een standbeeld van hun idool bekostigen.

Als er een hemel voor Johnny Meijer bestaat, is het deze rijtjeswoning van het echtpaar in Alkmaar. Aan de voordeur een afbeelding van een trekzak. Op het dashboard van hun Mercedes een perskaart van de Accordeonkrant. Ben draagt een mini-accordeon op zijn revers, Toos heeft ruim honderd beeldjes van het instrument. Uit de speakers in de kamer zingende accordeonklanken. In grote rekken honderden cd's en platen. Allemaal trekzakwerk.

Een paar keer hebben ze 'hun' Johnny in levende lijve ontmoet. Onder meer toen hij in 1990, op 77-jarige leeftijd, de Accordeon-Award (een vinding van Ben) kreeg uitgereikt. Toos: „Wat was hij ontroerd! Om na zo veel jaren spelen in doodgewone kroegen toch erkenning te krijgen, dat deed hem enorm veel."

Die doodgewone kroegen, daar was de keizer van de knoppenkast tientallen jaren vaste gast. Met zijn zwager Manke Nelis liet hij het Rembrandtsplein in 'zijn' Amsterdam inhaken op het repertoire in de categorie Kleine Jodeljongen.

Toch speelde Meijer in zijn hart liever Bach of jazz: nummers waarbij de vaardige vingers zich echt konden bewijzen. Mooi, maar daarop zat het volk aan de bar niet te wachten. En het publiek was broodheer, want al sinds zijn dertiende jaar verdiende hij de kost als beroepsmuzikant.

Ben van Hecke: „Het heeft hem nooit goud opgeleverd. Succes interesseerde hem ook niet zo. Zolang hij maar kon spelen." „Maar Johnny had rijk kunnen zijn," weet Toos. „Als hij was ingegaan op een uitnodiging uit Amerika." Documentaires die na zijn dood over het fenomeen verschenen, reppen over een 'blanco cheque' die de ras-Amsterdammer mocht invullen als hij de Gouden Oversteek zou maken. „Hij had wel gewild, maar dan had de halve Jordaan meegemoeten," zegt één van zijn kennissen in een beeldverslag.

● *Johnny Meijer had rijk kunnen zijn als hij was ingegaan op een uitnodiging uit Amerika.* Foto: KIPPA

Diezelfde kennissen op wie hij zo kon mopperen, getuige de documentaires. Mokken over kleding, mokken over de muziek.

Maar Toos wil van al het gesputter niks weten. „Dat was helemaal geen mopperen. Zo was-ie gewoon. En soms baalde hij van die Jordaan-liedjes die hij steeds weer moest doen."

Pure bewondering zette het echtpaar Van Hecke vorig jaar aan om een plechtige stenen accordeon op het graf van hun held te laten plaatsen. Uit alle hoeken kwam geld van accordeonvrienden. Het neerzetten van het monument werd een hele ceremonie. Chiel Montagne kwam ook. En er was muziek. Tonen die voor altijd moesten wegstrepen dat Meijer misschien een klein beetje als vergeten virtuoos begraven was. Toos: „De accordeon van het monument staat er zo dat het lijkt alsof hij er net achter vandaan is gelopen. Op de sokkel staat wat Johnny altijd zei: 'Ik doe maar wat."

Muziek moet ook de opstap zijn naar het volgende eerbetoon aan Meijer: het standbeeld. Bij elkaar is 140.000 gulden nodig om de kunstenaar Rob Cerneus uit Monnickendam een bronzen weergave van de accordeonist te laten maken. Ben: „Het komt ergens in de Jordaan te staan. We hebben nog geprobeerd om het op het Rembrandtplein te krijgen, maar dat kon niet. Daar stond het al vol."

Geen gage

Het geld voor het kunstwerk moet bij elkaar komen door de verkoop-opbrengst van replicabeeldjes en uit de kaartverkoop van het Memorial Concert. Aan dat spektakel, gepland op 2 oktober, hebben de initiatiefnemers nu hun handen vol. Het is in Amsterdam. „Lekker dicht bij de Jordaan."

Het Malando-orkest komt, het Ensemble Peter Schoute speelt en na een telefoonregen richting Amerika bleek het accordeonwonder Ard van Damme bereid de oceaan over te vliegen. Net als alle geboekte artiesten rekent de Amerikaan geen gage. Toos: „Ze doen het allemaal voor Johnny." Ben: „Dat Van Damme voor een optreden naar Europa komt, is meer dan uniek. Maar hij was een vriend van Johnny. Vandaar."

Hoogtepunt van het feest moet het moment worden waarop wordt bekendgemaakt dat het benodigde geld bij elkaar is. Ze hebben er alle vertrouwen in dat het lukt. Er zijn al ruime toezeggingen. En veel replica-beeldjes zijn in de betere Amsterdamse kringen verkocht voor 2500 gulden per stuk. Ben: „Freddie Heineken heeft er bij voorbeeld één." Glunderend kijken ze al uit naar de dag waarop het standbeeld wordt onthuld. Met foto's van het ontwerp zijn ze bij de kinderen van Meijer langs geweest. „Ge-wel-dig, vinden ze het. Ze waren er stil van."

Het Johnny Meijer Memorial Concert vindt plaats op 2 oktober (20.00 uur) Marcanti Plaza Jan van Galenstraat, Amsterdam. Kaarten f 50,-. Reserveren: 072-625857. Kaarten zijn verkrijgbaar bij de Accordeontheek, Oude Gracht 27 Alkmaar.

Omroepen vegen vernieuwingsplannen van tafel

Jan Haasbroek weg als coördinator Radio 5

Van onze rtv-redactie

HILVERSUM – Zendercoördinator van Radio 5 Jan Haasbroek stopt met ingang van 1 oktober zijn werkzaamheden. Hij kan zich niet vinden in het beleid dat voor deze zender is uitgestippeld. Zijn collega-coördinator Rina Spigt blijft wel aan.

„Het is op deze manier zonde van m'n tijd. Ik heb geen zin in allerlei correspondentie met omroepen of een bepaald programma wel of niet mag," aldus Haasbroek. „Radio 5 is de minst beluisterde, maar meest gewaardeerde zender. Daarom hou ik van die zender. Maar ik hou er ook van om zaken de vernieuwen. Op deze manier lukt dat niet met Radio 5." Haasbroek coördineerde de zender sinds twee en een half jaar.

Radio 5 is de zender waarop veel programma's worden uitgezonden over cultuur, politiek, religie en andere belangrijke zaken. Haasbroek wilde de programmering van deze zender veranderen en bedacht daar een plannetje voor, hopende het tij te kunnen keren. Mis, want afgezien van de NPS (die ontstaat na de splitsing van de NOS) voelt geen ènkele omroep voor Haasbroeks plannen. Zelfs zijn eigen VPRO niet.

Radio 5 is een zender waar dagelijks van zeven uur 's morgens tot middernacht door verschillende omroepen op wordt uitgezonden. Een wandelingetje door de gids levert maar één conclusie op: er bestaat geen enkele herkenbare lijn. Voor de luisteraars – dat zijn er overigens niet veel – is het elke dag weer een verrassing wat voor soort programma nu weer uit de luidspreker komt. Een doorn in het oog van Jan Haasbroek. En de kans dat het een en ander verandert acht Haasbroek zeer gering. Daarom geeft hij er (voorlopig) de brui aan. „Doorgaan als coördinator is zonde van m'n tijd," meent Haasbroek, die in het dagelijks leven hoofdredacteur VPRO-radio is.

Samenwerking

Wat Haasbroek wil is in één woord samen te vatten: samenwerking. In een deze zomer verschenen nota stelt Haasbroek voor dat de omroepen op vrijwillige basis sterker gaan samenwerken. „Het gaat er dan niet meer om welke omroep zich op welke dag zo duidelijk mogelijk kan blijven profileren, maar hoe samenwerkende programmamakers van uiteenlopende omroepen in grote vrijheid glasheldere formules kunnen ontwikkelen voor horizontale blokken op werkdagen." Haasbroek heeft daarbij blokken van steeds twee uur – te beginnen om zeven uur 's morgens – voor ogen. „Alle omroepen maken culturele programma's. Als die programmamakers nou bijvoorbeeld samen dagelijks met een vaste redactie en vaste presentatoren een cultuurprogramma maken op hetzelfde tijdstip, dan komt dat de zender ten goede. Dan krijgt de zender ook herkenbaar uren en dat levert meer (jonge) luisteraars op."

Een jaar geleden zijn er tussen de leden van de zenderredactie wel enkele afspraken gemaakt, die als voorzetje zouden kunnen dienen voor intensievere samenwerking. Volgens Haasbroek komt daar weinig van terecht. „Verschillende omroepen hebben hun programmering onvoldoende aangepast aan de nieuwe zendergeleding." Bijna geen enkele omroep houdt zich bijvoorbeeld, meent Haasbroek, aan de afspraak dat er 's ochtends informatieve programma's worden gebracht en 's middags cultuur. „Dat is voor de meeste bespelers van Radio 5 geen uitgemaakte zaak meer."

Haasbroek wil het liefst experimenteren met – de in omroepland zo veel gebezigde term – 'horizontale invulling'. Met die horizontale invulling is slechts weinig ruimte voor de omroepgebonden identiteit. En daar griezelen de omroepen nog een beetje van. Zelfs op deze 'minder in het oog lopende' zender.

● *Jan Haasbroek: „Ik heb geen zin in allerlei correspondentie met omroepen of een bepaald programma wél of niet mag."* Foto: KIPPA

● *De Limburgse formatie Avenue.* Foto: JO PÖTTGENS

Avenue begeleidt Erik Silvester

HEERLEN – De Duitse schlagerzanger Erik Silvester gaat voortaan optreden met de Limburgse formatie Avenue uit Landgraaf. De groep speelde al langer een programma varierend van dansmuziek en liedjes uit de sixties tot schlagers en house. Vanaf oktober zullen zij regelmatig samen optreden, onder andere de achtste in Alsdorf.

Nieuw seizoen Jazzclub Zuid-Limburg

TREEBEEK – De Oude Stijl Jazzclub Zuid-Limburg opent zaterdag in Casino Brunssum het nieuwe seizoen met een optreden door Circus Square Jazz Band.

Het orkest, dat volgend jaar zijn twintigste verjaardag viert, presenteert tijdens deze avond tevens haar nieuwste cd. Het programma begint om 20.30 uur.

Voor tweede keer 'Sjravelfestival'

MAASTRICHT – Voor de tweede keer wordt komend weekeinde weer een 'Sjravelfestival' in Amby gehouden. Dat gebeurt in een grote feesttent. Vrijdagavond wordt het festival geopend met El Capsones, de familie Franssen, de Nachraove en Beppie Kraft. Tijdens een 'Caribean Night' op zaterdagavond treedt onder andere Edsel Juliët and Salsa Saljuco op. Het festival wordt zondagavond besloten met optredens van Normaal, Loose in the Blues, WW-band, Valsj Plat, Camarero, de Jansse Bagge Bend and Pint Eastwood and his Limbilly Boogie Men.

John Kölker donderdag in Soundmixshow

LANDGRAAF – De uit Landgraaf afkomstige, maar in Amsterdam woonmachtige John Kölker zal donderdagavond te zien en te horen zijn in de Soundmixshow. Kölker, die uit tal van kandidaten werd geselecteerd, brengt (live gezongen) een nummer van George Michael.

De Soundmixshow wordt vanaf 20.30 uur op RTL4 gepresenteerd door Henny Huisman.

● *John Kölker*

Austria Vagabunden in Heerlerheide

HEERLERHEIDE – Een weekeinde met het trio Die Austria Vagabunden vindt zaterdag en zondag in het Corneliushuis van Heerlerheide plaats. Die Austria Vagabunden bespelen twaalf verschillende instrumenten, waaronder de 'steirische Harmonika' en met als topact 'der Schlauch Alphorn'. De Austria Vagabunden, die na hun eerste optreden in Zwitserland snel furore maakten, hebben ook een cd op de markt 'Lasst euch grüssen Freunde. Het optreden in Heerlerheide op uitnodiging van de carnavalsvereniging de Bokkeriejesj, begint zaterdag om 20.30 uur (entree fl 12,50)en zondagmiddag om 13.00 uur (entree fl 5,00). Meer info bij P. van Loo: 04406–41130.

Dieuwertje Blok medepresentatrice Ontbijt TV

HEERLEN – Dieuwertje Blok keert terug bij de KRO. Ze gaat met vanaf 17 oktober met Rocky Tuhuteru Ontbijt TV presenteren.

Dieuwertje Blok kwam in 1978 bij de KRO in dienst als omroepster. Tot 1985 presenteerde ze verschillende radio- en tv-programma's voor de KRO. Daarna heeft ze onder meer gewerkt voor de Vara, RTL4, AT 5 en de NOT.

Dieuwertje Blok en Rocky Tuhuteru presenteren om beurten Ontbijt TV. Het ochtendprogramma wordt in het nieuwe seizoen helemaal door de KRO gemaakt.

● *Dieuwertje Blok*

Veronica stopt met Shockradio

HILVERSUM – Veronica is met onmiddellijke ingang gestopt met het radioprogramma Shockradio. De aanleiding voor het besluit is de uitzending van afgelopen zaterdagnacht. Daarin was een telefoongesprek opgenomen tussen voormalig voetbaltrainer Barry Hughes en een medewerker van het programma. De redacteur deed zich voor als een jongeman die zichzelf van het leven wilde beroven.

Hughes, oud-tv-presentator en ex-trainer van FC Haarlem, had niet door dat hij slachtoffer was van een 'grap' en probeerde de jongen op andere gedachten te brengen. Volgens een woordvoerder van Veronica zijn met het item grenzen overschreden.

Tosca Hoogduin verlaat Avro

HILVERSUM – Tosca Hoogduin heeft besloten haar radio-carrière te beëindigen. Zij heeft vijfendertig jaar bij de Avro gewerkt. Daar produceerde en presenteerde ze jarenlang het magazine 'Rondom twaalf'. Ook stond Hoogduin aan de wieg van programma's als 'Auto in, Avro aan', 'Cedea' en 'Easy listening'. In de nacht van 24 op 25 september sluit zij met een speciale aflevering van 'Easy listening' (Radio 1 en 2, 00.02 uur) haar loopbaan af.

Voor Limburgs LEKKER-... gebakk. Slagerij ...

Plaats ook in het Limburgs Dagblad: zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Nederland 1

Ncrv/KRO/Ikon
09.20 Ik mik Loreland. Afl. 3.
09.45 Koekeloere. Afl. 44.
10.10 (TT) Iedereen is anders 1.
10.35 (TT) Lucht. Afl. 1.
Nieuws voor doven en slechthorenden.
Studio op stelten. Kinderprogramma.
Aansl.: Paulus de boskabouter.
...enserie. Aansl.: Wat gebeurt er
Serie dierenverhalen. Afl. 3: De ...boom doet de spin na.
...: Medisch Centrum Muis. Pop...serie. Afl.: Het beddentekort.
...: Doug. Animatieserie Afl. 3.
Robbedoes. Animatieserie rond ...Belgische stripheld Robbedoes ...men met zijn vriend Kwabber... de spannendste avonturen be... Afl.: Penelope slaat op hol.
Flipper. Amerikaanse serie. Flipper verliefd.
Flipper. Vervolg.
Topscore met Ted de Braak. ...dspel.
De gluiperd (Goggle eyes). ...ge Engelse serie. Afl. 6. ...sche dramaserie over een meis... twaalf, wier moeder een nieu...vriend krijgt. Didi (12), Jeroen (15) ...moeder Irene kennen de si... uit eigen ervaring.
Alle dieren tellen mee. Infor... dierenmagazine.
Uitzending politieke partijen: ...en Links.
(TT) Journaal.
A son's promise. Amerikaanse ...film van John Korty.
Frasier. Amerikaanse comedy... Afl. 3: Dinner at eight.
Vertel me wat je gezien hebt. ...ortage waarin gezinsleden vertel... over hun verschillende herinnerin... aan een gemeenschappelijk ver... De familie bestaat uit vijf ...ters, een broer en een moeder die ...ent is.
...-23.32 Journaal.

Nederland 2

EO/KRO
07.00 Journaal.
07.07 KRO's Tekenfilmfestival.
07.30 Journaal.
07.33 Topscore met Ted de Braak.
08.00 Journaal.
08.07 Bijna 30. Serie portretten. Herh.
08.32 Journaal.
08.35 (TT) Lingo. Spel. Herh.
09.00 Journaal.
09.07 Uitz. pol. partijen: Unie 55+.
09.10 Kook tv. Culinair programma.
09.28 Dynasty. Amer. soapserie.
10.13 Abdijen. Documentaireserie.
10.40 Mooi meegenomen. Afl. 3.
10.50 20 punt 40. Herh.
11.05 Verre vrienden. Reportage over Nederlanders in Indonesië.
11.55 Cum laude. Spelprogramma.
12.31 De dierenspoedkliniek. Afl. 3.
12.53 Rikkie de Raaf. Tekenfilmserie.
13.00 Journaal.
13.07 Lopende zaken. Actualiteiten.
13.32 The wonder years. Serie.
13.57 Villa Achterwerk. Herh.
16.00 (TT) Journaal.
16.09 The yearling. Tekenfilmserie.
16.32 Kingdom adventures. Afl. 3.
17.01 Deepwater haven. Afl. 3.
17.30 First flights. Afl. 3: Luchtraces.
17.58 (TT) 2 vandaag.
18.00 (TT) Journaal.
18.15 (TT) Actualiteiten.
18.39 (TT) Sportjournaal.
18.47 (TT) Hoofdpunten uit het nieuws gevolgd door het weer.
18.55 (TT) Onderweg naar morgen. Nederlandse soapserie.
19.25 Ik weet het beter. Spel.
19.55 (TT) Snowdonia, het rijk van de raven. Natuurfilm over raven.
20.48 Praise. Vanuit Leeuwarden.
21.18 (TT) Vrouw-zijn. Magazine.
21.42 Uitz. politieke partijen: PvdA.
21.46 De wateroogst. Afl. 3.
22.14 Antenne: In het hol van de leeuw. Documentaire over Rwanda.
23.00 De wereld vandaag. Buitenlandcommentaar van Aad Kamsteeg.
23.09 Reality 3.1. Drieluik. Afl. 3.
23.40 Effectief onderhandelen. Afl.2.
00.10 Family Album, USA.
00.15 Journaal.
00.20-00.25 Nieuws voor doven.

Nederland 3

Vara/NOS
08.53-09.00 en 12.00-12.07 Nieuws voor doven en slechthorenden.
12.29-18.05 Algemene politieke beschouwingen in de Tweede Kamer. Rechtstreeks verslag van de parlementaire behandeling van de begroting.
18.10 De Fabeltjeskrant. Poppenserie. Afl.: Stoppen tussen de haltes.
18.15 Sesamstraat. Kleuterprogramma. Afl.: Wonen.
18.30 (TT) Jeugdjournaal.
18.40 (TT) Klokhuis. Informatief kinderprogramma. Afl.: Naaimachine. Het geheim van naaimachines is de holle naald. En niet te vergeten: het magische lusje. Jeroen wordt ingewijd in het abacadabra van de machinesteek.
19.00 (TT) Lingo. Woordspel.
19.25 Police Rescue. Australisch-Engelse actieserie. Afl.; Gegijzeld. In het wrak van een bij een bankoverval gebruikte vluchtauto bevindt zich een hoogzwangere vrouw. De overvallers laten echter niemand bij de auto komen.
20.15 Socutera. De sterkste zaak, uitzending ten behoeve van het Prinses Beatrix Fonds.
20.25 (TT) Studio Sport. Aandacht voor betaald voetbal, een interview met Erica Terpstra, staatssecretaris van sport, over het topsportbeleid van de regering en een reportage over het Interpolisschaaktoernooi.
21.49 Midlotto. Lotto-trekking.
21.54 Trekking dagelijkse lotto.
22.00 (TT) Journaal.
22.16 (TT) Sportjournaal. Aandacht voor betaald voetbal.
22.30 (TT) Nova. Actualiteitenprogramma. Aansl.: NOS - (TT) Den Haag Vandaag. Parlementaire rubriek.
23.30-00.15 Herman van Veen in You take my breath away. Concert van Herman van Veen, met het symfonisch orkest Il Novecento onder leiding van Robert Groslot. Met medewerking van Erik van der Wurff, Emmy Verhey, Lori Spee en anderen.

RTL4

06.30 Hei elei kuck elei.
07.00 Nieuws & krantenoverzicht.
07.07 Ontbijtkids: Seabert.
07.30 Nieuws & krantenoverzicht.
07.37 Ontbijtkids: De smurfen.
08.00 Nieuws & krantenoverzicht.
08.08 The bold & the beautiful. Herh.
08.30 Nieuws.
08.35 Santa Barbara. Deel 1. Herh.
09.00 Nieuws & krantenoverzicht.
09.10 Santa Barbara. Deel 2. Herh.
09.30 Goede tijden slechte tijden. Nederlandse soap. Herh.
10.00 Koffietijd. Magazine.
11.00 Showtime shop.
11.05 As the world turns. Amerikaanse soapserie.
11.50 Lunchkids: Seabert. Herh.
12.20 Lunchkids: Familie Sanders.
12.50 Fairy tales: Little Claus and big Claus. Tjechische sprookjesfilm. Bron: gebaseerd op een sprookje van Hans Christian Andersen.
14.15 Rad van fortuin. Spel. Herh.
14.45 Spijkerhoek. Nederlandse dramaserie. Herh.
15.15 Showtime shop.
15.20 Santa Barbara. Amer. soap.
16.10 The Oprah Winfrey show. Amerikaanse talkshow.
17.00 5 uur show. Gevarieerd middagmagazine.
18.00 Zes uur nieuws.
18.15 Ooggetuige. Reportages.
18.30 Rad van fortuin. Spelprogram.
19.00 The bold & the beautiful.
19.30 Half acht nieuws.
19.50 Weer.
20.00 Goede tijden slechte tijden. Nederlandse soap.
20.30 Rad van fortuin-verkiezing.
21.15 Documentaire: Hugh Hefner - Once upon a time. 3-delige autobiografische documentaire. Afl. 1.
21.45 Het 1000e Rad van fortuin.
22.30 Documentaire: Hugh Hefner - Once upon a time. 3-delige autobiografische documentaire. Afl. 2+3.
23.30 Nieuws, sport en weer.
00.00 Maximum Exposure. Italiaanse miniserie. Deel 6.
00.55 The Oprah Winfrey show. Amerikaanse talkshow. Herh.
01.40 Nachtprogramma.

RTL5

16.30 Tv boetiek. Homeshopping-programma.
17.00 Goede tijden, slechte tijden. Nederlandse soapserie. Herh.
17.25 Happy days. Amerikaanse comedy.
17.50 Knightrider. Amerikaanse actieserie.
18.00 Knightrider. Vervolg.
18.45 Lijn 5. Live-programma.
18.50 Beverly Hills 90210. Amerikaanse serie. Herh.
19.45 Lijn 5 en nieuwsflits.
20.00 Fresh prince of Bel Air. Amerikaanse comedyserie.
20.30 Cobra. Amerikaanse actieserie.
21.25 The real world. Amerikaanse realitysoap.
21.50 Lijn 5 + Nieuwsflits.
22.05 Rape of dr. Willis. Amerikaanse dramafilm uit 1991 van Lou Antonio. Met: Jaclyn Smith e.a.
Dokter Kate Willis verhuist samen met haar dochter naar stad om daar als chirurge aan de slag te gaan in een ziekenhuis. Bij haar aankomst ontmoet Kate een andere arts Willard Shaw. De twee voelen wel wat voor elkaar, maar zij wil eigenlijk niet aan die gevoelens toegeven, aangezien haar man net is overleden. Kate is nog maar net een paar dagen in de stad als ze op brute wijze wordt verkracht. Ze weet de dader te identificeren. De politie probeert hem te arresteren, maar er ontstaat een vuurgevecht waarbij de verkrachter zwaar gewond raakt. Hij wordt naar het ziekenhuis gebracht, waar Kate op dat moment de enige chirurge is. Ze wordt gedwongen om de man, die haar veel leed heeft aangedaan, te opereren, maar de man overlijdt op de operatietafel. Dan komt de vraag naar boven: heeft Kate de verkrachter vermoord?
23.45 Lijn 5.
00.00 Ricki Lake. Amerikaanse talkshow.
00.50 As the world turns. Amerikaanse soapserie. Herh.
01.35 Hei elei, kuck elei aktuell. Luxemburgs programma.
02.05 Nachtprogramma.

RTBF/La Une

14.00 Vacaturebank. 14.15 Double 7. 15.30 James Bond jr. Afl. 22. 15.55 Luna park. Gev. jongerenmagazine. 16.25 Neighbours. Afl. 8. 16.55 The Waltons. Afl. 22. 17.55 en 18.00Carlos et les autres. 18.30 Info première. 18.50 Cartes sur table. Discussieprogr. 19.10 Quotidien des sports. 19.20 Lottotrekking. 19.30 Nieuws. 20.05 Au nom de la loi. Aansl.: Lottouitslagen. 21.15 Le mari de l'ambassadeur. Afl. 7. 22.50 Coup de film. 23.15 Laatste nieuws. 23.25-23.30 24 H sur les marchés. Beursberichten.

SPORTS 21

18.08 Ici Bla-bla. 19.00 Neighbours. 19.25 Bonsoir les petites. 19.30 Zie RTBF/La Une. 20.01 Tafeltennis. Rechtstreeks: Eur. Supercup finale: La Vilette Charleroi-Lübeck. 22.00 Laatste nieuws. 22.23 Tafeltennis. Vervolg. 22.22-22.26 24 H sur les marchés + Dow Jones.

TV 5

06.00 Ochtendprogr. 12.00 Nieuwsflits. 12.05 La chance aux chansons. 12.45 Zwitsers nieuws. 13.05 La maison Deschenes. Canadese serie. 13.30 Envoyé spécial. 15.00 Qui vive. Canadees magazine. 15.30 Scully rencontre. Gast vandaag: Paul Samuelson, winnaar van de Nobel-prijs voor de economie. 16.00 Nieuws. 16.10 La cuisine des mousquetaires. 16.25 Bibi et ses amis. 17.15 Les carnets du Bourlingeur. Vandaag: de vondst van goud en olie bedreigt het machtsevenwicht tussen de stammen op Papua Nieuw-Guinea. 17.45 en 18.00 Question pour un champion. 18.15 Visions d'Amérique. Magazine. 18.30 Nieuws. 18.55 Revue de presse africaine. Afrikaans persoverzicht. 19.00 Paris lumières. Magazine over Parijs. 19.25 La météo des cinq continents. 19.30 Zwitsers nieuws. 20.00 Temps présent. Vandaag: Het geboortecijfer. 20.55 La météo des cinq continents. 21.00 Nieuws. Met intern. weerbericht. 21.40 La milliardaire. 3-delige tv-film van Jacques Ertaud. Afl. 2. 23.10 Bouillon de culture. 00.20 Nieuws. 00.45 Claire Lamarche. 01.30 La chance aux chansons. Herh. 02.00 Magazine européen. Herh. 02.30 Objectif Europe. Herh. 03.05 Mittel Europa. 04.00 Université de nuit.

RAI UNO

06.00 Ochtendprogr. 13.30 Nieuws. 14.00 Mi ritorni in mente. Variétéprogr. 14.10 La macchina meravigliosa. Speelfilm. 15.00 Alla conquista del west. Serie. 16.00 Uno per tutti. Gev. kinderprogr. 17.55 Parlementaire rubriek. 18.00 Nieuws. 18.20 In viaggio nel tempo. 19.05 Mi ritorni in mente. 20.00 Nieuws en sport. 20.40 Il tre tenori. 22.50 Nieuws. 23.00 Oggi al Prix Italia. 23.10 Mercoledì sport. 00.05 Nieuws. 00.15 Parlementaire rubriek. 00.25 Uno piu uno. 00.35 DSE Sapere. 01.05 Nachtprogrammering.

BBC 1

07.00 Business breakfast. 08.00 BBC breakfast news. 10.05 Kids on Kilroy. 10.30 A word in your ear. 11.00 nws. 11.05 Hollywood's children. Reportage. 12.00 nws. 12.05 Quincy. Misdaadserie. 12.55 Red and blue. 13.00 nws. 13.05 Pebble Mill encore. Compilatie. 13.55 Reg. nws. 14.00 nws. 14.30 Neighbours. 14.50 Natuurdocumentaire over spechten in Finland die met uitroeing wordt bedreigd. 15.20 The Rockford files. Misdaadserie. 16.05 Today's gourmet. 16.35 Lifeline. 16.45 Pingu. Tekenfilm. 16.50 Babar. 17.10 Peter Pan and the pirates. 17.35 Round the Twist. 18.00 Newsround. 18.10 Byker Gove. . 18.35 Neighbours. 19.00 nws. 19.30 Regionaal nws. 20.00 Big Foot and the Hendersons. Amer. speelfilm uit 1987. 21.45 Points of view. 21.55 Party political broadcast by the Labour Party. 22.00 nws. 22.30 Common as muck. Serie. 23.25 An officer and a gentleman. Amer. speelfilm uit 1982. 01.25 Miracles. Amer. speelfilm uit 1986.

BBC 2

07.20 Open University. 09.00 Breakfast news. 09.15 Pinocchio. 09.35 Babar. 10.00 Schooltv. 11.00 Playdays. 11.25 Schooltv. 15.00 Penny Crayon. 15.10 en 18.00 Liberal Democrats live. Met om 16.00 en 16.50 nws. 18.30 A cook's tour of France II. Afl.: Lyon and Savoie. 19.00 Star Trek: The next generation. Amer. sf-serie. 19.45 The big trip. Vandaag: De jongeren beginnen aan de eerste etappe: Jakarta, Miami en Capri. 20.25 Black music compilation. Muziekprogr. 20.30 All black. Over nieuwste trend in zwarte muziek: Jungle music. 21.00 A feast of Floyd. 21.30 University challenge. Quiz. 22.00 Grace under fire. Amer. comedyserie. Aansl.: Mr Crabtree. Animatieserie. 22.30 Video diaries. Aansl.: Video nation shorts. 23.30 Party political broadcast by the Labour Party. 23.35 Newsnight. 00.20 The late show. Vandaag o.a. The glory of Venice, een tentoonstelling in de Royal Academy. 01.05-02.00 Open University.

Eurosport

08.30 Step aerobics. 09.00 Zeilen. 10.00 Atletiek. Magazine. 11.00 De mooiste sportmomenten. 12.00 Voetbal. Hoogtepunten World Cup '94. Herh. 14.00 Snooker. 16.00 Atletiek: Ultra Triathlon. 16.30 Chariot race. 17.30 Speedworld. 18.00 Speedworld. Vervolg 19.30 Eurosportnieuws. 20.00 Prime Time boksen speciaal. 22.00 Auto- en motorsportmagazine. 23.00 Autosport. EK Dragracing. 00.00 Snooker. 01.00-01.30 Eurosportnieuws.

NBC

05.30 NBC News. 06.00 Business insiders. 06.30 NBC News. 07.00 ITN World news. 07.15 US Market wrap. 07.30 Business insiders. 08.00 ITN World news. 08.15 US Market wrap. 08.30 Inside edition. 09.00 Super shop. 10.00 Rolonda. Talkshow. 11.00 Rivera live. 12.00 Today's business. 12.30 FT Business today. 13.00 Today. 15.00 The money wheel. Met beursberichten. 17.30 FT Business tonight. 18.00 Today. 19.00 ITN World news. 19.30 Sport on NBC Super Channel. Sportprogr. met Golf. 20.30 Dateline. Actueel magazine. 21.30 Inside edition. 22.00 ITN World news. 22.30 The tonight show. Talkshow. 23.30 Real personal. Talkshow. 00.00 FT Business tonight. 00.20 US Market wrap. 00.30 Nightly news. 01.00 Equal time. Actueel discussieprogr. 01.30 The tonight show. Talkshow. 02.30 Videofashion!

MTV

06.00 Awake on the wild side. 09.00 Ingo. 12.00 The soul of MTV. 13.00 Greatest hits. 14.00 The afternoon mix. 15.30 All-Star Football special. 16.30 The report. 16.45 At the movies. 17.00 News at night. 17.15 3 from 1. 17.30 Dial MTV. 18.00 Music non-stop. 20.00 Greatest hits. 21.00 Most wanted. 22.30 Beavis & Butt-head. 23.00 The report. 23.15 At the movies. 23.30 News at night. 23.45 3 from 1. 00.00 The end? 02.00 Marijne van der Vlugt. 03.00-06.00 Night videos.

CNN

07.30 Moneyline. Herh. 08.30 World report. 09.45 CNN Newsroom. 11.30 World report. 12.15 World sport. 12.30 Business morning. 13.30 Business day. 14.30 Business Asia. 15.00 Larry King live. 16.45 World sport. 17.30 en 18.00 Business Asia. 20.00 World business today. 21.00 Intern. hour. 22.45 World sport. 23.00 World business today update. 23.30 Showbiz today. 00.00 The world today. 01.00 Moneyline. 01.30 Crossfire. 02.00 Prime news. 03.00 Larry King live. 05.30 Showbiz today. Herh.

Duitsland 1

Brisant. Boulevardmagazine.
Morgenmagazin Sport extra.
Morgenmagazin. Ontbijttv.
Tagesschau.
Dallas. Afl.: Feine Geschäfte.
Tele-Gym. Ochtendgymnastiek.
Tagesschau.
Weg vom Fenster? Over nieu...nen voor langdurig werklozen.
ZDF-Info Arbeit und Beruf.
Tagesschau. Beursberichten.
Too hot to handle. Amerikaanse speelfilm uit 1938. Herh.
Umschau.
Presseschau.
Tagesschau.
ARD-Mittagsmagazin.
Wirtschafts-Telegramm.
Tagesschau.
Schimpf - 19 7 17. Talkshow.
Die wunderbare Reise des ...Nils Holgersson mit den ...Wildgänsen. Tekenfilmserie. Afl. 52.
Barbapapa. Tekenfilmserie.
Tagesschau.
ARD-Sport extra. Met Voetbal: ...kwalificatiewedstrijd dames Duits... - Kroatië vanuit Sindelfingen. In ca. 15.50-15.53 Tagesschau.
(TT) Tagesschau.
Brisant. Boulevardmagazine.
Parteien zur Bundestagswahl.
ARD vor acht. Reg. informatie.
Tagesschau-Telegramm.
Nicht von schlechten Eltern. Afl.: Willkommen in Bremen.
Tagesschau-Telegramm.
Blankenese. Serie.
(TT) Tagesschau.
(TT) Ausgerechnet Zoé. ...film van Markus Imboden.
Tagesthemen-Telegramm.
Parteien zur Bundestagswahl.
Parolen und Polemik. Over de ...schiedenis van slogans en recla...spots die de diverse politieke par... in de Bondsrepubliek tijdens hun ...kiezingscampagnes gebruikten.
Tagesthemen.
Nachschlag. Satire.
Babysitter. Tv-film van Peter ... Afl. uit de serie Wilde Herzen.
Tagesschau.
■ Once a thief. Amerikaanse ...speelfilm uit 1964 van Ralph Nelson.
...-02.25 Z.E.N. Herbstbilder aus Toskana. Afl.: Vignoni.

Duitsland 2

05.15 Brisant. Boulevardmagazine.
05.45 Morgenmagazin Sport extra.
06.00 ARD-Morgenmagazin.
09.00 Tagesschau.
09.03 Dallas. Afl.: Feine Geschäfte.
09.45 Tele Gym. Ochtendgymnastiek.
10.00 Tagesschau.
10.03 Weg vom Fenster? Reportage over nieuwe kansen voor langdurig werklozen. Herh.
10.35 ZDF-Info Arbeit und Beruf.
11.00 Tagesschau. Beursberichten.
11.04 ■ Too hot to handle. Amerikaanse speelfilm uit 1938.
12.45 Umschau.
12.55 Presseschau.
13.00 Tagesschau.
13.05 ARD-Mittagsmagazin.
13.45 Wie gut, dass es Maria gibt. 26-delige Duitse serie. Herh.
14.30 Spacecats - Die Katzenbande aus dem All. Poppen-tekenfilmserie.
14.50 Löwenzahn. Educatieve jeugdserie. Herh.
15.20 logo. Jeugdjournaal.
15.30 Spreepiraten. Duitse jeugdserie. Afl.: Ohne Streit kein Preis.
16.00 heute.
16.05 The flying doctors. Australische doktersserie. Herh.
16.55 WISO-Tip.
17.00 heute en sport.
17.15 länderjournal. Aansl.: heute.
17.50 Der Landarzt. Duitse serie.
18.45 Lotto-trekking A en B. Aansl.: Guten Abend.
19.00 heute.
19.20 Weerbericht.
19.25 Smile, Jenny, you're dead. Amerikaanse speelfilm uit 1974. Aansl.: Parteien zur Wahl.
21.00 Doppelpunkt Reportage: Auf der Reeperbahn rund um die Uhr! Reportage over jonge mensen die vanuit verschillende invalshoeken te maken hebben met de beruchte Reeperbahn in Hamburg; toeristenattractie, cultureel ontmoetingscentum, seksuele supermarkt en smeltkroes.
21.45 heute-journal. Aansl.: Parteien zur Wahl.
22.20 Kennzeichen D.
23.05 Derrick. Duitse misdaadserie.
00.05 heute.
00.10-02.10 (TT) Der Bienenzüchter (O Melissokomos). Grieks-Frans-Italiaanse speelfilm uit 1986.

Duitsland 3 West

08.15 Tele-Gym. Yoga. 08.30 Cursus Engels. 09.00 Aktuelles aus dem Videotext. 09.05 ARD-Morgenmagazin. 10.00 Schooltv. 12.00 Bonn am Rohr. 12.45 Arena. 14.00 WDR aktuell. 14.05 Hit-Clip. Muziekvideo's. 14.30 Zwischen den Schlagzeilen. 14.45 Tiere im Verborgenen. Afl. 3. 15.00 WDR aktuell. 15.05 FensterPlatz. 16.00 Zeichnen heisst weglassen. Portret. 16.30 Cursus Engels. 17.00 Caruso & Co. Afl. 4: Theater. 17.30 Es war einmal. Amerika. Afl. 24. 18.00 NRW. 18.05 KuK. 18.30 Tele-Praxis. Thema: Neues für Kinderzähne. 18.45 Aktuelle Stunde. 19.25 Fensterprogramme der Landesstudios. 19.45 Wiedersehen. Talkshow. 21.00 WDR aktuell. 21.15 In Sachen Natur. Vandaag: Natuurbescherming in Boronka, Hongarije; De Tridacna-mossel; De bedreigde koraalriffen van de Maldiven. 22.00 Rückblende. Afl.: Vor 220 Jahren. 22.15 Ein Stück Himmel. Afl. 8. Bron: Naar de autobiografie van Janina David. 23.15 ■ Madame Bovary. Franse speelfilm uit 1933. Bron: Naar de roman van Gustave Flaubert. 00.55 Nachrichten. 01.05-08.15 Nachtprogrammering.

Duitsland 3 SWF

08.15 Tele-Gym. 08.30 Cursus Engels. 09.00 Schooltv. 10.35 Non-Stop-Fernsehen. 13.30 Landesschau Kultur. 14.00 Schooltv. 15.00 Hallo, wie geht's? 15.15 Infomarkt - Marktinfo. 16.00 Sport-Oldies. 16.15 Blickpunkt Europa. 17.00 Cursus Engels. 17.30 Sesamstrasse. 17.58 en 18.00 Der Traum vom Clown. Afl. 6. 18.22 Philipp. 18.25 Unser Sandmann. 18.30 Südwest aktuell. 18.35 Hallo, wie geht's? 18.50 Geschichten aus unserem Land. Afl. 9. 19.20 Landesschau. 19.48 Landesschau aktuell. 20.00 Tagesschau. 20.15 Länder - Menschen - Abenteuer. Afl. 2. 21.00 Nachrichten. 21.15 Schlaglicht. 21.45 Forum Südwest. 22.45 Et Zetera. 23.30 Länder - Menschen - Abenteuer. Herh. 00.15 Schlussnachrichten. 00.30 Non-Stop-Fernsehen.

RTL Television

05.30 Guten Morgen Deutschland. 09.05 Emergency. 10.00 The bold and the beautiful. 10.30 Days of our lives. 11.30 Der Preis ist heiss. 11.30 Familien Duell. 12.00 Punkt 12. 12.30 Springfield Story. 13.15 California Clan. 14.10 Murder, she wrote. 15.00 Ilona Christen. Thema: Terror hinter Gittern: Häftlinge erzählen. 16.00 Hans Meiser. Thema: Ich krieg' alle rum - Verführungskünstler. 17.00 Who's the boss?. 17.30 Married with children. 18.00 The bold and the beautiful. 18.30 Explosiv - Telegramm. 18.45 RTL aktuell. Nieuws en sport. 19.10 Explosiv - Das Magazin. 19.40 Gute Zeiten, schlechte Zeiten. Duitse familieserie. 20.15 Miracle on I-880. Amer. speelfilm uit 1992. Afl. uit de serie Schicksalhafte Begegnungen. 21.05 TV-TIP: Tapfere Frauen. Vooruitblik op eigen produkties die het komende seizoen uitgezonden worden. 21.10 Erdbeben in der Bucht von San Francisco. Vervolg. 22.15 stern TV. 23.15 Gottschalk. Talkshow. 00.00 RTL-Nachtjournal. 00.30 Married with children. 01.00 Die Tracey Ullman Show. 01.30 Who's the boss?. 02.00 Explosiv - Das Magazin. 02.30 RTL-Nachtjournal. 03.00 Hans Meiser. 04.00 Ilona Christen. 05.00 Gute Zeiten, schlechte Zeiten.

SAT 1

05.30 Deutschland heute morgen. 09.00 Superboy. 09.30 Love Boat. 10.30 Neighbours. 11.00 The young and the restless. 11.55 Riskier' was! 12.30 Knots landing. 13.30 Love Boat. 14.30 Superboy. 15.00 Bonanza. 15.55 Star Trek: Deep Space Nine. 17.00 Riskier' was! 17.30 Reg. progr.'s. 18.00 Geh aufs Ganze! 19.00 Sat.1 Newsmagazin. 19.20 Glücksrad. 20.00 Voetbalmagazine met rechtstreeks verslag van Bundesliga-duel TSV 1860 München-FC Bayern München. Aansl.: TopNEWS. 22.15 Hunter. 23.15 Ein toter Taucher nimmt kein Gold. Duitse avonturenfilm uit 1973. 00.50 Star Trek: Deep Space Nine. 01.40 Dark justice. 02.30 Ein toter Taucher nimmt kein Gold. Herh. 04.00 Neighbours. Herh. 04.35 Der Bergdoktor.

België/TV 1

17.35 Paradise Beach. Afl. 13.
18.00 Journaal.
18.10 Mooi en meedogenloos (The bold and the beautiful). Afl. 1033.
18.35 Blokken. Spelprogramma.
19.00 Buren (Neighbours). Afl. 1457.
19.25 Politieke tribune: CVP.
19.30 Journaal en sport.
20.00 Joker- en lottotrekking.
20.05 2.4 children. Afl. 3.
20.35 Derrick. Duitse politieserie.
21.30 Winstverdeling joker/lotto.
21.35 Boulevard: Voeren: een aparte gemeente. Documentaire over de zes dorpen in de Voerstreek, die in 1962 van de Franstalige provincie Luik bij het Vlaamse Limburg werden gevoegd. Vooral sinds 1978 kwam onder leiding van de jonge boerenzoon José Happart het verzet van de Walen tegen de overheveling op gang. Afl. 2.
22.10 Hearts afire. 38-delige Amerikaanse comedyserie. Afl. 3.
22.34 Paardenkoersen.
22.35 Ziggurat. Kunstmagazine.
23.15 Bienvenue en France. Afl. 5.
23.30-23.32 Weerbericht.

België/TV 2

17.00 Samson. Kindermagazine.
18.00 Tik tak. Afl. 264.
18.05 Rondomons: How we got our neighbours. Deens sprookje.
18.35 African skies. Afl. 15: Payback.
19.00 Er was eens Amerika (Il était une fois les Amériques). 26-delige Franse animatieserie over de geschiedenis van Amerika. Afl. 13: L'époque des conquistadores.
19.30 Journaal en sport.
20.00 Sport extra: Voetbal. Vooruitblik op de UEFA Champions League van 28 September.
20.30 Haunted honeymoon. Amerikaanse komische thriller uit 1986.
22.00 Ter Zake. Infomagazine met nieuws en sport.
22.45 Mad about you. Amerikaanse comedyserie. Afl. 2: Out of the past.
23.10-23.11 Coda. Dirk van Bastelaere leest voor uit eigen werk. Vandaag: Anja en de basviool.

TV FILMS VIDEO

Duitsland 2
...25 uur - Smile, Jenny, You're dead - (1974-USA) Een getikte ...enaar uit zijn liefde voor mo... Jenny door haar concurrenten ...vermoorden. Spannende pilot ...de tv-serie 'Harry O' van Jerry ... Met: David Janssen.

... 1
... uur - Bigfoot and the Hender... - (1987-USA) Leuke fantasy ...William Dear. Een familie vindt ...het bos een twee meter lang ha...wezen en neemt het mee naar ... Met: John Lithgow en Melinda ...

...TV 2
...30 uur - Haunted Honeymoon - (1986-USA) Comedy-thriller waarin ...overspannen Gene Wilder een ...bezoek brengt aan zijn familie die ...hem op aanraden van de dokter de ...stuipen op het lijf jaagt. Regie: Gene Wilder.

Duitsland 3 West
23.15 uur - Madame Bovary - (1933-F) Valentine Tessier speelt ...de sterren van de hemel in Jean Renoirs verfilming van Flauberts klassieker uit 1857.
De ongelukkige doktersvrouw maakt schulden, pleegt overspel en tenslotte zelfmoord.

BBC 1
23.25 uur - An Officer and a Gentleman - (1982-USA). Richard Gere besluit een opleiding tot marine-officier te volgen. Daarnaast heeft hij nog tijd om een romance te beginnen met Debra Winger.
Drama van Taylor Hackford.

Duitsland 2
00.10 uur - O Melissokomos - (1986-GR/F/I). Tweede film uit 'De trilogie van het zwijgen' van Theo Angelopolous. Trage maar fascinerende film met een sterke rol van Marcello Mastroianni als oud-leraar en zijn jeugdliefde.

Duitsland 1
00.35 uur - Once a Thief - (1965-USA/F) Ex-bajesklant Alain Delon probeert op het rechte pad te komen, maar dat valt niet mee.
Weinig boeiende Frans-Amerikaanse co-produktie van Ralph Nelson.

BBC 1
01.25 uur - Miracles - (1986-USA) Komedie van Jim Kouf over een pas gescheiden echtpaar dat bij toeval verwikkeld raakt in een gevaarlijk avontuur in de binnenlanden van Zuid-Amerika.

● *In de fascinerende film 'O Melissokomos' raakt de knorrige Griekse gepensioneerde schoolmeester Spyros (Marcello Mastroianni) met zichzelf in de knoop nadat hij het kindvrouwtje (Nadja Mourouzi) een lift heeft gegeven. (Duitsland 2 - 00.10 uur).*

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 16.30 en 17.30 Nieuws. 7.07 VARA Radio I woensdageditie. 10.05 NL Buitenland reportage. 11.05 Michelangelo. 12.07 AVRO Radiojournaal. 17.07 NCRV's Hier en nu. Elk heel uur en om 18.30 en 6.30 Nieuws. 18.07 NCRV's Hier en nu. Vervolg. 19.04 NCRV's Hier en nu/Praatradio. 20.04 Langs de lijn, sport en muziek. 23.07 Met het oog op morgen. 0.04 Voor wie niet slapen kan. 1.02 Zingen in de nacht. 2.02 Mag ik even? 3.02 Van Nederlandse bodem. 4.02 EO's Country-uur. 5.02-7.00 Wakker op weg.

Radio 2
Elk heel uur nieuws.
7.04 Ook goeiemorgen. 9.04 Muziek terwijl u werkt. 12.04 Het hart van twee. 14.04 Nederland muziekland. 17.04 Fileradio. 18.04 Alle mensen. 19.04 Country trail. 20.04 Nederland zingt: Samen zingen in. 20.30 Nederland zingt: Licht op jongerenkoren. 21.04 Uit de platenkoffer van. 22.04 Praise op woensdag. 23.04-24.00 Take it easy.

Radio 3
Elk heel uur nieuws.
AKN: 6.04 Breakfast-club. 9.04 Arbeidsvitaminen. 12.04 Denk aan Henk. 14.04 Carola. AKN: 15.04 The magic friends. 17.04 Rinkeldekinkel. 18.04 De avondspits. 19.04 Spoor 7. 20.04 Paperclip magazine. 21.04 Villa 65. 0.04 TROS Nachtwacht. 2.02 Papa is wakker. AKN: 4.02-6.00 Pyjama FM.

Radio 4
Elk heel uur nieuws.
Om 7.00, 8.00 en 13.00 Nieuws. 7.02 Preludium. 8.04 Musica sacra. 9.00 Muziek voor miljoenen. 11.00 Ochtendconcert I. Cappella Pratensis met orgel; II. Indiaans concert. 13.04 Stemmen. 14.00 I. Het middagconcert. Pianomuz.; 15.20 II. Aandacht voor recent verschenen CD's. 16.00 De Nederlanden. 17.00 Jacco's keus. Om 18.00 en 20.00 Nieuws. 18.04 Sinfonietta. 19.00 Kleine zaal. 20.02 Avondconcert. Zomeropera in Oostenrijk: La fedelta premiata, opera van Haydn. 23.00 Jazzspectrum. 0.00-1.00 Vier na middernacht.

Radio 5
Elk heel uur t/m 17.00 Nieuws. 6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en scheepvaartberichten. 7.05 NOS Sportief. 7.30 Vroeg op 5. 8.55 Waterstanden. 9.02 Het gesprek. 10.02 Dingen die gebeuren 13.10 Glas in lood. 14.02 Montaigne. RVU: 16.02 De schatkamer. 17.10 Radio UIT. PP: 17.50 GPV. Om 18.00 Nieuws. KRO/RKK: 18.02 Op verhaal komen. 19.00 Waar waren we ook alweer? 19.15 Nieuws en actualiteiten in het Turks. 19.50 Nieuws en actualiteiten in het Marokkaans en Berbers. 20.40 Nieuws en actualiteiten in het Chinees. 21.00 Parlement en politiek. 21.30 Psychologie van het gezin. 22.00 TeleScoop. 23.00-24.00 De Odysseia van Homeros.

Omroep Limburg
Elk heel uur ANP-nieuws.
7.00 Limburg Aktueel. 8.00 RadioNieuwsCentrale, rubriek met binnen- en buitenlands nieuws. 8.30 Regionaal nieuws. 8.35 Limburg Aktueel. 9.00 Tussen de bedrijven door. 11.00 Postbus 94: verzoekplaten met Ria van Grinsven. 12.00 Limburg actueel met 12.30 uur ANP-nieuws. 13.00 RadioNieuwsCentrale, binnen/buitenlandrubriek. 13.30 Regionaal nieuws. 13.35 Provinciale Zaken. 14.00 Licht Limburgs muziek. 15.00 Liefde, tienerprogramma. 16.00 Cultuurmagazine Festival. 17.00-18.00 Limburg Aktueel.

BRTN/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Radio 2 regionaal (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws. 8.10 Koffers en Co. 10.00 Nieuws. 10.03 Het schurend scharniertje. 10.08 Reporter zonder grenzen. Een luisteraar kiest tien platen die hem of haar aanspreken. 11.50 Feuilleton Het Koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Muziek- en cabaretfragmenten. 14.00 Villa Musica, met de elpee van de week, een spelletje en een cursiefje. 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Radiovisier. Televisienieuwtjes op de radio. 20.00 Cinema Paradiso: rondom film en video. 22.00 Nieuws. 22.05 Evergreen met onsterfelijke melodieën en crooners. 23.30-06.00 Nachtradio.

België/BRF
Elk heel uur nieuws.
6.05 Radiofrühstück + Spiel Glückstreffer (6.15 Wort in den Tag; 6.30 nieuws; 6.45 verzoekplaten; 7.15 agenda; 7.30 regionaal nieuws; 8.30 persoverzicht; 9.05 uit de regio). 9.10 Gut Aufgelegt, Tips und Themen am Vormittag. 12.05 Musik à la carte (12.30 BRF Aktuell). 13.00 Presseschau. 13.05 Musikbox. 16.05 Popcorn. 18.00 Nieuws uit de regio. 18.05 BRF Aktuell: Aktuelles vom Tage. 18.40 Klassik. 20.00-20.05 Nachrichten.

Happy RTL Radio
7.00 Jan van de Putte. 10.00 Jan de Hoop. 12.00 Ron Bisschop. 16.00 Luc van Rooij. 20.00 Late Rock. 00.00-07.00 Night Rock.

WDR 4
Nieuws: tot en met 09.00 elk heel uur; vanaf 10.00 elke twee uur.
4.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie (8.05 Zum Tage; 8.55 Andacht). 9.05 Musikpavillon (10.05 tot 11.00 verzoekplaten). 12.05 Zur Sache. 12.07 Gut aufgelegt (13.00 Mitmenschen, 14.05 Stichwort Wirtschaft). 15.00 Café-Konzert. 16.05 Heimatmelodie, volksmuziek. 17.00 Der Tag um fünf. 17.07 Musik-Express (19.00 Auf ein Wort; 19.30 Ohrenbär). 20.05 Zwischen Broadway und Kudamm. 21.00 Musik zum träumen. 22.30-04.00 ARD Nachtexpress (elk uur nieuws).

imburgs agblad

Rector Philipsen van RL kraakt kabinetsplannen

Universiteit in isolement

● *Hans Philipsen: 'Wat beurzen betreft, zijn wij een onbeschaafd land.'*

Foto: ERMINDO ARMINO

Het rommelt in academisch Nederland. De nieuwe plannen van het paarse kabinet om het hoger onderwijs weer opnieuw (en met minder geld) in te richten, vallen slecht. Volgens prof. dr. Hans Philipsen, rector magnificus van de Rijksuniversiteit Limburg (RL), isoleert het kabinet de Nederlandse universiteiten in Europa.

DOOR BERT HESSELINK

„Studeren in vier jaar is al te weinig," zegt rector Hans Philipsen vol onbegrip over de plannen van het kabinet de studieduur terug te brengen tot drie jaar. „Het grote voordeel van studeren is dat je de tijd krijgt te leren denken in problemen en probleemoplossingen. Dat vraagt tijd en daar hoort een bepaald leven bij; het studentenleven. De gedachte dat studenten veertig tot vijftig uur per week moeten werken, is verwerpelijk. Je ziet ook dat de studenten de schrik in de benen hebben. Het studeren is er niet leuker op geworden. Of dat goed is, is maar zeer de vraag."

Philipsen staat zijn stoel op 1 januari af aan Job Cohen, die bedankte voor de eer om de hoogste onderwijsbaas van Nederland te worden. Cohen, die als staatssecretaris van Onderwijs zoveel aanzien verwierf dat de PvdA in hem de opvolger zag van de wat eigengereide minister Ritzen, koos voor zijn gezin en voor de universiteit in Maastricht. Hij krijgt straks zijn oude baan terug, voor Philipsen is er een plaatsje in het college van bestuur.

Volgens Philipsen druisen de paarse onderwijsplannen in tegen de ontwikkeling van het universitaire onderwijs. „Het grote probleem is dat er een ontwikkeling gaande is van internationalisering en daardoor van een grotere onafhankelijkheid van het ministerie in Zoetermeer. Wat je nu ziet is dat de plannen die nu gemaakt worden de universiteiten weer terugzuigen naar Den Haag. Door de omvang van de bezuinigingen en de wijziging van het stelsel, met alle onzin die daaraan vastzit als de plannen ooit doorgaan, worden we weer in het keurslijf van de overheid gedrongen."

En dat is nu net iets wat Maastricht niet wil. De plannen tot samenwerking met de universiteiten in Diepenbeek, Luik en Aken komen op de tocht te staan als minister Ritzen de voornemens van het kabinet ook daadwerkelijk uitvoert. „Wij vinden dat we in Limburg een universiteit moeten hebben die internationaliseert," zegt Philipsen. „Dat wil zeggen dat je een groot deel van de studenten een tijdje wegstuurt en dat er andere studenten terugkomen. Iemand die in vier jaar moet afstuderen, of misschien straks wel in drie, komt niet meer aan die uitwisselingen toe. En hoe leg je in het buitenland uit dat studenten hier nog maar drie jaar mogen zijn. In Europa lopen we met onze vier jaar al uit de pas, als we nog verder teruggaan in studieduur verliezen we de aansluiting bij buitenlandse systemen en zijn wij geen leuke partner meer."

Toelatingseisen

Er gaan in de academische onderwijswereld stemmen op om de toelatingseisen voor universiteiten te verscherpen. De wetenschap zou verloederen, het niveau van de studenten zou steeds minder worden. Philipsen is het daar niet mee eens. „In het Nederlandse stelsel is het vwo-onderwijs zeer behoorlijk. De mensen die hier komen, hebben aangetoond in ieder geval over een minimale intelligentie te beschikken. Zo iemand moet, met de juiste studiekeuze, in principe een doctoraalexamen kunnen afleggen. De gedachte dat iemand met vwo nog eens geselecteerd moet worden, vind ik nogal wat. Dat past niet in onze samenleving."

Volgens Philipsen stromen de goede studenten, de toptalenten, na vier jaar vanzelf door naar de wetenschap. Hij vindt dat een universiteit ook 'gewoon middelmaat moet kunnen afleveren'. „Als iedereen die afstudeert ook aan wetenschapsbeoefening gaat doen, is dat vervelend. Je kunt je afvragen of er niet te veel plaatsen zijn voor aio's. Je kunt toch moeilijk volhouden dat de 5.000 aio's in Nederland allemaal toptalenten zijn."

Het aantal studenten aan de universiteiten is de laatste jaren fors toegenomen. Was de universiteit in vroeger jaren voor veel middelbare scholieren een utopie, tegenwoordig worden treinladingen studenten afgeleverd bij de dertien universiteiten die Nederland kent. Voor de universiteiten is dat belangrijk, want hoe meer studenten, hoe meer geld er binnenkomt. Maar er schuilt, volgens Philipsen, in de toename van het aantal universitaire studenten ook een gevaar voor de samenleving. „Door de hang naar het hogere, de doctorandus-titel, is het gevaar aanwezig dat er te weinig mensen echt een vak leren," luidt de waarschuwing. Philipsen vindt dat mensen de gelegenheid moeten krijgen dat te studeren wat ze leuk vinden. Maar de titel die ze daarvoor krijgen, kunnen ze beter niet gebruiken. „Het gebruik van de titel doctorandus, alsof dat iets heel bijzonders zou zijn, doet wat raar aan bij de huidige aantallen. Het is zonderling dat dat gebruikt wordt."

Elitair

Maar of de studenten met de nieuwe kabinetsplannen nog steeds in groten getale voor een universitaire studie kunnen kiezen, is nog maar de vraag. Philipsen weet zeker dat studeren door de bezuinigingen op de studiefinanciering weer elitair wordt. Er zal daardoor volgens hem een andere onderwijscultuur ontstaan. „Als je het moeilijker maakt om te studeren, zullen de universiteiten ook hun aanbod moeten veranderen. Omdat de student het toch zelf moet betalen, zul je veel meer deeltijdachtige studies krijgen. Universiteiten zullen veel flexibeler worden en dus moeilijker controleerbaar. In Amerika zijn nu al universiteiten die pas om drie uur in de middag opengaan. Dat zijn grotestaduniversiteiten waar alleen deeltijdstudenten komen. Dat wordt nu ook hier in de hand gewerkt."

„Eén van de rare dingen die in Nederland is gebeurd, is dat de studiefinanciering een recht is geworden voor iedereen van 18 tot 22 jaar. Het is niks anders dan de oude kinderbijslag, die een malle rit langs diverse departementen heeft gemaakt, en die nu verder uitgekleed wordt."

„Het merkwaardige is dat de beurs is verdwenen. Iemand die het goed doet en het niet kan betalen, krijgt geen beurs meer. Dat is vreemd, want het is belangrijk dat een land jonge mensen heeft die goed kunnen studeren. De overheid zorgt niet meer voor beurzen. Dat is merkwaardig. We zijn in dat opzicht een onbeschaafd land geworden."

Er dreigt in academisch Nederland een scheuring te ontstaan. De vier oude universiteiten (Leiden, Groningen, Utrecht en Amsterdam) vinden dat zij meer geld moeten inleveren dan de negen (nieuwe) andere universiteiten. De vier zullen zich en bloc verzetten tegen 'verdere verkruimeling van het geld voor het hoger onderwijs ten gunste van de kleinere universiteiten'. Philipsen is niet onder de indruk van de spierballentaal uit de Randstad. „Het is waar dat de oude universiteiten, juist omdat ze ouder zijn, zwaarder worden getroffen dan de nieuwe. Maar het is niet zo dat wij florissant zitten te snoepen van geld dat daar is weggehaald."

Centrum

De spreiding van het hoger onderwijs noemt Philipsen juist een succes. „Het valt niet te ontkennen dat de deelname aan het hoger onderwijs in bepaalde regio's beter is geworden omdat daar een universiteit is gevestigd. Ook de infrastructuur is in die streken beter geworden. Dat was ook de bedoeling. Daar kan men in het westen wel met enig dédain naar kijken, maar dat is natuurlijk niet onbelangrijk."

Misschien vrezen de universiteiten in de Randstad wel de ontwikkelingen die Philipsen schetst. Als de internationalisering doorzet, zijn zij straks misschien niet meer het centrum van het academisch Nederland. Want de Europese universiteiten komen eraan, daarvan is Philipsen vast overtuigd. „Internationalisering loopt veel harder dan oudere mensen en oudere politici denken. Misschien is Maastricht straks wel het centrum en de Randstad de periferie."

Geef ons loon!

DOOR YVONNE ZONDEROP

DEN HAAG – Over de wonderbaarlijke wederopstanding van het Nederlandse bedrijfsleven en de forse winsten die daaruit voortvloeiden is al heel wat geschreven. Maar weet u wie minstens zo belangrijk was voor de opleving van onze economie? De consument! U en ik dus. Wij hebben het afgelopen half jaar de geldbuidel flink laten rammelen.

Alsof er helemaal geen nullijn was afgesproken, stegen de detailhandelsverkopen met maar liefst 2,8 procent. Wij haalden geld van onze spaarrekening voor een nieuwe auto, wij kochten door de lage hypotheekrente massaal huizen en dus ook gordijnen, meubels en vloerbedekking. Aangezien meer dan de helft van de economische groei wordt bepaald door de consumptieve bestedingen, kunnen u en ik elkaar feliciteren: wij hebben onszelf voor een serieuze recessie behoed.

Alle paniekverhalen over de Nederlandse economie die begin dit jaar de ronde deden zijn inmiddels als sneeuw voor de zon verdwenen. Geen serieuze politicus waarschuwt meer voor een grootscheepse uittocht van banen naar lage-lonenlanden. Onderzoek van de Oeso toonde recentelijk aan dat de Nederlandse werknemer heel wat flexibeler is dan ondernemersclubs ons wilden doen geloven.

De sfeer in het land is optimistisch. De nuchtere cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek tonen dat het ook echt beter gaat. Eind vorig jaar benutten de bedrijven 80 procent van hun produktiecapaciteit, maar met het binnenstromen van de orders is dat inmiddels opgelopen tot 83 procent.

Ook de werkgelegenheid stijgt. Her en der bestaat zelfs de indruk dat bedrijven zich tijdens de mini-recessie wat al te gretig van personeel hebben ontdaan en nu weer mensen moeten aantrekken.

Vandaar dat het kabinet met gepaste voldoening de Miljoenennota presenteert. In economisch opzicht gaat het beter dan men tot voor kort durfde dromen. Waarschijnlijk groeit de economie in 1995 met 2,75 procent. De inflatie blijft onder de drie procent. Door de meevallende economie komt het financieringstekort dit jaar al onder het peil dat vereist is om aan de Europese Economische en Monetaire Unie deel te nemen. Minister Zalm van Financiën heeft een meevaller van twee miljard gulden alvast ingepikt ter verlichting van de staatsschuld.

In economisch opzicht kampen wij eigenlijk maar met één groot probleem: de werkloosheid. Nederland staat daar overigens niet alleen in.

Om de werkloosheid te bestrijden zet dit kabinet meerdere wapens in. Allereerst wil het snijden in de sociale zekerheid. Natuurlijk bezuinigt het kabinet hiermee en wint de economie erdoor aan flexibiliteit. Maar meer banen levert het – zeker voorlopig – niet op.

Datzelfde nadeel kleeft aan een groot deel van de lastenverlichting die volgend jaar wordt doorgevoerd. In 1995 wordt maar liefst 4,5 miljard gulden uitgetrokken om de lasten van werkgevers en werknemers te verminderen. Dit bedrag is nog groter dan de veelbesproken 'Oort-operatie', waarmee het kabinet Lubbers-II in 1990 de belastingen verlaagde.

Het bedrijfsleven krijgt volgend jaar een respectabele twee miljard gulden, ondermeer als tegemoetkoming in de ziekenfondspremie van laagbetaalden. Het kabinet hoopt dat bedrijven hierdoor meer banen voor laaggeschoolden scheppen. Niet minder dan 97 procent van de bedrijven verklaarde onlangs echter geen laaggeschoolde mensen in dienst te nemen louter omdat deze goedkoper worden. Bedrijven nemen pas mensen in dienst als ze geld opleveren.

Zou de werkloosheid dan opgelost kunnen worden door herverdeling van werk? De FNV heeft dat tot speerpunt van de cao-onderhandelingen uitgeroepen.

Als het aan de FNV ligt, leveren de werknemers volgend jaar zelfs koopkracht in voor werkgelegenheidsafspraken. Dat lijkt niet nodig: veel bedrijven gaat het zodanig voor de wind dat ze hun werknemers best in het succes kunnen laten delen.

Wat is er tegen een loonstijging waarbij werknemers ten minste worden gecompenseerd voor de gestegen prijzen, zodat hun koopkracht op peil blijft? Als ze daarnaast van overheidswege in 1995 ook nog een belastingverlaging krijgen – en daar trekt het kabinet bijna twee miljard gulden voor uit – blijft de economische groei gewaarborgd. Dan kunnen de consumenten, u en ik, ervoor zorgen dat de groei in Nederland op peil blijft.

Aanleg Oost-westbaan niet eerder dan in 1996
PAGINA 27

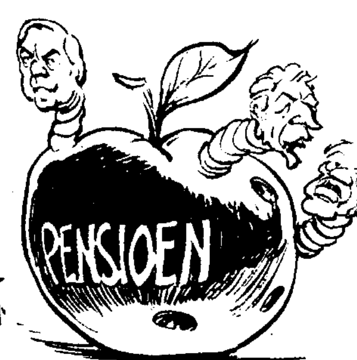
Bede toch in Troonrede
PAGINA 28

Het politiek fatsoen voor de ambtenaar is weg
PAGINA 29

Tijd rijp voor nieuw sociaal stelsel
PAGINA 30

Sorgdrager wil rust op Justitie
PAGINA 31

De complete tekst van de Troonrede
PAGINA 32

Overheid weet niet mèer wat onder de mensen leeft

Politiek stoort zich aan God noch gebod

„Wat we zeggen, gaan we ook dóen," bezwoer minister-president Kok in de regeringsverklaring. Maar regeringen hebben er juist een handje van niét te doen wat ze zeggen – en om niet te zeggen wat ze ècht doen. De burger heeft dat haarscherp in de gaten. Liefst 91 procent van de kiezers meent dat 'politici tegen beter weten in meer beloven dan ze kunnen waarmaken'. Van een goede vriend die van de wieg tot het graf voor ons zorgde, is de overheid veranderd in een onbetrouwbaar sujet. Hoe heeft het zover kunnen komen? En zal 'paars' het tij weten te keren?

DOOR PETER DE VRIES
EN MARGREET VERMEULEN

HEERLEN – Kritiek op politici is van alle tijden, maar zelden heeft de Nederlandse overheid in zo'n slechte reuk gestaan als nu. Daar is alle aanleiding voor. Het vorige kabinet besloot na lang wikken en wegen tot de aanleg van de Betuwelijn; het besluit is inmiddels met een half jaar uitgesteld. PvdA-Kamerlid Vermeend introduceerde begin dit jaar het fiscaal voordelige spaarloon; in zijn hoedanigheid van staatssecretaris veranderde Vermeend de zaak weer drastisch.

Minister Ritzen van onderwijs riep vóór de verkiezingen dat de grenzen van de bezuinigingen waren bereikt; bij zijn terugkeer slikte hij moeiteloos één miljard aan verse bezuinigingen. En minister-president Kok, die als PvdA-lijsttrekker rust aan het uitkeringsfront beloofde, verdedigt nu het paarse huzarenstuk van de privatisering van Ziektewet en wao.

Onkunde

„Stuk voor stuk zijn politici aardige en fatsoenlijke mensen," zegt mr. Carien Evenhuis, voormalig voorzitster van de Commissie Gelijke Behandeling en prominent D66-lid. Maar echt weet van wat er in de samenleving speelt, heeft het Binnenhof niet meer. Ondanks de dikke stapel papier die gisteren op Prinsjesdag weer werd gepubliceerd.

Terwijl de burgers blijkens enquêtes niets liever willen dan de aow op peil houden, doen achtereenvolgende kabinetten daar weinig aan, of de verkeerde dingen. „De discussie over de opzet en betaalbaarheid van de aow móet gevoerd worden," zegt Evenhuis, „maar in plaats daarvan gaat de aow-toeslag voor bejaarden met een jongere partner op de helling. Dat is heel griezelig, want daarmee wordt via een achterdeurtje de aow als basisvoorziening voor iedereen op losse schroeven gezet en afhankelijk gemaakt van het eigen pensioen dat bejaarden hebben opgebouwd."

Evenhuis geeft nog een voorbeeld van wereldvreemdheid van politici: de manier waarop de CDA'ers Brinkman en Hirsch Ballin Nederland typeerden als een kille samenleving zonder normen en waarden waarin de individualisering te ver was doorgeslagen. „Dat is toch buitengewoon denigrerend?" Ze wijst erop dat het vrijwilligerswerk juist gigantische vormen aanneemt. Er worden meer zieke en oude mensen door familie en vrienden verzorgd dan door professionele hulpverleners.

Bovendien besteden mannen veel meer tijd aan hun gezin dan vroeger. „Politici hebben echt een verkeerd beeld van de werkelijkheid. Ze doen net alsof ieder oudje dat slecht ter been is in aanmerking komt voor een terminaal spuitje. Zo is het gewoonweg niet," zegt Evenhuis.

Onmacht

Haagse onkunde en onbenul gaan hand in hand met regelrechte onmacht. De oorzaak van de onmacht is simpel: de samenleving voegt zich al lang niet meer naar de Haagse plannen en modellen, naar de koopkrachtplaatjes en de computermodellen van het CPB. De Nederlandse economie drijft mee op internationale golven en de individuele burger verzet zijn eigen bakens. De moraal, de rol van het gezin, de omgangsvormen, de kerkelijkheid, het soort werk dat we dagelijks verrichten en het inkomen dat daarbij hoort, alles trilt en schuift. Zo niet het politieke systeem. Het partijsysteem van nu is dat van net na de oorlog. Het zou zot zijn als de burger van nu zich nog in dat ouderwetse, vastgelopen partijsysteem zou herkennen.

De gevolgen van de groeiende kloof tussen Den Haag en de rest van het land liegen er niet om. „Het zal paars nog lelijk opbreken als het daar niets tegen onderneemt. Dan zal de afkeer van de politiek vormen aannemen waar we ons over vijf of zes jaar rot van schrikken," meent Evenhuis.

Nu de Staat hen verlaat, gaan ook de burgers hun eigen weg. Bij de verzekeringsmaatschappijen melden zich steeds meer mensen die hun eigen pensioen en aow of de toekomstige studiefinanciering van de kinderen veilig willen stellen. Het is bloedgevaarlijke concurrentie voor de overheid, want de burgers verlaten de Staat.

Deprimerend

Toonzetting en inhoud van Troonrede en Miljoenennota waren op Prinsjesdag even deprimerend als het weer. De regen viel met bakken uit de lucht. In overdrachtelijke zin deed het dat ook in de traditionele rede en de dito nota. Opvallend is dat het eerste gedeelte van de Troonrede helemaal terug-greep naar de historie: naar vijftig jaar geleden, de bevrijding van de Duitsers en de periode van opbouw daarna.

In die tijd werd de bodem gelegd voor de welvaart en de sociale verzorgingsstaat, zoals we die nu nog steeds in meer of mindere mate kennen. Die welvaart staat momenteel op de helling. Onze sociale verzorgingsstaat – onze nationale regenverzekering met anti-drupclausule, om in de termen te blijven – doet dat in wezen ook. Deze niet te ontkennen feiten maken Prinsjesdag 1994 tot één van de deprimerendste – maar tevens tot de meest realistische, waar het het beleid betreft – sinds jaren.

In brede kringen van de maatschappij hadden de uitgelekte onderdelen van de Miljoenennota, die niets dan soberheid predikt, al voor de nodige opschudding gezorgd. Ze kwamen rechtstreeks uit het paarse regeerakkoord, waarin al veel beslissingen over toekomstige uitgaven waren vastgelegd. De veelal forse kritiek kon gisteren daarom geen verrassing meer zijn. Die kritiek is bovendien niet terecht. Ooit moest er eens een eind gemaakt worden aan de ongebreidelde uitgavendrift van het Rijk. De achtereenvolgende kabinetten Lubbers hebben die verantwoording jarenlang voor zich uitgeschoven, met als gevolg dat voor het paarse kabinet-Kok geen enkele financiële ruimte meer is om nog leuke dingen voor de mensen te verzinnen. De tijd is in ieder geval de eerste jaren helemaal voorbij.

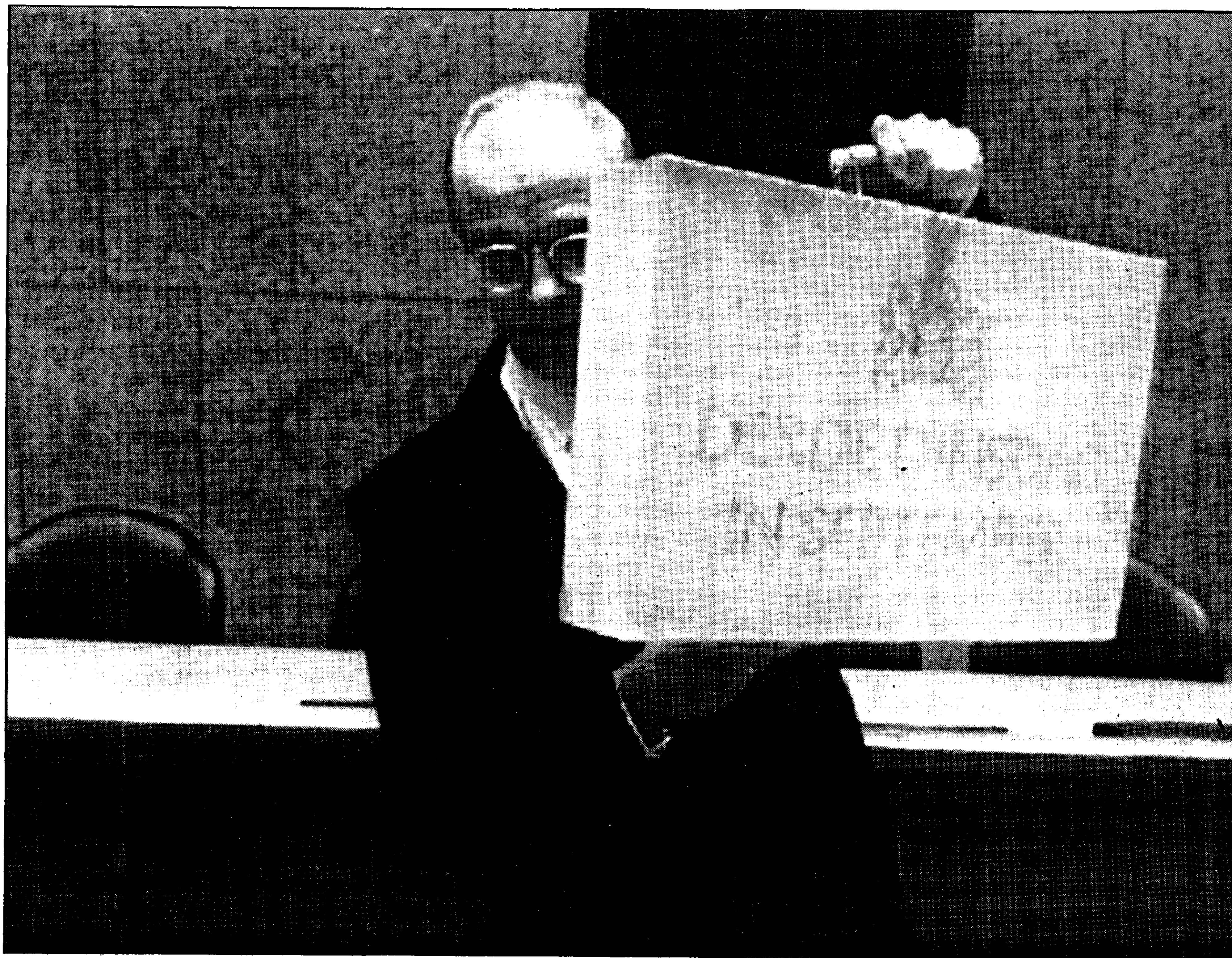
De paarse begroting-Kok biedt daarom geen enkele ruimte voor nieuw beleid. Het is eigenlijk meer van hetzelfde, wat er klinkt: meer bezuinigingen, meer ingrijpen in de sociale zekerheid en ga zo nog maar even door. Al leiden die bezuinigingen bijvoorbeeld nog maar tot een beperkte verlaging van het schatkisttekort. Dat kost het Rijk nu per jaar 28 miljard aan rente, een afschuwelijk hoog bedrag. De verwachte bescheiden effecten van de bezuinigingen worden veroorzaakt doordat de problemen veel groter zijn dan menigeen denkt. Zo duurt het erg lang voordat de enorme staatsschuld wat kleiner kan worden gemaakt. Ook blijkt steeds dat economische groei er niet direct toe leidt dat meer mensen aan het werk kunnen. Of, zoals het in de Troonrede staat verwoord: de verhouding tussen actieven en inactieven is nog steeds 'zorgwekkend'. Die verhouding maakt het onontkoombaar dat volgend jaar wordt afgezien van koppeling van minimumloon en uitkeringen aan de loonontwikkeling.

De grote wig tussen bruto- en netto-inkomen is eveneens een rechtstreeks uitvloeisel van onze peperdure verzorgingsstaat. In feite vormt die verzorgingsstaat de grootste bedreiging voor de door het kabinet beoogde sterke banengroei. Om de kloof tussen loonkosten en nettoloon drastisch te versmallen, zijn draconische bezuinigingen op de collectieve uitgaven onvermijdelijk. Politiek en maatschappelijk bestaat daarvoor (nog) geen draagvlak, hetgeen een ideale voedingsbodem is voor conflictueuze situaties tussen overheid en sociale partners. Voor het overige ademt de begroting een randstedelijke sfeer, over de regio wordt nauwelijks gesproken. Limburg komt er bekaaid vanaf, of wordt niet genoemd. Dat is jammer voor de onderlinge samenhang in dit land.

P.S.

Coalitie redelijk tevreden over eerste begroting 'paars'

Politiek twijfelt over groei werkgelegenheid

● *Minister Gerrit Zalm toont als kersverse minister van Financiën het traditionele koffertje met daarin de begroting voor het komende jaar*

Foto: ANP

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De PvdA-fractie heeft 'enige zorgen' of het kabinet-Kok erin slaagt om afspraken uit het regeerakkoord over de werkgelegenheid 'goed en snel' te realiseren. Fractieleider Wallage doelt daarbij vooral op de voornemens voor extra woningbouw, uitbreiding van politie en versterking van de thuiszorg. Oppositieleider CDA toont zich met name bezorgd over de bezuinigingen op de kinderbijslag en het hoger onderwijs.

De grootste regeringsfractie PvdA noemt de beleidsvoornemens voor volgend jaar overigens van een 'rechtvaardig en solide karakter'. De Miljoenennota stemt de sociaal-democraten tot tevredenheid omdat 'na twee moeizame jaren in 1995 weer een groei van de werkgelegenheid met bijna 70.000 banen mogelijk is'. Maar dat vraagt wel een prijs van iedereen in de vorm van een beperkt verlies aan koopkracht.

Wallage noemt het opmerkelijk dat het kabinet in de eerste begroting al zijn 'soliditeit' toont door een tekort dat ongeveer twee miljard gulden lager (0,3 procent bruto binnenlands produkt) uitvalt dan de norm die in het regeerakkoord was afgesproken voor 1995, 1996 en 1997.

VVD

Ook coalitiegenoot VVD toont zich tevreden, maar waarschuwt tegelijk voor risico's en onzekerheden. Woordvoerder De Korte spreekt van 'een goede start'. De inkomensoffers ten behoeve van de werkgelegenheid zijn 'beperkt en evenwichtig gespreid', aldus De Korte.

De VVD acht het een groot goed dat het kabinet zich in geen geval rijk wil rekenen. De financieel woordvoerder waarschuwt wel dat het bezuinigingsplan van 4,5 miljard in de knel kan raken gezien 'risico's en onzekerheden' zoals de raming van asielzoekers en de uitgaven in de zorgsector. De liberalen zijn verder ingenomen met het gunstige koopkrachtresultaat voor de meeste ouderen boven de 65. De door de VVD bepleite ouderenaftrek voor alleenstaande en gehuwde aow'ers blijkt effectief, zo stelt de fractie vast.

D66

De derde regeringsfractie, D66, constateert weinig verrassingen in de nota na het recente regeerakkoord en de regeringsverklaring. Maar fractieleider Wolffensperger juicht het toe dat het kabinet erin is geslaagd „in deze korte tijd de juiste balans te vinden tussen een financieel-economisch beleid en een begin van vernieuwing op andere terreinen." Ook D66 prijst de absolute prioriteit voor de werkgelegenheid, al kan het resultaat voor de democraten nooit voldoende zijn.

Ondanks de voorgenomen intensiveringen op het punt van de veiligheid blijft de versterking van politie en justitie D66 zorgen baren. Bij het milieubeleid gaat het in de ogen van Wolffensperger „niet zozeer om grote woorden als wel om de concrete uitvoering van het NMP2/SVV."

CDA

Oppositieleider CDA grijpt terug op het eerder ingenomen standpunt dat de bezuinigingen op de kinderbijslag 'buitensporig' zijn. Verder heeft het CDA kritiek op de structuurwijziging in het hoger onderwijs en de bezuiniging op de partner-regeling in de aow.

CDA-fractieleider Heerma toont zich in een eerste reactie op de Miljoenennota wel tevreden over de aandacht die het kabinet besteedt aan de werkgelegenheid. Hij vindt dat de banengroei vooral in de marktsector zou moeten plaatshebben en niet bij de overheid. Daarom betreurt het CDA het bijvoorbeeld dat de Betuwelijn en de uitbreiding van Schiphol mogelijk uitstel ondervinden.

Ouderen

Het Algemeen Ouderen Verbond, na het CDA de grootste oppositiepartij, heeft vooral kritiek op het feit dat het kabinet de zorg voor werkgelegenheid toch te weinig concreet uit de verf laat komen. De voorgestelde lastenverlichting 'zet geen zoden aan de dijk', aldus de partij.

Daar komt bij dat de bezuinigingen de ouderen, de doelgroep van het AOV, te eenzijdig treffen. Ondanks de mooie woorden van het kabinet is er wel degelijk sprake van 'leeftijdsdiscriminatie', stelt het AOV, en de aow wordt ook al niet ontzien.

Fractievoorzitter Leerkes van de Unie 55+ staat in het aangekondigde beleid vooral tegen dat het kabinet zich bezondigt aan „korte termijn-politiek van de ene naar de andere vier jaar." Het beleid op termijn ontbreekt, aldus Leerkes.

GroenLinks verwijt het kabinet geen antwoord te bieden op de grote maatschappelijke problemen. Fractievoorzitter Rosenmöller doelt daarbij met name op de werkloosheid die blijft groeien en op de milieuproblematiek. Juist nu de economie aantrekt, biedt dat volgens GroenLinks extra ruimte voor extra beleid. Rosenmöller acht het hoog tijd om andere instrumenten in te zetten om de werkloosheid te lijf te gaan. „Het werk moet verdeeld worden, bijvoorbeeld door korter werken fiscaal aantrekkelijker te maken," meent GroenLinks.

Van de overige fracties waren maandagavond nog geen reacties beschikbaar.

RPF

Klein rechts staat bepaald niet te juichen over de door het kabinet ontvouwde plannen voor komend jaar. De RPF spreekt van 'dadendrang zonder samenhang'. Vooral het snijden in de sociale zekerheid is de fractie een doorn in het oog. Daar komt bij dat het belang van de economie dat van het milieu volledig lijkt te overschaduwen.

SGP

De SGP destilleert uit de voornemens dat het kabinet absoluut nog niets nieuws weet te bieden, ondanks de beloften bij de start en het debat over de regeringsverklaring. Een daadkrachtige aanpak van de problemen blijft opnieuw uit, aldus Van der Vlies.

GPV

Zijn collega Schutte vindt dat het profiel van het kabinet meer wordt gekenmerkt door afstand nemen van het beleid van het vorige kabinet dan door een 'aansprekende nieuwe aanpak'.

SP

SP-fractieleider Marijnissen constateert 'weinig verrassingen' na het debat van drie weken geleden over de regeringsverklaring. Hij voorspelt een frontale oppositie tegen het kabinet-Kok.

CD

Volgens CD-aanvoerder Janmaat ontbreekt elke visie en ieder beleid om oplossingen dichterbij te brengen. Het kabinet-Kok heeft een troonrede gebracht waar het vorige kabinet evengoed mee uit de voeten had gekund, stelde Janmaat.

Vernietigend oordeel ambtenarenbonden

DEN HAAG – Ronduit vernietigend oordelen de ambtenarenbonden over de kabinetsplannen voor volgend jaar, die inhouden dat ze er in salaris meer dan andere burgers op achteruit gaan. Bovendien tonen de vier ambtenarencentrales zich in een gezamenlijke reactie verontrust over de herstructurering van het hoger onderwijs, die 500 miljoen gulden per jaar moet gaan opleveren, een bedrag dat goed is voor 5000 arbeidsplaatsen.

De FNV-ambtenarenbond AbvaKabo denkt dat cao-onderhandelingen bij overheid en onderwijs vrijwel onmogelijk zijn, nu het kabinet 1,5 miljard wil bezuinigen door onder meer de vut te schrappen. AbvaKabo vindt het onaanvaardbaar dat het kabinet lastenverlichting voor de burgers over de rug van het overheidspersoneel als uitgangspunt kiest.

De CNV-ambtenarencentrale CCOOP vindt steun bij de Raad van State. Deze vindt dat de voortdurende extra loonmatiging voor ambtenaren en onderwijzers haar grenzen heeft. De centrale wijst erop dat de bezuinigingen de dienstverlening en de kwaliteit daarvan ernstig zullen aantasten, door het verlies van duizenden banen. Dat staat haaks op vergroting van de werkgelegenheid, zoals het kabinet ook voor ogen staat.

De CMHF (middelbaar en hoger personeel) vindt dat de overheid haar personeel in een wurggreep neemt, om op die manier de schatkist te vullen voor het berijden van politieke stokpaardjes. Het kabinet biedt ambtenaren de komende jaren alleen maar slechtere arbeidsvoorwaarden, zonder perspectief te bieden.

De AbvaKabo is bezorgd over de volgens de bond te laag geschatte groei in de zorgsector. Dit kan leiden tot overschrijdingen van de kosten. Dit zal uitmonden in nieuwe bezuinigingen en grotere werkdruk. De bond vreest dat de 40.000 banen die bij de overheid en in de zorgsector worden geschapen gepaard gaan met het verslechteren van de arbeidsvoorwaarden volgens de cao zullen ontberen.

Het Ambtenarencentrum wijst erop dat de vorige minister van binnenlandse zaken bewust heeft gekozen voor het overlegmodel. De arbeidsvoorwaarden moeten in onderhandelingen met de overheid als 'gewone werkgever' tot stand komen. Daarin past dus niet dat ambtenaren een 'voorbeeldfunctie' hebben ten opzichte van andere werknemers en voornemen lopen bij het afschaffen van vut of beperken van werkloosheidsgelden.

Meningen verdeeld over besteding meevallers

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De FNV verschilt nu al van mening met het kabinet en de werkgevers over de besteding van toekomstige financiële meevallers. Voorzitter Stekelenburg vindt dat het kabinet zich niet nu al moet vastleggen om die meevallers met voorrang te gebruiken voor vermindering van het financieringstekort. Werkgeversvoorzitter Rinnooy Kan vindt dat daarentegen 'zeer verstandig'.

Stekelenburg meent dat de politiek moet overwegen de meevallers ook te gebruiken voor lastenverlichting. Dat bleek gisteren op de traditionele Miljoenennota-bijeenkomst van Van Lanschot Bankiers in Den Haag.

„Een samenleving met een lager financieringstekort dan 2,7 procent van het bruto nationaal produkt maar waar de sociale samenhang zoek is, acht ik geen lonkend perspectief," aldus Stekelenburg. VNO-voorzitter Rinnooy Kan stelde dat politici niet moeten verslappen en pijnlijke, maar noodzakelijke bezuinigingen moeten blijven doorvoeren.

Dat de meevallers er komen, is zo goed als zeker. H. Brouwer, de thesaurier-generaal van het ministerie van Financiën, hield de bankiers voor dat het kabinet-Kok kiest voor een behoedzaam scenario. Bij de huidige economische vooruitzichten betekent dat automatisch flinke meevallers, vooral dankzij hogere belastingopbrengsten.

Brouwer wees erop dat de begrotingsdiscipline veel strenger is geworden. Het nieuwe kabinet gaat uit van absolute bedragen en budget-discipline, terwijl voorheen doelstellingen werden uitgedrukt in percentages van het nationale inkomen. Hiermee wil minister Zalm van Financiën voorkomen dat de begrotingen voortdurend moeten worden bijgesteld. De nieuwe manier van begroten maakt volgens Zalms schatkistbewaarder het kabinetsbeleid meer voorspelbaar.

De dagvoorzitter en voormalig minister van Economische Zaken, Andriessen, was dat volledig eens met Brouwer. Hij zei over die voortdurende bijstellingen in het vorige kabinet: „Tijdens de rit hebben we wel tien keer ombuigingen moeten maken. Ik had daar een buitengewone hekel aan. Die fout van vroeger mag het nieuwe kabinet niet herhalen," aldus Andriessen.

Wat zij ervan vinden

politie

De twee grote politiebonden in Nederland, de Algemeen Christelijke Politiebond (ACP) en de Nederlandse Politiebond (NPB) vinden dat het kabinet de kiezers voor de gek heeft gehouden met de belofte dat er meer blauw op straat zou komen. Uit de Miljoenennota blijkt de bonden dat niets minder waar is. De bonden gaan ervan uit dat de Tweede Kamer de regering terugfluit.

Ook de korpsbeheerders vinden, dat op de politiebegroting wel erg weinig geld beschikbaar is voor 'meer blauw op straat'. De voorzitter van het Landelijk Korpsbeheerdersberaad burgemeester d'Hondt van Nijmegen vindt het bedrag dat de bewindslieden van Justitie en Binnenlandse Zaken hebben uitgetrokken voor uitbreiding van de politiezorg 'uitermate mager'.

milieu en landbouw

Landbouw- en natuurorganisaties hebben ook al weinig goede woorden over voor de rijksbegroting. Ze bestempelen het aangekondigde beleid als vaag, flets en slecht voor de natuur. Volgens de Stichting Natuur en Milieu leiden de bezuinigingen op natuurbeleid en landinrichting onontkoombaar tot achteruitgang van de natuur. De drie centrale landbouworganisaties (CLO) vinden de plannen van Van Aartsen onduidelijk. „Diverse bedrijfstakken staan er financieel zo slecht voor, dat dringend maatregelen nodig zijn om uit het dal te kunnen kruipen."

Het Landbouwschap stelt dat het kabinet terecht veel belang hecht aan een vitaal landelijk gebied. Maar de bijdrage die de land- en tuinbouw daaraan kan leveren vindt het schap onderbelicht.

De produktschappen voor vee en vlees (PVV) en voor pluimvee en eieren (PPE) noemen de landbouwbegroting 'een flets verhaal'.

zorginstellingen

De begroting volksgezondheid voor 1995 getuigt volgens de Nederlandse Zorgfederatie van meer realiteitszin dan de begrotingen die de afgelopen jaren zijn gepresenteerd. De koepel van zorginstellingen leverde bij het regeerakkoord nog kritiek op de voorgestelde volumegroei van 1,3 procent, maar kan zich nu vinden in de opmerking van de bewindslieden dat dat percentage zonder beperkende maatregelen te klein is.

De Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (NOV) zegt aangenaam verrast te zijn met opnieuw een praktijkverkleining.

hulporganisaties

De ontwikkelingsorganisaties zijn gematigd positief over de nieuwe begroting van minister Pronk. Er is volgend jaar iets meer geld beschikbaar voor structurele armoedebestrijding. Dat is na de toename van de noodhulp dit jaar en de extra bijdragen van het ministerie voor vredesoperaties in 1994 'zonder meer positief', aldus het Gemeenschappelijk Overleg Medefinanciering (GOM), waarin Cebemo, Icco, Hivos en Novib zijn verenigd.

● *Het voltallige kabinet luistert naar de Troonrede van de koningin.* Foto: ANP

Rijkskantorengebouw Maastricht in 1996

DEN HAAG – Uiterlijk 1996 wordt op het Ceramique-terrein in Maastricht het nieuwe rijkskantorengebouw gerealiseerd. Dit laat de minister van Vrom weten in de rijksbegroting 1995. Het kantoor zal worden gesitueerd op een lokatie nabij het station in Maastricht. In dit rijkskantorengebouw worden naar verwachting de volgende diensten gehuisvest: de Inspectie Volkshuisvesting, Milieu-inspectie en Huurcommissie, Rijkswaterstaat, de Rijksconsulent Economische Zaken en de Inspectie Volksgezondheid.
Het rijkskantorengebouw in Maastricht is thans gehuisvest in het voormalige Plem-gebouw aan de F. de Veyestraat. Begin dit jaar is bekend geworden dat het nieuwe rijkskantorengebouw op het Ceramiqueterrein zal worden gebouwd. Een en ander als gevolg van de grote efficiency-operatie waarbij aanzienlijke herindelingen van ministeriële diensten aan de orde zijn. De kosten van de nieuwbouw zijn nog niet bekend, zo laat woordvoerder Dolf Robertus van het ministerie weten, omdat men nog in onderhandeling is met de gemeente Maastricht. Wel houdt Vrom vanaf 1996 rekening met jaarlijkse huisvestingskosten op Ceramique van 867.000 gulden. Naar verwachting komen in het nieuwe rijkskantorengebouw 350 à 400 mensen te werken.

ALGEMENE ZAKEN

Wim Kok (PvdA) Premier

f 47,1

De grootste uitgaven in '95

- Koningshuis **12,8 miljoen**
- Voorlichting **6,3 miljoen**
- Wetenschappelijke Raad **1,7 miljoen**

Bijna miljard nodig voor zuidelijk deel

A73-Noord kost 37 miljoen minder

DEN HAAG – De kosten voor de aanleg van het noordelijk gedeelte van de rijksweg 73 (Venray-Venlo) blijken lager dan geraamd. Dit blijkt uit de begroting 1995 van minister Jorritsma van Verkeer en Waterstaat.

Als gevolg van een voor het Rijk voordelige aanbesteding van de aanleg van het weggedeelte Venray-Venlo inclusief de kunstwerken, blijken de totale aanlegkosten 37 miljoen gulden lager te liggen dan gepland.
De meevaller heeft volgens woordvoerder Kue Chean Wu van Rijkswaterstaat te maken met het feit dat de wegenbouwer die het noordelijk deel (Boxmeer-Venray) van de A73 heeft gemaakt voor een tamelijk gunstige prijs voor het traject (Venray-Venlo) had ingeschreven.

Of er daadwerkelijk sprake zal zijn van geringere kosten zal volgens Wu pas bekend zijn als de weg helemaal gereed is. Volgend jaar zal dit het geval zijn. Rijkswaterstaat verwacht dat er op enkele plaatsen nog meerwerk zal ontstaan vanwege het plaatsen van onvoorziene geluidschermen.

Wat betreft de kosten voor het zuidelijk deel van de A73 (Venlo-Maasbracht) houdt ook de nieuwe minister van Verkeer en Waterstaat vast aan de raming van het 'besluit op hoofdlijnen' van de vorige regering. Hierbij werd uitgegaan van een bedrag van 925 miljoen gulden voor de aanleg en vijftig miljoen gulden voor compenserende maatregelen voor het verlies aan bos en natuur.

Op dit moment liggen de voorbereidingen voor de aanleg van de rijksweg 73-Zuid bij Rijkswaterstaat stop. Gewacht wordt op een besluit van de nieuwe minister, die over de tracékeuze (oostelijke Maasoever) nog met de Tweede Kamer zal moeten overleggen.
In juni is door de Tweede Kamer de motie-Rosenmüller en Van 't Riet aangenomen waarbij is besloten de nadere uitwerking van het tracébesluit op te schorten tot de komst van het nieuwe kabinet.

Studies naar andere inkomsten luchthaven

Aanleg Oost-westbaan niet eerder dan 1996

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – De daadwerkelijke aanbesteding van de Oost-westbaan op de luchthaven Maastricht zal volgens de huidige inzichten niet eerder kunnen beginnen dan in 1996 of 1997. Dat laat minister Jorritsma van Verkeer en Waterstaat weten in de rijksbegroting 1995.

In juli 1990 heeft het kabinet het groene licht gegeven om een nieuwe aanwijzingsprocedure voor het Oost-westbaan project in gang te zetten. De besluitvorming wordt dit jaar nog verwacht, maar de aanbesteding kan volgens de bewindsvrouwe pas over twee of drie jaar plaatsvinden.

Voor de luchthaven is deze tijding geen echte verrassing. Woordvoerder Cor Leverdingen van Maastricht Airport laat weten dat na de aanwijzing voor de aanleg van de Oost-westbaan rekening wordt gehouden met bezwaren- en beroepsprocedures die circa anderhalf jaar in beslag zullen nemen.

De bouw van de nieuwe start- en landingsbaan gaat in totaal circa 180 miljoen gulden kosten. Verkeer en Waterstaat betaalt daarvan zelf 17,6 miljoen gulden, terwijl op een bijdrage van 114 miljoen gulden gerekend wordt van het ministerie van Economische Zaken.

Daarnaast draagt dit ministerie dertig miljoen gulden bij in de kosten voor woningisolatie rond Maastricht Airport. Economische Zaken betaalt hiervoor nog eens 20 miljoen gulden. Deze bedragen worden vanaf 1997 in tranches overgeboekt naar de provincie Limburg die voor de uitvoering van het isolatieprogramma zal zorgdragen.

● De controletoren op vliegveld Maastricht. Foto: ERMINDO ARMINO

Het Rijk neemt tot nu toe voor veertig procent deel in de jaarlijkse exploitatietekorten van de luchthaven Maastricht. Volgend jaar is die bijdrage ruim 2,4 miljoen gulden. In de komende jaren wordt dat gecontinueerd, zo laat de minister weten, alhoewel de luchthaven zal moeten streven naar een „grotere kostenefficiency".

Daarnaast worden studies aangekondigd op welke wijze de inkomsten van de luchthaven kunnen worden vergroot. In dit verband zal ook de invoering van een taakstellend, meer prestatiegericht budget voor de jaren tot aan de eeuwwisseling aan de orde komen.

Op termijn wil de rijksoverheid zich echter terugtrekken uit de exploitatie en de eigendomsverhoudingen van de luchthaven, zo kondigt Jorritsma aan.

Bajes Roermond wordt verbouwd

DEN HAAG – Het ministerie van Vrom trekt de komende twee jaar ruim drie miljoen gulden uit voor een verbouwing van de huidige penitentiaire inrichting aan de Pollartstraat in Roermond.
Justitie wil de gebouwen die straks vrijkomen door de verhuizing van de rechtbank naar het nieuwe rechtbankgebouw aan het Zwartbroekplein in Roermond, benutten voor de gevangenis.
Volgend jaar komt voor de verbouwing een bedrag van bijna 1,3 miljoen gulden vrij van de Rijksgebouwendienst. In 1996 komt daar nog eens een bedrag van 1,8 miljoen gulden bij. Daarnaast krijgt de Roermondse gevangenis volgend jaar nog ruim een miljoen gulden voor het vervangen en herstellen van diverse installaties.

Burgemeesters krijgen speciale 'cursus integriteit'

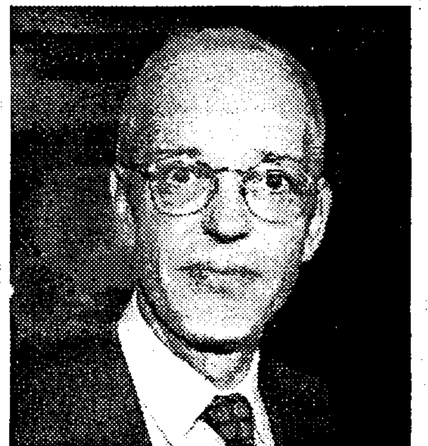
Minister beraamt nieuw offensief tegen corruptie

Van onze verslaggever

HEERLEN/DEN HAAG – Mede als gevolg van de golf van bestuurlijke affaires in Zuid-Limburg, beraamt het nieuwe kabinet een verhevigd offensief tegen machtsmisbruik, belangenverstrengeling en corruptie door bestuurders en ambtenaren. Minister Hans Dijkstal van Binnenlandse Zaken kondigt een pakket verscherpte maatregelen aan die de 'onkreukbaarheid, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid' van het openbaar bestuur een extra impuls moeten geven.

Zo worden er door het departement volgend jaar speciale werkconferenties georganiseerd voor burgemeesters, waarbij ze nog eens nadrukkelijk worden geïnstrueerd over het thema 'integriteit van het bestuurlijk en ambtelijk apparaat'.
In aansluiting daarop laat de minister op korte termijn onderzoeken op welke manier 'zeer laakbare gedragingen' van bestuurders en politici het best kunnen worden gesanctioneerd. Ook worden bijbanen en andere nevenactiviteiten van rijksambtenaren opnieuw onder de loep genomen en in elk geval aan een strenge meldings- en registratieplicht onderworpen.
Tegelijk wil Dijkstal laten onderzoeken of er speciale maatregelen nodig zijn voor de regeling van nevenactiviteiten door politiefunctionarissen.
Bovendien zegt de bewindsman verscherpte aandacht te zullen besteden aan onoirbare beïnvloeding van politieke partijen 'als gevolg van bepaalde financiële relaties'. In dat verband zal ook de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) zich in 1995 'verder verdiepen' in corruptiepraktijken binnen het bestuursapparaat.

FINANCIËN

Gerrit Zalm (VVD)

f 5,2 miljard

De grootste uitgaven in '95

- Belastingdienst (personeel materieel) **3,1 miljard**
- Rente teruggave belasting **1 miljard**
- Exportkredietverzekering **0,5 miljard**

Rechtbanken verhuizen

MAASTRICHT/ROERMOND – In de Miljoenennota wordt melding gemaakt van de inmiddels afgewerkte oplevering van de nieuwe rechtbanken in Maastricht en Roermond. De verhuizing van die arrondissementsrechtbanken is, zoals deze krant al meldde, gepland voor Maastricht op 4, 5 en 6 november en voor Roermond in het eerste weekeinde van december. Gisteren werd bekend dat er al op dinsdag 8 november een eerste zitting van de meervoudige strafkamer van de Maastrichtse rechtbank zal plaatsvinden in het voormalige ziekenhuiscomplex Annadal 1.

Experiment parkeerbeleid in Venray

VENRAY – De gemeente Venray is één van de vier gemeenten in Nederland die de handhaving van het parkeerbeleid per 1 oktober bij wijze van proef mogen laten uitvoeren door het particuliere bedrijf Parcon.
De ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken hebben ingestemd met dit experiment, dat uit nood is geboren nu de parkeerhandhaving bij de reguliere politie geen prioriteit heeft.
Parcon heeft verleden jaar al aangeboden dit werk van de politie over te nemen. De ministers hebben overigens verboden dat Parcon-medewerkers bewapend worden. Het toezicht op de Parcon-controleurs moet verricht worden door de politie, maar de parkeercontroleurs krijgen wel een bijzondere opsporingsbevoegdheid. Op 1 januari 1996 wordt het experiment beëindigd en zal beslist worden of alle gemeenten de handhaving van het parkeerbeleid in de toekomst mogen uitbesteden.

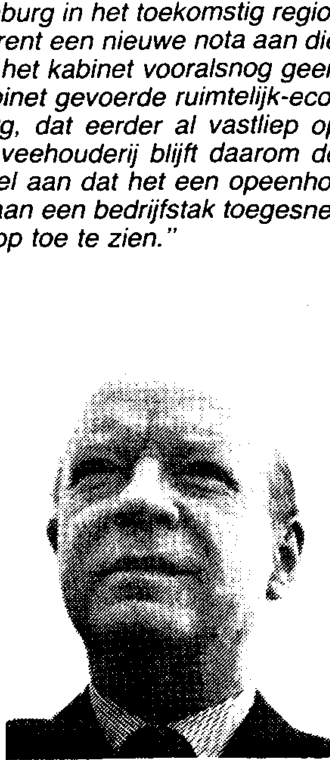
de mening van

Nellie Verbugt (Tweede Kamerlid VVD)

„Op het moment dat het 'paarse' kabinet aantrad, waren de voorbereidingen voor de begroting 1995 al nagenoeg afgerond. De voorliggende begroting is daarom bij uitstek een overgangsbegroting. Het vorige kabinet (PvdA/CDA) deed het voorbereidende werk, het nieuwe kabinet (PvdA, D'66 en VVD) bracht een 'paars' vernislaagje aan. In de begroting is daarom veel terug te vinden dat aansluit op bekend beleid. Nieuwe accenten zijn er uiteraard ook.
Het nieuwe kabinet maakt een goede start met de keuze om meer mensen aan het werk te krijgen. Het komt met een uitgebreid pakket maatregelen, waarvan lastenverlichting en directe uitbreiding van de werkgelegenheid een onderdeel vormt. Dit betekent dat er meer prikkels komen voor mensen om zich op de arbeidsmarkt te begeven, terwijl tegelijkertijd de toegangspoort tot de sociale zekerheid beter bewaakt zal worden.
Benutting van het verwachte conjunctuurherstel vraagt een goede infrastructuur in de breedste zin van het woord. Een punt van aandacht hierbij is de vraag hoe deze investeringen regionaal over Nederland verdeeld zullen worden. Minister Jorritsma schrijft dat de regio's buiten de Randstad zeker niet vergeten zullen worden. Voor Limburg is dit erg belangrijk, omdat op korte termijn besluitvorming moet plaatsvinden over een aantal majeure projecten, zoals de Noord-Zuidverbinding (A73), de aansluiting daarvan op het Duitse autosnelwegnet (onder andere de A74), alsmede het grootschalige reconstructieprogramma voor de Maas, volgend op de recente overstromingsramp. Voor de Limburgse Kamerleden betekent dit dat zij in Den Haag de vinger aan de pols moeten blijven houden.
Een verder aandachtspunt is de positie van Zuid-Limburg in het toekomstig regionaal-economisch beleid. Het kabinet kondigt hieromtrent een nieuwe nota aan die de Kamer ultimo 1994 zal bereiken. Zorgelijk is, dat het kabinet vooralsnog geen afstand wenst te nemen van het door het vorige kabinet gevoerde ruimtelijk-economisch herstructureringsbeleid voor Noord-Limburg, dat eerder al vastliep op een onbetaalbaar milieubeleid. Met name voor de veehouderij blijft daarom de onzekerheid voortduren. Het kabinet geeft echter wel aan dat het een opeenhoping van milieuregels wil voorkomen en zal werken aan een bedrijfstak toegesneden aanpak. Voor de VVD-fractie blijft het zaak hierop toe te zien."

Drs. Frans Wolters (Tweede Kamer PvdA)

„De begroting 1995 bevat, zo vlak na de presentatie van het regeerakkoord en het debat over de regeringsverklaring, eigenlijk totaal géén nieuws. Het kabinet analyseert nog eens de toestand in de wereld én in Nederland.
De analyse is goed, dat stelden we al vast bij het debat enkele weken geleden. De voorgestelde beleidsombuigingen en maatregelen gaan echter veelal de verkeerde richting in. Alles wordt ingezet op werkgelegenheid. Daar zijn wij het mee eens.
Maar hoe verhouden zich de volgende maatregelen tot dit doel? Ik noem, in willekeurige volgorde: temporisering van investeringen in de infrastructuur, een forse aanslag op de begrotingsgelden voor onderzoek en ontwikkeling, een uit het zicht raken van het regionale beleid, te veel 'kunstbanen' in de collectieve sector, een forse aantasting van de landinrichting, onduidelijkheid over de vormgeving van de toekomstige lastenverlichting, het ontmoedigen van de spaarzin door ingrepen in de aow-regeling voor jongere partners, géén oplossing voor de problematiek van de gelegenheidsarbeid, een overmaat aan inkomensafhankelijke regelingen ten laste van de midden-inkomens, een ondoordachte reorganisatie van het hoger onderwijs en als klap op de vuurpijl een bovenmaatse aanslag op de kinderbijslag.
Ziehier de eerste oogst van 'paars'. Bij het debat over de regeringsverklaring hebben we al een aantal wijzigingen op het punt van ontwikkelingssamenwerking/defensie en kinderbijslag voorgesteld. Deze zijn echter alle, ik denk bij met name PvdA en VVD, niet telkens om inhoudelijke redenen afgewezen.
Deze week zullen we weer een aantal concrete wijzigingsvoorstellen presenteren. Ons centrale doel daarbij is werkelijk iets te doen aan bestrijding van de werkloosheid en de vergroting van de interne veiligheid. Onze oppositierol zal een constructieve zijn."

Eisso Woltjer (Tweede Kamer PvdA)

„De algemene beschouwingen van dit jaar vormen de eerste vuurproef van het nieuwe paarse kabinet. We staan voor een uitdaging om deze coalitie tot een succes te maken. Met de begroting 1995 worden de globale afspraken van het regeerakkoord verder ingevuld. In de algemene beschouwingen zal de PvdA-fractie haar prioriteiten daarnaast leggen. Een aantrekkende economie zal het kabinet ruimte kunnen verschaffen voor beleid gericht op een herstructurering van de economie en de lastenverlichting mede ten dienste van een rechtvaardige inkomensontwikkeling. Een ander belangrijk thema van dit kabinet zal het herschikken van verantwoordelijkheden zijn: tussen overheid en burgers, overheid en bedrijven enzovoort. Thema's waarin sociaal-democratische en liberale gedachten elkaar ontmoeten.
Dit zal geen Randstedelijk kabinet zijn, zoals door sommige wordt gesuggereerd. De sociaal-economische ontwikkeling, de vernieuwing van het platteland, stimulering van het midden- en kleinbedrijf; allemaal thema's die in heel Nederland belangrijk zijn. En dus van belang zijn voor Limburg."

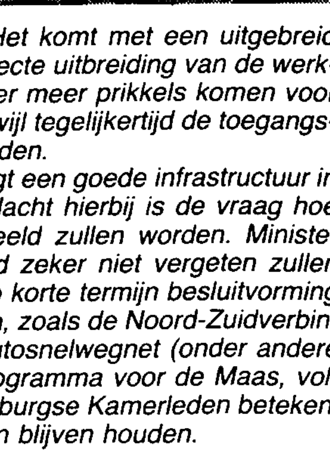
Jos van Rey (Tweede Kamer VVD)

„De eerste Miljoenennota van het nieuwe kabinet. Belangrijk is de passage: 'Het huidige economisch herstel zal de basis moeten leggen voor een duurzame economische groei en het scheppen van werkgelegenheid.' Dus de komende jaren bestaat de kans om een solide landelijke boekhouding op te stellen. Met een VVD-minister op Financiën is dit een unieke kans. Eindelijk wordt nu ook de administratieve lastenverzwaring voor het bedrijfsleven aangepakt. Te gek voor woorden aan hoeveel bureaucratische rompslomp het bedrijfsleven moet voldoen.
Belangrijk dat ondernemers bureaucratische belemmeringen melden aan:
Meldpunt Bureaucratische Belemmeringen, kamer 464
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Hoe meer meldingen, hoe meer Den Haag overtuigd wordt wat er dient te veranderen. Voor Limburg is van belang dat: 'Een positieve beslissing in de procedure om tot aanleg van een Oost-westbaan op de luchthaven van Maastricht te komen, wordt binnenkort verwacht.' Dan blijft er voor Limburg natuurlijk nog rijksweg 73 over. Het besluit moet op korte termijn ook positief genomen worden voor rijksweg 73 Oost-tracé.
Dit kabinet laat met deze Miljoenennota zien – en dat is uiteraard ook volkomen terecht – dat de regio even goed wordt behandeld als de Randstad. Zou daar een wijziging in komen, dan kunt u op de VVD-Tweede Kamerfractie rekenen."

Maria van der Hoeven (Tweede Kamer CDA)

„Als lid van de grootste oppositiepartij wil ik best een reactie geven. Het valt mij op dat er nog niet veel 'paars' en 'nieuw elan' valt te ontdekken. Voor een groot deel wordt voortgebouwd op eerder, door het vorige kabinet ingezet beleid. Wel worden nogal wat nota's, heroverwegingen en onderzoeken aangekondigd. Het socialistisch-liberale karakter daarvan moet nog blijken uit de resultaten. Of zit het nieuwe element misschien in de zeer grote aandacht voor de problematiek van de steden in de Randstad terwijl de problematiek van de regio uit het beeld lijkt te zijn verdwenen? De tijd zal het leren.
Wat de consequenties van die heroverwegingen voor Limburg zullen zijn, ik denk dan bijvoorbeeld aan de aanleg van de A73, de uitbouw van vliegveld Beek, de ontwikkeling van grensoverschrijdende bedrijventerreinen, is nog niet duidelijk maar is wel zorgelijk. Plannen voor minder regelgeving vanuit de rijksoverheid en voor meer decentralisatie staan naast voornemens voor meer controle en regelgeving vanuit de andere overheden: gemeente en provincie. Niet alleen het bedrijfsleven, maar ook het onderwijsveld zal hiermee worden geconfronteerd.
Het meest opmerkelijke vind ik dat in de regeringsverklaring aangegeven bezuinigingen en besparingen voor 1995 lang niet allemaal gerealiseerd worden en worden doorgeschoven naar de volgende jaren. Dat lost natuurlijk niets op. Mijn grootste zorg gaat uit naar de consequenties van een aantal voorgenomen maatregelen en op het terrein van lastenverschuiving voor de gewone burgers. Ergens moet de rekening worden betaald!
Tijdens het debat over de regeringsverklaring heeft het CDA nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de problematiek van de veiligheid op straat, de uitbreiding van de politiecapaciteit en de aanpak van de drugsproblematiek. De door de regering gedane toezeggingen op dit punt moeten nog worden uitgevoerd. Dat geldt ook voor de nog te verschijnen notitie op het punt van het ouderenbeleid. Het CDA blijft hier alert op, evenals op de te ver doorgeschoten bezuiniging op de kinderbijslag. Bij het beoordelen van de voorstellen ligt voor het CDA het zwaartepunt bij het concrete en structurele, dus blijvende, werkgelegenheidsresultaat, waarbij het accent op verdienen zal liggen en niet op verdelen. Dit, en de blijvende aandacht voor immateriële zaken als euthanasie, de zorg voor zwakkeren, een sluitend asielbeleid en het blijven benadrukken van de noodzaak tot investeren in mensen (via onderwijs) en in technologie en infrastructuur blijven voor het CDA speerpunten in de te voeren kritisch doch constructieve oppositie."

'Recht doen aan traditie en pluriformiteit'

Kabinet laat bede in Troonrede staan

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Het eerste kabinet zonder christendemocratische ministers sinds 1917 heeft de traditionele 'bede' aan het slot van de Troonrede gehandhaafd. Koningin Beatrix beëindigde de Troonrede vanmiddag met „het vertrouwen dat velen met mij u wijsheid toewensen en om zegen voor u bidden." Die formulering werd in 1978 door het kabinet Van Agt-Wiegel (CDA/VVD) geïntroduceerd, al ontbraken toen nog de woorden 'met mij' van het staatshoofd.

SGP en GPV zijn teleurgesteld „dat de naam van God, die publieke erkenning hoort te ontvangen, niet wordt genoemd" door het 'paarse' kabinet, zei SGP-fractievoorzitter Van der Vlies.

Het kabinet-Den Uyl (1973-1977) schrapte de bede 'om Gods zegen' over het parlementaire werk, maar onder de kabinetten-Lubbers keerde ze weer terug. Volgens premier Kok heeft het kabinet van PvdA, VVD en D66 met de huidige formulering 'recht willen doen aan de pluriformiteit en de tradities' en 'geen gevoelens willen kwetsen'.

De Troonrede waarmee de Koningin gistermiddag het parlementaire jaar opende, stond voor een groot deel in het teken van de herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog. Daarbij werd ook nadrukkelijk stilgestaan bij de huidige brandhaarden in ex-Joegoslavië en Ruanda. „Herdenken is herinneren, maar ook inspiratie putten en lering trekken voor het heden en de toekomst. (...) Werken aan duurzame vrede, aan samenwerking binnen en buiten de landsgrenzen, dàt moet onze opdracht zijn." Het kabinet benadrukte dat de na de oorlog bereikte verworvenheden niet onaantastbaar zijn.

De Troonrede bevatte verder de gebruikelijke 'lappendeken' aan beleidsvoornemens, hoewel verschillende ministers en topambtenaren daar liever vanaf hadden gezien, zo vlak na het afronden van de regeringsverklaring. Kok erkende maandag 'even te hebben gedroomd' van een andere opzet van de Troonrede, maar dat idee alweer snel te hebben laten varen.

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Jan Pronk (PvdA)

ƒ 6,7 miljard

De grootste uitgaven in '95

- Landenprogramma's **1,4 miljard**
- Noodhulp **265 miljoen**
- Milieubeleid in ontwikkelingslanden **110 miljoen**

Geen geld genoeg voor onderhoud schoolgebouwen

Onderwijs 'versjofeld'

DOOR ANS BOUWMANS

DEN HAAG – Of je nou op een basisschool in het dorpse Herkenbosch, in de gemeente Haarlemmermeer of in het Amsterdamse Westerpark gaat kijken, de sjofelheid van onze hedendaagse schoolgebouwen straalt je tegemoet. Is het een armoedige façade waarachter wel goed les wordt gegeven in rekenen en taal? Of zijn het de eerste symptomen van een verpauperend onderwijsbestel waarvoor de overheid gewoon niet genoeg geld over heeft?

De minister van Onderwijs vindt dat leerlingen tot en met 16 jaar gratis onderwijs moeten krijgen; de rijksoverheid moet dat bekostigen. Steeds meer scholen in het basis- en voortgezet onderwijs weten echter niet meer hoe ze het hoofd financieel boven water moeten houden. Dat kan komen door slecht management, maar het lijkt erop dat de krappe financiering door het rijk een steeds groter probleem wordt.

Neem alleen al het onderhoud van de gebouwen. Volgens een dit jaar door het Nederlands Economisch Instituut gehouden onderzoek onder scholen in het voortgezet onderwijs dekt de rijksvergoeding gemiddeld maar driekwart van de kosten. Landelijk komen alle middelbare scholen te zamen 465 miljoen te kort. De rijksvergoedingen zullen binnenkort in de Tweede Kamer worden geëvalueerd. Dan wordt ook gekeken naar de toestand van de basisscholen. Daar lijkt het niet veel beter. Cijfers ontbreken nog maar treurige voorbeelden van de 'sluipende achteruitgang' zijn er genoeg. In het Herkenbosch is het dak van een deel van de school zo versleten dat er emmers in de lokalen zijn gezet om het regenwater op te vangen. Voor vervanging is geen geld. Het ministerie wil het niet geven, terwijl daar wel op was gerekend. „De financieringsregels zijn aangescherpt, waardoor er nu ineens geen geld meer is voor ingrijpend onderhoud aan bijgebouwen," zegt J. Saes van het katholieke schoolbestuur.

'Help ons', schreven ze aan minister Ritzen. „Maar er wil niemand komen kijken. We voelen ons machteloos. Het schoolteam, de ouders en kinderen zijn het zat. De ouders hebben enkele jaren geleden al weekeinden lang gratis meegeholpen. Ze weigeren dat nog eens te doen nu de overheid ons in de kou laat staan." De school - de enige in de buurt - ziet er verloederd uit en het vandalisme neemt toe. „Natuurlijk kun je ook wel lesgeven in een schuur, maar ik denk toch dat het onderwijs hieronder te lijden heeft."

De suggestie dat de rijksoverheid het basis- en voortgezet onderwijs volledig financiert, wordt door onderwijsorganisaties bestreden. Scholen zijn er zelfs toe overgegaan vrijwillige ouderbijdragen te gebruiken voor onderhoud. Het budgetsysteem voor de scholen is in de jaren tachtig kostendekkend opgezet, maar daar is men geleidelijk van af gestapt, zegt drs. P.T. Stuivenvolt, onderwijsambtenaar in Haarlemmermeer. „De normen zijn opgerekt en aangepast om geld te besparen. Maar daarover heeft de politiek zich nog niet druk gemaakt." In zijn gemeente is er 2 miljoen gulden nodig voor - achterstallig - onderhoud aan de twintig openbare scholen, er komt een half miljoen binnen via het ministerie. Dat leidt onherroepelijk tot verfloddering.

Uit een begin dit jaar gepubliceerd rapport van de Commissie Evaluatie Basisonderwijs blijkt dat er met name wat betreft rekenen en taal nogal wat schort aan de kwaliteit van het onderwijs. Leerkrachten en lesprogramma's bleken te zwaar belast. Daar wordt wat aangedaan. Er werd ook gepleit voor een extra investering van 220 miljoen gulden. Dat geld komt er niet. Staatssecretaris Netelenbos is al blij dat ze niet hoeft te bezuinigen.

De vraag is of de krappe bekostiging en de versjofeling van de gebouwen op termijn van invloed zijn op de kwaliteit van het onderwijs. Hoogleraar Roel in 't Veld - hij was zes jaar directeur-generaal hoger onderwijs en kortstondig staatssecretaris in Zoetermeer - ziet een indirecte relatie. Niet alleen de overwoekerde schoolpleinen maar ook het beeld dat de overheid onvoldoende geld over heeft voor het onderwijs beïnvloedt de arbeidsmotivatie negatief. Waarbij vooral de onbetrouwbaarheid van de overheid demotiverend werkt, aldus In 't Veld.

● *Schoolgebouwen verloederen in snel tempo door een gebrek aan geld.* Foto: GPD

Nieuw Europees rijbewijs op komst

Buskaartje wordt nauwelijks duurder

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Voor 1995 staan voor wat betreft het ministerie van verkeer en waterstaat onder meer de volgende beleidsvoornemens op stapel:

- De tarieven voor tram en bus worden jaarlijks aangepast aan de inflatie maar zullen 'niet veel meer' stijgen; eventuele verhogingen van de accijnzen op benzine en diesel, worden gecompenseerd door een verlaging van de motorrijtuigenbelasting.
- Over de invoering van een spitsheffing wordt binnen een half jaar een besluit genomen;
- Het stads-en streekvervoer krijgt 50 miljoen gulden meer om drukke lijnen uit te breiden en te verbeteren;
- Op de geplande inversteringen in wegen en spoorlijnen wordt 250 miljoen gulden bezuinigd; binnenkort wordt duidelijk welke projecten voorlopig uitgesteld worden;
- Over een half jaar wordt bepaald of de Betuwelijn noodzakelijk is en of er eventueel een alternatief tracés wenselijk en mogelijk is.
- De groei van het autogebruik is vergeleken met 1986 met 14 procent gestegen; het openbaar vervoer is niet verder gegroeid. Ook het autobezit blijft toenemen, onder meer omdat ouderen langer blijven autorijden.
- Op 1 januari wordt een nieuw Europees rijbewijs ingevoerd;
- Er wordt onderzoek gedaan naar een hoge snelheidslijn (hsl) van Amsterdam naar Keulen en Frankfurt.

Hoofdpunten landbouw

DEN HAAG – De nieuwe landbouwminister Van Aartsen (VVD) maakt in zijn begroting nog geen nieuwe plannen bekend. Enkele punten zijn:

- De agrarische sector zal „ten volle profiteren"van de vijfhonderd miljoen gulden die de komende jaren op grond van het regeerakkoord zal worden besteed aan het midden- en kleinbedrijf.
- Het kabinet blijft vooralsnog onduidelijk over het te voeren mestbeleid. Er is kortgeleden een advies aan de Raad van State gevraagd. Minister van Aartsen wil 'de periode die nodig is voor advisering gebruiken om mij met de minister van Vrom te beraden over verder te nemen stappen'.
- De verschillende proefstations van het ministerie worden met ingang van volgend jaar verzelfstandigd.

'Duitsland neemt belangrijkste plaats in'

Ambtenaren BuZa lopen stage in Bonn

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Jonge ambtenaren van het ministerie van Buitenlandse Zaken gaan nog dit jaar stage lopen bij hun collega's in Bonn en vice versa. Dit initiatief is het eerste signaal dat Nederland de komende jaren de band met Duitsland verder aan wil halen, zo blijkt uit de begroting van Buitenlandse Zaken.

Hoewel het nieuwe buitenlandse beleid nog in de steigers staat, verwijst minister Van Mierlo op tal van plaatsen in zijn begroting naar het belang van een goede verstandhouding met Duitsland: „Duitsland neemt onder onze partners wellicht de eerste plaats in. Het is een onontbeerlijke partner in Europees en Atlantisch verband."

De Duitse wens om de Europese Unie oostwaarts uit te breiden (met Polen, Hongarije, Tsjechië, de Baltische staten) verdient dan ook steun, vindt de minister. Wel hangt aan deze uitbreiding voor Nederland een flink prijskaartje. De Nederlandse contributie aan 'Brussel' zal met vijf tot acht miljard gulden per jaar stijgen.

VS

Overigens wenst Van Mierlo de VS als 'oude' bondgenoot van Nederland niet af te schrijven. Gezien de instabiliteit in Noord-Afrika en in de voormalige Sovjet-Unie zou er veel aan zijn gelegen de VS „actief betrokken te houden bij de Europese veiligheid."

BUITENLANDSE ZAKEN

Hans van Mierlo (D66) Vice-premier

ƒ 3,3 miljard

De grootste uitgaven in '95

- Afdracht aan Europese Unie **2 miljard**
- Kosten buitenlandse dienst **0,5 miljard**
- Contributie internationale organisaties **64 miljoen**

Lagere belastingen toch hogere lasten

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De burger krijgt met ingang van 1995 een belastingverlaging van maximaal 160 gulden. Bovendien zal bij de belastinghoogte voor het eerst in drie jaar weer rekening gehouden worden met de inflatie. Ten onrechte betaalde belasting wordt, als het gaat om meer dan 25 gulden, teruggegeven. Die grens was 150 gulden. Dat blijkt uit de gisteren gepubliceerde begrotingsplannen van het kabinet-Kok.

De belastingvoordelen voor de burger vallen weg tegen enkele forse lastenstijgingen. Zo gaat de accijns op benzine en diesel met de inflatie, geschat op 2,5 procent, omhoog. Met ingang van het nieuwe jaar komen er milieubelastingen op afval, grondwater en uranium.

In de Miljoenennota wordt aangekondigd dat het rijk meer geld gaat vragen voor haar diensten. Tarieven moeten kostendekkend worden. De omroepbijdrage gaat met 2,5 procent omhoog.

Voor bedrijven is er eigenlijk alleen een verlaging van de premie ziekenfondswet die als lastenverlichting geboekt staat. Het gaat om 500 miljoen gulden. Een heffing die op basis van de warenwet wordt betaald gaat omhoog. Dat kost weer 50 miljoen. Er zijn nog wel enkele kleinere belastingvoordeeltjes voor bijzondere groepjes ondernemers.

De aangekondigde lastenverlichting voor kleine bedrijven en boeren komt pas na 1995. Datzelfde geldt voor een verlaging van de belasting op inkomens tussen 43.000 en 86.000 gulden.

LANDBOUW NATUURBEHEER VISSERIJ

Jos van Aartsen (VVD)

ƒ 3,1 miljard

De grootste uitgaven in '95

- Algemeen **0,9 miljard**
- Agrarisch onderwijs **0,8 miljard**
- Inrichting en beheer **0,7 miljard**

Kabinet is gewaarschuwd

DEN HAAG - Als het misloopt zal het kabinet-Kok nooit kunnen zeggen dat men niet was gewaarschuwd. Zowel de Raad van State als het Centraal Planbureau (CPB) steken in hun commentaren op de Miljoenennota 1995 het vingertje op.

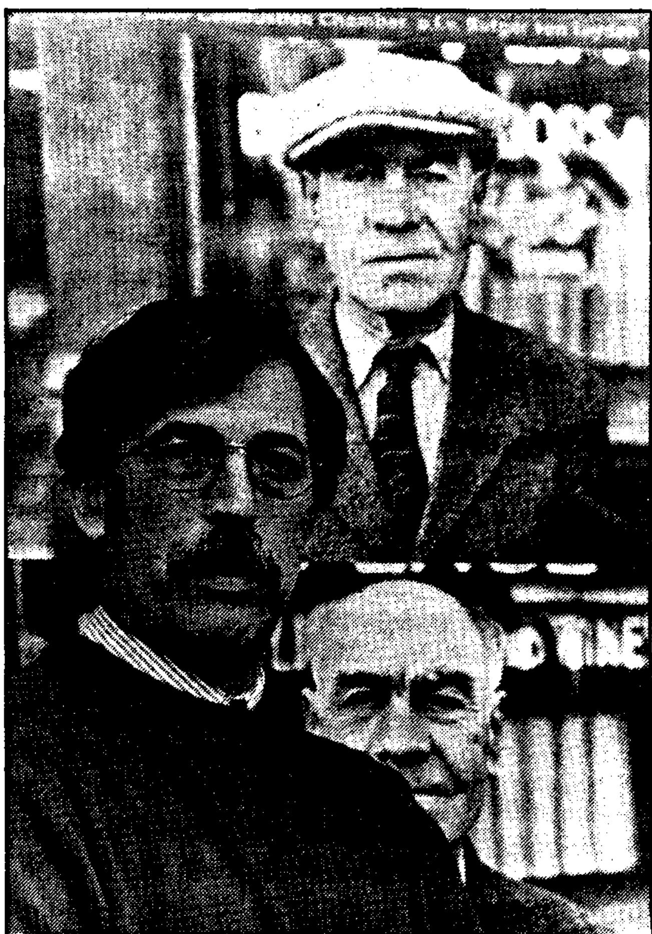
De Raad van State doet dat op een viertal punten. Ten eerste moet het financieringstekort verder omlaag. Ten tweede zijn maatregelen nodig om de staatsschuld verder te verminderen. Ook moet het uitgestippelde financiële beleid strak worden gevolgd. Ten slotte vindt de Raad van State het kabinet wel erg ambitieus ten aanzien van het tempo en de omvang van de aangekondigde wetsontwerpen en maatregelen. Alleen als iedereen zich bewust is van de noodzaak in te grijpen zal het lukken, aldus de Raad, waarbij de weer toenemende economische groei ook kan helpen.

Het CPB signaleert een drietal 'dreigingen' voor het kabinet die ongeveer sporen met de mening van de Raad van State. Het zal standvastigheid vergen om de financiële discipline bij meevallers ook vast te houden, menen de rekenmeesters van het kabinet.

Daarnaast zullen aangekondigde ombuigingen op moeilijke terreinen als de sociale zekerheid en de gezondheidszorg in hoog tempo uitgewerkt en ingevoerd moeten worden willen de ingeboekte besparingen in 1998 gehaald worden.

Ten slotte is het doorvoeren van de plannen mede afhankelijk van de inzet van anderen, meent het CPB. Daar zal het kabinet aan moeten werken in overleg met alle betrokkenen: woningcorporaties, vakbonden, werkgevers, gemeenten, provincies, zorginstellingen en arbeidsbureaus.

de mening van

● Hans Turlings, 48 jaar, directeur van het Munttheater in Weert. Foto: ERMINDO ARMINO

De theaterdirecteur: doek valt nog niet

„Ik heb geen flauw idee wat de kunstsector boven het hoofd hangt met alle bezuinigingen en ik ben zeker niet de enige uit de culturele hoek die vol spanning wacht op de nieuwe kabinetsplannen," zegt Hans Turlings, directeur van het Munttheater in Weert.

Het kunstenplan, waarin afspraken zijn gemaakt tussen het ministerie van WVC en de door het Rijk gesubsidieerde gezelschappen, loopt door tot 1997. „De afspraken in dit plan zijn voor toneelgroepen, orkesten en andere gezelschappen heel gunstig. Ik hoop dat het na 1997 ook zo blijft."

Over het theateraanbod van komend jaar is Turlings tevreden. „We hebben een aardig pakket samengesteld. Het enige nadeel van het Munttheater is dat het maar een kleine accommodatie heeft. Grote landelijke toneelgroepen lopen we dus vaak mis."

In praktijk wel degelijk grote verschillen

Koopkrachtverlies op papier 'rechtvaardig'

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Ze zijn er weer, de koopkrachtcijfers. De Begrotingskoninkjes van Prinsjesdag. Veracht en verslonden, verwenst en verguisd, maar wel keer op keer tot toetssteen gebombardeerd van het kabinetsbeleid.

Het paarse kabinet-Kok is tevreden. Iedereen gaat er volgend jaar op achteruit, maar het koopkrachtverlies is redelijk evenwichtig verdeeld, heet het. Het best af zijn de aow'ers zonder aanvullend pensioen en de modale kostwinner (kleine 50.000 gulden bruto) met kinderen. Hun inkomensachteruitgang blijft beperkt tot een kwart procent.

De alleenverdiener met iets meer dan het minimumloon levert op papier een half procent in. Tenminste, als hij kinderen heeft. Zijn collega met alleen een minimumloon en de mensen met een minimale uitkering (met en zonder kinderen) zien hun koopkracht een vol procent dalen. Datzelfde geldt voor de categorie 'twee keer modaal met kinderen'.

Tot zover het koopkrachtplaatje. Maar deze papieren rechtvaardigheid maskeert een wereld van verschillen. De koopkrachtcijfers houden bijvoorbeeld geen rekening met extra loonsverhoging als gevolg van promotie. De in vele bedrijfstakken gebruikelijke jaarlijkse bevordering naar een hogere loonschaal, blijft daardoor buiten beeld.

Datzelfde geldt voor het effect van bezuinigingen die niet iedereen treffen. Bezuinigingen op de huursubsidie bijvoorbeeld en de studiefinanciering. Of de hogere eigen bijdragen voor rechtsbijstand en volksgezondheid. Het inkomensnadeel voor de betrokkenen kan evenwel groot zijn.

Voor de ministers Zalm (Financiën) en Melkert (Sociale Zaken) is het onmogelijk al deze effecten in één grafiekje onder te brengen. Temeer daar de extraatjes van het Rijk ook niet bij iedereen terechtkomen. Het vervroegd afschaffen van de eigen bijdrage voor steunkousen bijvoorbeeld zal een gezonde 25-jarige ongemerkt passeren. Veel ouderen en chronisch zieken zijn er wel degelijk financieel mee gebaat.

Opmerkelijk in het koopkrachtplaatje is het ontbreken van de ambtenaren, vooral omdat deze groep werknemers hard getroffen wordt door bezuinigingen. Voorheen was de modale ambtenaar wel in het koopkrachtplaatje opgenomen. Een verklaring voor het gemis dit jaar wordt niet gegeven.

Hoofdpunten onderwijs

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Minister Ritzen en zijn staatssecretarissen Nuis en Netelenbos stellen in hun onderwijsbegroting onder meer het volgende voor:

• Het aantal leerlingen en studenten stijgt jaarlijks met zo'n 23.000 door hogere geboorten- en immigratiecijfers. Om de meeruitgaven te compenseren, heeft het ministerie van Onderwijs 321,6 miljoen gulden van het kabinet gekregen.
• Er komt een prestatiebeurs, waarbij studenten eerst moeten lenen en er pas na voldoende studieresultaat een deel (beurs en eventueel aanvullende beurs) kwijtgescholden wordt. De periode dat iemand een beurs kan krijgen wordt met een jaar teruggebracht tot de cursusduur (vier jaar), daarna is nog drie jaar een lening mogelijk. Dit levert komend jaar 220 miljoen op, het bedrag loopt op tot 985 miljoen in '98.
• Er wordt extra geld vrijgemaakt voor onderwijs in Nederlands als tweede taal.
• Het middelbaar beroepsonderwijs krijgt volgend jaar 114,8 miljoen gulden extra, om de leerlingengroei te compenseren en extra geld vrij te maken voor. In de jaren erna zo'n 60 miljoen.
• Er wordt 35 miljoen gulden extra besteed aan het verbeteren van de kwaliteit van leraren.
• De 15 miljoen gulden die het ministerie extra heeft gekregen zullen worden gebruikt om de bezuiniging van 12,4 miljoen op de cultuurfondsen (o.a. fonds voor de beeldende kunst en podiumkunst) 'voor het leeuwedeel" ongedaan te maken. „Omdat daar de vernieuwing zit', aldus staatssecretaris Nuis.
• Er komt een aparte regeling voor kunstenaars 'in de bijstand'.
• De omroepen krijgen een vijfjarige concessie.
• De overheid doet een beroep op bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties om te investeren in onderzoek. Er wordt gestreefd naar meer co-financiering.

ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN

Jo Ritzen (PvdA)

ƒ34,2 miljard

De grootste uitgaven in '95

- Primair onderwijs **8,8 miljard**
- Voortgezet onderwijs **6,7 miljard**
- Wetenschappelijk onderwijs **5 miljard**

Overheidsdienaren ervaren geen nieuw elan van paars

'Het politieke fatsoen voor ambtenaar is weg'

DOOR WILFRED SCHOLTEN

DEN HAAG – Het zijn er te veel, ze doen te weinig en ze zijn te duur. De ambtenaar is zo onderhand een 'tweederangs-burger' geworden, vindt voorzitter Loek Poell van de christelijke ambtenarenvakbond CFO. „Het is steeds minder leuk om bij de overheid te werken."

Na jaren van 'afslanking', 'efficiëncy' en 'privatisering' is het paarse kabinet beslist geen begin van een nieuwe lente voor overheidsdienaren. Integendeel: de vut voor ambtenaren wordt deze kabinetsperiode welhaast afgeschaft en de lonen worden verder gematigd. Op voorhand is alvast een bedrag van 1,5 miljard gulden aan bezuinigingen ingeboekt.

Daarnaast gaat de riante wachtgeldregeling (de werkloosheidsuitkering voor ambtenaren) op de helling. De ambtenaar moet een 'gewone' werknemer worden - zonder het bijpassende salaris overigens. In vergelijking met het bedrijfsleven krijgen ambtenaren voor vergelijkbare functies gemiddeld 17 procent minder salaris, een verschil dat voor topambtenaren zelfs oploopt tot 70 procent.

„Het is triest," aldus Poell. „Wij hebben de afgelopen jaren de noodzaak van loonmatiging onderschreven, maar desondanks slaan de kabinetten ons toch telkens weer aan voor extra bezuinigingen. En terwijl de arbeidsomstandigheden verslechteren wordt ons imago er ook niet beter op. Alsof we een last zijn. Men beseft niet dat ambtenaren nodig zijn in deze samenleving. Nee, de citroen wordt verder uitgeknepen. De motivatie van de mensen vermindert zodoende wel."

Noodkreet

De kritiek van de vakbondsvoorzitter is niet zomaar een jaarlijks terugkerende jammerklacht over nieuwe bezuinigingen op het overheidspersoneel. De ambtenaar lijkt echt in de knel te zitten. Onlangs lekte uit dat de hoogste ambtenaren in Den Haag de noodkreten van de vakbonden grotendeels onderschrijven. In een vertrouwelijk stuk aan het kabinet schreven topambtenaren van alle departementen dat de kwaliteit van het ambtenarenapparaat in het geding is. Door de inkrimping van de organisatie is de dienstverlening aan de burgers verslechterd. De ingrepen in de arbeidsvoorwaarden zorgen ervoor dat nauwelijks nog aan geschikt personeel is te komen.

„Eindelijk een steun in de rug," zegt Poell, die op een pikant detail wijst: de voorzitter van deze club verontruste topambtenaren was de secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken, de VVD'er Van Aartsen, dezelfde man die sinds een maand minister van Landbouw is. „Ik verwacht dus dat hij in het kabinet nog eens op zijn eigen schrijfsel terug zal komen."

Collega-vakbondsvoorzitter Cees Vrins van de AbvaKabo wijst daarnaast op een tegenstrijdigheid in het huidige kabinetsbeleid. „De regering voert het parool 'werk boven inkomen'. Maar ondanks de loonmatiging en het doelmatiger werken van ambtenaren wordt er gewoon wéér een ontslaggolf voorbereid. Kijk maar naar het ministerie van Landbouw, waar 500 ambtenaren uit moeten! Dat is inconsequent. De grens is voor ons bereikt."

Onzinnig

Pal naast het Amsterdamse Leidseplein beziet P. Kuypers de problemen van de ambtenaren iets relativerender. Hij is directeur van De Balie, het centrum voor politiek en cultuur waar PvdA-voorzitter Rottenberg ooit leiding aan gaf. Als assistent van regeringscommissaris Tjeenk Willink lichtte hij begin jaren tachtig de Haagse bureaucratie door. Met weinig succes: de rapporten verdwenen in de spreekwoordelijke bureaula. Maar dankzij die klus en latere opdrachten voor een organisatiebureau weet Kuypers veel van 'de ambtenaar' af.

„Ik ben nooit zo onder de indruk van de verhalen dat de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren zoveel slechter zijn dan die van werknemers in het bedrijfsleven. Als je als topambtenaar voor de overheid gaat werken moet je bereid zijn voor een redelijk salaris te willen werken. Meer zit er niet in. Daar staat genoeg tegenover: een auto met chauffeur, goede reisvergoedingen en veel voldoening. Waarom zou dat luxer moeten?"

Het kwaliteitsverlies waar bonden en topambtenaren voor waarschuwen, maakt op Kuypers geen indruk. „De ambtenaren die ik ken zijn prima mensen en bepaald niet slechter dan werknemers in het bedrijfsleven. Alleen voor specifieke kennis kun je soms moeilijk iemand krijgen. Maar die huur je dan gewoon tijdelijk in." Van hoge toeslagen, zoals die onder meer betaald worden aan de Amsterdamse hoofdcommissaris Nordholt, moet Kuypers niets weten. „Onzinnig."

„Maar wat ik rampzalig vind is de voortdurende poging om de overheid marktgerichter te maken. Kijk, doelmatiger werken kan altijd, maar de overheid is niet te vergelijken met het bedrijfsleven. De werkelijkheid waar ambtenaren mee te maken hebben is nu eenmaal veel complexer: burgers, maatschappelijke organisaties en politiek. Sociale zekerheid is heel wat anders dan de produktie van koffie."

Een 'heet voorjaar' voorspellen Vrins en Poell nog niet. „Daar zijn ambtenaren weer te loyaal voor. Voor zaken als de afschaffing van de vut, waar de meesten nog lang niet aan toe zijn, of voor een protest tegen verdere loonmatiging gaan onze leden niet direct de straat op."

Volgens Poell zal de burger wèl iets merken van de 'sluipende verloedering' van de dienstverlening. „Dat proces is eigenlijk al tien jaar bezig. Want als je het over kwaliteitsverlies hebt, moet je niet alleen denken aan slechtere ambtelijke adviezen aan het kabinet, maar ook aan plantsoenen in gemeenten die minder worden onderhouden. Dat zullen de mensen aan den lijve ondervinden, ja."

● *De aanleg van de A-73 (Noord) wordt goedkoper dan eerder geraamd. Over het tracé ten zuiden van Venlo moet minister Jorritsma nog een besluit nemen.* Foto: ERMINDO ARMINO

Ook op Verkeer weinig veranderingen

Late waardering van Jorritsma voor Maij

DOOR WILFRED SCHOLTEN

DEN HAAG – Omstanders zaten soms met ingehouden adem te luisteren, bereid om op elk moment in te grijpen om de twee kijvende politici te behoeden voor een handgemeen. Felle interrupties, bitse verwijten en venijnige steken onder water; de afgelopen vier jaar was het duel tussen voormalig minister Hanja Maij-Weggen (CDA) en oppositievoerster Annemarie Jorritsma (VVD) over het verkeers- en vervoersbeleid een 'hoogtepunt' in de parlementaire democratie.

Maij zit inmiddels in het Europees Parlement in Straatsburg. Jorritsma is haar opvolgster op het ministerie. „Dames en heren van de pers. Hele grote veranderingen in het beleid zijn er niet," zegt de nieuwe minister bij het begin van de presenatie van haar eerste begroting. „Dat is nu eenmaal het gevolg van coalitieregeringen. Daardoor zijn de beleidswijzigingen marginaal." En vervolgens loopt Jorritsma - in het begin een tikkeltje nerveus - uitvoerig het verkeersbeleid langs.
Weg zijn de verwijten, de frontale aanvallen en schampere opmerkingen over Maij's voornemens. „Het huidige beleid om het autoverkeer af te remmen zal ik gewoon voortzetten," zegt Jorritsma zonder een spier op haar gezicht te vertrekken. De VVD'ster - jarenlang pleitbezorgster voor meer asfalt in den lande - schrijft in haar begroting dat 'meestal verdere uitbreiding van het hoofdwegennet niet meer mogelijk' is.

Erfenis

In haar eerste grote werkstuk wordt de erfenis van de door haar zo verfoeide Maij op een voortreffelijke wijze beheerd. 'Het zal u niet verbazen dat de eerste stap is om het beste te bewaren', schrijft de nieuwe minister mild. Dat blijkt. Als het gaat om de stimulering van het openbaar vervoer, het verkeers- en vervoersbeleid, de zeescheepvaart, de waterkwaliteit, kortom vrijwel alles, worden frasen als 'wordt voortgezet', 'voortgaan op de ingeslagen weg' en 'krachtig voortgaan' veelvuldig gebruikt.
Een wat kromme zin – waarschijnlijk anders bedoeld – is tekenend voor de continuïteit van het beleid van haar vroegere aartsvijandin: 'wegens de kabinetswisseling zijn geen ingrijpende beleidswijzigingen opgenomen'.

Toch nog eens nalezen waar de beide dames in vredesnaam de afgelopen jaren zo vaak oorlog over hebben gevoerd. Ging dat echt alleen om de invoering van de spitsheffing (ook nu nog lang niet van de baan) en uitstel van de Betuwelijn (ook slechts een punt van overweging)? Of was het allemaal niet meer dan een ordinaire 'incompatibilité d'humeur'?

Opslag voor koningin

DEN HAAG – Koningin Beatrix krijgt volgend jaar 45.000 gulden loonsverhoging. Het jaarsalaris van het staatshoofd stijgt met 3,8 procent naar 1,18 miljoen gulden. Dat blijkt uit de begroting van het ministerie van Algemene Zaken van premier Kok, onder wie het Koninklijk Huis valt.
De andere leden van het Koninklijk Huis krijgen eveneens 3,8 procent salarisverhoging. Prins Claus gaat 459.000 gulden verdienen, kroonprins Willem-Alexander 350.000, Prinses Juliana 668.000 en Prins Bernhard 321.000 gulden. Volgens een toelichting gaat het om een 'normale loonsverhoging'. Voor haar hofhouding krijgt de koningin een vergoeding van ruim 2,5 miljoen gulden. In totaal beloopt de begroting voor het Koninklijk Huis volgend jaar 12,7 miljoen.

VERKEER EN WATERSTAAT

Annemarie Jorritsma (VVD)

ƒ11,3 miljard

De grootste uitgaven in '95

- Infrastructuurfonds auto-, vaar- en railwegen **6,8 miljard**
- Openbaar- en goederen vervoer **2,4 miljard**
- Rijkswaterstaat **1,9 miljard**

+ cryptogram

Rondkomen met geld

1							2			3		4						
10					11								12					
		20					21						22				13	5
					27						28					23		
			33								34			35				
		26			38				39						29		14	
	19		32						37				36					
							31				30						15	6
				25										24				
9				18				17							16			
								8								7		

Oplossing:

30	33	26	27	20	38	16	4	13

1. Een financiële instelling waar Klaas Vaak mee in zee gaat.(8)
2. Dat voedsel heeft een prijs.(4)
3. Speelgoed van de belasting.(3)
4. Een gesalarieerde wielerwedstrijd? Dan krijgt iedereen wat meer.(9)
5. Staat de toegangsprijs in de tent reeds aangegeven.(6)
6. Waardoor het balletje raar kan rollen op de beurs.(6)
7. Hierin kun je je kleedgeld opsparen.(9)
8. Betaalt men voor geschonken koffie.(10)
9. Zelden zuinig.(9)
10. Steen maakt hem minder welgesteld.(6)
11. Dat percentage van het kapitaal dient men tevoren te wijzigen.(9)
12. Overdreven waar op de bank.(6)
13. 't Kost in die periode veel geld.(4)
14. De staf kost èen öre.(3)
15. De leerling gooit vreemd geld in Fries water.(5)
16. Iemand, die iets nalaat en er een blunder maakt.(8)
17. Hij laat zijn bezit varen.(5)
18. Nobel, en daarom bemiddeld; dat is billijk.(7)
19. Die vrek hoort aan de waslijn thuis.(6)
20. Om fl. 1000,-- vakantiegeld in mee te nemen.(6)
21. Kweek daarvoor de geldvoorraad als slot.(7)
22. De administratiekosten ziet ge in het onderwijs.(5)
23. Daarin groeit een bankrekening snel.(8)
24. Die moet een intrigant die er warmpjes bij wil zitten betalen.(11)
25. Dat is waar voor je geld.(6)
26. Een arm gravinnetje heeft toch veel schepen.(6)
27. Behoeftige mensen vinden een voertuig voor mij vadsig.(7)
28. Salaris waarmee u kunt binnenlopen.(7)
29. De rekening is om 'r door hem een akte te laten opmaken.(7)
30. Raam de kostbaarheid.(5)
31. Gave munt.(6)
32. Een tikje fooi?(3)
33. Geldkwestie?(9)
34. Tijd.(4)
35. Pikt die een gulden?(4)
36. Is een gulden voor een stuk fuik behoorlijk?(5)
37. Samentrekking van Russisch geld?!(8)
38. Een kleintje kun je meepikken!(5)
39. Schoon een ton te besteden?(5)

Deze spiraal-cryptogram heeft alles te maken met geld. U vult de woorden in in de vorm van een spiraal; u komt dan met de klok mee in het midden van het cryptogram uit. De laatste letter van een oplossing is de eerste letter van het volgende woord. Bedenkster van de puzzel is mevrouw L. van Kempen uit Echt.

Inzendingen tot 7 oktober a.s. naar:
Limburgs Dagblad
t.a.v. redactie
Postbus 3100
6401 DP Heerlen
o.v.v. Cryptogram Prinsjesdag 94

Voor de prijswinnaars zijn drie waardebonnen beschikbaar t.w.v. 100, 75 en 50 gulden.

de mening van

De studente: Ritzen leert 't helaas nooit

„Ik vind het heel jammer dat studenten zo in hun beurs worden gekort. Je kunt wel gaan lenen, maar het is maar afwachten of je na je studie meteen een baan krijgt, zodat je je schuld kan aflossen," vertelt Margot.
Zij kan zelf aardig rondkomen met het geld. Haar ouders spekken haar portemonnee regelmatig bij. Daarnaast werkt ze voor een extra zakcentje als receptioniste in een bejaardentehuis.
„Ik red me wel, maar in mijn omgeving merk ik dat studenten het moeilijker krijgen. De studentenverenigingen worden ook veel slechter bezocht dan vroeger, omdat veel leden nu de druk op de pot voelen."
De studente is het er niet mee eens dat de duur van universitaire studies waarschijnlijk wordt teruggebracht tot drie jaar. „Dit kan gewoon niet werken. Het schaadt de kwaliteit van het onderwijs. Ik denk dat het beter is om aan het vwo strengere eisen te stellen. De mensen die het vwo dan halen, kunnen de universiteit tenminste aan. Een kleinere toeloop betekent ook minder bezuinigingen."

● *Margot Fransen, 21 jaar oud, komt uit Breda en studeert al vier jaar rechten in Maastricht.* Foto: ERMINDO ARMINO

BINNENLANDSE ZAKEN

Hans Dijkstal (VVD) Vice-premier

ƒ 6,7 miljard

De grootste uitgaven in '95

- Openbare orde en veiligheid **4,5 miljard**
- Personeelsbeleid **1,9 miljard**
- Openbaar bestuur **0,9 miljard**

Belangrijkste voorstellen sociale zekerheid

'Aanzuigen' moet 'terugveren' worden

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Aan ambities geen gebrek bij staatssecretaris Linschoten (VVD). Als eerstverantwoordelijke voor de sociale zekerheid wil hij dit stelsel dusdanig ombouwen dat het niet meer 'aanzuigt' naar een uitkering, maar 'terugveert' naar werk. Welke maatregelen hij hiervoor in petto heeft, zien we hieronder. Het recht op een uitkering dient te worden bemoeilijkt ('selectie'), werklozen moeten worden geprikkeld om werk te vinden ('activeren') en de uitvoerders van de sociale zekerheid moeten beter werk afleveren ('doeltreffende uitvoering'). Waar mogelijk trekt de overheid zich terug en moet de burger zichzelf bijverzekeren ('privatiseren').

• Ww: het recht op een ww-uitkering wordt volgend jaar beperkt. Pas als er 26 van de voorgaande 39 weken is gewerkt èn vier van de vijf voorgaande jaren, krijgt de ontslagen werknemer enige tijd zeventig procent van het laatstverdiende loon. Wie alleen aan de wekeneis voldoet, heeft een half jaar recht op een uitkering van zeventig procent van het minimumloon.

• Bijstand: zoals reeds door het vorige kabinet aangekondigd, moeten bijstandsgerechtigden aantonen dat zij recht op hebben op de volledige uitkering. Lukt dat niet, dan krijgen ze minder.

• Aow: de toeslag die 65-plussers met een jongere partner ontvangen, wordt gekort op het inkomen van de aow'er. Deze maatregel moet in 1996 ingaan en laat de huidige aow'ers ongemoeid.

• Inspanningscontracten: werklozen krijgen pas een uitkering als zij een contract ondertekenen. Hierin wordt vastgelegd wat de betrokkene zal doen om werk te krijgen. De uitkerende instantie verplicht zich eveneens zijn best te doen voor het zoeken van een baan. Voorlopig zal deze 'activeringsplicht' alleen gelden voor bijstandsgerechtigden. Op den duur wil het kabinet dit systeem ook invoeren in de ww en wao.

• Nuttige taken: zeer moeilijk bemiddelbaren zouden maatschappelijk nuttige taken moeten verrichten als tegenprestatie voor hun uitkering.

• Bevriezing: werk moet lonen, mede daarom worden alle uitkeringen volgend jaar bevroren.

• Sancties: bij misbruik of oneigenlijk gebruik van de uitkering wordt die eerder geheel stopgezet.

• Passende arbeid: schoolverlaters (alle niveaus), langdurig werklozen en herintreders dienen al het werk dat voorhand is aan te pakken. Het kabinet noemt met name seizoenswerk (asperges steken, bollen pellen). Ook voor ww'ers zou het begrip passende arbeid echter verruimd moeten worden.

• Premies: werklozen die een baan vinden krijgen een extraatje.

• Bedrijfsverenigingen: deze verstrekkers van ww-, zw- en wao-uitkeringen moeten regionaal gaan werken. Nauwe samenwerking met arbeidsbureaus en sociale diensten is vereist. Alleen wat de wao betreft wil het kabinet de voordelen van de huidige bedrijfstaksgewijze uitvoering niet geheel overboord gooien.

• Sociale diensten: krijgen meer vrijheid bij het uitvoeren van de bijstandswet. Een deel van de bespaarde bijstandsgelden mogen de gemeenten houden.

• Ziektewet: het kabinet wil de ziektewet afschaffen. In plaats daarvan wordt de werkgever verplicht het ziektegeld te betalen, waarbij de overheid alleen het minimum vastlegt. Dat moet het verzuim terugdringen.

• Wao: bedrijven mogen zelf bepalen hoe zij zich tegen het arbeidsongeschiktheidsrisico verzekeren: zelf, door een bedrijfsvereniging of via een verzekeraar. De wao-premie zal per bedrijf kunnen verschillen. Hierdoor moet het aantal wao'ers dalen.

• Aww: de Algemene Weduwen- en Wezenwet wordt vanaf 1996 geleidelijk afgeschaft. Burgers worden geacht zelf een nabestaandenregeling (pensioen, levensverzekering) te treffen.

• Kinderbijslag: de geleidelijke verhoging per kind en per leeftijdsklasse gaat onder het mes. Ook hier verdedigt het kabinet de bezuiniging met een verwijzing naar de eigen verantwoordelijkheid.

SOCIALE ZAKEN

Ad Melkert (PvdA)

ƒ25,1 miljard

De grootste uitgaven in '95

Bijstandswet	10,2 miljard
Kinderbijslag	6,7 miljard
Sociale werkplaatsen	3,4 miljard

'Sociale onderklasse vermijden'

Extra aandacht voor langdurig werklozen

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – 'Werk, werk, werk' is het motto van het kabinet-Kok, maar erg veel zoden zetten de voornemens niet aan de dijk. Als alle plannen werkelijkheid worden, zijn er in 1998 zo'n 350.000 mensen meer aan de slag. De werkloosheid blijft echter rond het huidige niveau van 650.000 schommelen omdat zich steeds meer nieuwkomers op de arbeidsmarkt melden.

Het kabinet maakt zich vooral zorgen over de langdurige werkloosheid. Nu al zit de helft van de werklozen langer dan een jaar zonder werk. Een op de vijf zelfs meer dan drie jaar. En het is nu eenmaal een feit dat de kans op een baan snel afneemt naarmate iemand langer zonder werk zit. De uitkeringsgerechtigden profiteerden slechts mondjesmaat van de banengroei uit de afgelopen jaren. Geen wonder dat minister Melkert (Sociale Zaken) waarschuwt voor het ontstaan van een sociale onderklasse.

Het kabinet gaat de werkloosheid te lijf met lastenverlichting. „Een operatie zonder precedent", betitelt Melkert de 9 miljard gulden die tot 1998 terugvloeien naar bedrijven en werknemers. Het doel is arbeid goedkoper te maken en loonmatiging te stimuleren.

Volgend jaar neemt het rijk daartoe een deel van de ziekenfondspremie voor zijn rekening die nu nog door de werkgever wordt betaald. Daarnaast daalt het laagste belastingtarief iets. Het minimumloon en de uitkeringen worden bevroren, wat niet alleen geld oplevert maar 'werk lonender maakt'.

Extra wapens in de strijd tegen de langdurige werkloosheid zijn de 40.000 banen die het kabinet wil scheppen in de sectoren zorg, toezicht en kinderopvang. Daarvoor is volgend jaar 200 miljoen gereserveerd, oplopend tot 1,6 miljard in 1998. Ook beziet het kabinet de mogelijkheid van 'regelvrije zones' in de grote steden. De werkloosheid in de steden is 1,5 tot 2,5 keer het landelijk gemiddelde zodat onorthodoxe maatregelen geboden zijn. Het kabinet staat welwillend tegenover experimenten voor werken met behoud van uitkering.

Een soepele werking van de arbeidsmarkt komt de werkgelegenheid eveneens ten goede. Het kabinet houdt vast aan de verplichte toestemming van het arbeidsbureau bij ontslag, maar de procedure moet wel sneller. Cao-afspraken die het aannemen of ontslaan van personeel belemmeren moeten verdwijnen. Tevens wil het kabinet de ontslagbescherming bij ziekte aan banden leggen. Daar wordt misbruik van gemaakt bij conflicten.

Het kabinet besluit binnenkort of cao-bepalingen nog langer wettelijk aan alle bedrijven moeten worden opgelegd. In elk geval verdwijnt die verplichting voor de laagste cao-schalen. Het kabinet hoopt dat werkgevers hierdoor meer mensen aannemen tegen het (lagere) minimumloon. Tijdelijk mag de beloning nog lager zijn. De proeftijd van nieuwe werknemers mag worden verlengd als de werkgever meer mensen aanneemt.

De administratieve lasten voor het bedrijfsleven (13 miljard per jaar) worden tot het minimaal noodzakelijke teruggebracht. Verruiming van de winkeltijden tot het Europees gemiddelde zou tienduizenden banen opleveren. De arbeidsbureaus moeten alle werklozen (ook de nauwelijks bemiddelbaren) blijven helpen. Hun budget wordt komend jaar met 100 miljoen gekort, oplopend tot 400 miljoen.

Van Linschoten vindt tijd rijp voor nieuw sociaal stelsel

'We moeten strijdbijl begraven'

DOOR MARC PEEPERKORN

DEN HAAG – Een VVD'er verantwoordelijk voor de sociale zekerheid, dat belooft wat. Linschoten wimpelt echter alle 'credits' af. „De verdeling van de portefeuilles in een kabinet is echt een grote tombola. Een PvdA'er als minister van Sociale Zaken en een VVD'er als staatssecretaris, het had net zo goed andersom kunnen zijn. Waar wel logica achter zit, is dat PvdA en VVD samen het ministerie bestieren. Deze twee partijen zijn de tegenpolen in het kabinet. Als Ad Melkert (minister van Sociale Zaken) en ik er straks niet in slagen de meningsverschillen te overbruggen, loop je in de coalitie tegen een ernstig probleem aan."

Verre van denkbeeldig, dat vooruitzicht.

„Ach, ik ken Melkert goed. We hebben al veel samengewerkt, waren beiden betrokken bij het Wassenaarse beraad tussen PvdA en VVD en bij de formatie. Over de samenwerking met hem heb ik een rustiger gevoel dan wanneer er een volstrekte buitenstaander tegenover me zou zitten."

Er worden geen kunstjes geflikt?

„Dat gebeurt niet tussen PvdA en VVD. Eén van de nieuwe dingen in deze coalitie is dat we elkaar geen kunstjes flikken. Dat zag je al tijdens het debat in de Tweede Kamer over de regeringsverklaring. Bijvoorbeeld de afspraak over bezuinigingen op Defensie en Ontwikkelingssamenwerking. Daar kijken VVD en PvdA verschillend tegenaan. Dat wordt niet toegedekt, maar openlijk uitgesproken."

„Als je dat niet doet gaat het fout. In het vorige kabinet flikte CDA-leider Lubbers zijn fractievoorzitter Brinkman een kunstje door het wao-akkoord met de VVD te blokkeren. Zo ga je niet met elkaar om. We hebben gezien waar het toe geleid heeft. Daar is het begin van het einde ingeluid."

Volle laag

Dit kabinet wil voor het eind van zijn regeerperiode de contouren op papier hebben voor een geheel nieuw stelsel van sociale zekerheid. Uw voorgangers De Graaf en Ter Veld hebben dat geprobeerd en kregen de volle laag. Wallage zag er wijselijk van af. Wordt staatssecretaris Linschoten de nieuwe pispaal?

„Er is een aantal grote verschillen. Eerdere plannen waren complete blauwdrukken waar vervolgens een draagvlak bij moest worden gezocht. Dat stuitte keer op keer op gepolariseerde tegenstellingen. Wij zeggen niet op voorhand: we gaan het zo en zo doen, maar willen er eerst op studeren en erover praten. Wel hebben we in deze begroting een aantal hoofdlijnen aangegeven. Dat het nieuwe sociale stelsel uitkeringsgerechtigden moet prikkelen om werk te zoeken. Dat minder mensen recht krijgen op een uitkering en waar mogelijk zelf bijverzekeren. Dat de uitvoering anders moet en het toezicht onafhankelijk moet zijn."

„Maar dat is het interessante van dit moment: niemand loopt meer te hoop tegen deze uitgangspunten. Vakbeweging, werkgevers en overheid zijn bereid tot een open discussie. In dit tijdsgewricht wordt veel minder gepolariseerd. Dat zie je in de politiek, bij de PvdA, en bij de sociale partners. De bereidheid is er om uit de loopgraven te klimmen. Dat is ook een absolute voorwaarde om die grote deal over nieuwe verantwoordelijkheden te maken."

Problemen

„Als dat niet lukt, voorzie ik problemen. Grote problemen. We mogen niet terugvallen in de gepolariseerde verhoudingen uit de jaren zeventig. Het gaat erom dat we allemaal onze oude strijdbijlen begraven en kijken naar het bredere belang. De kans is nu groter dan ooit omdat de discussie over de toekomst van de sociale zekerheid niet gebukt gaat onder nieuwe bezuinigingsdoelstellingen."

De perikelen rond de wao geven aan dat eenstemmigheid tussen de partijen ver te zoeken is.

„De wao-rel kreeg die omvang omdat het de eindfase van de gepolariseerde verhoudingen inluidde. De problemen ontstonden omdat de overheid zich uit de wao terugtrok zonder dat duidelijk was hoe en wie dit gat zou opvullen. Iedereen wist wat hij kwijt was, maar niet wat hij terugkreeg. Als het vorige kabinet duidelijk had gemaakt hoe het wao-gat gedekt kon worden door sociale partners en particuliere verzekeraars, dan hadden er nog geen tien man op het Malieveld gestaan."

Verdragen

'Het moment' mag dan daar zijn met betere verhoudingen en open discussie, er liggen ook nog wat praktische bezwaren. Door Nederland ondertekende verdragen met de internationale arbeidsorganisatie (ILO) bijvoorbeeld, en het Europees Sociaal Handvest. Die blokkeren versoberingen van het stelsel.

„Als je de sociale zekerheid wilt moderniseren en ILO-verdragen houden dat tegen, dan vind ik dat je die verdragen moet opzeggen. Voor een aantal is dat volgend jaar mogelijk, maar liever probeer ik in ILO-verband de verdragen te wijzigen, aan te passen aan de huidige tijd. Maar als dat niet mogelijk blijkt, is opzeggen het ultimum remedium. De ILO mag een wezenlijke modernisering van het stelsel niet buiten haakjes zetten."

De uitkeringen worden bevroren, het recht erop wordt uitgehold, de uitvoering van de wetten moet efficiënter en de overheid dient betere wetten te maken. Straf en hoon worden nogal eenzijdig verdeeld. Waar blijven de werkgevers?

„Er is geen sprake van strafmaatregelen. Het is een steuntje in de rug voor goed gedrag. Als blijkt dat werklozen op het einde van hun ww-periode actiever naar werk zoeken, is het toch niet vreemd dat je de wet versobert? De werkgever krijgt op zijn beurt een groter financieel belang bij het beperken van het aantal zieken en arbeidsongeschikten. Ook dat is een prikkel tot goed gedrag. Eentje waarmee wat te verdienen valt. Dat werkt vele malen beter dan een boete."

• *Het kabinet stelt een miljard extra ter beschikking van de gezondheidszorg. Dat neemt niet weg dat er op veel plaatsen toch flink bezuinigd moet worden in deze sector.*

Foto: ERMINDO ARMINO

Belangrijkste maatregelen Volksgezondheid

In 1996 pas eigen risico ziekenfonds

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Er komt vooralsnog geen verplicht eigen risico van 200 gulden per jaar voor ziekenfonds-verzekerden. Deze maatregel uit het regeerakkoord zal pas in 1996 worden doorgevoerd. Minister Borst is niet van plan de hele volksgezondheid overhoop te halen. De gezondheidszorg is 'af'. Er zal alleen her en der wat in het stelsel gerepareerd moeten worden om de vraag en de kosten te beperken. Zij wil daartoe op korte termijn een plan op tafel leggen.

Borst kondigt de volgende stappen aan:

• De tandartskosten worden met ingang van 1995 grotendeels niet meer via het ziekenfonds gedekt.

• De fysiotherapeut gaat met ingang van 1996 uit het ziekenfonds.

• Er zal meer zelf betaald moeten worden voor geneesmiddelen.

• De drogist mag meer medicijnen gaan verkopen.

• De eigen bijdrage voor hulpmiddelen in de awbz vervalt op 1 januari voor ouderen en chronisch zieken.

• De huisarts krijgt meer taken.

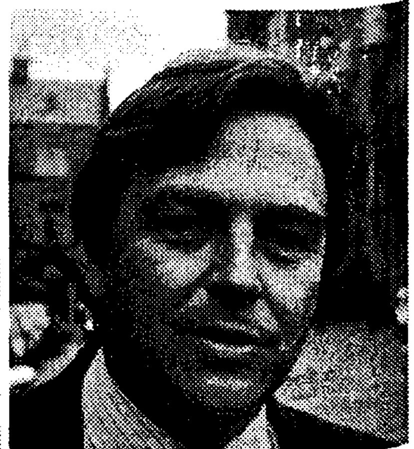
• Specialisten komen in dienst van ziekenhuizen en krijgen een vast salaris. Nu worden zij per handeling betaald.

Borst heeft 1 miljard gulden extra beschikbaar voor de zorg. Daarvan gaat 100 miljoen op aan meer personeel. Het schrappen van een bezuiniging op bejaardenoorden vergt 75 miljoen. Het dichten van 'gaten' in de begroting vergt 370 miljoen. Aan de verslaafdenzorg wordt 60 miljoen extra besteed.

De minister kondigt een verbod aan op het verhandelen van cosmetica waarvoor bij het maken en testen dieren zijn gebruikt. De Nationale Commissie Aidsbestrijding verdwijnt op 1 oktober 1995.

De ziekenfondspremie daalt op 1 januari met 0,1 procent, onder meer omdat er meer mensen in het fonds komen nu de loongrens stijgt tot 59.630 gulden. De procentuele awbz-premie stijgt met 0,3 procent. Dat wordt echter deels gecompenseerd door een verlaging van de vaste (nominale) premie. Die daalt met 37 gulden tot 110 gulden.

ECONOMISCHE ZAKEN

Hans Wijers (D66)

ƒ3,6 miljard

De grootste uitgaven in '95

Energiebeleid	0,8 miljard
Industrieel en technologiebeleid	0,8 miljard
Ministerie (personeel)	0,6 miljard

de mening van

• Marianne Boselie, 36 jaar, woont in Sittard en is moeder van zes kinderen.

Foto: ERMINDO ARMINO

De moeder: broertje dood aan bezuinigen

„Onheilsprofeten voorspelden dat er op de kinderbijslag gekort gaat worden. Maar ik dacht als de regering een beetje gezond verstand heeft, doet ze dat nooit. Bij een stagnatie van de Nederlandse bevolking en de daardoor toenemende vergrijzing ga je toch niet op kinderen bezuinigen," zegt moeder Marianne Boselie uit Sittard overtuigd.

De hoogte van de kinderbijslag wordt in de toekomst niet meer bepaald door het aantal kinderen. Verder zijn er genoeg andere maatregelen waardoor grote Nederlandse- en buitenlandse gezinnen zich gepakt voelen. „Dat wordt op alle fronten bezuinigen. Minder nieuwe kleren en een keer geen vlees bij het eten."

Tijd om te werken heeft Marianne Boselie niet, want in het nest van zes heeft ze nog twee hele kleine kinderen die ze moet verzorgen. „Tussen de soep en de aardappelen door schrijf ik voor een theologisch tijdschrift, maar dat is ook geen vetpot."

„Weet je, bezuinigen vind ik niet erg, als je maar zie dat het ten goede komt aan de zwakkeren in onze samenleving."

VOLKSGEZONDHEID WELZIJN EN SPORT

Els Borst-Eilers (D66)

ƒ15,2 miljard

De grootste uitgaven in '95

Volksgezondheid	6,1 miljard
Ouderenbeleid	3,2 miljard
Jeugdbeleid	1,3 miljard

In '95 eenmalig belastingvoordeel voor bejaarden

DEN HAAG – Bejaarden met een bruto-inkomen tot 50.000 gulden krijgen met ingang van 1995 een extra belastingvoordeel van 475 gulden. Dat bedrag komt bovenop hun belastingvrije som: het inkomensdeel waarover geen belasting wordt betaald. Gehuwde bejaarden krijgen elk het voordeel van 475 gulden mits het privé-inkomen onder de 50.000 gulden blijft.

De regeling is vooralsnog eenmalig en bedoeld om een te grote koopkrachtdaling voor bejaarden met een laag inkomen te voorkomen. De maatregel kost minister Zalm (Financiën), 55 miljoen gulden. De belastingoperatie leidt er ook toe dat de aow komend jaar met 80 gulden omhoog gaat en voor gehuwden met 160 gulden, aldus staatssecretaris Vermeend (Financiën).

Met ingang van 1996 moet er een blijvende regeling voor de ouderen komen. Daarbij wordt dan ook het plan betrokken om de aow-toeslag voor ouderen met een jongere partner inkomensafhankelijk te maken. Bij nieuwe gevallen zou de toeslag alleen nog gegeven worden als men anders onder het sociaal minimum zakt.

'Nuchter en realistisch zijn over effect criminaliteitsbestrijding'

Sorgdrager wil voor alles rust op Justitie brengen

● *De opvang van asielzoekers valt voortaan onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie.* Foto: ERMINDO ARMINO

DOOR HARM HARKEMA

DEN HAAG – Een klein hoeraatje. Het afgelopen jaar is het percentage misdrijven dat door de politie is opgehelderd voor het eerst sinds jaren licht gestegen. Het is één van de weinige lichtpuntjes in de strijd van Justitie en politie tegen de misdaad. Een wel zeer bescheiden lichtpuntje overigens aan een verder inktzwart firmament. Want nog steeds blijft meer dan tachtig procent van alle misdrijven onopgehelderd.

Zo heeft iemand die slachtoffer is van een woninginbraak een kans van slechts één op tien dat de dader in de kraag wordt gevat. En degenen die aangifte hebben gedaan van mishandeling dienen er rekening mee te houden dat 46 procent van de daders hiervan nooit wordt gepakt.
Weinig hoopgevend is ook dat de criminaliteit nog een lichte stijging blijft vertonen. En dat een daling van verschillende lichtere vormen van criminaliteit (zoals vernielingen en kruimeldiefstal) meer dan teniet wordt gedaan door de toename van ernstige vergrijpen. Zo is het aantal geregistreerde gewelddelicten toegenomen van 35.000 in 1984 tot maar liefst 61.000 in 1993. Geen wonder dat steeds meer burgers zich 's avonds op straat niet veilig voelen.
Minstens even verontrustend is de groei van de georganiseerde criminaliteit en de sterk toenemende professionaliteit waarmee bendes te werk gaan. De IRT-affaire in de regio Amsterdam/Utrecht heeft bovendien nog eens op ontluisterende wijze aangetoond dat politie en Justitie er daar een rommeltje van hebben gemaakt.
De Nederlandse burger lijkt het onderhand zat te worden en vindt in toenemende mate de criminaliteit één van de belangrijkste problemen in de samenleving. Tegelijkertijd neemt de roep om harde maatregelen toe. Zo bleek kortgeleden uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau dat het aantal voorstanders van de doodstraf toeneemt.

Weinig hoop

Aan de nieuwe Justitieminister Sorgdrager de taak om licht te verschaffen in deze duisternis. Maar veel hoop heeft zij de verontruste burger vooralsnog niet te bieden. „De criminaliteit neemt al decennia toe, ook in de landen om ons heen. Hoe je sommige cijfers ook wilt interpreteren, vaststaat dat het er niet beter op wordt. We moeten er ook rekening mee houden dat we er op korte termijn niet in slagen een spectaculaire reductie te bewerkstelligen," aldus de minister bij de presentatie van haar eerste begroting.

De pretentie blijft zodoende beperkt tot: „We richten ons op het beheersen van de ontwikkelingen." In normaal Nederlands: Sorgdrager probeert de boel niet verder uit de hand te laten lopen. Een bescheiden pretentie in vergelijking met die van haar voorganger Hirsch Ballin. Deze bevlogen kruisridder had er een handje van om welhaast apocalyptische visioenen over de misdaad op te roepen en met het zwaard in de aanslag ten strijde te trekken ter vernietiging van alle kwaad. „We staan aan de vooravond van een slag met de georganiseerde criminaliteit om de macht in de samenleving. Deze slag zal beslissend zijn voor de vraag of Nederland over tien jaar nog functioneert als een democratische rechtsstaat," zo profeteerde Hirsch Ballin.

Ander hout

Sorgdrager blijkt uit ander hout gesneden. „Ik voel mij niet geroepen om mij af te zetten tegen mijn voorganger. Hij heeft een aantal goede ontwikkelingen in gang gezet. Maar ik heb wel een eigen kijk op het omgaan met criminaliteit. Termen als 'een beslissende slag' vind ik verkeerd. Dan kom je in allerlei bespiegelingen over wie het eerst slaat en dat er harder teruggeslagen moet worden. Ik erken dat de criminaliteit een bedreigende factor voor de samenleving vormt waar we tegen op moeten treden. Maar dat is niet iets van: wie wint er. We moeten nuchter en realistisch zijn en niet al te hoge verwachtingen hebben op onmiddellijk effect."

Wellicht onbedoeld zet zij zich nog verder af tegen haar als idealistische studeerkamergeleerde bekend staande voorganger: „Mijn nuchtere en realistische kijk komt ook voort uit mijn jarenlange praktijkervaring binnen het Openbaar Ministerie. Daar ben ik tegen een hoop teleurstellingen aan gelopen en ben ik veel illusies kwijtgeraakt."
Een voorbeeld? „Ach, in het begin was ik als officier van Justitie belast met jeugdcriminaliteit. Dan denk je dat je een hoop kunt doen. Maar dan merk je dat je slechts op een paar hele kleine puntjes een paar kleine succesjes kunt boeken. En als je dan ziet uit welke milieus de kinderen komen waar het om gaat, dan realiseer je je: het kan ook haast niet anders dat het mis blijft gaan."

Gerust

Van Sorgdrager zijn ook geen grootscheepse veranderingen in wetgeving te verwachten, zoals van Hirsch Ballin die als kampioen wetgever op vrijwel alle criminaliteitsfronten in actie kwam, tot afgrijzen overigens van grote delen van de justitiële sector. Zoals de Amsterdamse criminoloog Rüter („Ik heb Ernst nog als student in de banken gehad") die hierover heeft gezegd: „Hirsch Ballin eist te veel ineens van het strafrechtelijk apparaat. Maar als je tien stokjes in verschillende richtingen weggooit, en tegen de hond zegt 'pak ze allemaal', dan werkt dat niet."

Niet voor niets had ook de rechterlijke macht grote moeite met het beleid van Hirsch Ballin. Zo zei de Haagse rechtbankpresident Van Delden, tevens voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Rechtspraak eind vorig jaar: „Hirsch Ballin verwacht erg veel van wetgeving, maar lijkt zich niet altijd voldoende te realiseren, dat je er daar niet mee komt."
De beroepsgroep kan gerust zijn. Sorgdrager zal het apparaat niet verder belasten met een stroom aan nieuwe wetten. „Onder mijn voorganger is reeds van alles in werking gesteld. Mijn taak is in de eerste plaats ervoor te zorgen dat er voldoende aandacht is voor de uitvoering."
Sterker nog, een aanhangig wetsvoorstel van Hirsch Ballin om de mogelijkheden tot het in beslag nemen van criminele vermogens nog verder uit te breiden, wordt door haar in heroverweging genomen. „Want het is zo al moeilijk genoeg." En verder zal bij het opstellen van beleid minder naar wetenschappers en ambtenaren en meer naar de mensen in de praktijk worden geluisterd, kondigde Sorgdrager aan. Het moet de justitiële beroepsgroep als muziek in de oren klinken.

Opvang asielzoekers voortaan bij Justitie

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Justitie krijgt volgend jaar enkele honderden miljoenen guldens extra. Voor rechtsbijstand wordt 68 miljoen gulden meer uitgetrokken, voor asielzoekers 146 miljoen en voor opvang van drugsverslaafden 11 miljoen. Er moet ook vijftig miljoen worden bezuinigd. Dat wordt op tal van justitiële terreinen bijeen gesprokkeld.

Andere hoofdpunten uit het beleid van minister Sorgdrager (Justitie) zijn:
- Er komt een plan van aanpak voor de jeugdcriminaliteit. Er komen meer taakstraffen voor minderjarigen.
- De opvang van asielzoekers wordt overgeheveld van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport naar dat van Justitie.
- In vier gemeenten wordt met ingang van 1 oktober een proef genomen met parkeercontrole door het particuliere bedrijf Parcon. Het gaat om Venray, Woerden, Boxtel en de deelgemeente Amsterdam-Westerpark. In maximaal vier andere gemeenten mag op 1 januari eenzelfde experiment worden begonnen. De particuliere controleurs worden niet bewapend en staan onder toezicht van de plaatselijke politie.
- Een deel van de taken van de parketpolitie wordt overgedragen van de regionale politiekorpsen aan het ministerie van Justitie. Het gaat hierbij ondermeer om het transport van misdadigers en de bewaking en ordehandhaving bij rechtszittingen.
- Er komt een grootscheeps onderzoek naar de mogelijkheden om het drugsbeleid te verbeteren. Extreme wijzigingen in het huidige beleid worden niet overwogen. Het beleid blijft gebaseerd op het scheiden van de markten voor hard- en softdrugs. Het handelen in kleine hoeveelheden softdrugs en het gebruik daarvan wordt daarbij gedoogd. Bestrijding van de illegale handel en de overlast van onder andere koffieshops wordt verscherpt.
- Overwogen wordt psychisch gestoorde en verslaafde gevangenen in speciale inrichtingen onder te brengen.
- Er worden geen nieuwe wijzigingen van het vreemdelingenbeleid overwogen. Maatregelen die het vorige kabinet heeft genomen of die nog in de pijplijn zitten, worden vooralsnog voldoende geacht. Op grond daarvan wordt de vreemdelingenpolitie verder uitgebreid, zijn inmiddels vliegende marechaussee-brigades aan de grens ingesteld en komen er dit najaar twee zogenaamde intakecentra voor asielzoekers in de buurt van de grens bij Zevenaar en Rijsbergen. Ook worden zogenaamde veilige landen aangewezen. Asielzoekers uit dergelijke landen kunnen makkelijker worden teruggestuurd. Eerder dit jaar is de Vreemdelingenwet ingrijpend gewijzigd. Op grond van dit beleid verwacht het ministerie vooralsnog een afname van het aantal asielzoekers tot ongeveer 35.000 volgend jaar. Voor dit jaar wordt nog uitgegaan van 55.000.
- Bij het opleggen van bekeuringen voor vooral verkeersovertredingen en economische delicten is 'een steviger aanpak' nodig. De meeste boetes zullen worden verhoogd. Voor het zover is wordt het hele stelsel van boetes opnieuw tegen het licht gehouden.

JUSTITIE

Winnie Sorgdrager (D66)

ƒ 4,2 miljard

De grootste uitgaven in '95

Rechtspraak en rechtshulp	1,3 miljard
Deliquentenzorg en jeugdinrichting	1,3 miljard
Politie/criminaliteitsbestrijding	0,6 miljard

Geen extra agent op straat

DEN HAAG – Er komt volgend jaar geen agent extra op straat. De 50 miljoen gulden die het kabinet voor meer 'blauw op straat' uittrekt, zal voornamelijk opgaan aan de oprichting van het landelijke rechercheteam voor de zware criminaliteit. De politiekorpsen die rechercheurs voor deze Nederlandse 'FBI' zullen leveren, krijgen uitsluitend extra geld om de opengevallen vacatures weer op te vullen. Met veel omhaal van woorden moest minister Dijkstal van Binnenlandse Zaken dit bij de presentatie van zijn eerste begroting toegeven. Als Tweede-Kamerlid pleitte de VVD'er nog voor 10.000 extra agenten in de komende jaren. Ook hekelde hij het vorige kabinet omdat er ondanks het vele geld dat in het politie-apparaat werd gepompt nauwelijks extra agenten op straat werden gesignaleerd. Het huidige kabinet heeft besloten de komende vier jaar 'slechts' 200 miljoen gulden extra uit te trekken voor meer agenten op straat. Behalve voor de optuiging van het landelijk rechercheteam – die het debâcle rond de IRT's moet doen vergeten – is een deel van het geld bestemd voor gaten in de regionale politiebegrotingen en versterking van het justitie-apparaat.

DEFENSIE

Joris Voorhoeve (VVD)

ƒ 13,5 miljard

De grootste uitgaven in '95

Kon. Landmacht	4,6 miljard
Kon. Luchtmacht	2,6 miljard
Kon. Marine	2,4 miljard

Soldaat moet zuiniger op uniform zijn

DEN HAAG – De Nederlandse militairen moeten het komend jaar zuiniger aandoen met hun schoenen, uniformen, sokken en andere persoonlijke 'uitrustingsstukken'. Minister Voorhoeve van Defensie heeft de landmacht, marine en luchtmacht opgedragen op deze posten 45 miljoen gulden te bezuinigen, zo blijkt uit de begroting.

In totaal moet het ministerie van Defensie 447,4 miljoen gulden in één jaar bezuinigen. Het grootste deel van dit bedrag haalt Voorhoeve binnen door investeringen in nieuw materieel uit te stellen. Zo wordt op de begroting geschoven met het betalingsschema voor de aanschaf van bewapende helikopters, nieuwe fregatten en modernisering van F16-vliegtuigen.
De herstructurering van de landmacht loopt op rolletjes. Al volgend jaar – en niet zoals voorzien pas in 1998 – kent de landmacht vijf brigades. Bij de vermindering van het totale defensiepersoneel zijn ontslagen de komende jaren niet uitgesloten.

'Verwacht van ons geen dikke rapporten'

Paarse milieuplannen: niet beloven, maar doen

DOOR KOOS VAN WEES

DEN HAAG – Alles is optiek, zo luidt een in de politiek veel gebruikt adagium. Niet zozeer het beleid telt, maar hoe het overkomt op de bevolking. Daarom ook hebben pr en voorlichting zo'n hoge vlucht kunnen nemen in Den Haag. Elke minister heeft een ruime staf voorlichters, wier taak het is het beleid te 'verkopen'.

Het milieubeleid is als geen ander beleidsterrein afhankelijk van public relations. Het is weinig concreet, vaak onzichtbaar en kost geld. Aan het begin van de vorige kabinetsperiode namen de heren Lubbers en Kok zelf de voorlichting ter hand, waardoor de mensen dachten dat milieu nog belangrijker was dan sociale vernieuwing. Beide kopstukken moesten wel, omdat de burgers rijp gemaakt moesten worden voor die extra accijnzen waaruit het milieubeleid wordt betaald.
Er verscheen zelfs een Nationaal Milieubeleidsplan, waarin werd vastgesteld hoe het milieu er in het jaar 2000 uit moest zien. De verzuring moest x procent minder, en de kooldioxide-uitstoot y procent. En dus werden er allerlei maatregelen genomen om die doelstellingen te halen. Gescheiden inzameling van afval, subsidies voor energiezuinig consumeren, aftappen van oude koelkasten, hergebruik van automaterialen, injecteren van mest, enzovoort, enzovoort.

En toen was het op. Alles wat er maar te maatregelen viel was al geregeld, en zelfs de pr-jongens konden niet meer verhullen dat de ideeën een beetje opraakten. Het beleid werd uitgevoerd, het ging goed, verder was er weinig te melden. De bevolking begreep het ook niet allemaal meer en was bovendien door de jarenlange overbelichting van de schaduwkanten van het milieu een beetje moe geworden.

Bodemsanering, giframpen, verzuring, aantasting van de ozonlaag, de vuile Rijn; de wanhoopsberichten volgden elkaar in een dermate snel tempo op dat ter zelfbescherming maar één ding restte: de schouders ophalen.
Het nieuwe paarse kabinet zit nu met de gebakken peren. De gebruikelijke pr-tactieken werken niet meer. Hoewel het ministerie van Vrom al jarenlang riep dat het beleid zijn vruchten afwerpt, geen nieuws derhalve, wordt die constatering onder paars toch wat te magertjes bevonden. De kritische achterban wil geprikkeld worden in haar milieuverlangen, verlangt meer! Hemelbestormende theorieën over energieheffingen, beperking van het autoverkeer en terugdringing van de kooldioxide-uitstoot, dat is wat ze wil horen.

Kleed

Maar paars, waarvan de afzonderlijke partijen het milieu zo hoog in het vaandel hadden staan (minus de VVD dan), heeft zich inmiddels gekleed in een kleed met het opschrift 'niet beloven, maar doen'. Dus: er wordt bespaard op subsidies voor energiebesparing, het NMP wordt slechts op hoofdlijnen uitgevoerd en de onaantastbaarheid van het Groene Hart (van de Randstad) wordt niet gegarandeerd. Een opmerkelijke invulling van een paars milieubeleid.

„Het milieu is van de agenda gevoerd," riep een CDA'er onlangs met krokodilletranen. Ook daar weten ze dat politiek optiek is, dat het beeld van de politiek wordt bepaald door de perceptie van de kijker. Anti-paars ziet wat anders dan pro-paars. De laatste groep wijst naar het besluit van De Boer om de gasopslag in het natuurgebied Langelo te heroverwegen en de uitbreiding van Schiphol opnieuw te bekijken. En naar het uitstel van de aanleg van de Betuwelijn, opdat serieus naar alternatieven kan worden gekeken. Ook dat is paars, voor wie het wil zien.

De VVD, onder het vorige kabinet nogal eens dwarsligger bij de invoering van nieuwe milieumaatregelen, constateerde dat de tijd van 'bangmakerij' voorbij is. „Het gaat niet om publiciteit, maar om resultaat," zo zei deze VVD'er. Het klinkt door in alles wat paars is.

„Verwacht van ons geen nieuwe dikke rapporten," zei minister De Boer tijdens de presentatie van haar milieubegroting. Zo bezien gaan we saaie tijden tegemoet. De taak aan de pr-jongens daar wat aan te doen. Want inderdaad, alles is optiek.

Hoofdpunten milieubeleid

DEN HAAG – De belangrijkste maatregelen die Milieuminister De Boer vandaag in haar begroting voorstelt zijn:

- Geen verhoging van de accijnzen op benzine en diesel ten behoeve van het milieu, tenzij buurlanden dat wel doen; als de verhoging zou doorgaan, wordt met de opbrengst de motorrijtuigenbelasting verlaagd.
- Per 1 januari 1996 wordt een heffing op energie voor kleinverbruikers ingevoerd met als doel energiebesparing en verlaging van de luchtverontreiniging.
- Subsidies voor energiebesparing worden beperkt.
- Het Nationaal Milieubeleidsplan 2 wordt alleen op hoofdpunten uitgevoerd.

VOLKSHUISVESTING RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEU

Margreet de Boer (PvdA)

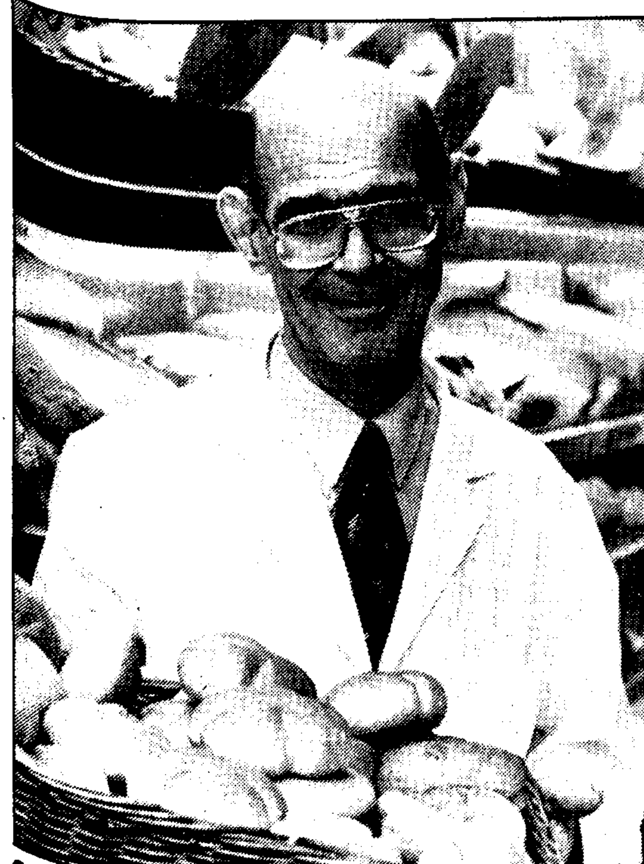
ƒ 11 miljard

De grootste uitgaven in '95

Volkshuisvesting	6,1 miljard
Rijksgebouwendienst	1,5 miljard
Milieubeheer	1,1 miljard

de mening van

De bakker: 'paars' bakt ze erg bruin

● *Jo van Eeghem, 59 jaar en al 27 jaar bakker in Brunssum.* Foto: ERMINDO ARMINO

„Mijn broodjes zullen niet onder de bezuinigingen lijden," grapt bakker Jo van Eeghem uit Brunssum, maar hij juicht de kabinetsplannen zeker niet toe. Met het voorstel van paars om de winkelsluitingswet te verruimen, is deze kleine ondernemer niet blij. „De regering spant op deze manier het paard achter de wagen. In zo'n kleine plaats als Brunssum levert het weinig op om mijn bakkerij 's avonds open te laten. Het kost me extra personeel, veel meer werkuren en waarom? De mensen gaan echt niet meer kopen, alleen op andere tijden."
Dit nieuwe voorstel is vrijblijvend voor de winkeliers. „Ja maar als Albert Heijn zijn zaak langer open laat, moet ik dat ook doen. Anders pikt die al mijn klanten af. En van mijn sociale leven blijft op die manier ook niet veel over. Ik moet dan 's nachts bakken en overdag."
Jo van Eeghem vindt dat het bedrijfsleven dit soort zaken beter onderling kan oplossen. „De overheid moet zich niet zoveel met de ondernemers bemoeien. We kunnen dit soort dingen best samen opknappen."

Leden van de Staten-Generaal,

Vijftig jaar geleden werden de eerste steden en dorpen van ons land bevrijd. De wereldoorlog liep ten einde. Voor velen moest de zwaarste beproeving, de hongerwinter, echter nog komen en het zou nog lange tijd duren voordat het toenmalige Nederlands-Indië werd bevrijd. In vele herdenkingen wordt nu stilgestaan bij die moeilijke jaren. Herdenken is herinneren, maar ook inspiratie putten en lering trekken voor het heden en de toekomst. Werken aan duurzame vrede, aan samenwerking binnen en buiten de landsgrenzen, dàt moet onze opdracht zijn.

Voormalige tegenstanders kwamen na de Tweede Wereldoorlog tot elkaar in internationale organisaties; zo ontstonden er nieuwe structuren. In West-Europa namen zes landen het initiatief tot economische integratie. De Europese Unie van thans twaalf landen hoopt op 1 januari aanstaande vier nieuwe leden te verwelkomen. De regering hecht grote waarde aan de belangstelling die nieuwe democratieën in Centraal- en Oost-Europa hebben getoond voor het lidmaatschap. Verdere uitbreiding van de Europese Unie zal hand in hand dienen te gaan met institutionele hervormingen die de besluitvaardigheid waarborgen. Versterking van de parlementaire democratie is daarbij een belangrijk element.

Sinds de Tweede Wereldoorlog is in ons land een indrukwekkende verhoging van het levenspeil tot stand gebracht. De ervaring leert ons dat de verworvenheden die daarmee verband houden niet onaantastbaar zijn. Daarom kiest de regering voor versterking van het draagvlak voor duurzame werkgelegenheid. Meer mensen aan de slag, dat is het devies. Deze doelstelling wordt langs een drietal wegen nagestreefd: - een vertrouwenwekkend macro-economisch beleid, gericht op beheersing van de staatsschuld en de inflatie en op verlaging van de arbeidskosten; - een beleid dat economische dynamiek, ondernemen, investeren en innoveren aanmoedigt, waardoor de concurrentiepositie wordt versterkt en de vraag naar arbeid toeneemt; - het stimuleren van arbeidsdeelname en een geringere afhankelijkheid van uitkeringen onder handhaving van de sociale bescherming voor hen die daarop zijn aangewezen.
De ontwerp-begroting die u heden wordt aangeboden, draagt het karakter van soberheid en modernisering. Er is een beduidende daling van de collectieve lastendruk voorzien en de basis wordt gelegd voor een vermindering van het financieringstekort in de komende jaren.

De zorgwekkende verhouding tussen de aantallen inactieven en actieven maakt het onontkoombaar dat volgend jaar wordt afgezien van koppeling van minimumloon en uitkeringen aan de loonontwikkeling. Met flankerende maatregelen wil de regering eraan bijdragen dat er toch een redelijk evenwichtig inkomensbeeld ontstaat. Daartoe dienen onder meer de invoering van een inkomensafhankelijke belastingaftrek voor ouderen en maatregelen in de sfeer van de individuele huursubsidie, in het bijzonder voor gezinnen met kinderen. Het belastingtarief voor de eerste schijf in de loon- en inkomstenbelasting zal ter ondersteuning van een gematigde loononwikkeling worden verlaagd.
Door de invoering van een franchise in de premie Ziekenfondswet worden de werkgeverslasten voor laagbetaalde arbeid verminderd.

De modernisering van het sociale stelsel wordt voortgezet. Om op langere termijn de zekerheid te kunnen blijven bieden van een gegarandeerd basispensioen en om solidaire regelingen bij arbeidsongeschiktheid en werkloosheid in stand te houden, is een kritische toets van het bestaande stelsel nu geboden. De regering doet voorstellen in het kader van de kinderbijslag, waarbij een zwaarder beroep wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van ouders. De toegang tot de Werkloosheidswet zal worden beperkt, terwijl de duur van de vervolguitkering wordt verlengd. Voorbereidingen worden getroffen om de nabestaandenwetgeving te wijzigen. Hierbij wordt rekening gehouden met de wenselijkheid van een overgangsregeling. Na jaren van onafgebroken stijging van het beroep op uitkeringen bij ziekte en arbeidsongeschiktheid doet zich gelukkig nu een keer ten goede voor. Om verdere verbetering mogelijk te maken, zal worden voortgegaan op de weg van privatisering van de Ziektewet. In de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering zal concurrentie in de uitvoering worden toegelaten, waarbij de overheid verantwoordelijk blijft voor de polisvoorwaarden. De uitwerking zal zodanig vorm worden gegeven dat een solide draagvlak voor sociale zekerheid voor alle burgers in stand blijft, met solidariteit als kenmerk.

De regering is zich ervan bewust dat haar voornemens gevoelige aanpassingen bevatten. Daar staat een lastenverlichting van ruim 4 miljard gulden voor burgers en bedrijven tegenover. Voorts komt in 1995 voor het eerst sinds jaren weer enige verbetering in zicht in de verhouding tussen aantallen inactieven en actieven.

Versterking van onze economie vraagt om een offensief beleid. En in de industrie en in het midden- en kleinbedrijf dient meer te worden geïnvesteerd in de ontwikkeling en de toepassing van kennis en technologie. Daartoe zullen bedrijven nauwer worden betrokken bij het stellen van prioriteiten voor het onderzoek dat door de overheid wordt bekostigd. Ook zal worden voortgegaan met het ontwikkelen van top-instituten op enkele veelbelovende technologiegebieden. Aan het beroepsonderwijs zullen ruimere mogelijkheden worden geboden om beter aan te sluiten bij de praktijk.

Eind 1994 zal u een nationaal actieplan bereiken, gericht op proefprojecten van overheid en bedrijfsleven op het terrein van zogenoemde elektronische snelwegen. De slagvaardigheid van bedrijven kan worden vergroot door te zorgen voor minder lasten, minder regels en beter werkende markten. Binnen zes maanden zult u een plan van aanpak ontvangen voor deregulering en versterking van de marktwerking. Vermindering van administratieve lasten zal daarvan deel uitmaken. Knellende bepalingen van de Winkelsluitingswet worden op korte termijn weggenomen. Begin 1995 zullen u voorstellen bereiken ter aanmoediging van startende ondernemers. Naast werkgelegenheid in de marktsector is er behoefte aan betere dienstverlening in de publieke sector. Volgend jaar zullen ten minste 2.500 extra banen worden geschapen in de zorgsector en eveneens 2.500 banen in de veiligheid en het openbaar toezicht. Deze maatregelen zullen nieuw perspectief bieden aan langdurig werklozen. Aldus wordt een begin gemaakt met de toepassing van de sociale norm die erop is gericht de langdurige werkloosheid stelselmatig terug te dringen. De regering zal nagaan op welke wijze de flexibiliteit van arbeidspatronen kan worden vergroot, mede gelet op individuele behoeften met betrekking tot betaalde arbeid, zorgtaken, studie en vrije tijd.

Voor duurzame versterking van de economie en van de werkgelegenheid is de medewerking van de sociale partners belangrijk. Met hen wil de regering op korte termijn overleggen over de vraag hoe de beoogde effecten bereikt kunnen worden. Versterking van de economie kan niet zonder een goed milieubeleid. In ons dagelijks handelen wordt aandacht voor het milieu steeds belangrijker. Mede dankzij de inzet van de burgers komen het preventiebeleid op het gebied van afval en het gescheiden inzamelen steeds beter van de grond. Hoewel de CO2-uitstoot zich voor het eerst sedert lange tijd lijkt te stabiliseren, zijn er verdere verbeteringen op dat terrein noodzakelijk. Ook het oplossen van de mestproblematiek en het beheersen van de mobiliteit vragen om voortgaande inspanningen.
De regering zet zich met kracht in voor het bereiken van overeenstemming over een energieheffing op Europees niveau. Mocht dit voorlopig niet mogelijk blijken, dan zal in 1995 de invoering van een kleinverbruikersheffing worden voorbereid. De heffing zal een bijdrage moeten leveren aan het bereiken van de vastgestelde milieudoelen. Behoud en verbetering van het milieu vereisen ook een mondiale aanpak. De regering zal daarom een actief internationaal milieubeleid voeren.

De Europese integratie is op weinig terreinen zo direct merkbaar als in de land- en tuinbouw. De agrarische sector staat voor de uitdaging zijn grote bijdrage aan de nationale economie te blijven leveren en deze tegelijkertijd in evenwicht te brengen met de belangen van natuur, milieu, landschap en het welzijn van dieren. Voor een vitaal, aantrekkelijk en leefbaar platteland zal de komende jaren een actief vernieuwingsbeleid worden ontwikkeld. De realisering van een duurzame ecologische hoofdstructuur past daarin. De overheid zal, door middel van lagere lasten en het wegnemen van belemmerende regels, voorwaarden scheppen om de concurrentiekracht van de land- en tuinbouw te behouden. Het totstandbrengen van de noodzakelijke aanpassingen aan markt en milieu is ook een taak van de sector zelf. De afgelopen vijftig jaar hebben geleerd dat boeren en tuinders daartoe over de slagkracht en inventiviteit beschikken, alsook bereid zijn te investeren.

Begin 1995 zal aan de Tweede Kamer de nota 'Ruimtelijk-economisch beleid voor de periode 1995-1999' worden voorgelegd. Uitgangspunt is dat regio's niet geïsoleerd, maar in onderling verband en in samenhang met de internationale omgeving worden beschouwd.
De groeiende behoefte aan woningbouwlocaties maakt het nodig zorgvuldig om te gaan met de belangen van natuur, landschap en recreatie. De noodzakelijke investeringen vragen om een forse inspanning van de betrokken overheden en de marktsector. Het leefbaar houden van het stedelijk gebied verdient bijzondere aandacht. Voor de versterking van onze Nederlandse concurrentiepositie is een samenhangend en duurzaam vervoersbeleid een vereiste. Centraal staan de investeringsplannen voor de mainports Rijnmond en Schiphol, de achterlandverbindingen, de grote stadsgewesten en de stedelijke knooppunten. De procedure voor de planologische kernbeslissing betreffende de Hogesnelheidslijn is thans in de inspraakfase. Het definitieve regeringsstandpunt zal u in het voorjaar van 1995 bereiken. Aan het begin van dat jaar zal de regering ook klaarheid scheppen over haar voornemens omtrent de Betuwelijn. Een intensieve internationale samenwerking in Europees verband, gericht op de aansluiting op transeuropese netwerken, is van groot belang.

Het overheidsbeleid inzake de gezondheidszorg en de zorg voor chronisch zieken stelt de patiënt voorop. Om essentiële gezondheidszorg voor iedereen toegankelijk te houden is het nodig de ontwikkeling van volume en kosten strak te beheersen. Doelmatigheid en soberheid zijn geboden, zowel bij aanbieders als bij vragers van zorg. Wat noodzakelijke zorg is, zal op basis van de adviezen van de commissie-Dunning en van de Gezondheidsraad worden beantwoord. Concrete maatregelen met betrekking tot het verzekeringspakket zullen daarop volgen.
De regering zal u nog dit najaar een integraal plan voor volume- en kostenbeheersing aanbieden, met het daarvoor benodigde wetgevend kader. Uitvoering van de aanbevelingen van de commissie-Biesheuvel met betrekking tot de positie van de huisarts, de medisch specialist en het ziekenhuis krijgt daarin een plaats. Het nemen van eigen verantwoordelijkheid door gebruikers zal worden gestimuleerd. De Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten wordt beperkt tot een voorziening voor onverzekerbare risico's en langdurige zorg. In het ziekenfonds en de particuliere verzekering komt een scherper gedefinieerd basispakket van noodzakelijke zorg tot stand. Er wordt gewerkt aan het dichter bij elkaar brengen van particuliere ziektekostenverzekering en ziekenfondsverzekering. De veranderingen zullen stapsgewijs plaatsvinden.
Op het terrein van medische ethiek zal verder worden gewerkt aan noodzakelijke wet- en regelgeving. De regering hoopt dat de behandeling van het wetsvoorstel orgaandonatie en het wetsvoorstel medische experimenten dit parlementaire jaar kan worden afgerond.

Ook in het welzijnsbeleid staat de cliënt centraal. Zowel voor jongeren en gehandicapten als voor ouderen zal zorgverlening worden gestimuleerd die meer aansluit bij de eigen mogelijkheden van een ieder in de thuissituatie.
De emancipatie en participatie van ouderen wordt krachtig ondersteund; leeftijdsdiscriminatie wordt bestreden. De regering brengt het komend jaar een actieprogramma voor integraal ouderenbeleid uit. De voorgenomen bezuinigingen op de bejaardenoorden worden geschrapt.

De regering zet zich in voor een veiliger samenleving met een hoog niveau van rechtshandhaving. Een integrale benadering van het veiligheidsbeleid is daartoe noodzakelijk. De politie vervult een spilfunctie, zowel bij de veiligheid op straat als bij de bestrijding van de georganiseerde misdaad. De politie en de rechterlijke organisatie worden versterkt. Voor het einde van het jaar zult u concrete voornemens hieromtrent ontvangen. In oktober zal de regering haar plannen presenteren voor een krachtiger aanpak van de georganiseerde misdaad. Naast en in aanvulling op de bestaande kernteams wordt een landelijk rechercheteam opgericht. Dit team zal onder meer onderzoeken verrichten naar aanleiding van meldingen inzake ongebruikelijke transacties. Financieel-economische opsporingsmethoden staan hierbij centraal.
Onveiligheid op straat wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door jongerencriminaliteit. Voorstellen voor de aanpak hiervan worden u begin 1995 aangeboden. Ook hier gaat het om een integrale benadering waarbij lokale overheden, jeugdhulpverlening, politie en justitie nauw zullen samenwerken.

Het geven van perspectief aan de jeugd is van blijvend belang voor de vitaliteit van de samenleving. Op het terrein van de jeugdhulpverlening worden de voorgenomen bezuinigingen geschrapt. Verslavingshulp en bestrijding van drugsoverlast krijgen meer aandacht.

Onstabiele internationale verhoudingen, onlusten en economische tegenstellingen blijven invloed uitoefenen op migratiestromen. Zorgvuldigheid en effectiviteit bij de behandeling van aanvragen van asielzoekers en vluchtelingen zullen hand in hand gaan. De inspanningen zullen voorts gericht zijn op het totstandbrengen van een Europees asielbeleid.
Nederland is een multicultureel land geworden. Veel allochtonen blijken vrij snel in de Nederlandse maatschappij in te burgeren. Niettemin zijn er grote aanpassingsproblemen en is de werkloosheid onder minderheden onevenredig hoog. De regering zal daarom gerichte scholings- en werkgelegenheidsmaatregelen treffen. Met mensen die zich nieuw in Nederland vestigen zullen contracten worden gesloten waarin de wederzijdse verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Zo kunnen nieuwkomers zo spoedig mogelijk volwaardige leden van onze maatschappij worden.

De regering wil het bestuur dichter bij de burger brengen. Taken van het Rijk zullen worden overgeheveld naar de mede-overheden om de gezamenlijke beleidsdoelstellingen beter te realiseren. In de regio's Rotterdam, Amsterdam en Den Haag worden besturen ingesteld die slagvaardig en democratisch kunnen functioneren.
De grote steden trekken hoogwaardige werkgelegenheid aan en ontwikkelen zich tot gevarieerde centra voor cultuur en wetenschap. Aan de andere kant zorgen juist daar langdurige werkloosheid en een hoge criminaliteit voor ernstige problemen. Hieraan zal gericht aandacht worden gegeven teneinde de ontwikkelingskansen voor de grote steden te versterken.
Het openbaar bestuur is er voor de bevolking. De regering wil dat de burgers hun stem beter kunnen laten horen en hun invloed beter kunnen laten gelden. Een ministeriële commissie staatkundige vernieuwing zal voorstellen doen.

Voor het cultuurbeleid, dat nu met onderwijs en wetenschappen in één ministerie is samengevoegd, is 1995 een jaar van uitvoering. Het is ook een jaar van voorbereiding van de hoofdlijnen voor de komende tijd.
Voor een beperkte groep veelbelovende kunstenaars zal een nieuwe regeling worden getroffen die het hun mogelijk maakt om een aantal jaren te werken aan de opbouw van een renderende beroepspraktijk.
Goed onderwijs staat of valt met de kwaliteit van de leraar. Vanaf 1995 komen daarom extra middelen beschikbaar om de voorstellen van de commissie toekomst leraarschap uit te voeren.
Om de creativiteit van de onderwijsgevenden te stimuleren zullen scholen bij de uitvoering van primaire onderwijstaken een meer autonome rol krijgen. Ouders krijgen een grotere invloed op het beleid van het schoolbestuur.
Meer aandacht zal worden besteed aan diversiteit in het voortgezet onderwijs, zowel ten behoeve van hoogbegaafde leerlingen als voor leerlingen die het voortgezet speciaal onderwijs volgen. De gemeentelijke rol wordt versterkt door de huisvesting en de schoolbegeleidingsdiensten te decentraliseren en het achterstandsbeleid door hen te laten coördineren.
Voor het voortgezet en hoger onderwijs zal verder gestalte worden gegeven aan een goede afstemming met onze buurlanden en worden internationale contacten gestimuleerd.
De huidige uniforme structuur van het hoger onderwijs doet onvoldoende recht aan de veranderde maatschappelijke eisen. De regering streeft daarom een stelselwijziging na met een grotere variëteit in opleidingen en een gemiddeld kortere verblijfsduur van studenten in het hoger onderwijs. In het komende jaar zal in open overleg met de betrokkenen over de vormgeving en uitvoering hiervan worden gesproken.
De wijzigingen, op termijn, in het stelsel van hoger onderwijs zullen ook gevolgen hebben voor de studiefinanciering. Maar ook los daarvan zijn er nu al maatregelen met betrekking tot de studiefinanciering nodig. Aan nieuwe studenten in het hoger onderwijs wordt een prestatiebeurs verstrekt voor een periode die gelijk is aan de cursusduur.

In de ontwikkeling van de hedendaagse samenleving spelen sport en actieve recreatie een steeds belangrijker rol. Niet alleen voor de ontwikkeling van de jeugd, maar ook voor de vitaliteit van hen die ouder worden, voor mensen met een handicap en voor de verschillende maatschappelijke integratieprocessen in ons land blijkt de sport van steeds wezenlijker belang.

De samenwerking tussen de drie landen van het Koninkrijk is gebaseerd op wederzijds respect. Een evenwichtige ontwikkeling van de Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse samenlevingen is een doelstelling waaraan Nederland met overtuiging wil bijdragen. Goed openbaar bestuur, rechtshandhaving, gezond financieel beleid en onderwijs zijn daarbij aandachtspunten. De viering op 15 december aanstaande van veertig jaar autonomie, belichaamd in het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, zal passende aandacht krijgen. In overleg met de koninkrijkspartners zullen nieuwe staatkundige verhoudingen hun beslag krijgen in een herzien Statuut.

Naast de vrede die wij al vijftig jaar kennen, zijn er helaas nieuwe brandhaarden in de wereld. Van het zo dichtbij gelegen ex-Joegoslavië tot het verre Rwanda bereiken ons hartverscheurende beelden. De grenzen van de verschrikking blijken daarbij steeds weer te kunnen worden verlegd. De Nederlandse samenleving geeft op vele manieren uiting aan haar gevoelens van betrokkenheid. Hier moeten zeker ook veel Nederlandse burgers en militairen worden genoemd die in voormalig Joegoslavië en elders in internationaal verband actief zijn. Meer dan drieduizend Nederlandse mannen en vrouwen nemen thans deel aan vredesoperaties in vaak zeer moeilijke omstandigheden. Hun grote inzet verdient veel waardering en dank. Onze gedachten gaan uit naar hen die bij de uitoefening van hun taak blijvend letsel opliepen en in het bijzonder naar de nabestaanden van hen die omkwamen.

In vijftig jaar is de wereld ingrijpend veranderd en daarmee ook onze positie in die wereld. De samenhang van internationale vraagstukken is sterker dan ooit. De regering wenst een positieve bijdrage te leveren aan het oplossen van mondiale problemen. Oude tegenstellingen tussen Noord-Zuid en Oost-West vervagen. Samenwerking en ontwikkeling moeten dus in een nieuw perspectief worden geplaatst. Een herijking van het buitenlands beleid in brede zin, met daarin ook begrepen ontwikkelingssamenwerking, economische betrekkingen, internationaal milieubeleid en defensie, is daarom noodzakelijk.
De verkleining en de herstructurering van de Nederlandse krijgsmacht zijn in volle gang. De overgang naar een vrijwilligerskrijgsmacht vergt van Defensie een grote inspanning.
Nog voor de behandeling van de begroting van Defensie zal de regering u inlichten over de gevolgen van de in het regeerakkoord aangekondigde bezuinigingen voor de krijgsmacht. Een verantwoorde uitvoering van de Prioriteitennota blijft hierbij de toetssteen.
Binnen het grote kader van het Noordatlantische bondgenootschap kiest Nederland voor intensievere Europese defensiesamenwerking. Dit leidt in toenemende mate tot verwevenheid van onze krijgsmacht met die van de ons omringende landen. Met België wordt een geïntegreerde marinestaf gevormd. Met Duitsland wordt een gezamenlijk legerkorps opgericht.

Op allerlei terreinen zijn de betrekkingen met ons grootste buurland uitgegroeid tot nauwe samenwerking. Dit symboliseert de fundamentele en onomkeerbare omslag van de politieke verhoudingen in Europa, vijftig jaar na de bevrijding.

Leden van de Staten-Generaal,

De indrukwekkende herdenking van D-Day op 6 juni van dit jaar was een uiting van respect voor de grote inzet van vele miljoenen mannen en vrouwen. Het is bemoedigend dat de bereidheid om uit het verleden lering te trekken zo breed leeft. Internationaal en nationaal is het besef van de waarde van leven in vrede en vrijheid tevens een opdracht aan ons allen om aandacht te blijven geven aan de kwaliteit van onze samenleving. Van harte spreek ik de hoop uit dat u uw verantwoordelijke taken ook in dit licht zult vervullen, in het vertrouwen dat velen met mij u wijsheid toewensen en om zegen voor u bidden.